

OMGEVINGSVISIE

ZUID-HOLLAND

ONTWERP
30-10-2018

INHOUDSOPGAVE

INTRODUCTIE	4
OMGEVINGSBELEID ZUID-HOLLAND	4
Opgavegericht samenwerken.....	4
De provinciale Omgevingsvisie.....	5
RUIMTELIJKE HOOFDSTRUCTUUR.....	6
Integraal kaartbeeld	6
Ruimtelijke hoofdstructuur van de ondergrond	8
Dagelijks stedelijk systeem.....	10
Hoogstedelijke zone	12
Logistiek- industrieel systeem	14
Landschappelijke eenheden	16
Groene ruimte	18
Bodem- en watersysteem	20
Energie.....	22
AMBITIES EN STURING	24
ONTWIKKELRICHTING VAN HET OMGEVINGSBELEID	24
Zuid-Holland vernieuwt.....	24
Een verandering van tijdperk	25
STURING.....	26
Ruimte voor ontwikkeling, met waarborg voor kwaliteit	26
Vier sturingsstijlen.....	27
AMBITIES.....	29
Naar een klimaatbestendige delta	30
Naar een nieuwe economie: the next level.....	31
Naar een levendige meerkernige metropool	32
Energievernieuwing.....	33
Best bereikbare provincie.....	34
Gezonde en aantrekkelijke leefomgeving	35
OMGEVINGSKWALITEIT.....	36
VERBETEREN OMGEVINGSKWALITEIT	36
UNIEKE KWALITEITEN VAN ZUID-HOLLAND.....	37

Drie unieke deltalandschappen.....	37
Zuid-hollandse steden: veelzijdige steden en economische complexen in het deltalandschap...	37
Strategische ligging in internationale netwerken	38
LEEFOMGEVINGSKWALITEIT.....	40
Bestaande leefomgevingskwaliteit.....	41
Kwaliteitsverbetering	41
RUIMTELIJKE KWALITEIT	42
Verbeteren van ruimtelijke kwaliteit	42
Drie soorten ruimtelijke ontwikkeling.....	47
BELEIDSKEUZES	52
OVERZICHT SAMENHANGENDE BELEIDSKEUZES.....	52
BELEIDSKEUZES.....	56
Bestaand beleid	56
Inhoudsopgave beleidskeuzes.....	58
BIJLAGE RUIMTELIJKE KWALITEIT	258

INTRODUCTIE

OMGEVINGSBELEID ZUID-HOLLAND

Het Omgevingsbeleid van Zuid-Holland omvat al het provinciale beleid voor de fysieke leefomgeving. Het bestaat uit twee kaderstellende instrumenten: de Omgevingsvisie en de Omgevingsverordening. Daarnaast zijn in ons Omgevingsbeleid operationele doelstellingen opgenomen, zodat zichtbaar is hoe de provincie zelf invulling geeft aan de realisatie van haar beleid. Deze operationele doelstellingen maken onderdeel uit van verschillende uitvoeringsprogramma's en –plannen, zoals het programma Ruimte en het programma Mobiliteit.

Met het Omgevingsbeleid van Zuid-Holland streeft de provincie naar *een optimale wisselwerking tussen gewenste ruimtelijke ontwikkelingen en een goede leefomgevingskwaliteit*. Hieraan geven wij richting door het maken van **samenhangende beleidskeuzes**, die volgen uit onze provinciale opgaven. Deze beleidskeuzes werken door naar uitvoeringsprogramma's en naar regels in de verordening. Het geheel aan bestaande beleidskeuzes, inclusief de doorwerking naar programma's en verordening, vormt het provinciale beleid voor de fysieke leefomgeving.

De beleidskeuzes zijn opgenomen in de database van ons omgevingsbeleid en [hier](#)¹ digitaal raadpleegbaar. Naast de inhoudelijke beleidsuitwerking zijn in de raadpleegomgeving ook relaties tussen de beleidskeuzes zichtbaar gemaakt. De **ruimtelijke hoofdstructuur** maakt met een integraal kaartbeeld inzichtelijk hoe de strategische beleidskeuzes uit de Omgevingsvisie ruimtelijk samenkomen.

Opgavegericht samenwerken

Het Omgevingsbeleid krijgt verder vorm via een **opgavegerichte aanpak**. Dat wil zeggen dat we vanuit maatschappelijke opgaven bepalen welke onderdelen van het omgevingsbeleid worden aangepast. Voorziene aanpassingen in ons omgevingsbeleid zijn terug te vinden in de 'Programmering Omgevingsbeleid'.

We onderschrijven de filosofie van de Omgevingswet die in 2021 in werking treedt: minder en overzichtelijker regels, lokaal maatwerk, meer ruimte voor maatschappelijke initiatieven en meer vertrouwen. De wet gaat uit van samenwerking en gecoördineerd optreden van de verschillende overheidslagen. De grote maatschappelijke opgaven zijn vrijwel altijd multischalig en vragen inzet van meerdere overheden en maatschappelijke partijen. Wij ondersteunen daarbij van harte het uitgangspunt van de wet dat taken en bevoegdheden in principe op lokaal niveau worden uitgevoerd, tenzij een expliciet provinciaal belang betrokkenheid van de provincie noodzakelijk maakt. Gelet op de aard en schaal van onze samenhangende beleidskeuzes, rekenen wij deze tot ons provinciaal belang.

Het is bovenal de bedoeling dat overheden ontwikkelingsgericht, integraal en samen met belanghebbenden gaan werken aan de maatschappelijke opgaven die zich voordoen. Dit is precies de manier waarop het provinciale bestuur van Zuid-Holland wil werken: een partner die open staat voor vernieuwing, samenwerkt, zich dienstbaar opstelt en waar nodig haar verantwoordelijkheid neemt.

¹ <https://omgevingsbeleidpzh.mendixcloud.com>

De provinciale Omgevingsvisie

Door het samenvoegen van verschillende beleidsplannen voor de fysieke leefomgeving sorteert de provincie voor op de Omgevingswet. De Omgevingswet verplicht het Rijk, de provincies en gemeenten een omgevingsvisie te maken.

De provinciale Omgevingsvisie bestaat uit de volgende onderdelen:

deze **INTRODUCTIE** op het omgevingsbeleid, waarin opgenomen de kaartbeelden en beschrijving van de **ruimtelijke hoofdstructuur**;

de **ontwikkelrichting** van het omgevingsbeleid: **AMBITIES EN STURING**.

De provincie wil met haar Omgevingsvisie een uitnodigend perspectief bieden, zonder een beoogde eindsituatie te schetsen. Daarom omvat de Omgevingsvisie geen eindbeeld voor 2030 of 2050, maar wel ambities die voortkomen uit actuele maatschappelijke opgaven.

een beschrijving van de **OMGEVINGSKWALITEIT** van Zuid-Holland, waaronder de provinciale inzet voor het verbeteren van de **ruimtelijke kwaliteit**.

de samenhangende **BELEIDSKEUZES** voor de fysieke leefomgeving. Dit bestaande beleid is integraal toegankelijk via de **digitale raadpleegomgeving**.

De Omgevingsvisie omvat de volgende **wettelijk verplichte plannen**:

- de **provinciale ruimtelijke structuurvisie**, artikel 2.2 van de Wet ruimtelijke ordening (Wro);
- het **milieubeleidsplan**, artikel 4.9 van de Wet milieubeheer (Wm);
- het **regionale waterplan**, artikel 4.4 van de Waterwet (Ww);
- het **verkeers- en vervoersplan**, artikel 5 van de Planwet verkeer en vervoer;
- de **natuurvisie**, artikel 1.7 van de Wet natuurbescherming (Wnb).

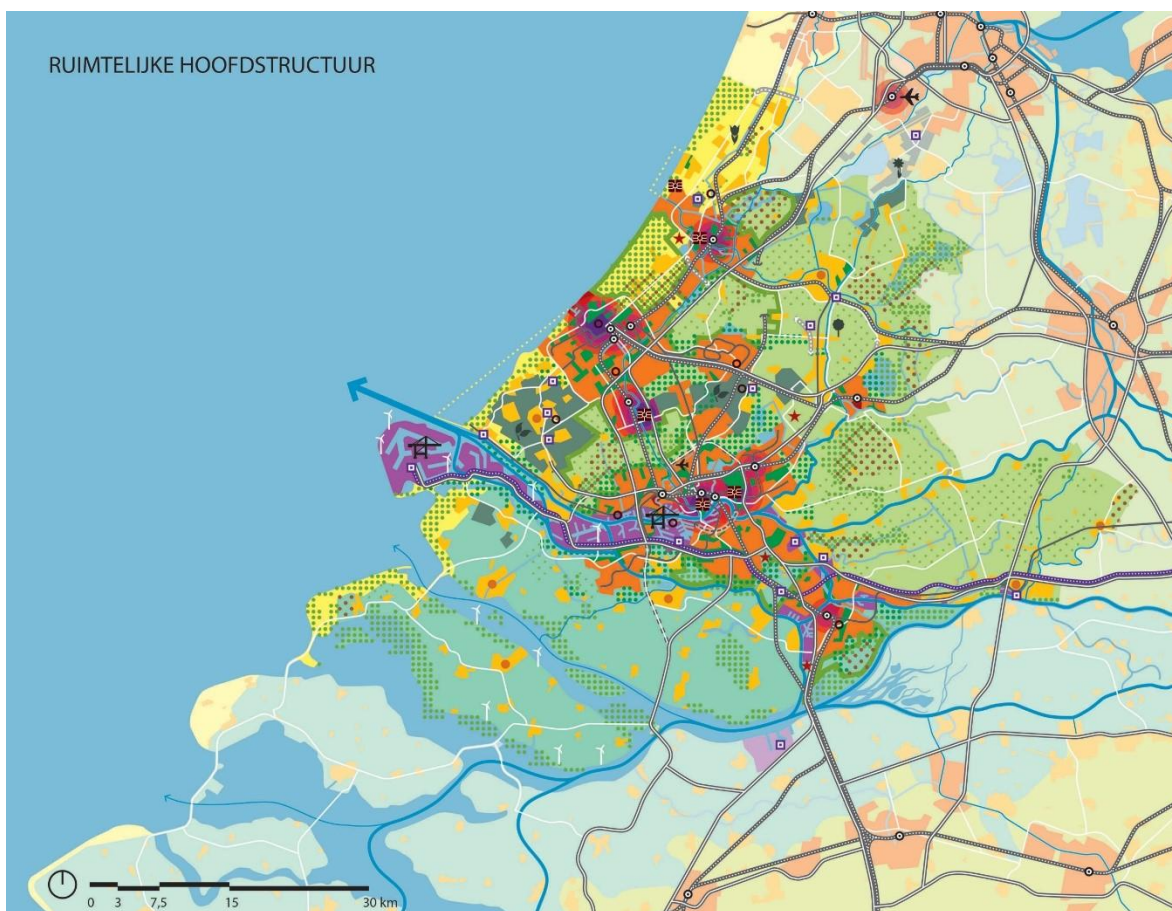
RUIMTELIJKE HOOFDSTRUCTUUR

Integraal kaartbeeld

De ruimtelijke hoofdstructuur toont de essentie en de samenhang van verschillende ruimtelijke beleidskeuzes uit de Omgevingsvisie. Het integrale kaartbeeld van de ruimtelijke hoofdstructuur is opgebouwd uit de volgende kaartbeelden:

- het **dagelijks stedelijk systeem**, dat bestaat uit de stedelijke agglomeratie en de daarmee via hof verbonden regiokernen
- de **hoogstedelijke zone** tussen leiden en dordrecht
- het **logistiek-industriële systeem** van mainport, greenports langs vaarwegen en zware infrastructuur
- de samenhang van **grote landschappelijke eenheden** met de stedelijke agglomeratie
- de **groene ruimte** en de groenblauwe structuur
- het **bodem- en watersysteem**
- **energie**

Aanvullend hierop toont de **ruimtelijke hoofdstructuur van de ondergrond** indicatief de ruimtelijke situatie van de ondergrond.

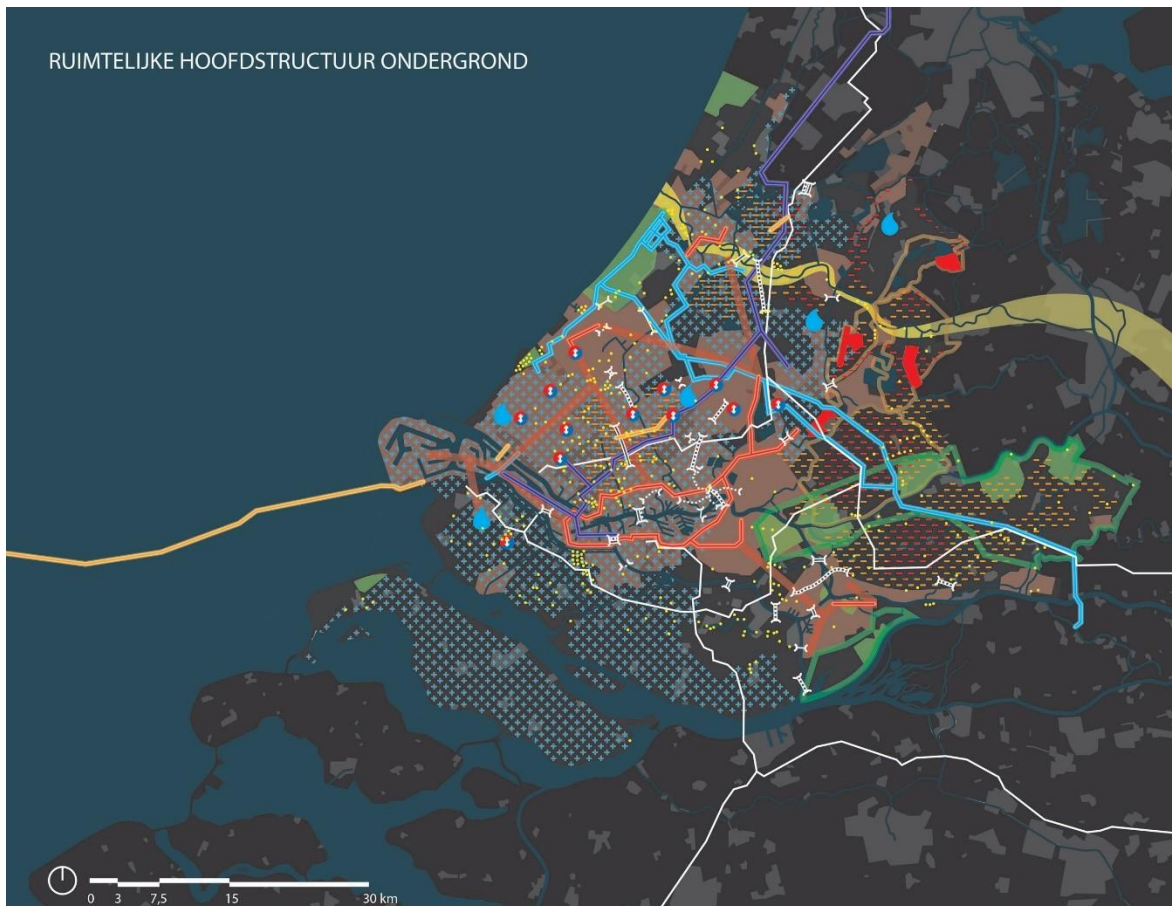
Legenda

	Stedelijke agglomeratie		(Boven)regionaal HOV-net
	Stedelijk centrumgebied		Ontbrekende schakel (boven)regionaal HOV-net
	Stedelijke dynamiek		(Inter)nationaal wegennet
	Kern		Ontbrekende schakel (inter)nationaal wegennet
	Regiokern		(Boven)regionaal wegennet
	Havenindustriel complex		Ontbrekende schakel (boven)regionaal wegennet (tracé indicatief)
	Glastuinbouwgebied		(Inter)nationaal vaarwegennet
	HOV knooppunt		(Boven)regionaal vaarwegennet
	Logistiek overslagpunt		Betuwelijn
	Science Park		
	Kenniscentrum		Kustlandschappen
	Mainport Rotterdam		Veenlandschappen
	Greenport Westland Oostland		Rivierdeltalandschappen
	Greenport Boskoop		Water (zoet/zout)
	Greenport Bollenstreek		Studiezone kustontwikkeling
	Greenport Aalsmeer		
	Stedelijke ontwikkelingsruimte van bovenreg. belang		Natuurgebied
	Luchthaven		Recreatiegebied
	Grootschalige locaties windenergie		Belangrijk weidevogelgebied
			Kroonjuweel cultureel erfgoed
			Groene buffer
	(Inter)nationaal HOV-net		Stedelijk groen

Ruimtelijke hoofdstructuur van de ondergrond

De drukte in de ondergrond neemt toe als gevolg van nieuwe mogelijkheden om de ondergrondse ruimte te benutten en de toenemende druk op de bovengrondse ruimte. Dat vraagt om een actieve ordening van ondergrondse functies, afgestemd met bovengrondse ontwikkelingen, in een **driedimensionale planvorming** (3D-ordening).

De ruimtelijke hoofdstructuur van de ondergrond toont indicatief en informatief de huidige ruimtelijke situatie van de ondergrond en strategische doelstellingen voor de ondergrond. De kaart verbeeldt de grotere ondergrondse infrastructuur van bovenlokaal belang én de gebieden met een specifieke betekenis vanuit een ondergronds belang. Onder de grote ondergrondse infrastructuur van bovenlokaal belang zijn meegenomen de (buis)leidingen, warmtenetwerken, tunnels in het openbaar vervoer en wegennetwerk. Gebieden met een specifiek ondergronds belang hebben betrekking op de bescherming/reservering voor de drinkwatervoorziening, de ambitie voor bodemenergie, de stimulering van ondergrondse waterberging, aardkundige waarden en hoge archeologische waarden.

Legenda

	Water		Stimuleren ondergrondse waterberging
	Bebouwd gebied		Beschermingsgebieden voor grondwater
	Onbebouwd gebied		Strategische drinkwaterreserves
	Buisleidingstraat / buisleidingstrook		Rivierwatertransportleiding
	CO2 leiding		Knippuntgebied bodemdaling
	Hoogspanning ondergronds		Prioritaire aanpak bodemdaling
	Warmtenetwerk (bestaand en in aanleg)		Sterk bodemdalingsgevoelig veengebied
	Potentieel bovenregionaal warmtenetwerk		Bodemdalingsgevoelig veengebied
	Aardwarmteproject		Zout grondwater
	Ambitiegebied bodemenergie		Gebied met hoge archeologische waarde
	Tunnel / aquaduct / half verdiepte (inter)nationale weg		Limes
	Tunnel / aquaduct / half verdiepte (boven)regionale weg		
	Tunnel / aquaduct / half verdiepte spoorweg		
	Tunnel / aquaduct / half verdiepte HOV-lijn		

Dagelijks stedelijk systeem

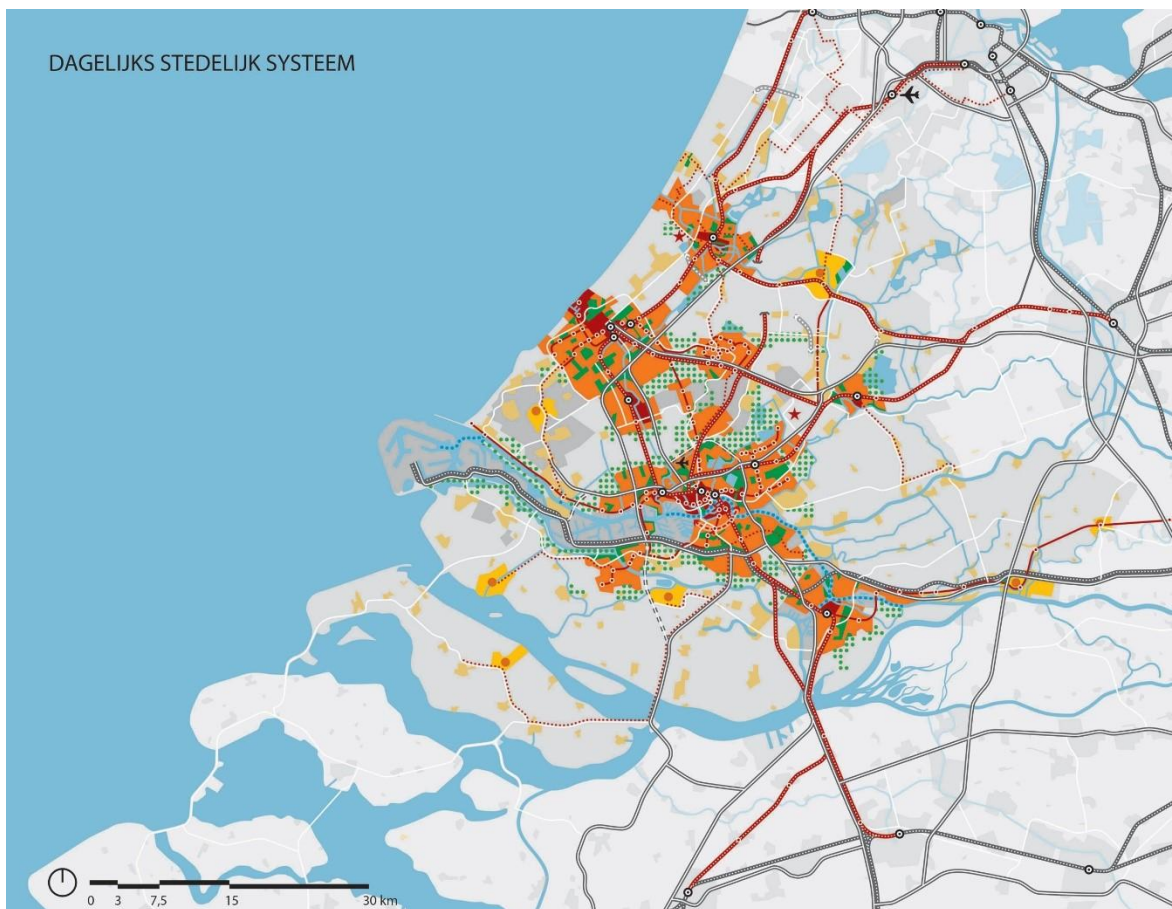
De provincie koppelt de ruimtelijke ontwikkeling aan het op orde brengen en opwaarderen van het mobiliteitsnetwerk. De nog beschikbare capaciteit op dat netwerk helpt om keuzes te maken over verdichting en concentratie in de bebouwde ruimte. Zo wordt zowel het mobiliteitsnetwerk als de bebouwde ruimte beter benut.

Het ruimtelijk beleid en het mobiliteitsbeleid dragen beide bij aan de concurrentiekracht van Zuid-Holland. Het behalen en benutten van schaal- en clustervoordelen is daarbij een belangrijke voorwaarde voor een gevarieerde en innovatieve economie.

Schaal- en clustervoordelen bepalen in hoge mate de **agglomeratiekracht**. Ze ontstaan bij een concentratie van wonen, werken en (kennis)voorzieningen in centra en vervoersknooppunten, en uitstekende verbindingen met en tussen die centra en knooppunten.

Voor mobiliteit stelt de provincie de behoefte van de mobiliteitsgebruiker centraal. Dit betekent zo veel mogelijk keuzevrijheid tussen vervoersalternatieven en een integrale benadering van het netwerk.

Voor de bebouwde ruimte streeft de provincie naar een compact, samenhangend en kwalitatief hoogwaardig bebouwd gebied. De provincie zet ten eerste in op verdichting, concentratie en specialisatie binnen het bestaand stads- en dorpsgebied, en ten tweede op een hiërarchie van knooppunten en centra met een goede onderlinge bereikbaarheid.

Legenda

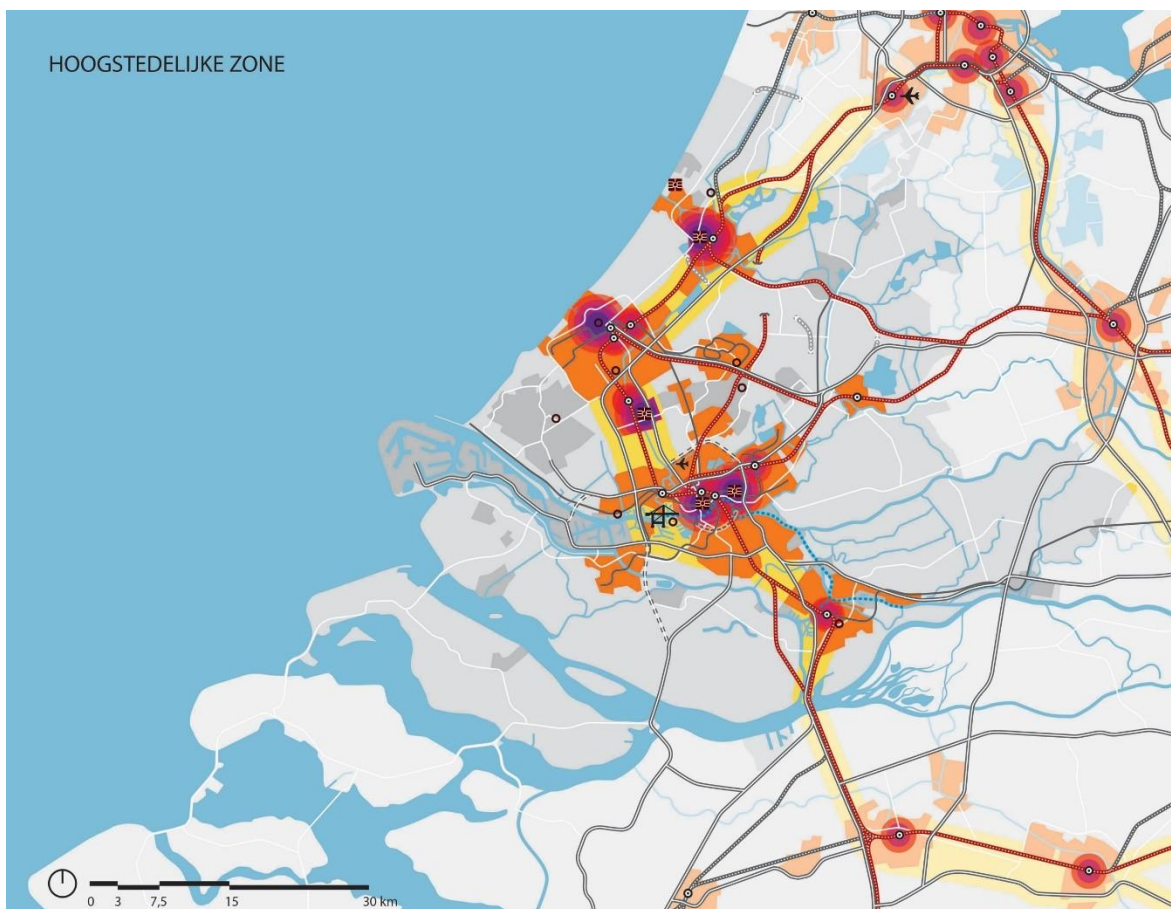
	Stedelijke agglomeratie		Water
	Stedelijk centrumgebied		Recreatiegebied
	Regiokern		Stedelijk groen
	Kern		
	Overige bebouwing		
	HOV knooppunt		
	HOV halte		
	Stedelijke ontwikkelingsruimte van bovenreg. belang		
	Luchthaven		
	(Inter)nationaal HOV-net		
	(Boven)regionaal HOV-net		
	Ontbrekende schakel (boven)regionaal HOV-net		
	(Boven)regionaal HOV-net bus		
	HOV over water		
	(Inter)nationaal wegennet		
	Ontbrekende schakel (inter)nationaal wegennet		
	(Boven)regionaal wegennet		
	Ontbrekende schakel (boven)regionaal wegennet		

Hoogstedelijke zone

*Kennis, hoogstedelijke voorzieningen en de diensteneconomie zijn en worden geconcentreerd in het deel van de stedelijke agglomeratie dat ligt rond de **lijn Leiden-Dordrecht**. Deze 'hoogstedelijke zone' kenmerkt zich door een goede connectiviteit, hoogwaardige stedelijke voorzieningen en een internationaal onderscheidende kennisinfrastructuur van universiteiten, kennis- en onderzoeksinstellingen en science parken. De kwaliteit van de kennisinfrastructuur is sterk bepalend voor de mate waarin de regio in staat is nieuwe kennis te ontwikkelen en toponderzoek, buitenlandse bedrijven en kenniswerkers aan te trekken. De kennisinfrastructuur vormt daarmee een belangrijk onderdeel voor een concurrerend vestigingsklimaat.*

De Zuid-Hollandse kennisinfrastructuur bestaat uit een select aantal locaties. Deze locaties onderscheiden zich door een sterke concentratie van kennisintensieve bedrijvigheid rondom een universiteit, kennisinstituut en/of Research & Development bedrijf en een hoge mate van inhoudelijke, organisatorische en fysieke verbondenheid. De locaties vormen daardoor een **samenhangende kennis-as**.

De ruggengraat van deze kennis-as wordt gevormd door enerzijds de **scienceparken** Bio Science Park in Leiden en Oegstgeest, TIC-Delft (TU/Technopolis, Biotech Park), Rotterdam EUR Hoboken en EUR Woudestein en ESTEC/Space Business Park en anderzijds de **kenniscentra**. De kenniscentra vallen uiteen in twee types. Ten eerste zijn er de kenniscentra waar kennisintensieve bedrijvigheid en gerelateerd onderwijs elkaar ontmoeten zoals Leerpark Dordrecht, Horticultuur Naaldwijk/Bleiswijk, Den Haag Internationale Zone, RDM campus Rotterdam, Dutch Innovation Factory Zoetermeer. Daarnaast zijn er de grote researchcentra van ondernemingen zoals Shell Exploration, Unilever Vlaardingen en AKZO Sassenheim.

Legenda

 Hoogstedelijke zone

 Stedelijke agglomeratie

 Overige bebouwing

 Stedelijke dynamiek

 HOV knooppunt

 Science Park

 Kenniscentrum

 Luchthaven

 Mainport Rotterdam

 (Inter)nationaal HOV-net

 (Boven)regionaal HOV-net

 Ontbrekende schakel (boven)regionaal HOV-net

 (Boven)regionaal OV over water

 (Inter)nationaal wegennet

 Ontbrekende schakel (inter)nationaal wegennet

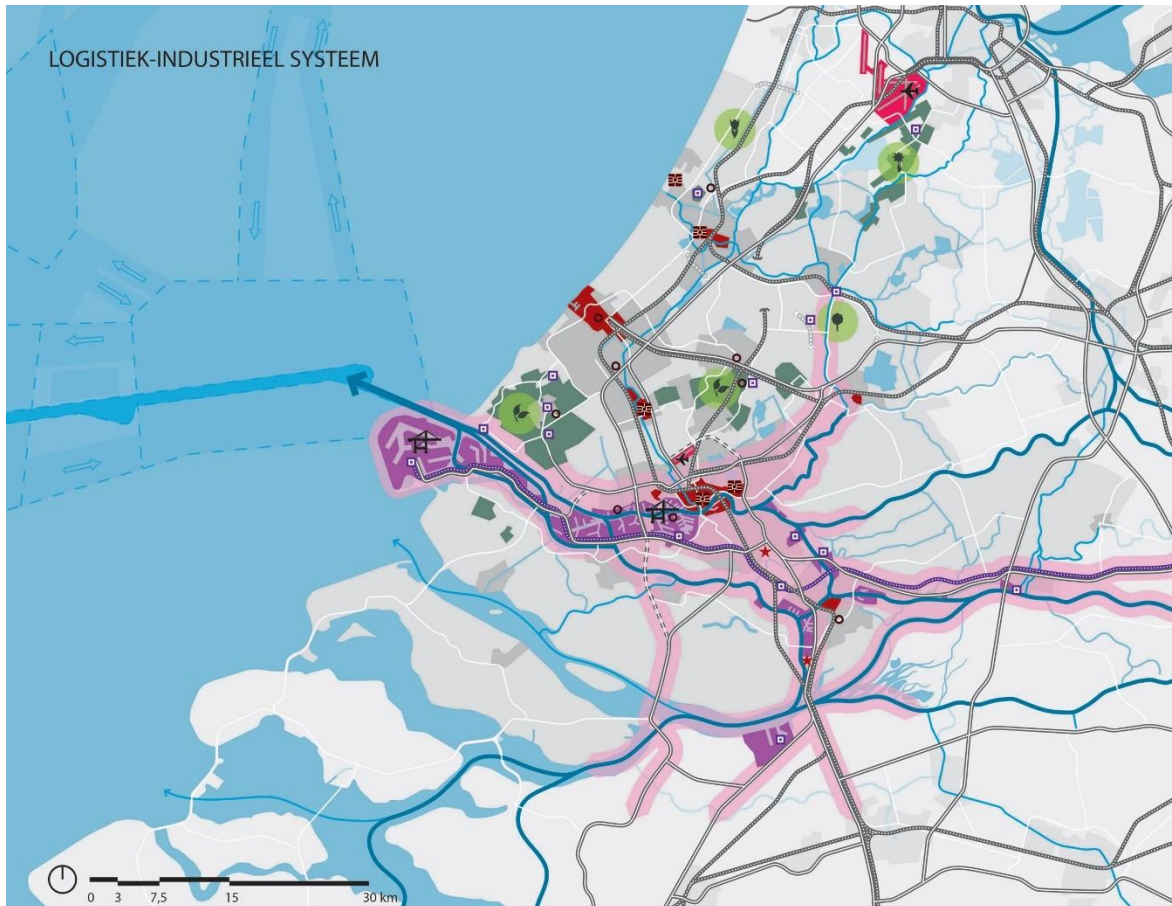
 (Boven)regionaal wegennet

 Ontbrekende schakel (boven)regionaal wegennet

 Water

Logistiek- industrieel systeem

*Het logistiek-industriële systeem langs rivieren en zware infrastructuur bundelt de hoofdstromen van goederen en het havenindustriële complex, de greenports, de logistieke dienstverlening en de gerelateerde kenniscentra. De **mainport** en de **greenports** zijn schoolvoorbeelden van volwassen clusters die tot de wereldtop behoren. De provincie wil die topositie behouden en waar mogelijk versterken en streeft naar synergie van mainport Rotterdam en greenports.*

Legenda

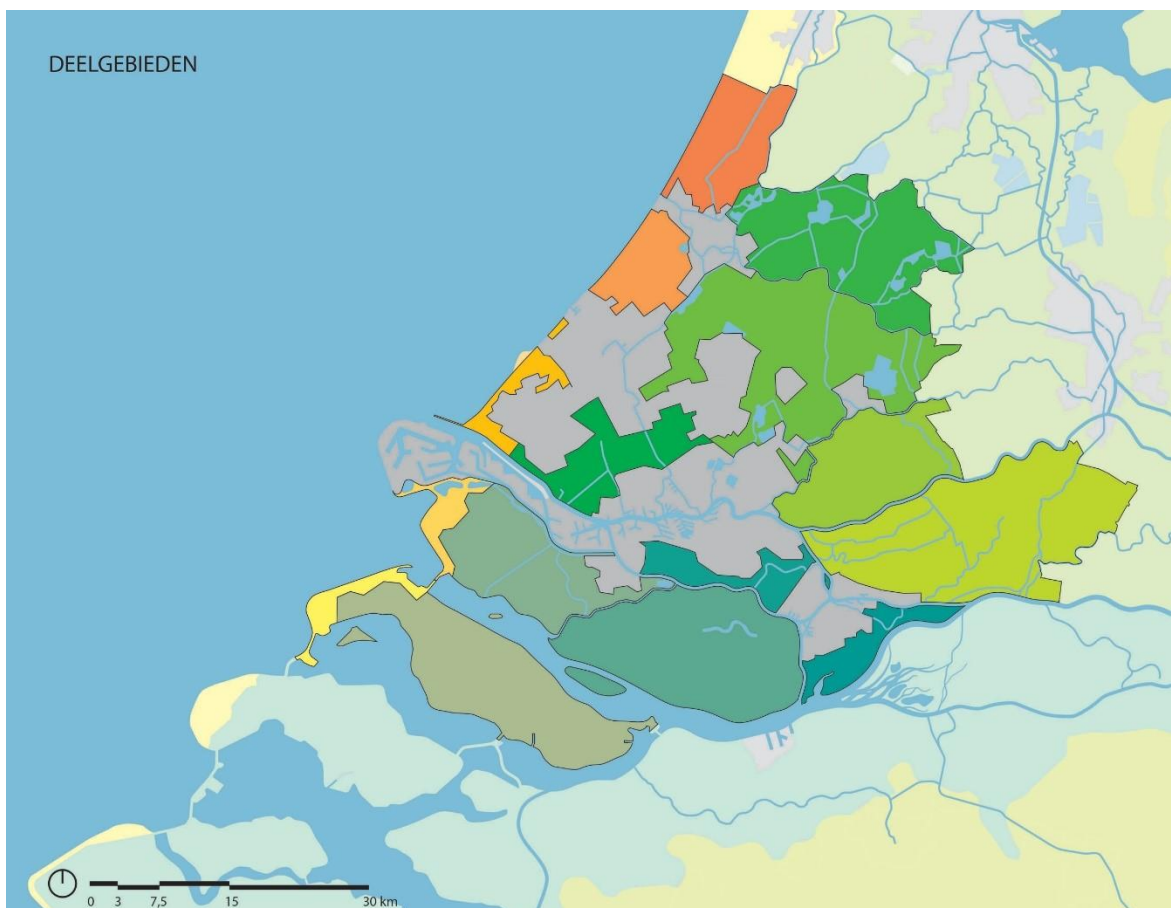
	As Mainport Rotterdam (indicatief)		Betuwelijn
	Havenindustriel complex		Goederenvervoer op (inter)nationaal HOV-net
	Glastuinbouwgebied		(Inter)nationaal wegennet
	Luchthaventerrein		Ontbrekende schakel (inter)nationaal wegennet
	Stedelijk centrumgebied		(Boven)regionaal wegennet
	Overige bebouwing		Ontbrekende schakel (boven)regionaal wegennet
	Logistiek overslagpunt		(Inter)nationaal vaarwegennet
	Science Park		(Boven)regionaal vaarwegennet
	Kenniscentrum		Water
	Mainport Rotterdam		Verkeersscheidingstelsel zeevaart
	Greenport Westland Oostland		
	Greenport Boskoop		
	Greenport Bollenstreek		
	Greenport Aalsmeer		
	Stedelijke ontwikkelingsruimte van bovenreg. belang		
	Luchthaven		

Landschappelijke eenheden

De groene ruimte bestaat uit de overwegend onbebouwde ruimte buiten de steden, dorpen, linten en kassen en uit de stedelijke groen- en waterstructuur. Deze groene ruimte, en daarbinnen vooral de natuur en het cultureel erfgoed, heeft een intrinsieke waarde. *De groene ruimte draagt in hoge mate bij aan de biodiversiteit in de provincie en kent kwaliteiten die onderscheidend en uniek zijn vanwege de typisch Zuid-Hollandse combinatie van **deltalandschappen**: het **kustlandschap**, het **veenlandschap** en het **rivierdeltalandschap**.* Deze landschappen zijn ontstaan op het grensvlak van zout en zoet, van land, zee en rivieren. Ze vormen de grondslag voor de identiteit van de bebouwde en de groene ruimte in de provincie en vertellen de geschiedenis van Zuid-Holland.

Belangrijk is het versterken van de economische kracht van de groene ruimte. De provincie wil ruimte bieden voor agrarisch ondernemerschap en andere economische activiteiten die passen bij de gebiedskwaliteiten. Ruimtelijke ontwikkelingen die maatschappelijk en economisch gewenst zijn, moeten bijdragen aan de balans tussen de instandhouding, benutting en versterking van de bestaande gebiedskwaliteiten.

Te midden van de grote steden heeft het **Groene Hart** grote aantrekkingskracht vanwege de ruimtelijke kwaliteiten, de aansluiting op internationale vervoersknooppunten (Schiphol en Rotterdam) en de vele producten en diensten voor de stedelingen.

Legenda

Kustlandschappen

- Duin- en Bollenstreek
- Duin, Horst en Weide
- Delflandse Kust
- Kop van Voorne
- Kop van Goeree

 Water

- Kustlandschappen buiten Zuid-Holland
- Veenlandschappen buiten Zuid-Holland
- Rivierdeltalandschappen buiten Zuid-Holland
- Zandlandschappen buiten Zuid-Holland

Veenlandschappen

- Midden Delfland
- Hollandse Plassengebied
- Wijk en Wouden / Gouwe Wiericke / Bentwoud /

Rottemeren (gebieden tussen Rijn en IJssel)

- Krimpenerwaard
- Alblasserwaard / Vijfheerenlanden

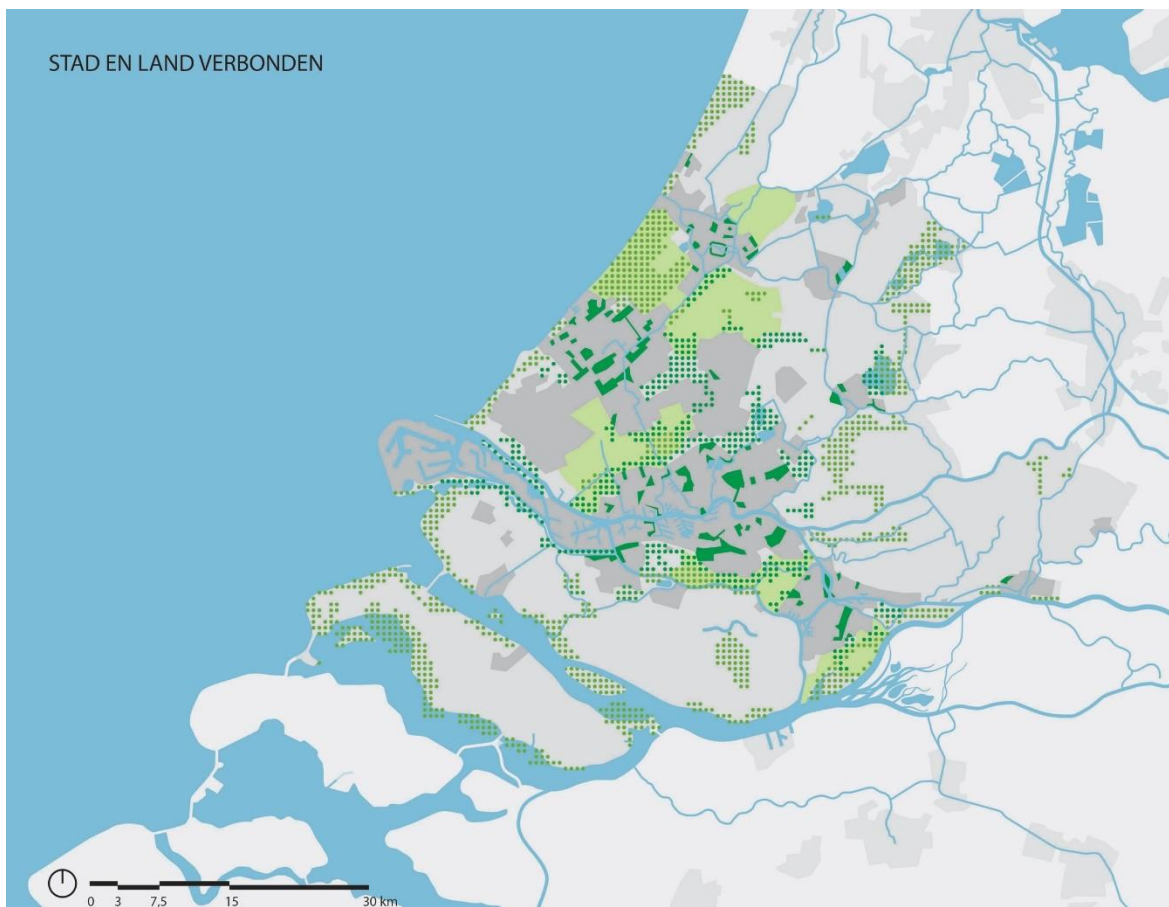
Rivierdeltalandschappen

- Hollandse Biesbosch
- IJsselmonde
- Hoeksche Waard
- Voorne-Putten
- Goeree-Overflakkee

Groene ruimte

De groene ruimte in Zuid-Holland is veelzijdig. De grote agrarische cultuurlandschappen behoren ertoe, net als de wateren in de flanken van de provincie en de natuurgebieden. Ook de kleinere landschappen en groengebieden in de nabijheid van de steden dragen bij aan de veelzijdigheid van de groene ruimte, evenals de groen- en waterstructuren in de stad zelf die als 'haarvaten' van de onbebouwde ruimte het stedelijk gebied dooraderen. De economie van het landelijk gebied is bijna net zo divers als die van het stedelijk gebied. Zowel gezien vanuit de economische vitaliteit als vanuit de ruimtelijke kwaliteit is een benadering uitsluitend gericht op functiescheiding in het landelijk gebied niet langer effectief.

*De provincie zet in op een betere, gebiedsgerichte verweving van de verschillende 'klassieke' functies in de groene ruimte (landbouw, natuur, recreatie, water, cultuurhistorie) en een betere relatie tussen stad en land. Een gezamenlijke opgave is om de groene kwaliteiten zowel binnen als buiten de stad te versterken en de samenhang tussen stedelijke parken, recreatiegebieden, natuurgebieden en agrarisch landschap te vergroten. De provincie zet daarom in op de **groenblauwe structuur**. Dat is een samenhangend stelsel van verschillende groene ruimtes en routes die stad en land met elkaar verbinden: de grote parken en groenblauwe dooradering in de stad, recreatieve stad-land verbindingen en poorten, recreatiegebieden om de stad, de groene buffers en belangrijke recreatieve routes in het landelijk gebied.*

Legenda

Natuurgebied

Recreatiegebied

Groene buffer

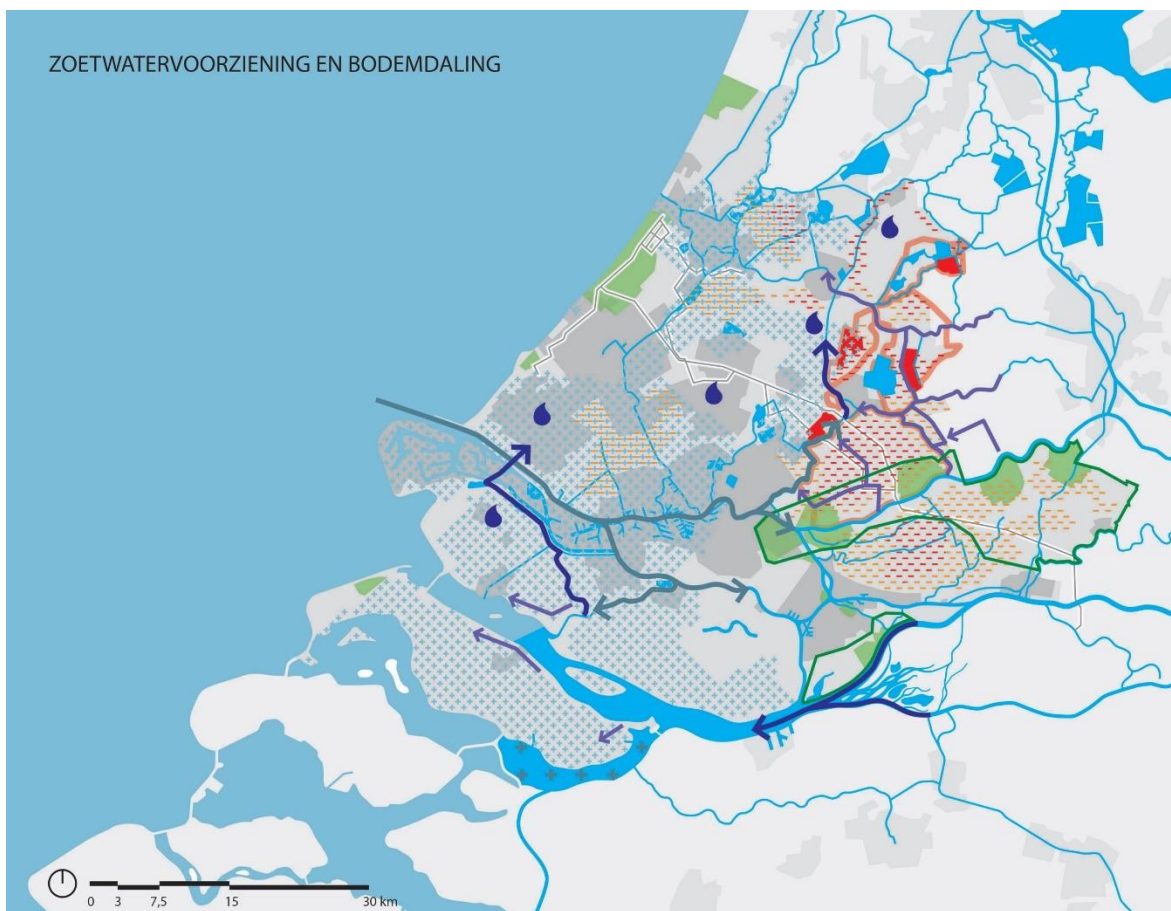

Stedelijk groen

Bodem- en watersysteem

Klimaatverandering, toenemende verzilting, inklinking en het veranderend ruimtegebruik (ook in de ondergrond) vergen aanpassingen van en keuzes in het bodem- en watersysteem, die in veel gevallen invloed hebben op de ruimtelijke ordening. Deze keuzes hebben het achterliggende doel dat Zuid-Holland beschermd blijft en dat het mogelijk blijft om water in zijn vele hoedanigheden beter te benutten. De kwaliteit en functionaliteit van water dienen optimaal te zijn en vragen permanent om verbetering en bescherming.

Bij aanpassingen aan het watersysteem gelden twee uitgangspunten: ze zijn klimaatbestendig en de natuurlijke processen krijgen, waar dat kan, meer ruimte of worden beter benut. Delen van Zuid-Holland hebben te maken met een specifiek probleem: de **daling van de veenbodem**. Het proces van bodemdaling kan niet volledig worden gestopt (zonder ingrijpende vernatting). Op lange termijn gaat het veenlandschap onvermijdelijk veranderen. Dat kan consequenties hebben voor het ruimtegebruik. Bodemdaling veroorzaakt verder een aanzienlijke uitstoot van broeikasgassen. Oxidatie van veenweidegebieden vormt de grootste bron van emissie uit landgebruik

Legenda

- Zoetwater
- Zoutwater / brak water

Zoetwatervoorziening

- Strategische zoetwateraanvoer
- Uitbreiden / aanpassen zoetwateraanvoer
- Drinkwatertransportleiding
- Stimuleren ondergrondse waterberging
- Beschermingsgebieden voor grondwater
- Strategische drinkwaterreserves

Bodemdaling en verzilting

- Knikpuntgebied bodemdaling
- Sterk bodemdalingsgevoelig veengebied
- Bodemdalingsgevoelig veengebied
- Zout grondwater
- Op termijn zout
- Externe verzilting oppervlaktewater
- Prioritaire aanpak bodemdaling

Energie

De provincie streeft naar een substantiële verhoging van het aandeel duurzame energie in 2020 in Zuid-Holland. Hierbij wordt rekening gehouden met de kenmerken van Zuid-Holland, namelijk relatief veel industrie, weinig onbebouwde ruimte en veel windvermogen. De provincie spant zich daarnaast in om Europese en nationale energiedoelen in de breedte te bereiken, namelijk het realiseren van de reductie van energiegebruik en uitstoot van broeikasgassen (met name CO₂).

De provincie werkt op een integrale manier aan het bevorderen van de **energietransitie**. In de breedte gaat het om het toewerken naar besparing, opwekking en CO₂-reductie op vele terreinen, waarbij de mainport, de greenports, het stedelijk gebied en mobiliteit alle van belang zijn. In het licht van de reductie van broeikasgassen is ook het tegengaan van bodemdaling een relevant onderwerp (het gaat hierbij om CO₂ en methaan).

AMBITIES EN STURING

ONTWIKKELRICHTING VAN HET OMGEVINGSBELEID

Zuid-Holland vernieuwt

Slimmer, schoner, sterker. Dat is de toekomst. Voor de wereld, voor Nederland en zeker ook voor Zuid-Holland. Dat is complex en tegelijkertijd heel eenvoudig. Ons leven, wonen en werken verandert ingrijpend.

De komende jaren wordt dat steeds sneller duidelijk; nu zitten we er al midden in. Het einde van de fossiele brandstoffen, robotisering, 'internet of things', ongelijkheid op de arbeidsmarkt, een snel opwarmende atmosfeer, te veel of juist te weinig water, migranten die op de deur kloppen, grote politieke tegenstellingen. Het is er allemaal en het valt niet te ontkennen.

Zuid-Holland blijft vergelijkenderwijs achter bij andere regio's. In Nederland en de rest van Europa. Onze oude op fossiele grondstoffen gebaseerde economie heeft nog veerkracht, maar de rek raakt eruit.

De overgang naar groen en digitaal is noodzakelijk en gelukkig ook al begonnen. Richting slim en schoon. Met inzet op innovatie, hergebruik en nieuwe energie. Met ruimte voor water en een landbouw die sterker verweven is met de natuur. Met levendige steden, waar de creativiteit bloeit en het onderwijs, de wetenschap en de cultuur floreren. Met duurzame mobiliteit en grenzeloze digitale netwerken. Met een gezonde en veilige samenleving waarin iedereen meedoet. En dat allemaal in een prachtig provinciaal landschap vol ruimte voor ontspanning en beleving van erfgoed.

Wij bij Zuid-Holland zien het voor ons. En we werken er naartoe, met een visie, bereid om te leren en in elke regio met een aanpak op maat. We willen de vernieuwing versnellen. We willen samenwerken met veel partijen om de kracht en creativiteit in dit gebied te benutten.

Kennisinstellingen, maatschappelijke partijen, bedrijfsleven en overheden zijn allemaal nodig. Samen maken we onze regio slimmer, schoner en sterker. **Zo maakt Zuid-Holland het verschil.**

Dynamisch? Ja. Spannend? Zeker. Kansrijk? Absoluut. Het gaat om durven kiezen. Duidelijk sturen. Soms ook om faciliteren, experimenteren en innoveren. Misschien soms net buiten de lijntjes kleuren? In ieder geval dingen mogelijk maken. Belangrijkste eigenschap die daarvoor nodig is: **leef !**

Een verandering van tijdperk

Zuid-Holland is een strategisch gelegen, vruchtbare delta, grotendeels onder zeeniveau, met een dalende bodem en mede daardoor met een uniek gevarieerd kust-, veen- en rivierenlandschap. In dit gebied hebben inwoners het landschap gevormd en bewoonbaar gemaakt door inpoldering. Ook hebben onze inwoners het gebied verbonden met de rest van de wereld. In de loop der eeuwen heeft zich in Zuid-Holland een meerkernig stedelijk netwerk ontwikkeld. Een centrum van handel, cultuur en wetenschap, met als kenmerk en kracht de diversiteit aan mensen, landschap en economie. Een dynamische delta die altijd dreigingen heeft weten om te zetten in kansen.

We leven in een tijd van grote ingrijpende veranderingen. Globalisering, klimaatverandering, demografische trends en nieuwe technologie zorgen voor een ongekennde dynamiek. We raken door onderlinge handel en verbondenheid steeds afhankelijker van elkaar. We doen onze boodschappen en boeken onze reizen steeds vaker via het internet. De temperatuur stijgt en naast extreem natte zijn er ook steeds vaker droge periodes. We verliezen het voorrecht van onbeperkt gebruik van fossiele grondstoffen.

We worden steeds ouder en de bevolking vergrijsst. We zijn gewend geraakt aan een welvaartsniveau dat niet meer vanzelfsprekend is, maar dat we graag willen behouden. Kortom, deze dynamiek vraagt erom dat we ons leven, wonen en werken opnieuw inrichten. Deze omschakeling is er niet van vandaag op morgen, maar zal een aanpassing over een langere periode vergen. Dit is een verandering van tijdperk. Fundamenteler dan dat kan het bijna niet.

Zuid-Holland is extra kwetsbaar voor al deze veranderingen. In ons laaggelegen deltagebied heeft de klimaatverandering grote ruimtelijke, economische en sociale gevolgen. Zuid-Holland is als open economie gevoelig voor de gevolgen van globalisering. De segregatie neemt toe. Onze energie-intensieve economie heeft, zoals ook benoemd in het klimaatakkoord van Parijs, alleen toekomst als wordt overgegaan tot verduurzaming.

De trek naar de stad zorgt voor een toenemende druk op onze schaarse ruimte. Tegelijkertijd herbergt deze regio een groot reservoir van talent, creativiteit en ondernemerskracht. De geschiedenis leert ons dat onze regio heeft bewezen telkens sterker uit zulke veranderlijke tijden te komen. Zuid-Holland heeft alles in huis om de noodzakelijke vernieuwingen te realiseren.

De richting is duidelijk: een sterk Zuid-Holland is een slim en schoon Zuid-Holland en die stap zetten we samen.

STURING

Ruimte voor ontwikkeling, met waarborg voor kwaliteit

In het omgevingsbeleid kan de provincie Zuid-Holland met zijn uitgebreide instrumentarium van grote meerwaarde zijn bij het oplossen van de opgaven van vandaag en morgen. Met inbreng van kennis en creativiteit vanuit de samenleving kan meer worden bereikt. Het is de kunst om het oplossend vermogen van de maatschappij te benutten. Alleen ga je sneller, samen kom je verder.

We willen meer ruimte en vertrouwen geven aan maatschappelijke initiatieven. Ruimte en vrijheid gedijen alleen binnen grenzen. Daarvoor werkt de provincie in haar omgevingsbeleid vanuit een aantal principes en kaders, als waarborg voor kwaliteit.

Deze sturingsprincipes zijn:

Opgavegericht: de maatschappelijke opgaven zijn het vertrekpunt van het provinciaal handelen. Welke opgaven de provincie aanpakt, is afhankelijk van de toegevoegde waarde die zij kan leveren en het provinciaal belang dat in het geding is. Bij het aanpakken van de prioritaire opgaven werkt de provincie multischalig en integraal. In het benutten van koppelkansen rond opgaven ligt een belangrijke meerwaarde van het middenbestuur.

Provinciaal belang: de provincie geeft richting aan een optimale wisselwerking tussen gewenste ruimtelijke ontwikkelingen en een goede leefomgevingskwaliteit. Dit doet zij vanuit haar provinciale belangen. Provinciale belangen komen voort uit wettelijke taken rijkstaken en Europese verplichtingen - en uit onze ambities. In de verschillende onderdelen van het omgevingsbeleid worden de specifieke belangen nader uitgewerkt. De belangen zijn de basis voor provinciale meervoudige sturing, die gericht is op het leveren van toegevoegde waarde. De sturing kan variëren van het bieden van ruimte, samenwerken, maken van afspraken tot afdwingen.

Maatwerk: de provincie pakt opgaven bij voorkeur samen met andere partijen op. Deze netwerkaanpak vraagt om:

Gebiedsgericht: de provincie komt met elk gebied tot een aanpak op maat. Zuid-Holland bestaat uit verschillende gebieden met elk hun eigen opgaven. Specifieke opgaven ontstaan in interactie met de omgeving. Die specifieke opgaven behoeven elk hun eigen vorm van sturing.

Uitgaan van passend schaalniveau: de provincie vormt allianties op het schaalniveau van de specifieke opgave. Allianties op verschillende niveaus zijn nodig. We werken met partners op lokaal, regionaal, provinciaal en landsdelig niveau en kijken waar nodig ook over landsgrenzen heen.

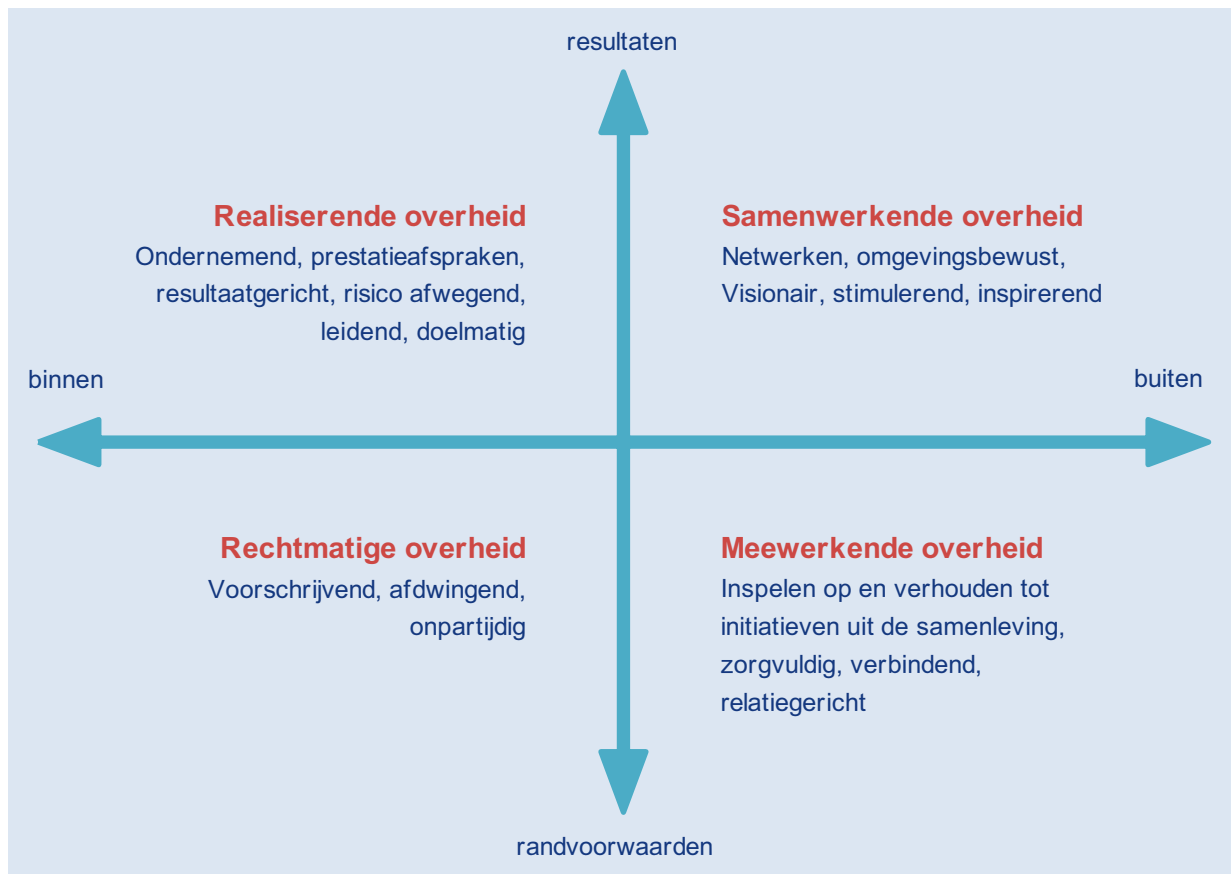
Ruimte voor differentiatie: waar mogelijk gaan integrale maatwerkoplossingen boven generieke regels. Dat gebeurt alleen als per saldo sprake is van voldoende positieve ontwikkeling.

Onder deze sturingsprincipes wordt het *subsidiariteitsbeginsel* uit de omgevingswet (decentraal, tenzij) door de provincie opgepakt als *'je toont meerwaarde of niet'*.

Vier sturingsstijlen

De sturingsprincipes leiden tot vier mogelijke sturingsstijlen, die afhankelijk van de opgave ingezet kunnen worden:

- zoveel mogelijk overlaten aan initiatieven uit de samenleving (**Meewerkende overheid**);
- waar (meer) regie nodig is, netwerkend werken (**Samenwerkende overheid**);
- waar overheidsinvesteringen onmisbaar zijn, zelf prestaties leveren (**Realiserende overheid**);
- waar normerend optreden noodzakelijk is, wettelijke bevoegdheden inzetten (**Rechtmatige overheid**).

De maatschappelijke dynamiek vraagt om een alerte en lerende overheid die de energie en het oplossend vermogen uit de samenleving weet in te zetten. Een aanpak met louter standaardoplossingen en vaste procedures werkt niet. Dat betekent ruimte laten voor verschil, experimenteren, maatwerk leveren en leren omgaan met onzekerheid.

We beseffen dat het ruimte en vertrouwen geven op gespannen voet kan komen te staan met het vertrouwde beeld van een rechtmatige overheid die volgens eenduidige regels opereert. In dit spanningsveld wil de provincie Zuid-Holland met maximale transparantie bij de keuzes in haar omgevingsbeleid een oplossingsgericht, effectief en betrouwbaar bestuur zijn.

Wij zijn ons bewust dat de nieuwe werkstijl 'ruimte voor ontwikkeling, met waarborg voor kwaliteit' iets vraagt van ons gedrag, zowel bestuurlijk als ambtelijk. We werken actief aan het ontwikkelen van deze nieuwe werkstijl, zowel in dit proces van het omgevingsbeleid als daarbuiten. We zoeken daarin ook samenwerking met partijen die hierin met ons mee willen werken.

In die samenwerking brengen wij de volgende meerwaarde mee:

- We hebben **een verbindende positie**. Als middenbestuur staan we te midden van vele spelers, die wij bij elkaar kunnen brengen. We zijn stevig verbonden met lokale overheden, de rijksoverheid en Europa.
- We hebben **kennis van zaken** om in te brengen en in netwerken een gezaghebbende rol te spelen.
- We hebben **wettelijke bevoegdheden** waarmee we keuzes kunnen maken, om ontwikkelingen mogelijk te maken en ongewenste ontwikkelingen tegen te houden.
- We hebben **financiële middelen** om bij te dragen aan projecten en investeringen.
- We hebben **democratische legitimatie** op regionaal niveau en daarmee het vermogen om gezaghebbend knopen door te hakken.

De veelzijdigheid van deze instrumenten en de gecombineerde inzet maakt van de provincie Zuid-Holland een herkenbare partner bij het aanpakken van de maatschappelijke opgaven.

AMBITIES

We zien zes richtinggevende ambities in de fysieke leefomgeving. Deze nevensgeschikte ambities staan niet op zichzelf. Ze zijn geworteld in de historie, ligging en economische structuur van Zuid-Holland en gekoppeld aan de strategische uitdagingen waar deze regio voor staat. Onze ambities zijn de kaders waarbinnen wij ruimte geven. Die ruimte kan per opgave verschillen. Door in te zetten op de zes ambities dragen we bij aan het sterker maken van Zuid-Holland.

We zijn ons bewust dat onze ambities maatregelen vergen waarbij conflicterende belangen op tafel komen. De veranderingen waar Zuid-Holland voor staat, vragen om een nieuwe vormgeving van de relatie tussen samenleving, economie en natuur. Dit levert spanningen en dilemma's op die naar voren komen in specifieke opgaven. Bij de zes ambities hebben we een aantal opgaven geïdentificeerd. De opgaven zijn vanuit provinciale optiek en op een zeker abstractieniveau geformuleerd. De crux van deze opgaven zal pas goed in beeld komen als we ze confronteren met concrete omstandigheden en de doelen van maatschappelijke partners. In die confrontatie ontdekken we de knelpunten én de kansen om de opgaven verder te brengen. Dit doen we vanuit een open houding. Via participatieve processen met inwoners en instellingen willen wij komen tot passende oplossingen voor specifieke dilemma's. Dit maatwerk is aan de orde in de volgende fases van het omgevingsbeleid, als we de opgaven in concrete programma's integraal en gebiedsgericht uitwerken.

Naar een klimaatbestendige delta

Naar een nieuwe economie: the next level

Naar een levendige meerkernige metropool

Energievernieuwing

Best bereikbare provincie

Gezonde en aantrekkelijke leefomgeving

Naar een klimaatbestendige delta

Het vruchtbare en grotendeels onder zeeniveau gelegen deltagebied wordt gekenmerkt door een intensief gebruik van land en water met veel economische belangen, een grote bevolkingsdichtheid en ecologische rijkdom.

Vanwege haar ligging is Zuid-Holland extra kwetsbaar voor gevolgen van de klimaatverandering. Dreiging van overstromingen, hevige neerslag en lange perioden van hitte en droogte zullen regelmaat worden. Dit alles beïnvloedt onze leefomgeving, economische vitaliteit en de kwaliteit van ons water. In sommige gebieden leidt dit tot verzilting en tekorten aan zoetwater en in stedelijke gebieden tot hittestress en wateroverlast. Daarnaast daalt de bodem in ons veenweidegebied. Onder deze omstandigheden hebben we in de afgelopen eeuwen innovatieve oplossingen gevonden voor het leefbaar houden van onze delta.

We willen onze fysieke leefomgeving zo inrichten dat deze klimaatbestendig blijft. We willen dat extreme weersomstandigheden niet leiden tot onnodige schade aan gebouwen, infrastructuur, landbouw en economie. We willen blijven beschikken over voldoende zoetwater. We werken daarvoor met verschillende overheden en andere organisaties samen aan regionale adaptatiestrategieën en het nationale Deltaprogramma. Centraal vertrekpunt daarbij is dat we meer ruimte bieden aan het water. We werken aan de bescherming van mensen en economie tegen overstromingen. We versterken de primaire keringen, waar mogelijk met innovatieve maatregelen. We werken aan innovatieve oplossingen voor waterberging en voorkomen van hittestress in stedelijk gebied. We zullen bij nieuwe ruimtelijke projecten rekening houden met de impact van klimaatverandering. We werken aan het beperken van watertekorten en het optimaal benutten van zoetwater voor de economie en landbouw. In gebieden met sterke bodemdaling werken we aan transitie van de landbouw en het aanleggen van natuur.

Naar een nieuwe economie: the next level

De Zuid-Hollandse economie wordt gekenmerkt door een unieke structuur. Het herbergt het grootste haven-industriële complex van Europa, met een sterk proces- en petrochemisch, logistiek en maritiem cluster. In de directe nabijheid van dit complex bevindt zich het grootste glastuinbouwcluster van de wereld: een belangrijke speler in de wereldwijde voedingsketen. Verder herbergt onze provincie naast aantrekkelijke landschappen ook dichtbevolkte steden met talrijke kennis- en onderzoeksinstituten, die tot de top in hun vakgebied behoren.

De Zuid-Hollandse economie bevindt zich in een omvangrijk vernieuwingsproces. De industriële sectoren bevinden zich aan het einde van een levenscyclus. Onze economie wordt geconfronteerd met snelle disruptieve technologische ontwikkelingen, zoals digitalisering, robotisering, 3-D printing. Door de digitalisering moeten we ons winkellandschap, onze productieprocessen en ons werk anders inrichten. De transformatie van de economie zal in sommige sectoren banen kosten. Het vermogen om snel op de veranderingen in te spelen bepalend is bepalend voor de concurrentiekracht. De beschikbaarheid over een goed opgeleide bevolking en voldoende talent is hierbij een cruciaal aspect. Ook een aantrekkelijke, groene en gezonde leefomgeving is een belangrijke vestigingsfactor. Deze regio heeft alles in huis om deze sprong naar een nieuwe economie te maken. Een economie met vele gezichten, meer dan nu gericht op delen, digitaal en schoon.

Voor Zuid-Holland betekent dat werk aan de winkel. We gaan van een fossiele economie over naar een circulaire economie. Een ontwikkeling met grote gevolgen voor onze dragende economische clusters, met name het haven-industrieel complex en de glastuinbouw. In de stap naar een circulaire economie in 2050 wordt hergebruik van grondstoffen een nieuw verdienmodel. We bevorderen nieuwe werkgelegenheid. We zetten in op digitalisering van de economie. We stimuleren innovatie in het midden- en kleinbedrijf, onder andere via nauwe samenwerking tussen de diverse economische sectoren en de kennis- en onderwijsinstellingen die onze regio herbergt. Bij goederentransport zetten we in op het realiseren van meer toegevoegde waarde voor de regio. Via inzet op een aantrekkelijke en gezonde woon- en werkomgeving trekken we bedrijven, kenniswerkers en andere talenten. De technologisering en digitalisering vragen om nieuwe arrangementen voor scholing en inzetbaarheid.

Naar een levendige meerkernige metropool

De strategisch gelegen delta die Zuid-Holland is, heeft altijd mensen aangetrokken. Al vroeg ontstonden langs de waterwegen nederzettingen die uitgroeiden tot handelssteden. In de loop der tijd is een onderscheidend meerkernig stedelijk netwerk ontstaan waarin elke stad en dorp hun eigen profiel hebben ontwikkeld.

Onze welvaart en welzijn hangen af van de kwaliteit van dit stedelijk netwerk. Niet voor niets is er een flinke trek naar de stad. Steden zijn ontmoetingsplaatsen, emancipatieladders en broedplaatsen van ideeën en innovatie. Tegelijkertijd zijn steden ook plaatsen waar sociale problematiek zich manifesteert. Stad en land raken steeds sterker met elkaar verbonden. Het aan steden grenzende landelijk gebied is in het huidige tijdperk meer dan ooit een proeftuin voor nieuwe oplossingen op terreinen als klimaat, energie en voedsel.

Zuid-Holland staat voor de opgave om in het komende decennium een fors aantal woningen te realiseren en om de woonvoorraad te verduurzamen. Opgaven die in Zuid-Holland om ingrijpende keuzes vragen. Daarvoor zijn sturende ruimtelijke concepten nodig.

De uitdaging is om de stap te maken naar een gezonde, sociale en duurzame samenleving. De metropolitane ontwikkeling moet op die manier vorm krijgen. Om die vitale samenleving te realiseren is meer nodig dan woningbouw alleen. Het economisch potentieel kan beter benut worden door de steden met hun afzonderlijke kwaliteiten te verbinden tot één metropolitaan gebied. Het leef- en vestigingsklimaat daarin kan versterkt worden door stad en land goed te verbinden, door ruimte te bieden voor groen en water in de stad, door een evenwichtige woningvoorraad en passende werklocaties. De vitaliteit van de stad is ook gebaat bij cultuur, kenniscentra en aantrekkelijke binnensteden.

Zo gaan we van verspreide autonome stedelijke netwerken en kernen naar een levendige, meerkernige metropool.

Energievernieuwing

Zuid-Holland is een van de meest energie intensieve regio's van Europa. Dat komt door de unieke industriële en stedelijke structuur, met de haven, petrochemie en logistiek. Dat maakt ons extra afhankelijk van de beschikbaarheid van fossiele brandstoffen. Tegelijkertijd beschikt onze regio over een groot aanbod van restwarmte die gebruikt kan worden in steden en de glastuinbouw.

In december 2015 sloten 195 landen in Parijs een historisch klimaatakkoord. De wereld kwam overeen dat de opwarming van de aarde ruim onder de 2 graden moet komen, in vergelijking met het pre-industriële tijdperk. Afgesproken is de stijging van de uitstoot van broeikasgassen te stoppen. Het klimaatakkoord luidt het einde in van een economie gebaseerd op fossiele brandstoffen. Voor Zuid-Holland met haar energieintensieve economische structuur heeft het akkoord grote gevolgen en is daarmee urgent. Al langer is duidelijk dat het huidige op fossiele brandstoffen gebaseerde verdienmodel eindig is. Met de aanwezigheid van energie-intensieve sectoren als de haven en de glastuinbouw en met gerenommeerde kennisinstellingen kan Zuid-Holland profiteren van de energietransitie.

Zuid-Holland gaat haar energieaanpak vernieuwen. Onze focus ligt bij de steden, de industrie en de glastuinbouw. Wij willen een slimme en schone economie zijn waar fossiele bronnen zijn vervangen door hernieuwbare bronnen. Dat brengt nieuwe verdienmodellen, nieuwe exportproducten en nieuwe banen met zich mee. Bovendien worden we minder kwetsbaar voor geopolitieke ontwikkelingen. We nemen maatregelen om energie te besparen en het gebruik van aardgas drastisch te verminderen. Dat doen we bijvoorbeeld met het uitbreiden van warmtenetten. In de toekomst is de Warmterotonde de verbinding tussen aanbieders en gebruikers van warmte; prima geschikt om kassen en steden te verwarmen. Om de energietransitie aan te jagen zet de provincie ook stevig in op innovatie. We zoeken naar nieuwe mogelijkheden voor energiegebruik uit wind, zon, biomassa, water en aardwarmte. We zijn ons ervan bewust dat deze maatregelen tot weerstand kunnen leiden, zie bijvoorbeeld de discussies rond windenergie of CO₂-opslag. Daarom zetten we in op het vinden van draagvlak bij energievernieuwing. De energietransitie krijgt mede vorm door lokale initiatieven. Wij willen ruimte bieden aan deze ontwikkeling.

We gaan met het rijk een klimaat- en energieakkoord sluiten om alle betrokken partijen meer zekerheid te geven over langetermijndoelen.

Best bereikbare provincie

Zuid-Holland is een internationaal transportknooppunt. Onze welvaart danken we grotendeels aan goederenstromen vanuit de haven en industrie en producten vanuit de land- en tuinbouw die de provincie in en uit gaan. We zien ook veel dagelijkse verplaatsingen tussen woon- werklocaties. Zuid-Holland is de meest verstedelijkte provincie, waarin twee van Nederlands grootste steden liggen, een reeks oud-Hollandse steden en talrijke kleinere gemeenten.

Economische groei zorgt voor toenemende drukte op de infrastructuur, zowel wat betreft goederenverkeer als woon-werk verplaatsingen. Zuid-Holland ontleent zijn kracht aan het meerkernige stedelijk netwerk waarin elke stad een economisch profiel heeft. Uit internationale onderzoeken blijkt dat het potentieel sterker benut kan worden door de steden en economische clusters met hun afzonderlijke kwaliteiten beter te verbinden. Voor de concurrentiepositie is niet alleen een goede bereikbaarheid via (vaar- en spoor)wegen van belang, maar ook steeds meer via de digitale infrastructuur.

Zuid-Holland moet optimaal verbonden zijn en blijven met regionale, landelijke en internationale centra: de best bereikbare provincie van Nederland. Dat vraagt om een moderne, duurzame en gebiedsgerichte aanpak. We pakken verkeersknelpunten aan. Er liggen grote kansen in verbinding van de mobiliteitsopgaven met de verstedelijkingsaanpak, economische transitie en energie- vernieuwing. Wij willen de gehele mobiliteitssector schoner maken en verduurzamen, om de nationale doelstellingen voor klimaat en luchtkwaliteit te halen.

We zetten daarom in op versterking van openbaar vervoer en gebruik van de fiets in de mobiliteitsketens van reizigers. Daarnaast moet vervoer over water een volwaardig alternatief zijn voor vervoer over de weg. Waar vraag naar en aanbod van klassiek openbaar vervoer tekort schieten, zoals in krimpregio's, moeten we zoeken naar oplossingen zodat er flexibel, vraaggericht vervoer beschikbaar komt. We willen innovatie in het openbaar vervoer stimuleren door in de concessieverlening de creativiteit van aanbieders de ruimte te geven. Verder zien wij het grote belang van de ontwikkeling van digitale infrastructuur.

Gezonde en aantrekkelijke leefomgeving

De combinatie van het kenmerkende kust-, veenweide-en rivierdeltalandschap, waarin steden en landschap met elkaar verweven zijn, maakt onze provincie veelzijdig en uniek. Een landschap met belangrijke leefgebieden voor plant- en diersoorten. Met prachtige open gebieden en een rijk cultureel erfgoed van aantrekkelijke historische steden, landgoederen en molens.

Ons landschap en de biodiversiteit staan onder druk door het groeiend aantal inwoners, economische ontwikkeling en de klimaatverandering. Er is behoefte aan meer woningen en ruimte voor bedrijvigheid.

De landbouwsector, op veel plaatsen drager van het landschap, heeft te kampen met bodemdaling en druk op schaalvergroting vanuit de wereldmarkt. Tegelijkertijd groeit het besef dat het landschap ook een belangrijke concurrentiefactor is. Een kwaliteit die wordt bedreigd door verstedelijking en oprukkende bedrijvigheid. In metropolitane regio's is een aantrekkelijk landelijk gebied een belangrijke vestigingsfactor voor mensen en bedrijven en een essentieel onderdeel van de leefomgevingskwaliteit voor inwoners, werknemers, recreanten en toeristen. Een groene leefomgeving draagt bij aan een gezonde leefstijl van de inwoners van Zuid-Holland.

De provincie Zuid-Holland wil de kwaliteit van de leefomgeving versterken door natuur, water, recreatie, landbouw, cultureel erfgoed en economie in samenhang te bezien. We beschermen de bijzondere kwaliteiten van ons landschap, ook om de groenbeleving van inwoners, recreanten en toeristen te verbeteren. We benutten natuur, cultureel erfgoed en monumenten om het landschap aantrekkelijk te maken en te houden. Daarbij willen we de biodiversiteit vergroten, natuurinclusieve landbouw geven we de ruimte. Dit draagt bij aan een fijnmazig natuurnatuurnetwerk. Ook zetten we in op diervriendelijke veehouderij.

Onze inzet richt zich niet enkel op het landelijk gebied. Aantrekkelijke landschappen reiken tot in de stad en het stedelijk gebied reikt tot in de landschappen. We streven naar een zachte overgang van het stedelijk- naar het landelijk gebied, waarbij kwaliteit centraal staat.

OMGEVINGSKWALITEIT

VERBETEREN OMGEVINGSKWALITEIT

Centraal doel van het integrale omgevingsbeleid is het verbeteren van de omgevingskwaliteit. Daarbij streeft de provincie naar een optimale wisselwerking tussen gewenste ruimtelijke ontwikkelingen en een goede leefomgevingskwaliteit.

Onder 'omgevingskwaliteit' verstaan we het geheel aan kwaliteiten die de waarde van de fysieke leefomgeving bepalen. Vanuit ons bestaande beleid gaat het hier om een samenvoeging van ruimtelijke kwaliteit (belevingswaarde, gebruikswaarde en toekomstwaarde) en milieukwaliteit (gezondheid en veiligheid).

Met het samenvoegen van al het bestaande beleid voor de fysieke leefomgeving heeft de provincie een eerste stap gezet richting een meer integrale sturing op omgevingskwaliteit. Met het oog op de invoering van de Omgevingswet in 2021 wordt dit verder ontwikkeld. De basis hiervoor is gelegd in de volgende onderdelen van 'omgevingskwaliteit':

- Een beschrijving van de **UNIEKE KWALITEITEN VAN ZUID-HOLLAND**: de drie deltalandschappen, de Zuid-Hollandse steden en de strategische ligging in internationale netwerken.
- Een eerste toets van de bestaande **LEEFOMGEVINGSKWALITEIT**, waarin ook aandacht voor aspecten van milieukwaliteit. Deze toets vormt een nulmeting voor de monitoring van het omgevingsbeleid en voor toekomstige kwaliteitsverbetering.
- Een nadere uitwerking van het provinciale beleid voor het verbeteren van de **RUIMTELIJKE KWALITEIT**. In de bijlage zijn de '**kwaliteitskaart**' en de '**richtpunten ruimtelijke kwaliteit**' opgenomen, behorende bij zowel de Omgevingsvisie als de Omgevingsverordening.

UNIEKE KWALITEITEN VAN ZUID-HOLLAND

Drie unieke deltalandschappen

Zuid-Holland is een strategisch gelegen, vruchtbare delta, grotendeels onder zeeniveau. De wijze waarop de bewoners van deze delta door de eeuwen heen het water hebben weten te bedwingen en benutten, heeft een landschap opgeleverd waarvan de culturele waarde internationaal wordt erkend en dat cruciale leefgebieden bevat voor internationaal beschermde plant- en diersoorten. ***Zuid-Holland is uniek in de combinatie van het kust-, veen- en rivierdeltalandschap.*** Deze zijn allemaal verbonden met de structuur van grote wateren: de zee, rivieren en zeearmen. Ze hebben elk een eigen, kenmerkend samenspel opgeleverd van bodem, water en grondgebruik, dat voortdurend in beweging is.

De meest bepalende bewegingen op dit moment zijn de dalende veenbodem, de zeespiegelstijging, de grotere peilschommelingen van de rivieren en de wijze waarop mensen het landschap waarderen. De culturele en de historische betekenis hebben de afgelopen jaren steeds meer aan gewicht gewonnen. Elk van de drie deltalandschappen kent inmiddels een eigen schakering van stedelijkheid naar landelijkheid. Contrasten en overgangen tussen stad en land, tussen infrastructuur en landschap, en tussen dynamiek en rust vormen een grote kwaliteit van Zuid-Holland. De unieke kwaliteiten van de drie deltalandschappen en hun verwevenheid met elkaar, met de grote wateren en het stedelijk gebied geven Zuid-Holland identiteit, structuur en diversiteit.

Zuid-Hollandse steden: veelzijdige steden en economische complexen in het deltalandschap

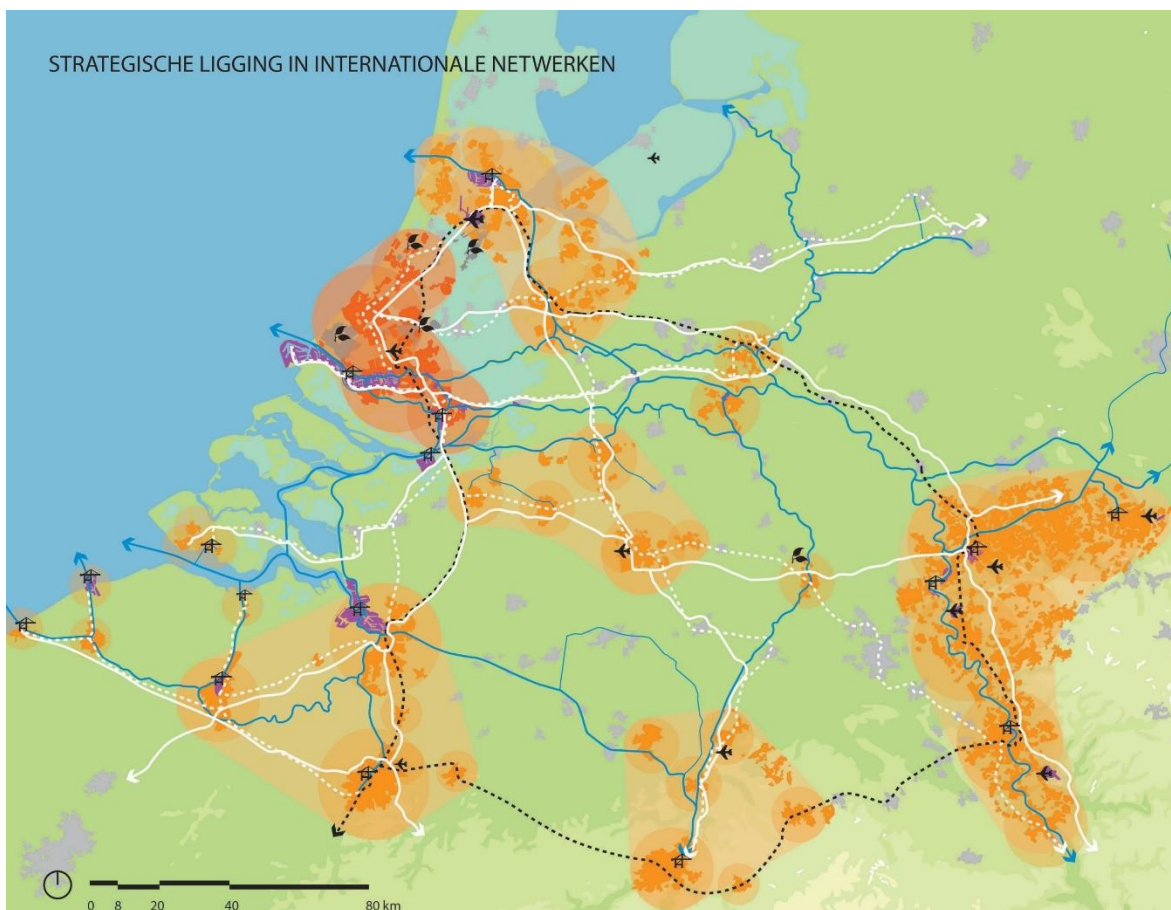
In de deltalandschappen zijn, veelal op strategische plekken aan water en handelsroutes, steden en bedrijvigheid ontstaan. Historische en moderne steden, havens en intensieve tuinbouwgebieden groeien in deze delta onder zeeniveau uit tot een meerkernige metropool die in vergelijking met concurrerende stedelijke gebieden over de grens dunbevolkt is. Deze relatief lage bevolkingsdichtheid en de grote diversiteit brengen kansen en opgaven met zich mee voor de verdere versterking van Zuid-Holland en haar concurrentiepositie. Om de kansen te grijpen, moet het mobiliteitsnetwerk op orde zijn. Internationale verkeersstromen van mensen en goederen delen dit netwerk met regionaal verkeer. Een sterke stedelijke economie van diensten en kennis deelt de relatief beperkte ruimte met een efficiënt logistiek netwerk van mainport en greenports. De verschillende internationaal toonaangevende economische complexen kunnen elkaar op sleeptouw nemen, door samen ketens van productie en transport te vormen, door innovaties uit te wisselen en samen nieuwe kennis te ontwikkelen. Dat gebeurt in een omgeving die op veel plekken historie ademt, en daardoor ook toeristisch aantrekkelijk is.

Juist het netwerk van verschillende complexen en het wederzijds versterkende karakter van het deltalandschap met zijn oude steden en de moderne internationaal georiënteerde economie, maakt Zuid-Holland onderscheidend en concurrerend. De provincie wil dat zo houden en versterken. Maar het landschap staat onder druk en de internationale concurrentie is groot. Dat vraagt voortdurend om actie. Want de wereld staat niet stil. De eisen die de Zuid-Hollandse samenleving en de internationale markten stellen, zijn in beweging.

Strategische ligging in internationale netwerken

Zuid-Holland ligt op het raakvlak van de Randstad en de Zuidwestelijke Delta, op de as tussen Amsterdam en Antwerpen. Het netwerk van BrabantStad sluit op die as aan. De Zuid-Hollandse economie staat in direct verband met de stedelijke netwerken in de buurlanden: de Vlaamse Ruit en de Rijn-Ruhrregio. **Deze strategische ligging in de grootste delta van Noordwest-Europa bepaalt de identiteit van Zuid-Holland.** Dankzij de ligging in de delta kon Zuid-Holland doorgroeien tot een van de belangrijkste economische regio's van Noordwest-Europa en een wereldwijde draaischijf voor goederen, diensten en kennis: de toegangspoort van Europa. Binnen een relatief klein gebied hebben zich sterke, internationaal georiënteerde stedelijke, kennis- en agro-industriële clusters ontwikkeld.

Binnen de Randstad zijn goede relaties en afstemming met de Noordvleugel van de Randstad van belang. Zo worden in het kader van het BO-MIRT bereikbaarheidsafspraken gemaakt en is de provincie betrokken bij de ontwikkeling van de greenport Aalsmeer. Ook de relaties met gebieden buiten de Randstad, zoals BrabantStad en de Vlaamse Ruit zijn van belang. Zo heeft de provincie geparticipeerd in de MIRT-verkenning Antwerpen-Rotterdam, waarin afspraken zijn gemaakt over de ruimtelijk-economische ontwikkeling van de Rijn-, Maas- en Scheldedelta.

Legenda

 Stedelijke agglomeratie Zuid-Holland

 Stedelijke agglomeratie

 Luchthaven

 Mainport

 Internationale spoorcorridor

 Internationaal spoorwegennet

 Internationale wegcorridor

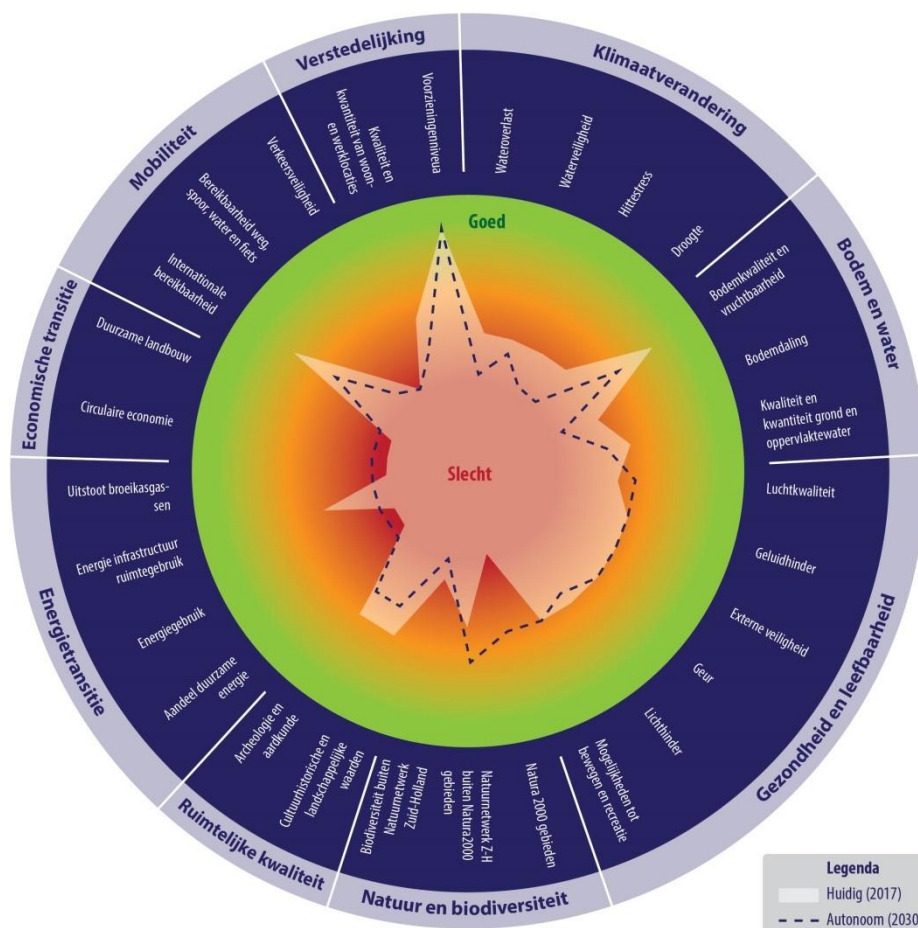
 Internationaal vaarwegennet

LEEFOMGEVINGSKWALITEIT

Met het Omgevingsbeleid van Zuid-Holland streeft de provincie naar een optimale wisselwerking tussen gewenste ruimtelijke ontwikkelingen en een goede leefomgevingskwaliteit. Om zicht te krijgen op de huidige kwaliteit van de leefomgeving heeft de provincie een 'leefomgevingstoets' laten uitvoeren. Het laat zien op welke aspecten de kwaliteit van de leefomgeving (bij verder ongewijzigd beleid) op orde is en waar sprake is van knelpunten. De provincie betreft deze informatie bij toekomstige beleidsaanpassingen.

In onderstaande figuur zijn de kwaliteitsniveaus van de verschillende thema's en indicatoren in de huidige situatie en de autonome ontwikkeling (situatie in 2030, op basis van bestaand beleid zonder beleidsvernieuwing) te zien. Per indicator is weergegeven of het kwaliteitsniveau overwegend goed is oftewel geen knelpunten kent (groen), een wisselend beeld geeft (oranje) of overwegend slecht is en dus wel knelpunten heeft (rood). Een wisselend beeld betekent dat er op sommige plekken nog knelpunten zijn en op andere plekken niet. Een voorbeeld daarvan is de luchtkwaliteit. Deze kent in stedelijke delen van de provincie nog knelpunten, maar in landelijke delen niet of nauwelijks.

Huidige situatie – autonome ontwikkeling 2030

Score	Waardering
Green	Over het algemeen / provinciebreed geen sprake van knelpunten
Orange	Wisselend beeld
Red	Over het algemeen/provinciebreed sprake van knelpunten

Bestaande leefomgevingskwaliteit

In de figuur geeft het transparante vlak het kwaliteitsniveau van de huidige situatie weer en de witte lijn toont die voor de autonome ontwikkeling. Hoe verder naar buiten toe, hoe beter de kwaliteit. En: hoe meer de witte lijn naar buiten toe van het transparante vlak 'weg loopt', hoe meer het kwaliteitsniveau autonoom gezien verbetert.

In het algemeen is de Zuid-Hollandse leefomgeving in de huidige situatie van wisselende kwaliteit. Internationale bereikbaarheid en het voorzieningenniveau zijn overwegend van goede kwaliteit. De indicatoren over bodemkwaliteit en –vruchtbaarheid, natuur en biodiversiteit kennen een overwegend slechte kwaliteit, net als energie-infrastructuur (ruimtegebruik). Er is daar sprake van knelpunten en problemen. Bij de overige thema's en indicatoren is het beeld wisselend.

Bij autonome ontwikkeling (witte lijn) is de kwaliteit bij de meeste thema's en indicatoren in 2030 naar verwachting slechter dan in de huidige situatie. Bij klimaatverandering, bodemdaling, biodiversiteit, economische transitie, energie infrastructuur, uitstoot broeikasgassen, bereikbaarheid weg spoor, water, fiets, kwantiteit en kwaliteit woon- en werklocaties en landschap zijn de kwaliteitsniveaus dan overwegend slecht en leidt het tot knelpunten en problemen. Op het vlak van gezondheid (met name luchtkwaliteit), Natura 2000 gebieden en het Nationaal Natuurnetwerk (NNN) verbetert de kwaliteit bij autonome ontwikkeling. Er is dan nog geen sprake van overwegend goede kwaliteitsniveaus, want nog steeds kunnen er dan in wisselende mate knelpunten of problemen optreden.

Kwaliteitsverbetering

Vernieuwing van het Omgevingsbeleid biedt kansen om trends van autonome verslechtingen te keren. Vooral op de grote maatschappelijke thema's als klimaatverandering, economische transitie (circulaire economie, duurzame landbouw) en energietransitie (aandeel duurzame energie, energiegebruik) biedt het omgevingsbeleid kansen voor kwaliteitsverbetering. De provincie pakt deze kansen op langs de lijn van de vernieuwingsambities (zie Ambities en Sturing).

Toekomstige beleidsvernieuwing biedt kansen voor verbetering van de kwaliteit, maar het is niet te verwachten dat die groot genoeg zijn om knelpunten en problemen substantieel op te lossen. De toenemende autonome verstedelijking van vooral de grote steden en de verdere intensivering daarvan, levert bijvoorbeeld ook risico's op met betrekking tot klimaatverandering (wateroverlast, hittestress) en gezondheid (luchtkwaliteit, geluidhinder). Bovendien geldt dat de provincie samenwerkt met andere overheden en de eigen sturingsmogelijkheden van de provincie gelimiteerd zijn. Voor substantiële verbeteringen en het oplossen van problemen zijn inspanningen van alle overheden en andere partijen nodig.

Grote kansen op verbetering zijn er voor de indicatoren Natuurnetwerk Zuid-Holland (buiten Natura 2000) en biodiversiteit. De sturingsmogelijkheden daarvoor van de provincie zijn relatief groot. De verwachting is dat het kwaliteitsniveau voor biodiversiteit, door de beleidsvernieuwing voor groenblauwe leefomgeving, wat zal verbeteren.

RUIMTELIJKE KWALITEIT

In Zuid-Holland, dat zich onderscheidt door het sterke contrast tussen een dynamische stedelijke omgeving en open deltalandschappen, is zorg voor de ruimtelijke kwaliteit in het bijzonder van belang. Ruimtelijke kwaliteit is het resultaat van goede ruimtelijke ordening: een evenwicht en samenspel van toekomstwaarde, gebruikswaarde en belevingswaarde. Ruimtelijke ontwikkelingen moeten niet alleen functioneel zijn, maar ook duurzaam houdbaar (of bewust tijdelijk) en in hun uiterlijke verschijning bijdragen aan de kwaliteit van de omgeving. Ruimtelijke kwaliteit is niet alleen een item voor deskundigen, maar ook onderwerp van een voortdurend maatschappelijk debat en gesprek. De provincie faciliteert dit debat en geeft richting en ruimte aan het verbeteren van ruimtelijke kwaliteit.

Verbeteren van ruimtelijke kwaliteit

De essentie van ‘verbeteren van ruimtelijke kwaliteit’ is dat initiatiefnemers van ruimtelijke ontwikkelingen enerzijds inspelen op de aanwezige kwaliteiten in de omgeving (zeker als de omgeving hoge cultuurhistorische of identiteitsbepalende waarden vertegenwoordigt) en er anderzijds specifieke kwaliteiten aan toevoegen die te maken hebben met de samenleving van vandaag.

Ruimtelijke kwaliteit speelt op verschillende niveaus: veelal plekgebonden, maar ook op het niveau van de gehele provincie. Nu de ruimtelijke ontwikkeling sterker wordt bepaald door maatschappelijke, veelal kleinschalige initiatieven, is een gedeeld beeld van de ruimtelijke kwaliteit op regionale schaal van belang. De provincie stelt met het handelingskader ruimtelijke kwaliteit spelregels vast die het bovenlokale, algemene belang borgen en heeft samen met partijen in de regio een kwaliteitsbeeld voor het betreffende gebied geformuleerd (de gebiedsprofielen ruimtelijke kwaliteit). Binnen deze spelregels en met dit gedeelde kwaliteitsbeeld is er ruimte voor maatwerk om te komen tot de best mogelijke oplossing voor de gestelde opgave. In haar eigen projecten geeft de provincie ruimtelijke kwaliteit een centrale plek. Ze kiest voor een integrale benaderingswijze en het combineren van toekomstwaarde, gebruikswaarde en belevingswaarde vanaf de start van haar projecten.

De provincie beschikt al enige tijd over een kwaliteitskaart die de kwaliteitsambities van de provincie toont en in een geactualiseerde vorm onderdeel is van het omgevingsbeleid. De kwaliteitskaart staat met de bijbehorende uitwerking in richtpunten aan de basis van de gebiedsprofielen ruimtelijke kwaliteit, die een handreiking vormen voor het gebiedsspecifiek omgaan met ruimtelijke kwaliteit.

Kwaliteitskaart, richtpunten en gebiedsprofielen

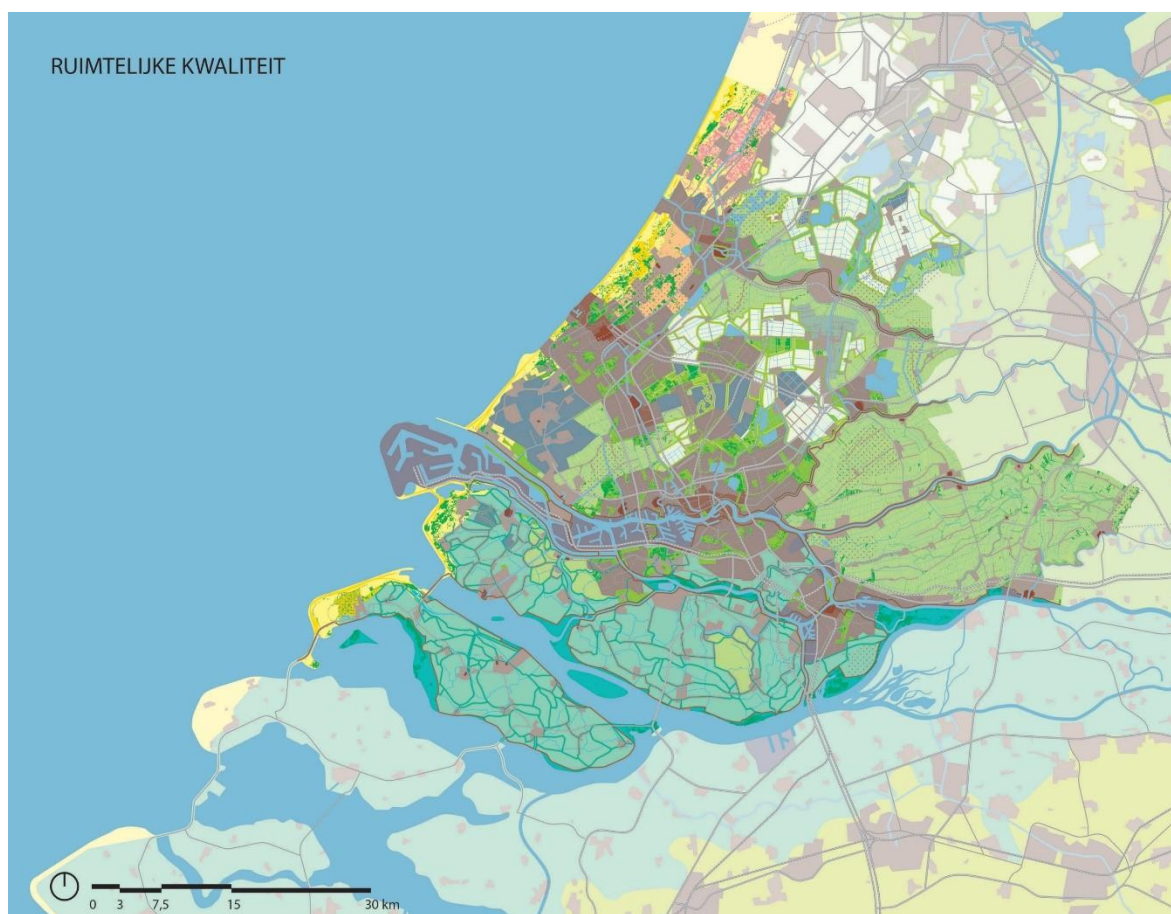
De provincie geeft richting en ruimte aan een optimale wisselwerking tussen ruimtelijke ontwikkelingen en omgevingskwaliteit. In de gehele provincie, zowel in het stedelijk gebied als in het landelijk gebied, beoogt het kwaliteitsbeleid een ‘ja, mits-beleid’: ruimtelijke ontwikkelingen zijn mogelijk, met behoud of versterking van de ruimtelijke kwaliteit (waarborg ruimtelijke kwaliteit).

Het ruimtelijk kwaliteitsbeleid bestaat uit een viertal kwaliteitskaarten, samengevat in één integrale kwaliteitskaart, bijbehorende richtpunten en een aantal bepalingen in de verordening (‘handelingskader ruimtelijke kwaliteit’). Dit beleid maakt naar zijn aard meerdere uitleg mogelijk. Vanuit onze sturingsfilosofie is dit een kans en geen bedreiging. Gelet op het gezamenlijke belang is een gedeelde opvatting over de uitleg en interpretatie van het kwaliteitsbeleid per concreet gebied wenselijk. Daarmee ontstaat ruimte voor maatwerk. De kwaliteitskaart en de richtpunten geven richting aan de interpretatie van ruimtelijke kwaliteit.

De gebiedsprofielen, die gezamenlijk met decentrale overheden en andere partijen in de regio zijn opgesteld, spelen een belangrijke rol bij het ontwikkelen van zo'n gedeelde opvatting. De gebiedsprofielen hebben de status van handreiking, maar nadrukkelijk niet de status van toetsingskader. Om te kunnen bepalen of een ontwikkeling past bij de gebiedskwaliteit, onderscheidt de provincie de kwaliteit van gebieden in categorieën en onderscheidt ze ruimtelijke ontwikkelingen naar hun mate van impact op de omgeving.

Naast het generieke kwaliteitsbeleid, dat geldt voor de gehele provincie, wordt een tweetal beschermingscategorieën onderscheiden, waar onder voorwaarden van ruimtelijke kwaliteit ook ontwikkelingen mogelijk zijn, maar waar vanwege de kwetsbaarheid of bijzonderheid extra voorwaarden van toepassing zijn.

De kwaliteitskaart

Legenda	
Kustlandschappen	Occupatie en netwerk
 Natuurlijke duinen en schurvelingen	 Kwaliteit in stads- en dorpsgebied
 Bollenlandschap	 Kwaliteit van de stads- en dorpsrand
 Historische landgoederen	 Linten
Veenlandschappen	
 Herkenbaar waterrijk veen(weide)	 Gebied met havenindustrieel karakter
 Sierteelt op veen	 Glastuinbouwgebied
 Droogmakerij als herkenbare eenheid	 (Spoor)weg door stad en land
Deltalandschappen	Beleving
 Herkenbare open zeeleipolders	 Bos, park en beplanting
 Buitendijks natuurlandschap	 Kroonjuwelen cultureel erfgoed
	 Water als structuurdrager

<https://www.zuid-holland.nl/onderwerpen/ruimte/ruimtelijkekwaliteit/kwaliteitskaart/>

De inzet van de provincie is dat ruimtelijke ontwikkelingen bijdragen aan het behoud en versterking van de ruimtelijke kwaliteit, zoals benoemd op de kwaliteitskaart en uitgewerkt in richtpunten. De kwaliteitskaart toont in vier lagen de gebiedskenmerken en kwaliteiten die de provincie belangrijk vindt. De vier lagen zijn samengevat in één kaartbeeld; de integrale kwaliteitskaart. Doel van de kaart is om nieuwe ontwikkelingen binnen de provincie op een logische en aantrekkelijke manier te verbinden aan een plek in Zuid-Holland. Betrokken partijen houden bij ruimtelijke ingrepen rekening met de gebruikswaarde, de toekomstwaarde en de belevingswaarde van een gebied. Het gaat daarbij onder andere om gebiedskenmerken zoals de aard en schaal, om duurzaam gebruik van de ondergrond, de versterking van de ruimtelijke opbouw en de inpassing in de bredere omgeving. De kaart geeft randvoorwaarden voor het maken van integrale afwegingen in het begin van het planproces. De randvoorwaarden zijn nader geconcretiseerd in zogeheten richtpunten. Richtpunten benoemen en beschrijven (generiek voor Zuid-Holland en gebiedsspecifiek) de bestaande kenmerken en waarden en de wijze waarop nieuwe, ruimtelijke ontwikkelingen hiermee rekening kunnen houden.

In de bijlage ruimtelijke kwaliteit zijn de vier kaartlagen afzonderlijk opgenomen, met de bijbehorende richtpunten. Het gaat om de volgende lagen:

- laag van de ondergrond
- laag van de cultuur- en natuurlandschappen
- laag van de stedelijke occupatie
- laag van de beleving

Laag van de ondergrond

De laag van de ondergrond gaat over de grondslag van de provincie en de natuurlijke (landschapsvormende) processen. Deze laag bestaat uit de bodem, de geomorfologische kenmerken en het water. Echt natuurlijke landschappen kent Zuid-Holland nauwelijks. Wel zijn de verschillen tussen de drie deltalandschappen nog steeds goed herkenbaar, ook in de ondergrond: het kustlandschap als complex van strand, duinen, strandwallen en strandvlakten, het veenlandschap als complex van (natte) veengronden, droogmakerijen en plassen, en het rivierdeltalandschap als complex van zeekleipolders, buitendijkse gronden en wateren van de delta. Ieder complex stelt zijn eigen eisen aan ontwikkelingen. Dit vraagt om een logische relatie tussen de ondergrond en het menselijk handelen. Bij nieuwe ontwikkelingen wordt aandacht gevraagd voor (het gebruiken van) de bestaande bodem en het watersysteem, de natuurlijke dynamiek en landschapsvormende processen, met het oog op het versterken van de toekomstwaarde van de provincie. Die aandacht betaalt zich terug in een duurzaam, veerkrachtig en robuust Zuid-Holland. Binnen het watersysteem zijn de rivieren, zeearmen en andere watergangen belangrijke dragende structuren. Op onderdelen vraagt dit systeem om herstel van continuïteit of aandacht voor veiligheid. Water bepaalt in hoge mate de landschappelijke identiteit van Zuid-Holland. Het beleefbaar en toegankelijk maken van dit water vergroot de recreatieve gebruikswaarde.

Laag van de cultuur- en natuurlandschappen

In het buitengebied zijn agrarische landschappen en natuurlandschappen veelal beeldbepalend. Dicht bij de stad vinden we een grote diversiteit aan verschillende natuur- en cultuurlandschappen met bijbehorende (lint)bebouwing. Deze vormen de tweede laag. Ook in deze laag zijn de drie deltalandschappen terug te vinden: de zeekleipolders met omringende dijken in het rivierdeltalandschap, de bollenteelt en de landgoederen in het kustlandschap, en als derde het veenlandschap dat grotendeels is opgebouwd uit het uitgestrekte veenweidegebied met zijn langgerekte kavels en de droogmakerijen met hun kenmerkende rechthoekige structuur. Het zijn allemaal voorbeelden waarbij vanuit verschillende Ausgangssituaties en in verschillende periodes het land zo goed mogelijk is ingericht voor het landbouwkundig gebruik. Ook in de toekomst blijft het agrarisch gebruik een belangrijke drager voor de ruimtelijke kwaliteit in het buitengebied, en is er binnen de voorwaarden vanuit ruimtelijke kwaliteit ook ruimte voor andere (economische) activiteiten. De combinatie van gebruikswaarde en belevingswaarde staat hier centraal. De duinen, de plassen en de buitendijkse gebieden in de delta zijn landschappen waar het natuurlijk karakter bepalend is. De diversiteit aan agrarische en natuurlijke landschapstypen is een belangrijke kracht van Zuid-Holland, maar spreekt niet vanzelf. Het overeind houden ervan vraagt zorg en aandacht. Bij nieuwe ontwikkelingen wordt aandacht gevraagd voor de kenmerken en waarden van de verschillende landschapstypen in de provincie.

Laag van de stedelijke occupatie

Zuid-Holland is een dynamisch gebied met veel steden en dorpen. Ook de bebouwde ruimte en de wijze waarop deze is ontstaan en gegroeid zijn zichtbaar geënt op de drie deltalandschappen. Dit heeft geleid tot specifieke kwaliteiten (bijvoorbeeld Den Haag als herkenbare kuststad en Rotterdam als karakteristieke rivierstad). Het voortbouwen op de eigen identiteit van steden en dorpen, in relatie

tot het landschap, zorgt voor herkenbare en onderscheidende woon- en werkmilieus. Bij ruimtelijke ontwikkelingen wordt aandacht gevraagd voor het behouden of versterken van de identiteit en gebruikswaarde van stads- en dorpsgebied. Zo kunnen ontwikkelingen bijdragen aan versterking van levendige centra en interactiemilieus.

Ook het contrast tussen de dynamische stedelijke regio's en het tussengelegen luwe gebied is een belangrijke kwaliteit. Aan de stads- en dorpsranden zijn die contrasten het meest uitgesproken. Aan deze randen is nadrukkelijk aandacht nodig voor de doorgaande landschappelijke structuren, de recreatieve verbindingen tussen stad en land en het ontwerp en de inrichting van de stads- en dorpsrand zelf. De stedelijke groen- en waterstructuur vormt als het ware het haarvatenstelsel van het landschap in de stad. De verbindende en geleedende functie is een belangrijke kwaliteitsdrager. Steden en dorpen zijn verbonden met infrastructuur. Wegen en spoorlijnen vormen lijnen in stad en land die van invloed zijn op hun omgeving en andersom de beleving van de omgeving mogelijk maken. Goede inpassing van infrastructuur is een belangrijke kwaliteitsopgave.

Laag van de beleving

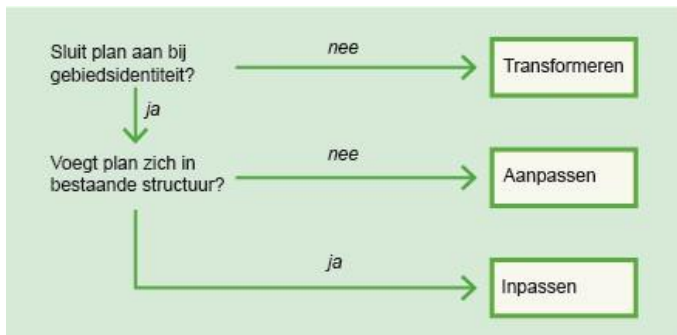
De vierde laag bestaat uit de beleving van Zuid-Holland. Deze laag omvat bijzondere plekken van cultuurhistorische waarde, maar gaat ook over de recreatieve kwaliteiten en de groenstructuur. Kwaliteiten als rust en openheid kunnen belangrijk zijn voor de beleving. Bijzondere plekken, zoals Kinderdijk of het schurvelingenlandschap, worden gekoesterd. Het zijn unieke stukjes landschap, die vertellen over de historie en ontwikkeling van Zuid-Holland. Recreatieterreinen liggen veelal op de overgang van de stedelijke dynamiek naar het luwe gebied daarbuiten. De kwaliteit van deze overgangen kan versterkt worden door het vergroten van de robuustheid, continuïteit, beleefbaarheid en aantrekkingskracht van zowel de recreatie- als de natuurgebieden. Bij nieuwe ontwikkelingen wordt aandacht gevraagd voor behoud of versterking van de belevingswaarde van de betreffende plek.

Drie soorten ruimtelijke ontwikkeling

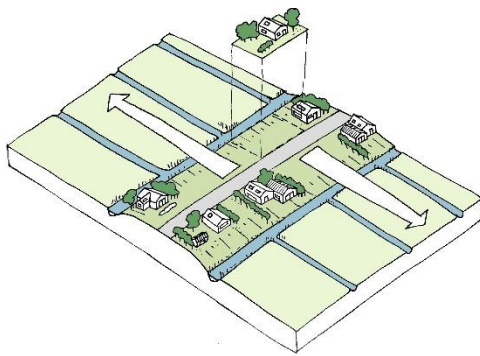
Om te kunnen bepalen of een ruimtelijke ontwikkeling passend is, is vooral de ruimtelijke impact van belang. Daarbij hanteert de provincie met het oog op de wisselwerking tussen gebiedskwaliteiten en ontwikkelingen de volgende uitgangspunten:

- De aard en schaal van een gebied bepalen of een ontwikkeling in meer of mindere mate passend is. In een agrarisch gebied passen stedelijke functies als woonwijken of bedrijventerreinen niet bij de aard en zijn daarmee gebiedsvreemd. De schaal van een gebied ('korrelgrootte') bepaalt of een ontwikkeling al dan niet past bij die schaal. Het 'laadvermogen' van een coulisselandschap is immers anders dan dat van een open veenweidepolder.
- Een ontwikkeling die past bij de schaal en aard van een gebied heeft in beginsel weinig ruimtelijke impact op gebiedskwaliteiten en vraagt daarom weinig tot geen provinciale betrokkenheid.
- Hoe meer een ontwikkeling afwijkt van de aard en schaal van een gebied, des te groter is in beginsel de ruimtelijke impact van nieuwe ontwikkelingen en des te eerder raken ze provinciale doelen of belangen.
- Dit geldt eveneens naarmate de kwaliteit van een gebied bijzonderder of kwetsbaarder is.

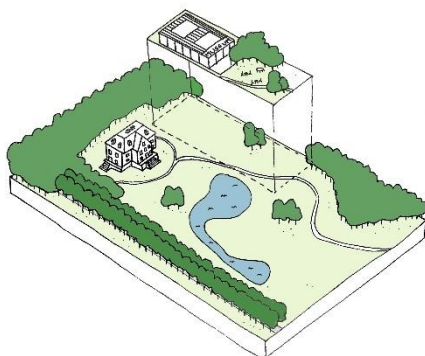
De gebiedsprofielen ruimtelijke kwaliteit bieden handvatten om te bepalen hoe groot de ruimtelijke impact in specifieke gevallen is. In dit licht wordt onderscheid gemaakt in drie soorten ontwikkeling: inpassing, aanpassing en transformatie.

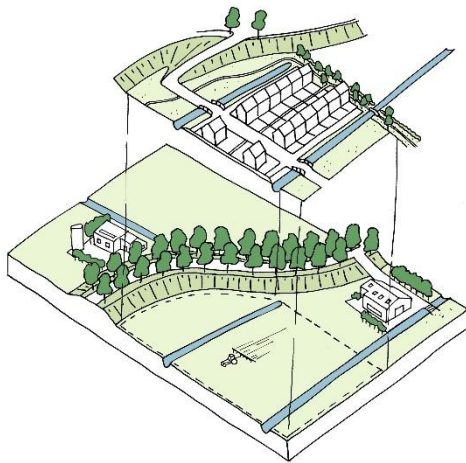
1. *Inpassing*. Dit betreft een ontwikkeling die sterk aansluit bij de bestaande identiteit en structuur van het landschap, dorp of stad. De ontwikkeling is gebiedseigen, passend bij de schaal en aard van het landschap. Een voorbeeld hiervan is de uitbreiding van een agrarisch bedrijf in het buitengebied, een toevoeging van een woning in een lint of de opknapbeurt van een woonbuurt. Bij inpassing veranderen bestaande structuren en kwaliteiten niet tot nauwelijks. De rol van de provincie is hier in principe beperkt, behalve in gebieden met bijzondere kwaliteit. Uitgangspunt is dat bij inpassing een ontwikkeling volledig past binnen de relevante richtpunten.

2. *Aanpassing*. Dit betreft een ontwikkeling die aansluit bij de huidige identiteit van een gebied, maar op structuurniveau wijzigingen of aanvullingen voorziet, zoals bij de aanleg of verbreding van een provinciale weg, een beperkt aantal nieuwe woningen in het buitengebied, een nieuw landgoed. Aanpassing is sterk gericht op het vergroten van de gebruikswaarde van een gebied. Bewoners en gebruikers uit de bestaande omgeving merken duidelijk de invloed van de nieuwe ontwikkeling. De rol van de provincie zal zich, afhankelijk van het type gebied en het type ontwikkeling, vooral richten op het toewerken naar een kwalitatief zo gunstig mogelijk resultaat. Ontwerptimalisaties, inpassingsmaatregelen of aanvullende ruimtelijke maatregelen zijn nodig om de ruimtelijke kwaliteit te behouden of te verbeteren.

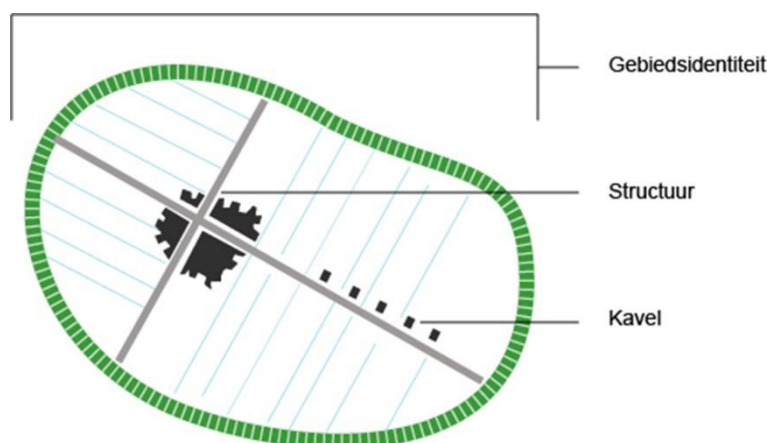
3. *Transformatie.* Bij transformatie gaat het om een verandering van een gebied van dusdanige aard en omvang dat een nieuw landschap of stedelijk gebied ontstaat. Er ontstaat een nieuwe toekomst voor het gebied, een nieuwe gebiedsidentiteit, gebaseerd op nieuwe kwaliteiten, structuren en kenmerken. De impact van deze plannen op een gebied is enorm. Dit is bijvoorbeeld het geval bij uitleglocaties voor woningbouw en bedrijventerrein of de aanleg van grootschalige recreatiegebieden. Transformatie trekt nieuwe gebruikers aan en huidige gebruikers zullen in sommige gevallen uit het gebied verdwijnen. Bij transformatieopgaven is de rol van de provincie groot omdat bijna altijd een provinciaal doel of belang in het geding is. De betrokkenheid van de provincie zal gericht zijn op een actieve behartiging van die doelen en op een kwalitatief zo goed mogelijk resultaat. Gelet op de verandering van het gebied is het reëel om aan te nemen dat niet aan alle richtpunten kan worden voldaan, maar dat door middel van een nieuw integraal ontwerp er een nieuwe ruimtelijke kwaliteit ontstaat. In de meest verregaande vorm van transformatie is van de huidige identiteit niets meer zichtbaar. In alle gevallen is het belangrijk om aansluiting te zoeken bij structuren en patronen aan de rand van de omgeving, bijvoorbeeld een bosrand, waterloop of woonlint. Ook hierbij kunnen ontwerpoptimalisaties, inpassingsmaatregelen of aanvullende ruimtelijke maatregelen nodig zijn om de ruimtelijke kwaliteit te behouden of te verbeteren.

Gebiedsidentiteit. Dit is de aard of karakteristiek van een gebied dat is ontstaan in de loop der jaren. In die tijd zijn gemeenschappelijke kernwaarden in het gebied ontstaan die gekoppeld zijn aan gebruik en de verschijningsvorm. De gebiedsidentiteit van een plek is verbonden met de mensen die er wonen, werken en er zich thuis voelen. Ingrijpen in een gebiedsidentiteit is daarom zeer wezenlijk: het is een breuk in de tijdslijn, een verandering van koers die al jaren wordt gevaren. Vaak leidt een verandering van de gebiedsidentiteit tot de introductie van nieuwe gebruikers. Een gebiedsidentiteit is meestal van grote omvang. De samenhang tussen de onderdelen maakt de identiteit van een gebied. Bijvoorbeeld de wijze waarop straten en pleinen zijn ingericht, worden gebruikt en beleefd. Maar ook hoe het watersysteem onderdeel uitmaakt van het karakter van het gebied en tegelijkertijd functioneel voorziet in een goede ontwatering. Harde grenzen heeft de gebiedsidentiteit zelden.

Structuur. Het begrip structuur gaat over de samenhangende ruimtelijke elementen die in het gebied aanwezig zijn die het gebruik van functies in het gebied mogelijk maken. Wellicht het meest tot de verbeelding sprekende voorbeeld is de verkeersstructuur. Het is een manier waarop het verkeer is geregeld, waarbij de bereikbaarheid, maar ook de leefbaarheid van de omgeving wordt gegarandeerd. Andere vormen van structuren zijn bijvoorbeeld waterstructuren - hoe houden we een typisch Zuid-Hollands landschap in stand en zorgen we er tegelijk voor dat we allemaal droge voeten houden -. Een actueel vraagstuk gaat over hoe, in welke structuur we onze energie organiseren. Structuren zijn dan ook niet per definitie heel erg zichtbaar en beleefbaar, soms kan een ondergrondse structuur van kabels en leidingen ruimtelijk vergaande consequenties hebben. In andere situaties zijn structuren juist wel zichtbaar en dragen zij door hun verschijningsvorm juist bij aan ruimtelijke kwaliteit; denk maar aan in onbruik geraakte dijken als onderdeel van de identiteit van een landschap. Het opnieuw betekenis geven van dergelijke ruimtelijke elementen, in het voorbeeld van de oude dijk door de aanleg van een fietspad op de dijk, is een mooi voorbeeld waarin beleving, gebruik en (nieuwe) toekomst met elkaar samen gaan.

Door een structuuringreep kan een gebiedsidentiteit sterker worden. Denk maar aan versterking van landschappelijke structuren door aanleg van houtwallen, laanbeplanting of vernatting. Hierdoor komen kwaliteiten van het oorspronkelijke landschap weer tot hun recht.

Kavel. In tegenstelling tot gebiedsidentiteit en structuur is een kavel vaak een relatief klein, aaneengesloten stuk grond dat één bepaalde vorm van gebruik kent. Ruimtelijke ontwikkelingen op een kavel kunnen geheel in lijn met de bestaande situatie en bestaande kwaliteit liggen. In dat geval zijn de consequenties van de ingreep nauwelijks van invloed op de ruimtelijke kwaliteit van kavel en omgeving. Er zijn ook ontwikkelingen denkbaar waarbij de consequenties het kavel overstijgen. De plaatsing van een bedrijf op een kavel in een woonlint heeft niet alleen vanuit vorm en beleving invloed op de ruimtelijke kwaliteit van het lint. Vanuit het gebruik is de impact mogelijk groot door de komst van vrachtverkeer in het woonlint. Ook bij een opschaling van een activiteit kan de impact op een kavel groot zijn. Op dat moment treedt er een schaa sprong op van kavel naar structuur, of zelfs gebiedsidentiteit.

OVERZICHT SAMENHANGENDE BELEIDSKEUZES

Toelichting opgave:

Beschermen, versterken en beleefbaar maken van de kwaliteit van het landschap, cultuurhistorische waarden en natuurlijke karakteristieken van de leefomgeving

Deze opgave betreft de zorg voor een goede ruimtelijke kwaliteit: een evenwicht en samenspel van toekomstwaarde, gebruikswaarde en belevingswaarde. Hiertoe behoort ook het beschermen van de Zuid-Hollandse cultuur- en natuurlandschappen en het cultureel erfgoed.

Samenhangende beleidskeuzes

- Behouden en versterken werelderfgoed
- Completering Natuurnetwerk Nederland inclusief ecologische verbindingen
- Groene buffers
- Behoud en versterking ruimtelijke kwaliteit
- Behouden en versterken landschappen
- Vergroting draagvlak archeologie
- Behouden en verbeteren kroonjuwelen cultureel erfgoed
- Bescherming en bewaren archeologische waarden
- Garanderen in voldoende mate van windvang en zicht op historische windmolens
- Restaureren, onderhouden en laten draaien van historische windmolens
- Instandhouden en verbeteren landgoed-, en kasteelbiotopen
- Erfgoedlijnen ontwikkelen en beleefbaar maken
- Restaureren en herbestemmen van monumenten
- Duurzame groei van het toerisme in Zuid-Holland
- Agrarische bebouwing en bedrijfsvoering
- Recreatiewoningen
- Grootschalige recreatieve ontwikkelingen buiten bestaand stads- en dorpsgebied
- Stedelijke ontwikkelingen buiten bestaand stads- en dorpsgebied

Behouden en versterken van natuurwaarden en het ontwikkelen van voldoende, aantrekkelijk en beleefbaar groen en water, waar mensen met plezier recreëren

Een gezonde natuur, aantrekkelijke groenblauwe structuren en beleefbaar water en groen dragen bij aan een goede kwaliteit van de leefomgeving. Onderdeel van deze opgave is de zorg voor een vitaal en samenhangend stelsel van natuurgebieden.

- **Behoud en versterking biodiversiteit (in ontwikkeling)**
- Versterking groenblauwe structuur
- Groen vrijwilligerswerk
- Completering Natuurnetwerk Nederland inclusief ecologische verbindingen
- **Programma Stikstof (in ontwikkeling)**
- **Binnenstedelijk groen (in ontwikkeling)**
- **Recreatie en groenbeleving (in ontwikkeling)**
- Beheer recreatievoorzieningen: gebieden en netwerken
- Faunabeleid
- Groene buffers

- **Waterkwaliteit oppervlaktewater**
- **Veilige en goede zwemwaterlocaties**
- **Verduurzaming landbouw- en voedselketen**
- **Gezonde leefomgeving (in ontwikkeling)**

Versterken van een vitale, innovatieve en toekomstbestendige regionale economie

Deze opgave gaat over het versterken van Zuid-Holland als economische topregio. Onderdeel hiervan zijn het versterken van de kennisinfrastructuur en innovatiekracht, het stimuleren van groei en vernieuwing van het bedrijfsleven en het vormgeven van een transitie naar een duurzame en digitale economie.

- **Toekomstbestendige en duurzame Greenports**
- **Verduurzaming landbouw- en voedselketen**
- **Concentratie detailhandel**
- **Toekomstbestendige bedrijventerreinen die de vitaliteit van het bedrijfsleven versterken**
- **Juiste kantoor op de juiste plek (in ontwikkeling)**
- **Circulair Zuid-Holland**
- **Duurzame groei van het toerisme in Zuid-Holland**
- **De provincie Zuid Holland draagt bij aan het behoud van de wereldpositie die de Rotterdamse haven bezit.**
- **Een uitstekend ecosysteem voor innovatie en ondernemerschap bevorderen**
- **Reductie energieverbruik en CO2 emissie van de industrie**
- **Efficiënte en duurzame afhandeling van goederenvervoer**
- **Luchthaven Rotterdam The Hague Airport**

Bevorderen van een betrouwbare, duurzame en efficiënte energievoorziening met een minimale uitstoot van broeikasgassen

De provincie heeft belang bij een betrouwbare energievoorziening in Zuid-Holland, nu en in de toekomst. De provincie bevordert dit door het stimuleren van een efficiënt energiegebruik vanuit duurzame energiebronnen, met een minimale uitstoot van CO₂. Onderdeel van deze opgave is de beschikbaarheid van voldoende ruimte voor duurzame energiebronnen.

- **Energietransitie**
- **Reductie energieverbruik en CO2 emissie van de industrie**
- **Bovenregionaal warmtenetwerk**
- **Windenergie op land**
- **Energieinfrastructuur: transport, opslag en balancerings**
- **Zonne-energie**
- **Energietransitie in de gebouwde omgeving**
- **Energietransitie in mobiliteit**
- **Circulair Zuid-Holland**

Zorgen voor een gezonde en veilige leefomgeving en het beperken van hinder

De provincie bevordert een gezonde leefomgeving voor mens en natuur, als onderdeel van een optimale leefomgevingskwaliteit. Deze opgave betreft onder meer de zorg voor een goede milieukwaliteit en het beperken van schade en overlast, die de provincie oppakt vanuit haar wettelijke taken.

- **Externe Veiligheid (omgevingsveiligheid)**
- **Luchtkwaliteit**
- **Geluidhinder**
- **Gezonde leefomgeving (in ontwikkeling)**
- **Geurhinder**
- **Faunabeleid**
- **Ontwikkelingen en hinder Luchthaven Schiphol**
- **Recreatieve, commerciële en bedrijfsgebonden luchtvaart**
- **Nazorg stortplaatsen**
- **Bodemverontreiniging**

Bevorderen van een leefomgeving die de gevolgen van klimaatverandering en weersextremen kan opvangen

Een goede kwaliteit van de leef-omgeving betekent ook dat deze veranderingen in het klimaat en weersextremen kan opvangen. De provinciale opgave betreft het anticiperen op een stijgende zeespiegel en op een toename van droogte, hitte en wateroverlast. De bodemdaling in de provincie versterkt de effecten van klimaatverandering en is daarom verbonden met deze opgave.

- **Duurzame waterveiligheid**
- **Versterking groenblauwe structuur**
- **Binnenstedelijk groen (in ontwikkeling)**
- **Verstandig omgaan met (de gevolgen van) bodemdaling in de slappe veen- en/of kleigebieden (in ontwikkeling)**

Duurzaam voorzien in de behoefte aan zoetwater en waarborgen van de beschikbaarheid van voldoende drinkwater

Deze opgave betreft de zorg voor voldoende zoetwater en een efficiënt gebruik hiervan voor verschillende gebruiksfuncties. Onderdeel hiervan is het anticiperen op veranderingen in de kwaliteit en beschikbaarheid van zoetwater. Daarnaast betreft de opgave de bescherming van bronnen voor drinkwaterproductie.

- **Grondwaterkwaliteit en -kwantiteit**
- **Waterkwaliteit oppervlaktewater**
- **Zoetwatervoorziening**
- **Drinkwatervoorziening**

Zorgen voor een duurzaam, veilig en efficiënt gebruik van bodem en ondergrond

Deze opgave betreft de zorg voor een goede kwaliteit van bodem en ondergrond, passend bij de gewenste ruimtelijke ontwikkeling. Hierbij gaat het om het optimaliseren van de balans tussen het gebruik en de bescherming van de ondergrond.

- **Optimaal benutten en beschermen van bodem en ondergrond**
- **Nazorg stortplaatsen**
- **Verstandig omgaan met (de gevolgen van) bodemdaling in de slappe veen- en/of kleigebieden (in ontwikkeling)**
- **Bodemverontreiniging**
- **Grondwaterkwaliteit en -kwantiteit**
- **Zoetwatervoorziening**

Bevorderen van de beschikbaarheid van voldoende passende woningen in een aantrekkelijke leefomgeving, aansluitend op de behoeften van verschillende doelgroepen

Deze opgave is erop gericht dat de woonbehoeften van verschillende doelgroepen kunnen worden gerealiseerd, zowel wat betreft de beschikbaarheid van passende woningen als de aantrekkelijkheid van de woon- en leefomgeving.

- **Flexwonen**
- **Verstedelijking en wonen (in ontwikkeling)**
- **Arbeidsmigranten**
- **Toezicht op de Huisvestingswet 2014**

Bevorderen van een goede en veilige bereikbaarheid, met een mobiliteitsnetwerk dat keuzevrijheid biedt en aansluit op de behoeften van reizigers en vervoerders

Deze opgave gaat over de zorg voor een optimale bereikbaarheid voor reizigers en vervoerders, door goed met elkaar verbonden en betrouwbare (inter)regionale netwerken. De behoeften van de mobiliteitsgebruiker staan hierbij centraal, met keuzevrijheid voor verschillende mogelijkheden van vervoer. Het bevorderen van een goede verbinding met de (inter)nationale netwerken is onderdeel van deze opgave.

- **Efficiënte en duurzame afhandeling van goederenvervoer**
- **Adequaat aanbod openbaar vervoer**
- **Energietransitie in mobiliteit**
- **Compleet mobiliteitsnetwerk**
- **Verbeterd en optimaal benut netwerk infrastructuur**
- **Provinciale infrastructuur op orde**
- **Luchthaven Rotterdam The Hague Airport**
- **Ontwikkelingen en hinder Luchthaven Schiphol**
- **Recreatieve, commerciële en bedrijfsgebonden luchtvaart**
- **Knooppunten en stedelijke centra**
- **Concentratie (boven)regionale (centrum)voorzieningen**

Zorgen voor een zorgvuldig ruimtegebruik en een compact, samenhangend en kwalitatief hoogwaardig bebouwd gebied

Deze opgave betreft de zorg voor een goede ruimtelijke ontwikkeling, binnen en buiten bestaand stads- en dorpsgebied. Onderdeel van deze opgave is het bevorderen van een optimaal gebruik van de binnenstedelijke ruimte.

- **Agrarische bebouwing en bedrijfsvoering**
- **Recreatiewoningen**
- **Grootschalige recreatieve ontwikkelingen buiten bestaand stads- en dorpsgebied**
- **Stedelijke ontwikkelingen buiten bestaand stads- en dorpsgebied.**
- **Knooppunten en stedelijke centra**
- **Concentratie (boven)regionale (centrum)voorzieningen**
- **Stedelijke ontwikkelingen binnen bestaand stads- en dorpsgebied**
- **Behoud en versterking ruimtelijke kwaliteit**
- **Verstedelijking en wonen (in ontwikkeling)**
- **Compleet mobiliteitsnetwerk**
- **Verbeterd en optimaal benut netwerk infrastructuur**
- **Concentratie detailhandel**
- **Toekomstbestendige bedrijventerreinen die de vitaliteit van het bedrijfsleven versterken**
- **Juiste kantoor op de juiste plek (in ontwikkeling)**
- **Optimaal benutten en beschermen van bodem en ondergrond**

Ondersteunen van cultuurparticipatie en bibliotheken

Deze opgave betreft het ondersteunen van gemeenten bij hun taak voor cultuurparticipatie en het ondersteunen van de bibliotheken in Zuid-Holland.

- **Ondersteunen van bibliotheken en het bibliothekennetwerk in Zuid-Holland (Wsob)**
- **Ondersteunen van Cultuurparticipatie**

BELEIDSKEUZES

Bestaand beleid

Hierna volgen pdf's van de **bestaande beleidskeuzes**, op alfabetische volgorde. Deze beleidskeuzes zijn opgenomen in de database en digitaal toegankelijk via de raadpleegomgeving (<http://omgevingsbeleidpzh.mendixcloud.com>).

De in het voorgaande overzicht *rood gemarkeerde beleidskeuzes* zijn nog in ontwikkeling en worden na vaststelling door PS aan de database toegevoegd.

Inhoudsopgave beleidskeuzes

Adequaat aanbod openbaar vervoer	60
Agrarische bebouwing en bedrijfsvoering.....	64
Arbeidsmigranten.....	67
Beheer recreatievoorzieningen: gebieden en netwerken	70
Behouden en verbeteren kroonjuwelen cultureel erfgoed	72
Behouden en versterken landschappen.....	75
Behouden en versterken werelderfgoed	80
Behoud en versterking ruimtelijke kwaliteit	82
Bescherming en bewaren archeologische waarden	87
Bodemverontreiniging.....	90
Bovenregionaal warmtenetwerk.....	92
Circulair Zuid-Holland	94
Compleet mobiliteitsnetwerk.....	97
Completering Natuurnetwerk Nederland inclusief ecologische verbindingen.....	100
Concentratie (boven)regionale (centrum)voorzieningen	102
Concentratie detailhandel.....	105
De provincie Zuid Holland draagt bij aan het behoud van de wereldpositie die de Rotterdamse haven bezit.	111
Drinkwatervoorziening.....	113
Duurzame groei van het toerisme in Zuid-Holland	117
Duurzame waterveiligheid	120
Een uitstekend ecosysteem voor innovatie en ondernemerschap bevorderen	122
Efficiënte en duurzame afhandeling van goederenvervoer.....	125
Energieinfrastructuur: transport, opslag en balancerings	129
Energietransitie	131
Energietransitie in de gebouwde omgeving.....	134
Energietransitie in mobiliteit.....	137
Erfgoedlijnen ontwikkelen en beleefbaar maken	139
Externe Veiligheid (omgevingsveiligheid)	142
Faunabeleid	145
Flexwonen	147
Garanderen in voldoende mate van windvang en zicht op historische windmolens	151
Geluidhinder	154

Geurhinder	157
Groene buffers	159
Groen vrijwilligerswerk	162
Grondwaterkwaliteit en -kwantiteit.....	164
Grootschalige recreatieve ontwikkelingen buiten bestaand stads- en dorpsgebied.....	166
Instandhouden en verbeteren landgoed-, en kasteelbiotopen	168
Knooppunten en stedelijke centra.....	171
Luchthaven Rotterdam The Hague Airport.....	173
Luchtkwaliteit	175
Nazorg stortplaatsen	178
Ondersteunen van bibliotheken en het bibliothekenetwerk in Zuid-Holland (Wsob)	180
Ondersteunen van Cultuurparticipatie	183
Ontwikkelingen en hinder Luchthaven Schiphol.....	186
Optimaal benutten en beschermen van bodem en ondergrond	188
Provinciale infrastructuur op orde	191
Recreatieve, commerciële en bedrijfsgebonden luchtvaart.....	194
Recreatiewoningen.....	196
Reductie energieverbruik en CO2 emissie van de industrie	198
Toekomstbestendige bedrijventerreinen die de vitaliteit van het bedrijfsleven versterken	200
Restaureren en herbestemmen van monumenten.....	206
Restaureren, onderhouden en laten draaien van historische windmolens.....	209
Stedelijke ontwikkelingen binnen bestaand stads- en dorpsgebied.....	212
Stedelijke ontwikkelingen buiten bestaand stads- en dorpsgebied.	216
Toekomstbestendige en duurzame Greenports	219
Toezicht op de Huisvestingswet 2014.....	222
Veilige en goede zwemwaterlocaties.....	224
Verbeterd en optimaal benut netwerk infrastructuur.....	226
Verduurzaming landbouw- en voedselketen	230
Vergroting draagvlak archeologie	232
Versterking groenblauwe structuur	235
Waterkwaliteit oppervlaktewater	238
Windenergie op land	241
Zoetwatervoorziening	250
Zonne-energie	253

Adequaat aanbod openbaar vervoer

Beleidskeuze

De provincie realiseert een adequaat aanbod van Openbaar Vervoer in Zuid-Holland. Daartoe regelt de provincie:

1. de kaderstelling en vertegenwoordiging voor regional openbaar vervoer;
2. het aanbesteden en het aansturen van de regionale OV-concessies en –contracten.
3. het uitvoeren van infrastructurele projecten / maatregelen voor het openbaar vervoer.
4. het uitvoeren van projecten / maatregelen ter verbetering van de kwaliteit van het OV.
5. het stimuleren van mobiliteitsaanbod waar onvoldoende regulier OV beschikbaar is.
6. het samenwerken met aantal gemeenten en de Metropoolregio Rotterdam Den Haag aan een netwerk van personenvervoer over water in samenhang met ruimtelijke ontwikkelingen en ontwikkelingen in de vraag naar OV.
6. het stimuleren van veren en de verbetering van de veerinfrastructuur in Zuid-Holland.
7. het subsidiëren van projecten en maatregelen in het Openbaar Vervoer in Zuid-Holland.

Toelichting

Omschrijving

Het provinciaal beleid geeft richting aan een mobiliteitsnetwerk dat de reiziger keuzevrijheid biedt, en dat in samenhang met het ruimtelijke beleid wordt ontwikkeld. In het Mobiliteitsbeleid wordt afgestemd met andere beleidsvelden, met name het ruimtelijk-economisch beleid. Daarbij is het vertrekpunt de huidige ruimtelijke situatie gecombineerd met de volgende vier keuzes:

1. beter benutten en opwaarderen van wat er is
2. vergroten van de agglomeratiekracht
3. verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit
4. bevorderen van de transitie naar een water- en energie-efficiënte samenleving.

Motivering

Nationaal Belang: Ja

Provinciaal Belang: Ja

Wettelijke Taak of Bevoegdheid: Ja

Het betreft een wettelijke taak van de provincie die is vastgelegd in de wet personenvervoer 2000, en voor een aantal onderdelen en taken in de wegenwet en de wegenverkeerswet.

De provincie richt zich op een adequaat regionaal openbaar vervoer. Het rijk is verantwoordelijk voor de nationale en internationale openbaar vervoer verbindingen. De uitdaging daarbij is om het aanbod van openbaar vervoer zo goed mogelijk te laten aansluiten bij de maatschappelijke vraag en ruimtelijke ontwikkelingen.

Aanleiding

Verbeterd vraaggericht in plaats van aanbodgericht Openbaar Vervoer dat sociaal veilig, betrouwbaar, betaalbaar, beschikbaar en comfortabel vervoer biedt aan OV-reizigers, uitgevoerd door concessiehouders, is voorwaarde voor goede bereikbaarheid in de provincie.

Afweging

Uitgangspunt is een efficiënt en effectief openbaarvervoersysteem. Daartoe treft de provincie een aantal maatregelen.

In de concessieverlening geeft de provincie de vervoerder veel invloed op het ontwikkelen van zijn product: lijnen, frequenties, maar bijvoorbeeld ook marketing en de informatievoorziening. De verantwoordelijkheid van de provincie is dat daarbij de behoeften en belangen van reizigers goed zijn geborgd. De tariefstelling is een belangrijk instrument van de provincie. Hoewel de ontwikkelfunctie bij de vervoerder ligt, blijft zijn voorstel afhankelijk van de goedkeuring door de provincie als concessieverlener, die daarbij het advies van het reizigersoverleg betreft. Via de concessieverlening kan de provincie eisen stellen aan de bedrijven die het openbaar vervoer in een bepaalde regio willen exploiteren. Zo dragen eisen over de aansluiting op andere lijnen of vervoersvormen bij aan het verbeteren van de ketenmobiliteit. Voorschriften over reisinformatie helpen om vraag en aanbod af te stemmen.

Afstemming met aangrenzende concessiegebieden en lokale overheden is essentieel. Hierbij zet de provincie in op een betere kostentoedeling dan een vaste prijs per kilometer. De ambitie van de provincie is om overeenstemming te bereiken met de Metropoolregio Rotterdam Den Haag over concessie-overstijgende tarieven.

In Zuid-Holland zijn er stedelijke gebieden waar de OV-vraag zich anders ontwikkelt dan in de minder stedelijke gebieden. De dunbevolkte gebieden hebben te maken met bevolkingsdaling. Als gevolg hiervan neemt het gebruik van het OV af. Dit zet het aanbod onder druk. Voor bewoners en gemeenten is het OV echter een belangrijke voorziening, zeker als voorzieningen (zoals winkels en scholen) in hoog tempo geconcentreerd worden in grotere plaatsen. Daarom wil de provincie in haar drie concessiegebieden (Zuid-Holland-Noord, Hoeksche Waard en Goeree-Overflakkee en Drechtsteden-Alblasserwaard-Vijfheerenlanden), en lijnconcessie Alphen aan den Rijn-Gouda, en het contract voor de Waterbus (Rotterdam-Drechtsteden) bezien hoe het OV beter kan aansluiten op de vraag, en hoe de klant voor hetzelfde geld een beter product kan krijgen en hoe het OV efficiënter kan worden ingericht. Dat betekent onder andere dat meer onderscheid gemaakt zal moeten worden naar verschillende doelgroepen, waardoor het OV beter aansluit bij de behoefte van de potentiële klanten.

Onderscheid wordt gemaakt naar verschillende doelgroepen. Als eerste voor reizigers binnen en buiten de spits. Het bundelen en strekken van buslijnen heeft tot gevolg dat afstanden in het voortransport groter worden. Dat doet het belang toenemen van voldoende en kwalitatief goede voorzieningen voor ketenmobiliteit, zoals fietsenstallingen, parkeerplaatsen, transferia en regionale busstations. In het natransport moeten afstanden beperkt blijven. Verder zet de provincie in op een combinatie van knooppuntontwikkeling met bijzondere aandacht voor onbenutte capaciteit op het netwerk en slimme verbindingen van kernen en dorpen in het landelijke gebied.

Het tweede onderscheid betreft incidentele reizigers en reizigers die niet veel alternatieve vervoerwijzen tot hun beschikking hebben. Om in de sociale functie te voorzien, moet het OV in beginsel zo veel mogelijk woningen en bedrijven in het landelijke gebied ontsluiten in de vorm van een basisvoorziening. Hierbij is maatwerk vereist, waarbij ook andere oplossingen dan een traditioneel OV-aanbod in aanmerking kunnen komen. Bij de maatwerkoplossingen kan aansluiting worden gezocht bij lokale initiatieven, die de reiziger centraal stellen. De provincie onderzoekt de mogelijkheden om de verschillende vormen van doelgroepenvervoer (gehandicapten, zieken, leerlingen, etc) te verbinden met het openbaar vervoer.

Sociale veiligheid is een belangrijke voorwaarde voor het gebruik van het openbaar vervoer. Dit gebeurt samen met gemeenten, die verantwoordelijk zijn voor het beheer van de openbare ruimte rondom haltes.

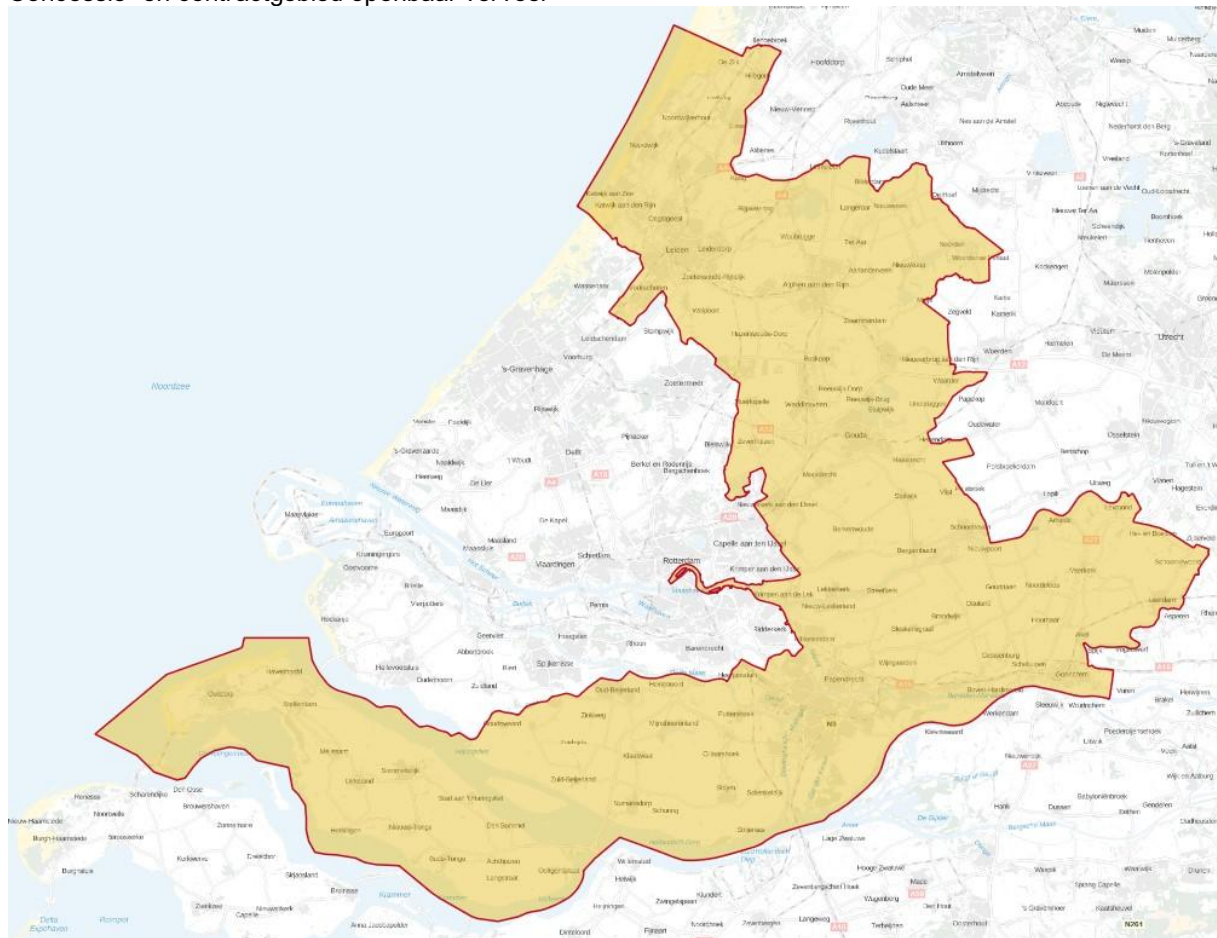
Voor de stedelijke gebieden werkt de provincie met het Rijk, de Metropoolregio Rotterdam Den Haag en gemeenten samen aan impulsen zoals Stedenbaan en het Programma Hoogfrequent Spoor. De provincie

zet daarbij in op de ontwikkeling van het R-net netwerk. En daarnaast zoekt de provincie in de samenwerking met het Rijk en de regio's naar het oplossen van (toekomstige) OV-knelpunten.

De provincie neemt energietransitie als uitgangspunt bij het verlenen van concessies in het openbaar vervoer. Toepassing van nieuwe technologie in bussen draagt bij aan versnelling van de transitie naar duurzame mobiliteit in termen van emissies en verbruik van niet hernieuwbare (fossiele) brandstoffen.

Werkingsgebied:

Concessie- en contractgebied openbaar vervoer

Agrarische bebouwing en bedrijfsvoering

Beleidskeuze

De provincie wil nieuwe bebouwing in het landelijk gebied beperken om zo de openheid te handhaven. Agrarische ontwikkelingen (in de vorm van bebouwing en kassen) vinden plaats op bouwpercelen of anderszins geconcentreerd en houden rekening met de aanwezige kenmerken en waarden. Nieuwvestiging van intensieve veehouderij wordt niet toegelaten binnen de provincie. Intensieve veehouderij is vanwege de schaal en de aard van de bedrijfsvoering en de daarmee samenhangende ruimtelijke verschijningsvorm, in het algemeen niet passend bij het Zuid-Hollandse landschap en het karakteristieke gebruik daarvan.

Glastuinbouw en boom- en sierteelt staat de provincie alleen toe in de daarvoor aangewezen gebieden.

Toelichting

Omschrijving

De provincie biedt ruimte voor een vitale landbouw die waar mogelijk bijdraagt aan behoud en versterking van de landschappelijke kernkwaliteiten en de biodiversiteit. Om de openheid van het landelijk gebied te handhaven, is het oprichten van agrarische bebouwing mogelijk indien deze noodzakelijk en doelmatig is voor de bedrijfsvoering van volwaardige agrarische bedrijven en wordt geconcentreerd op een bouwperceel met een omvang van maximaal 2 hectare. Indien nodig is extra ruimte voor verbreding van activiteiten (met bijvoorbeeld zorg, recreatie of duurzame energieopwekking) met ten hoogste 0,5 ha mogelijk.

Gebleken is dat akkerbouwbedrijven omwille van een duurzame en efficiënte bedrijfsvoering soms behoefte hebben aan schaalvergroting. Voor deze bedrijven is er de mogelijkheid om een nabijgelegen bedrijf over te nemen en een aaneengesloten bouwperceel van meer dan 2 hectare te gebruiken. Het bouwperceel bedraagt in dit geval niet meer dan de omvang die de bouwpercelen van beide bedrijven in eerste instantie omvatten. Voorwaarde is dat het bouwperceel met de opstallen van het achtergelaten bedrijf worden gesaneerd. Voor de bedrijfswoning kan eventueel een uitzondering worden gemaakt als omzetting naar een burgerwoning ter plaatse past in het provinciale beleid voor ruimtelijke kwaliteit.

Intensieve veehouderij is vanwege de schaal en de aard van de bedrijfsvoering en de daarmee samenhangende ruimtelijke verschijningsvorm, in het algemeen niet passend bij het Zuid-Hollandse landschap en het karakteristieke gebruik daarvan. Nieuwvestiging van intensieve veehouderij, zowel als hoofdtak of als neventak, wordt daarom niet toegelaten binnen de provincie. Bestaande bedrijven (met uitzondering van geitenhouderijen) kunnen zich net als andere agrarische bedrijven ontwikkelen en verplaatsen.

Als intensieve veehouderij wordt beschouwd het houden en fokken van geiten, slacht-, leg- en pelsdieren in gebouwen, al dan niet met beperkte mogelijkheden voor uitloop of weidegang. In de Zuid-Hollandse praktijk gaat het in het bijzonder om varkens, pluimvee, melkgeiten en mestkalveren.

In de verordening zijn gebieden aangewezen voor de ontwikkeling van glastuinbouw en boom- en sierteelt. Bij agrarische bedrijven die zijn gevestigd buiten die gebieden is glastuinbouw en boom- en sierteelt uitgesloten. Voor al bestaande volwaardige bedrijven buiten de aangewezen gebieden bevat de verordening regels voor de maximale oppervlakte van kassen: 2 hectare bij een glastuinbouwbedrijf en 300 m² bij een boom- en sierteeltbedrijf. De verordening biedt daarenboven nog de mogelijkheid van 'glas-voor-glas'.

Ook voor bollenteelt zijn gebieden aangewezen. Buiten die gebieden is bollenteelt echter niet uitgesloten.

Motivering

Nationaal Belang: Ja

Provinciaal Belang: Ja

Wettelijke Taak of Bevoegdheid: Nee

Het landelijk gebied ligt in de gehele provincie en is gemeentegrens overschrijdend. Binnen het landelijke gebied zijn meerdere ruimtevragers aanwezig. Het is wenselijk de ruimtevrage voor agrarische ontwikkelingen op een vergelijkbare manier te accommoderen en dit niet per gemeente op gehele andere wijze in te vullen. Op deze wijze ontstaat een goede balans tussen het belang van goede ruimtelijke kwaliteit en het belang van ruimte voor agrarische ontwikkelingen.

Intensieve veehouderij is vanwege de schaal en de aard van de bedrijfsvoering en de daarmee samenhangende ruimtelijke verschijningsvorm, in het algemeen niet passend bij het Zuid-Hollandse landschap en het karakteristieke gebruik daarvan.

Aanleiding

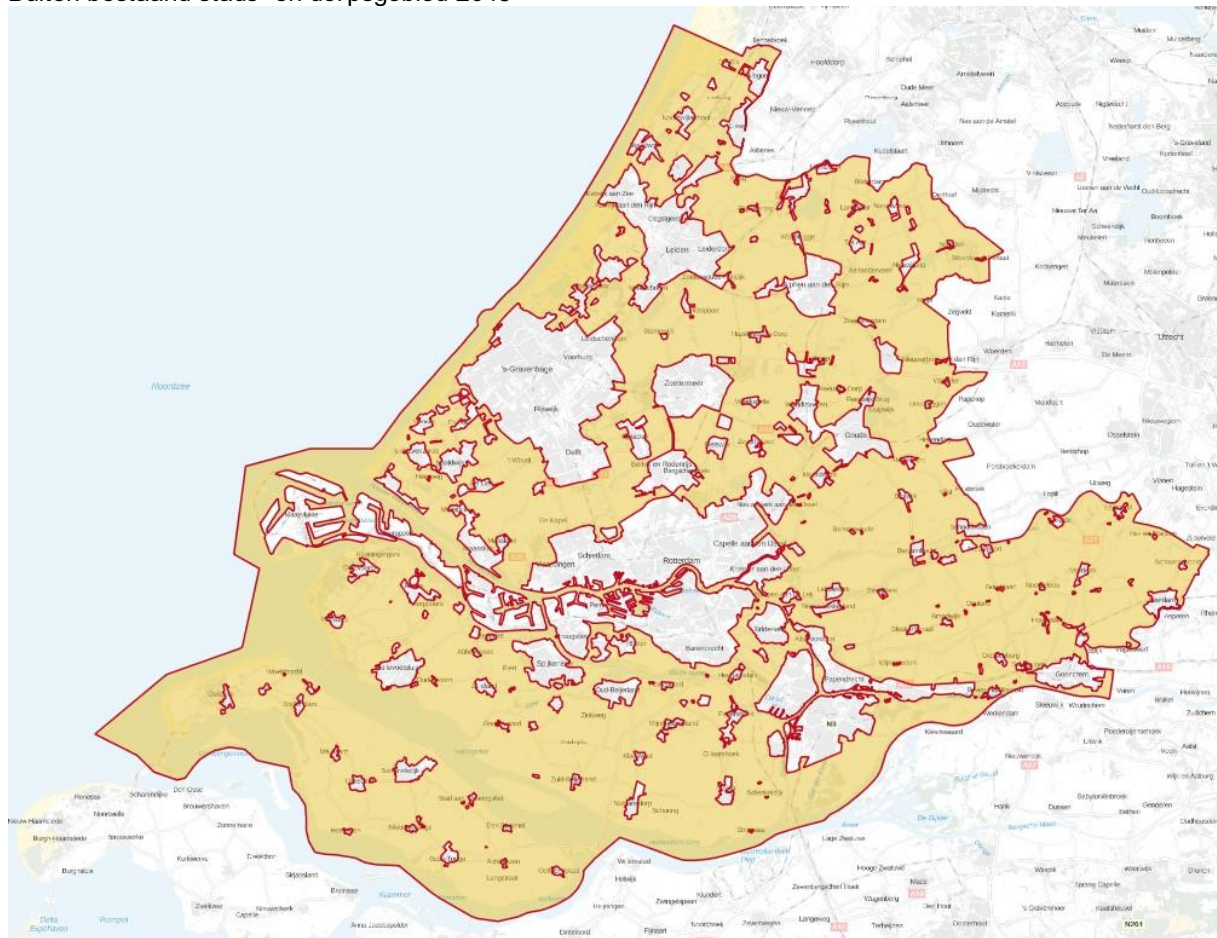
De provincie beschermt van oudsher het landelijk gebied en zorgt er daarbij tevens voor dat er voldoende ruimte is voor de agrarische dynamiek.

Afweging

Het landelijk gebied ligt in de gehele provincie en is gemeentegrens overschrijdend. Binnen het landelijke gebied zijn meerdere ruimtevragers aanwezig. Het is wenselijk de ruimtevrage voor agrarische ontwikkelingen op een vergelijkbare manier te accommoderen en dit niet per gemeente op gehele andere wijze in te vullen. Op deze wijze ontstaat een goede balans tussen het belang van goede ruimtelijke kwaliteit en het belang van ruimte voor agrarische ontwikkelingen. Intensieve veehouderij is vanwege de schaal en de aard van de bedrijfsvoering en de daarmee samenhangende ruimtelijke verschijningsvorm, in het algemeen niet passend bij het Zuid-Hollandse landschap en het karakteristieke gebruik daarvan.

Werkingsgebied:

Buiten bestaand stads- en dorpsgebied 2018

Arbeidsmigranten

Beleidskeuze

De provincie wil de brede problematiek van de arbeidsmigranten agenderen en daarbij inzetten op een integrale benadering (economie, wonen, ruimte en mobiliteit)

- Groeiende economie, toenemende vraag naar arbeidsmigranten
- Arbeidsmigranten gaan daar werken, waar de huisvesting goed geregeld is.
- Schrijnende huisvestingssituaties worden niet (adequaat) aangepakt en er is onduidelijkheid over de opgave: hoeveel arbeidsmigranten moeten worden gehuisvest, ook rekening houdend met de toenemende vraag van het bedrijfsleven en het feit dat een deel van de arbeidsmigranten nu slecht of illegaal (bijv. op een recreatieterrein) gehuisvest is.
- Arbeidsmigranten maken vaak lange verkeersbewegingen tussen hun werk- en woonplaats en belasten daardoor het wegennet.

Bij een integrale benadering denken we aan:

- Bij besluitvorming over aanleg van bedrijventerreinen of realisatie infrastructuur projecten ook de vraag betrekken of hier arbeidsmigranten voor worden ingezet, waar ze worden gehuisvest en wat dat betekent voor de verkeersbewegingen
- Samen met het bedrijfsleven de behoefte aan arbeidsmigranten bepalen en nagaan hoe in die behoefte voorzien kan worden. Gemeenten, bedrijfsleven, corporaties en aanbieders van huisvesting kunnen hierin gezamenlijk optrekken om maatwerk te leveren. Er kan ook een verbinding worden gelegd met Flexwonen (huisvesting voor meerdere doelgroepen).

Arbeidsmigranten die zich slechts voor kortere tijd in Nederland vestigen, zijn aangewezen op tijdelijke woonruimte in de vorm van short stay of logies in tijdelijke en permanente bouwwerken.

Toelichting

Omschrijving

De provincie wil vanuit economische, ruimtelijke en wonen belangen komen tot verantwoorde en adequate huisvesting van arbeidsmigranten die aangewezen zijn op tijdelijke woonruimte.

Economie

De provincie wil in overleg met het bedrijfsleven komen tot een inschatting van het aantal arbeidsmigranten dat nodig is voor goede economische ontwikkeling.

Ruimte

De verordening ruimte kan op grond van de wet ook van toepassing worden verklaard op omgevingsvergunningen die worden verleend met toepassing van artikel 2.12, eerste lid, onderdeel a, onder 2 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, ook wel genoemd de kruimelregeling'. Deze kruimelregeling is van toepassing op bestaande bebouwing, met uitzondering van kassen of vergelijkbare bebouwing. De uitzondering geldt ook voor agrarische bedrijfswoningen of bedrijfsgebouwen die in de op 11 oktober 2016 door de gemeente en de provincie vastgestelde Ruimtelijk-economische Strategie Westland zijn aangeduid in categorie 1 ten behoeve van de herstructureringsopgave.

Bij nieuwbouw voor de huisvesting van arbeidsmigranten is de verordening van toepassing met uitzondering van tijdelijke huisvesting van maximaal drie maanden, om te voorzien in een piekbehoefte. Bij

nieuwbouw is het van belang de uitgangspunten van ruimtelijke kwaliteit in acht te nemen en ervoor te zorgen dat de huisvesting geen belemmering vormt voor de (agrarische) bedrijfsvoering in de omgeving.

Wonen

Aan de samenwerkende gemeenten vraagt de provincie om in hun regionale woonvisie inzicht te geven in de geraamde behoefte aan logiesplekken, het aantal reeds beschikbare logiesplekken, het aantal te ontwikkelen logiesplekken en de manier waarop de gemeenten deze behoefte aan logiesplekken ruimtelijk binnen en buiten bestaand stads- en dorpsgebied willen faciliteren. Door dit inzicht samen met het plaatselijk bedrijfsleven te ontwikkelen ontstaat een meerwaarde. De gemeenten kunnen bij de raming van de behoefte aan logiesplekken per regio gebruik maken van de provinciale raming van de behoefte en dienen bij het ruimtelijk faciliteren rekening te houden met het provinciaal ruimtelijk beleid.

Arbeidsmigranten die zich permanent vestigen zijn aan aangewezen op reguliere woonruimte.

Voor de goede orde wordt opgemerkt dat de logiesplekken niet tot de woningvoorraad van de gemeenten worden gerekend; dit betekent dat deze plekken niet meetellen bij de door de provincie toegestane woningbouw.

Motivering

Nationaal Belang: Ja

Provinciaal Belang: Ja

Wettelijke Taak of Bevoegdheid: Nee

Het nationale belang dat volgt uit Nationale verklaring tijdelijke huisvesting EU-arbeidsmigranten (28 maart 2012). In deze verklaring onderschrijven het rijk, de gemeenten in 9 regio's, werkgevers, huisvesters, uitzendbureaus en andere partijen onder meer:

- Het feit dat de open Nederlandse economie arbeidsmigranten nodig heeft, waarvoor de aanwezigheid van adequaat aanbod van huisvesting voor kortdurend verblijf nodig is, en
- Dat het nodig is dat zij werken aan kwantitatief en kwalitatief voldoende aanbod van huisvesting op plekken waar het kan.

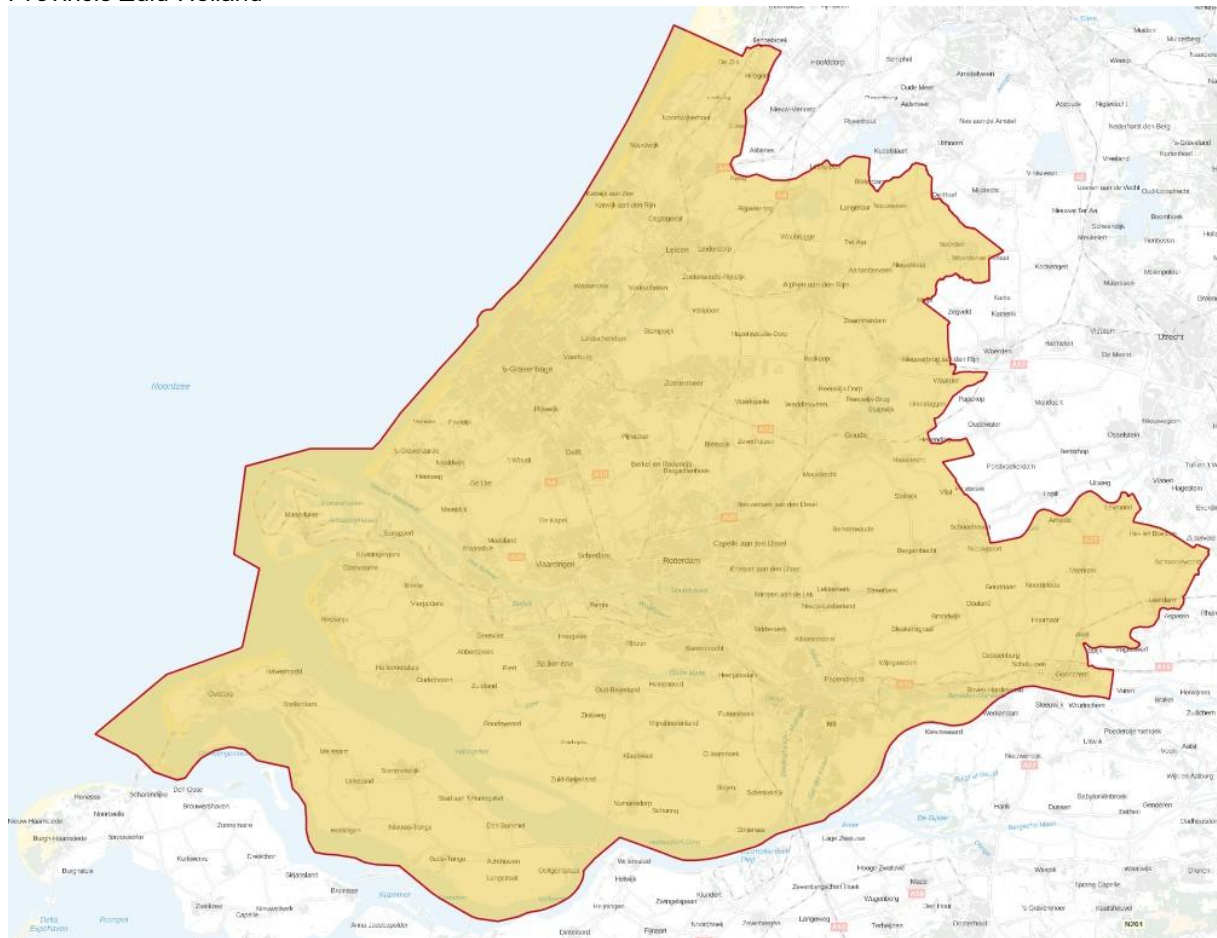
Aanleiding

Vanuit economische, ruimte en Wonen belangen is het belangrijk dat het beleid met betrekking tot arbeidsmigranten integraal wordt aangepakt.

Afweging

Zie de Omschrijving hierboven.

Werkingsgebied:
Provincie Zuid-Holland

Beheer recreatievoorzieningen: gebieden en netwerken

Beleidskeuze

De provincie draagt samen met partners zorg voor het beheer van recreatiegebieden, -netwerken en -voorzieningen. Waaronder de recreatieve netwerken voor varen, fietsen, wandelen en paardrijden.

Toelichting

Omschrijving

Een groenblauwe structuur versterkt de recreatieve gebruiks- en belevingswaarde van het landschap.

Motivering

Nationaal Belang: Nee

Provinciaal Belang: Ja

Wettelijke Taak of Bevoegdheid: Nee

Schaalgrootte en gemeentegrensoverschrijdend

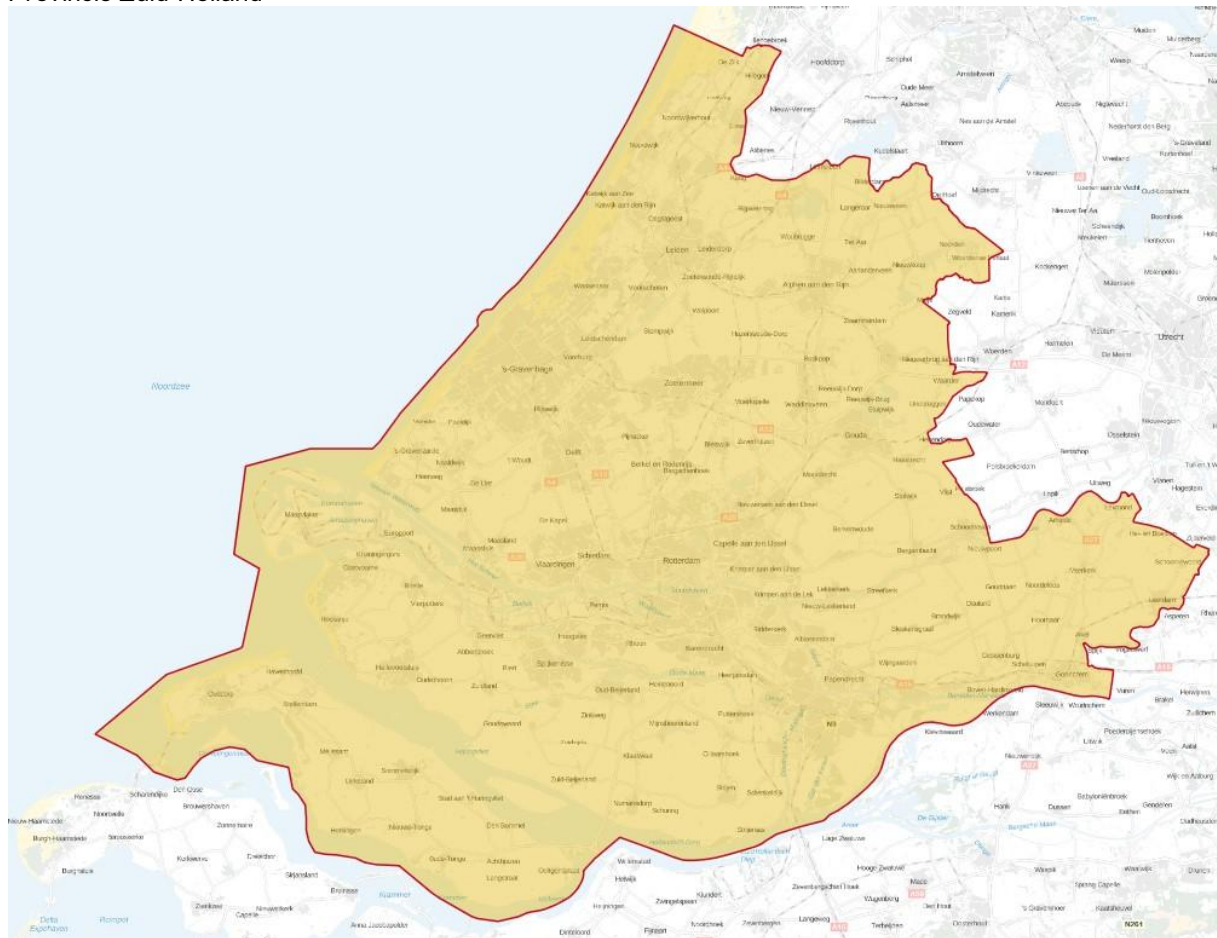
Aanleiding

In de jaren 70 was er een grote behoefte aan meer recreatievoorzieningen die ook moeten worden beheerd

Afweging

Onderdeel van een aantrekkelijk woon- en vestigingsklimaat

Werkingsgebied:
Provincie Zuid-Holland

Behouden en verbeteren kroonjuwelen cultureel erfgoed

Beleidskeuze

De provincie draagt zorg voor het behouden en/of verbeteren van de waarden van de kroonjuwelen cultureel erfgoed in Zuid-Holland.

De provincie doet dit om te zorgen voor:

Een beter beschermd, benut, en beleefbaar cultureel erfgoed.

De provincie regelt dit door:

Kaders te stellen via de omgevingsverordening ten behoeve van (historisch landschappelijke) kroonjuwelen erfgoed, als specifieke beschermingscategorie voor ruimtelijke kwaliteit

Toelichting

Omschrijving

Via deze beleidsbeslissing beoogt de provincie invulling te geven aan de volgende maatschappelijke opgave:

Zuid-Holland wil een toonaangevende provincie zijn waar mensen met plezier wonen, werken en recreëren. Daartoe verbeteren wij de kwaliteit van de leefomgeving. Cultuur en erfgoed zijn daarin belangrijke factoren.

De provincie wil daarom haar unieke erfgoed, in dit geval kroonjuwelen cultureel erfgoed, behouden voor toekomstige generaties, door dit erfgoed ruimtelijk te beschermen.

Cultuurhistorische kroonjuwelen zijn unieke, zeer karakteristieke en gave ensembles van erfgoed en landschap in Zuid-Holland. Deze waardevolle historische landschappen en ensembles zijn van groot belang voor de kwaliteit van onze leefomgeving. Ze bepalen de identiteit van de bebouwde en groene ruimte in de provincie, en vertellen de geschiedenis van Zuid-Holland. De provinciale kroonjuwelen zijn: de Landgoederenzone, het Kagerplassengebied, de Keukenhof, de kerngebieden van Midden-Delfland en de Krimpenerwaard, Aarlanderveen e.o., de Oude Hollandse Waterlinie, de lintdorpen Meije en Weipoort, het Schurvelingengebied op Goeree, het molengebied van Kinderdijk en Polder de Biesbosch op het Eiland van Dordrecht.

Zie verder: <https://www.zuid-holland.nl/onderwerpen/landschap/cultuur-erfgoed/>

Hier vormen de aanwezige cultuurhistorische waarden de drager bij ruimtelijke ontwikkelingen. Dit betekent overigens niet dat gebieden 'op slot' moeten. Want wij willen ook ruimte bieden aan nieuwe ontwikkelingen. Daarom is 'behoud door ontwikkeling' het leidende thema. Waar het om gaat is dat een ontwikkeling past binnen de aanwezige cultuurhistorische kwaliteiten of liever nog: die kwaliteiten versterkt. Alle kroonjuwelen zijn beschreven bij de Kwaliteitskaart van deze Omgevingsvisie, met daarbij specifieke richtpunten voor behoud en ontwikkeling

Motivering

Nationaal Belang: Ja

Provinciaal Belang: Ja

Wettelijke Taak of Bevoegdheid: Nee

Kroonjuwelen op het gebied van erfgoed zijn iconen van de Hollandse ruimte en identiteit. Het provinciaal belang betreft behoud en versterking van de ruimtelijke kwaliteit van dit erfgoed. Dit doet de provincie mede

vanuit een wettelijk taak op grond van de Omgevingswet. Dit belang overstijgt dat van individuele gemeenten en regio's. Sommige landschappen en ensembles zijn zelfs uniek in de wereld zoals de karakteristieke veenweidegebieden en het molencomplex van Kinderdijk. Vaak sluit dit provinciaal belang aan op rijks- en gemeentelijk belang. Zo bevinden zich binnen de provinciale erfgoedgebieden veel beschermde stads- en dorpsgezichten en monumenten.

Aanleiding

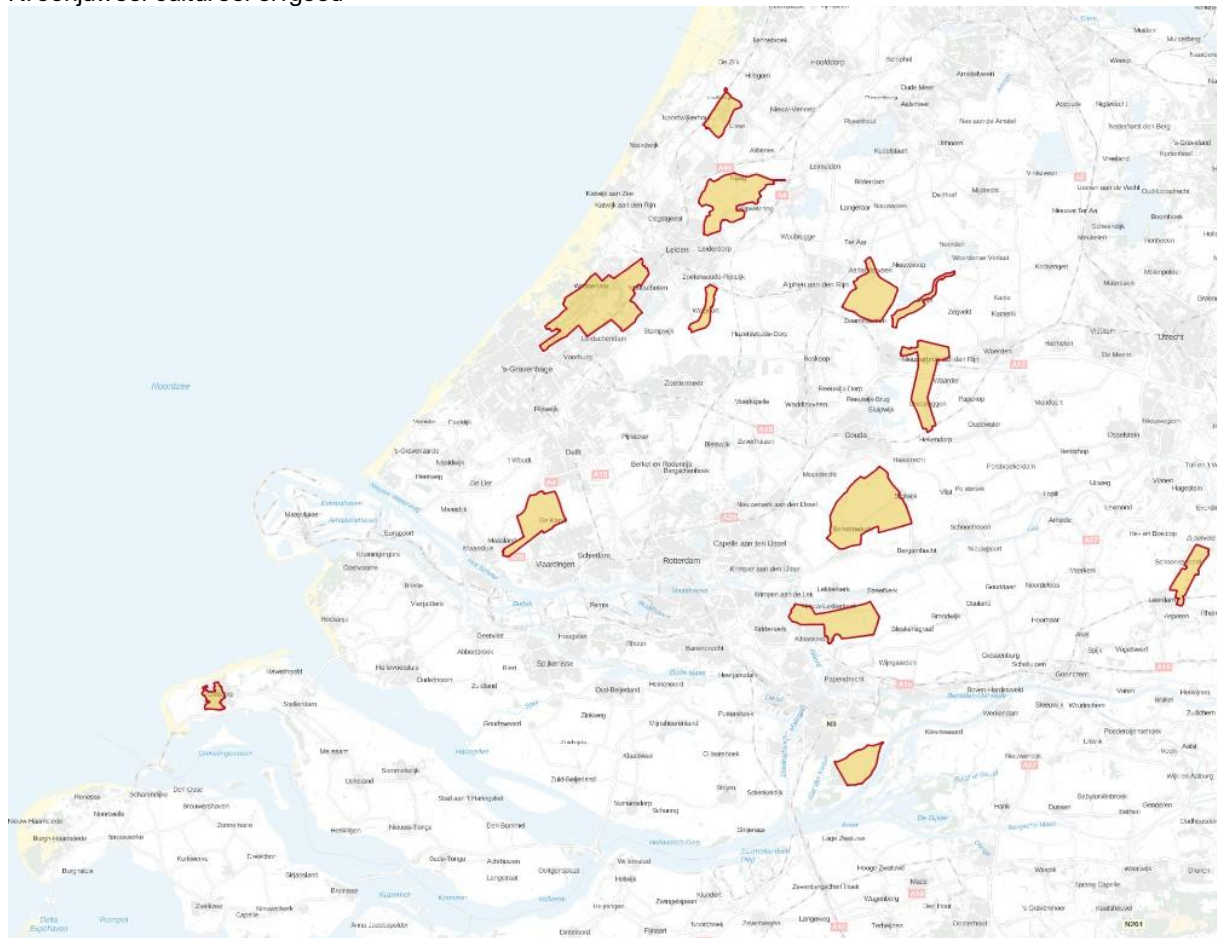
Het probleem is dat het beschermen, beleven en benutten van erfgoed een omvangrijke en complexe zaak is. Dat gaat niet vanzelf. Dat geldt ook voor het behoud van kroonjuwelen als iconen in het Zuid-Hollandse landschap. Zodoende stelt de provincie hier regels voor behoud van hun waarde en ruimtelijke kwaliteit.

Afweging

Kroonjuwelen cultureel erfgoed zijn te beschouwen als iconen van de Hollandse ruimte en identiteit. Hun belang overstijgt dat van individuele gemeenten en regio's. Sommige delen zijn zelfs uniek in de wereld zoals de karakteristieke veenweidegebieden van het Groene Hart.

Werkingsgebied:

Kroonjuweel cultureel erfgoed

Behouden en versterken landschappen

Beleidskeuze

De provincie zet in op een betere, gebiedsgerichte verweving van de verschillende ‘klassieke’ functies in de groene ruimte (landbouw, natuur, recreatie, water, cultuurhistorie) en een betere relatie tussen stad en land. Daarmee wil de provincie gebruikswaarde, toekomstwaarde en belevingswaarde van de verschillende Zuid-Hollandse landschappen behouden en versterken. De klimaat- en energie-efficiënte samenleving stelt nieuwe eisen aan de groene ruimte. Deze worden zo veel mogelijk ingepast met behoud of zelfs verbetering van bestaande functies.

De provincie wil samen met haar partners een kwaliteitsslag maken in de groene ruimte binnen en buiten de stad, zodanig dat de intrinsieke waarden worden beschermd en versterkt, en dat de groene ruimte aansluit bij de vraag van de gebruikers en bewoners, toekomstbestendig is en bijdraagt aan de identiteit en ruimtelijke kwaliteit van Zuid-Holland.

Toelichting

Omschrijving

Belangrijk is het versterken van de economische kracht van de groene ruimte. Een aantrekkelijke groene ruimte, zowel buiten als binnen de stad, is een voorwaarde voor een duurzaam woon- en leefklimaat en een wervend vestigingsklimaat binnen het stedelijk gebied. Door het verstedelijkingspatroon in Zuid-Holland is de groene ruimte nooit ver weg. Er zijn maar weinig stedelijke regio's in Europa met zo veel verschillende landschappen in de buurt van de steden.

Ruimtelijke kwaliteit in de groene ruimte

De veelzijdige groene ruimte bestaat uit de overwegend onbebouwde ruimte buiten de steden, dorpen, linten en kassen en uit de stedelijke groen- en waterstructuur. De grote agrarische cultuurlandschappen behoren ertoe, net als de wateren in de flanken van de provincie en de natuurgebieden. Ook de kleinere landschappen en groengebieden in de nabijheid van de steden dragen bij aan de veelzijdigheid van de groene ruimte, evenals de groen- en waterstructuren in de stad zelf die als ‘haarvaten’ van de onbebouwde ruimte het stedelijk gebied dooraderen. De economie van het landelijk gebied is bijna net zo divers als die van het stedelijk gebied. Zowel gezien vanuit de economische vitaliteit als vanuit de ruimtelijke kwaliteit is een benadering uitsluitend gericht op functiescheiding in het landelijk gebied niet langer effectief. Ook actuele ontwikkelingen als de economische stagnatie en de stabilisering van de bevolking vragen om een integrale en op gebiedskwaliteiten gerichte aanpak.

De water- en energie-efficiënte samenleving stelt nieuwe eisen aan de groene ruimte, bijvoorbeeld voor de waterveiligheid en zoetwatervoorziening en het winnen van duurzame energie. Het beter benutten en opwaarderen hangt samen met de ruimtevrage van een aantal functies in de groene ruimte, bijvoorbeeld de recreatie, de waterhuishouding en energiewinning. Deze worden zo veel mogelijk ingepast met behoud of zelfs verbetering van bestaande functies (zoals landbouw, natuur en cultuurhistorie). Bij de versterking van de recreatieve kwaliteit ligt de nadruk minder op de aanleg van nieuwe groengebieden, maar meer op verbetering van de landschappelijke kwaliteit en de toegankelijkheid van de groene ruimte. Daarbij is een betere benutting door functiemenging vaak goed mogelijk.

Soms is juist een duidelijke prioriteit voor één functie wenselijk. Dat is het geval bij uitzonderlijke agrarische, ecologische of cultuurhistorische waarden. Innovatieve grondgebonden productielandbouw en internationaal gewaardeerde natuur- en erfgoedgebieden vormen het equivalent van de agglomeratiekracht

in de groene ruimte. Met deze bijzondere waarden en gebieden kan Zuid-Holland zich meten met de internationale top. Voor zover ze kwetsbaar zijn, verdienen die waarden en gebieden bescherming. Voor zover ze een economische waarde vertegenwoordigen, hebben ze ontwikkelingsruimte nodig. De provincie biedt ruimte aan de economische ontwikkeling van de landbouw en het toerisme, maar ook op passende wijze aan de steeds diverser wordende economie van het landelijk gebied

De groene ruimte, en daarbinnen vooral de natuur en het cultureel erfgoed, heeft een intrinsieke waarde. De groene ruimte draagt in hoge mate bij aan de biodiversiteit in de provincie en kent kwaliteiten die onderscheidend en uniek zijn vanwege de typisch Zuid-Hollandse combinatie van deltalandschappen: het kustlandschap, het veenlandschap en het rivierdeltalandschap. Deze landschappen zijn ontstaan op het grensvlak van zout en zoet, van land, zee en rivieren. Ze vormen de grondslag voor de identiteit van de bebouwde en de groene ruimte en vertellen de geschiedenis van Zuid-Holland.

De provincie wil in een aantal gebieden specifieke waarden in stand houden omdat ze landschappelijk, ecologisch of qua gebruikswaarde bijzonder en kwetsbaar zijn. De instandhouding van deze waarden vraagt om toegespitste vormen van bescherming en ontwikkeling. Ruimtelijke ontwikkelingen in deze gebieden zijn mogelijk, maar met inachtneming van de specifieke waarden naast de generieke bijdragen aan de ruimtelijke kwaliteit. Veel van gebieden in deze categorie zijn van betekenis voor de recreatie en het toerisme. Het gaat daarbij om toeristische trekpleisters en iconen zoals de Keukenhof en Kinderdijk, maar ook om de unieke natuurgebieden en landschappen met een hoge recreatieve kwaliteit zoals de Nieuwkoopse Plassen, het eiland Tiengemeten en de Biesbosch. Sommige gebieden hebben beide elementen in zich: een hoogwaardige toeristische trekpleister gecombineerd met unieke natuur, zoals de kust (duinen en strand) van Zuid-Holland en Brouwersdam. De provincie vindt het belangrijk dat overheden en particulieren verder investeren in deze locaties, waar overheden ook in het verleden al in hebben geïnvesteerd, om de belevingswaarde en herkenbaarheid te vergroten.

Het sturen op ruimtelijke kwaliteit bepaalt in hoge mate de keuzes in de groene ruimte. Ruimtelijke ontwikkelingen die maatschappelijk en economisch gewenst zijn, moeten bijdragen aan de balans tussen de instandhouding, benutting en versterking van de bestaande gebiedskwaliteiten. Deze vinden hun grondslag in de drie onderscheiden deltalandschappen.

Drie deltalandschappen

Ruimtelijke kwaliteit en verweving van functies in de groene ruimte krijgen pas betekenis bij gebiedsgerichte toepassing. Ieder gebied heeft daarin een eigen opgave. De basis daarvoor ligt in de drie deltalandschappen: het veenlandschap, het rivierdeltalandschap en het kustlandschap.

Het veenlandschap van het Groene Hart

In het veenlandschap zet de provincie in op behoud en versterking van het waterrijke en open karakter. Daarnaast is behoud van de kenmerkende afwisseling van veenweidelandschap, rivieren, boezems, plassen en droogmakerijen van groot belang. De veenlandschappen combineren een agrarische economie met cultuurhistorische en ecologische waarden. Deze combinatie maakt de landschappen ook aantrekkelijk als recreatief en toeristisch gebied. Dat is goed te zien in bijvoorbeeld het landschap van Alblasserwaard-Vijfheerenlanden en het Hollandse Plassengebied.

Het veenlandschap valt voor een belangrijk deel samen met het Groene Hart. Te midden van de grote steden heeft het Groene Hart grote aantrekkingskracht vanwege de ruimtelijke kwaliteiten, de aansluiting op internationale vervoersknooppunten (Schiphol en Rotterdam) en de vele producten en diensten voor de stedelingen. Dat blijkt ook uit de vele vitale bedrijven in het Groene Hart en de grote betrokkenheid van

bewoners, ondernemers en bestuurders. Er is ruimte voor vernieuwing en marktinitiatieven met als aanknopingspunten onder meer gezonde, dichtbij geproduceerde en herkenbare voeding, goede zorg, duurzame landbouw en combinatie van recreatie en toerisme.

De provincie wil ruimte bieden voor agrarisch ondernemerschap en andere economische activiteiten die passen bij de gebiedskwaliteiten. Verder kent Zuid-Holland een aantal bijzondere kwaliteiten op het gebied van de biodiversiteit, het cultureel erfgoed, recreatie en het contrast tussen bebouwd en open gebied. Instandhouding en versterking van deze bijzondere kwaliteiten is van groot belang. Zowel het agrarisch bedrijfsleven als recreatie-ondernemers en natuurbeheerders spelen hierbij een belangrijke rol. Zuid-Holland werkt samen met de andere Groene Hart-provincies en overige betrokken partners. Belangrijke opgaven zijn de aanpak van bodemdaling, behoud van de karakteristieken van het veenweidelandschap, herstructurering van de greenport Boskoop, verbetering van de waterkwaliteit en instandhouding en ontwikkeling van de bijzondere natuurwaarden. Het accent komt wordt gelegd op innovatiemaatregelen voor de grondgebonden landbouw en alternatieve realisatiestrategieën voor natuurontwikkeling. Het behoud van de belangrijke weidevogelgebieden vraagt om een specifieke vorm van verweving van landbouw en natuur. Met name het waternetwerk en de cultuurhistorische kwaliteiten lenen zich voor verdere ontwikkeling van de mogelijkheden voor recreatie en toerisme. Binnen het veenlandschap laten zich gebieden onderscheiden met een eigen gebiedskarakteristiek en daarbij passende opgave.

Het Zuid-Hollandse rivierdeltalandschap

In de Zuid-Hollandse delta zijn de wateropgaven en de opgaven voor de eilanden nauw met elkaar verweven. De provincie zet in op het bieden van ontwikkel- en vergroeningsmogelijkheden voor de grondgebonden landbouw. Met name in de Hoeksche Waard en op Goeree-Overflakkee is ruimte voor innovatieve landbouw, naast de recreatieve en landschappelijke waarden. Rond de hoogwaardige landbouw in de Hoeksche Waard en Goeree-Overflakkee, de dominante economische sector in dit gebied, speelt een aantal ruimtelijk-economische vraagstukken. Dat zijn bijvoorbeeld de beschikbaarheid van goede landbouwgrond, de verkeersontsluiting, de verduurzaming van de energievoorziening en schaalvergroting. Goeree-Overflakkee heeft daarnaast een opgave om de sociaal-economische ontwikkeling een impuls te geven. Versterking van de toeristische en cultuurhistorische kwaliteiten is hier onderdeel van. Op Voorne-Putten en de Hoeksche Waard vormt de ontwikkeling van goede en recreatief aantrekkelijke overgangen tussen stad/dorp en land een opgave. Op het niveau van de gehele Zuid-Hollandse Delta zet de provincie in op de instandhouding en de voltooiing van Deltanatuur, en op gerichte ontwikkeling van recreatie en toerisme. Die ontwikkeling zal vooral moeten worden gekoppeld aan de kust en het waternetwerk van zeearmen en rivieren, maar ook aan de kwaliteit van het cultuurlandschap.

Het Zuid-Hollandse kustlandschap

Veel meer dan de andere grote landschappen wordt het kustlandschap gekenmerkt door een afwisseling van stedelijk gebied, natuur en landschap. Instandhouding van de kwaliteiten van het duingebied en de landgoederenzone is van groot belang, met het oog op biodiversiteit en kustveiligheid. Dit gaat samen met de functie van een aantal duingebieden als waterwingebied. De kust wordt tussen Hoek van Holland en Scheveningen op een innovatieve, natuurlijke manier beschermd en uitgebreid door de Zandmotor. Voor de gehele kustzone is gebiedsgerichte versterking van het toerisme als economische sector een centrale opgave. De kust vormt een belangrijke drager voor de versterking van het vestigingsklimaat in Zuid-Holland. Belangrijk is een goede zonering en aansluiting bij de grote variatie in stedelijke, economische, cultuurhistorische, landschappelijke en ecologische kwaliteiten. Verbetering van de bereikbaarheid van enkele badplaatsen is hier onderdeel van. Van belang is dat de diverse badplaatsen aan de Zuid-Hollandse kust een eigen, onderscheidend profiel ontwikkelen, met bijbehorend aanbod, afgestemd op hun ligging en bereikbaarheid. In de genoemde zonering biedt het strand een belangrijke kwaliteit als openbare en

recreatieve ruimte op de schaal van de gehele provincie. Binnen dit gegeven kan strandbebouwing bijdragen aan het onderscheidend profiel van de badplaatsen.

Invoegen: afbeelding 3 deltalandschappen (kust, veen en rivierdelta) uit paragraaf 3.2.1 VRM

Motivering

Nationaal Belang: Ja

Provinciaal Belang: Ja

Wettelijke Taak of Bevoegdheid: Nee

Nationaal belang omdat de drie deltalandschappen (kust, groene hart, deltawateren) als ruimtelijke eenheden in meerdere provincies liggen. Het Rijk streeft naar unieke cultuurhistorische en natuurlijke kwaliteiten. De provincie wil ruimte bieden voor agrarisch ondernemerschap en andere economische activiteiten die passen bij de gebiedskwaliteiten. De water- en energie-efficiënte samenleving stelt nieuwe eisen aan de groene ruimte, bijvoorbeeld voor de waterveiligheid en zoetwatervoorziening en het winnen van duurzame energie. Het beter benutten en opwaarderen hangt samen met de ruimtevraag van een aantal functies in de groene ruimte, bijvoorbeeld de recreatie, agrarisch ondernemerschap, de waterhuishouding en energiewinning.

Aanleiding

De provincie beschermt van oudsher de verschillende landschappen met bijbehorende kenmerkende eigenschappen en grondgebruik

Afweging

Zuid-Holland bestaat uit een groot aantal kenmerkende landschappen. Elk landschap heeft zijn eigen karakteristieken en grondgebruik. Het is wenselijk de ruimtevragen op een vergelijkbare manier af te wegen in relatie tot de landschappelijke en bovenregionale context en dit niet per gemeente op verschillende wijze in te vullen. Elke ontwikkeling op zich vraagt om een maatwerkafweging.

Op deze wijze ontstaat een goede balans tussen het belang van gebruikswaarde, toekomstwaarde en belevingswaarde van de Zuid-Hollandse landschappen en het belang van ruimte voor ontwikkeling.

Behouden en versterken werelderfgoed

Beleidskeuze

De provincie draagt zorg voor het behoud en/of de versterking van de unieke en universele waarden van werelderfgoed in Zuid-Holland.

De provincie doet dit om te zorgen voor een beter beschermd, benut, en beleefbaar cultureel erfgoed.

De provincie regelt dit door kaders te stellen via de omgevingsverordening

Toelichting

Omschrijving

Via deze beleidsbeslissing beoogt de provincie invulling te geven aan de volgende maatschappelijke opgave:

Zuid-Holland wil een toonaangevende provincie zijn waar mensen met plezier wonen, werken en recreëren. Daartoe verbeteren wij de kwaliteit van de leefomgeving. Cultuur en erfgoed zijn daarin belangrijke factoren.

De provincie wil haar unieke erfgoed behouden voor toekomstige generaties, door het erfgoed te beschermen, te bewaren en beleefbaar te maken. Dat geldt in het bijzonder voor behouden en beleefbaar maken (presenteren en toegankelijk maken) van werelderfgoed. Te weten het molengebied van Kinderdijk, de Romeinse Limes (nominatie) en de Nieuwe Hollandse Waterlinie (Diefdijk). Daarbij gaat het vooral om de ensemblewaarde van dit erfgoed.

Motivering

Nationaal Belang: Nee

Provinciaal Belang: Ja

Wettelijke Taak of Bevoegdheid: Ja

Op basis van de Wet op de ruimtelijke (WRO) c.q. het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) dient de provincie de bescherming van de kernkwaliteiten van genoemd werelderfgoed verder uit te werken in een provinciale verordening. Dit belang overstijgt dat van individuele gemeenten en regio's omdat het uniek erfgoed betreft op mondiale schaal.

Aanleiding

Genoemd werelderfgoed is van unieke en universele waarde, en zodoende van groot belang voor de kwaliteit en identiteit van de leefomgeving in Zuid-Holland. Op basis van de WRO en Barro dient de provincie regels te stellen voor de bescherming van dit erfgoed. Zie 5. Regels in de Omgevingsverordening, ad 2.

Afweging

Zuid-Holland wil een toonaangevende provincie zijn waar mensen met plezier wonen, werken en recreëren. Daartoe verbeteren wij de kwaliteit van de leefomgeving. Cultuur en erfgoed zijn daarin belangrijke actoren. De provincie wil daarom haar unieke erfgoed behouden voor toekomstige generaties, door het erfgoed te beschermen, beleefbaar te maken en te benutten.

Werkingsgebied:
Werelderfgoed

Behoud en versterking ruimtelijke kwaliteit

Beleidskeuze

De provincie geeft richting en ruimte aan een optimale wisselwerking tussen ruimtelijke ontwikkelingen en gebiedskwaliteit. In de gehele provincie, zowel in het stedelijk gebied als in het landelijk gebied, beoogt het kwaliteitsbeleid een 'ja, mits-beleid': ruimtelijke ontwikkelingen zijn mogelijk, met behoud of versterking van de ruimtelijke kwaliteit (waarborg ruimtelijke kwaliteit).

Het ruimtelijk kwaliteitsbeleid bestaat uit een viertal kwaliteitskaarten, samengevat in één integrale kwaliteitskaart, bijbehorende richtpunten en een aantal bepalingen in de verordening ('handelingskader ruimtelijke kwaliteit'). Dit beleid maakt naar zijn aard meerdere uitleg mogelijk. Vanuit de nieuwe sturingsfilosofie is dit een kans en geen bedreiging. Gelet op het gezamenlijke belang is een gedeelde opvatting over de uitleg en interpretatie van het kwaliteitsbeleid per concreet gebied wenselijk. Daarmee ontstaat ruimte voor maatwerk. De kwaliteitskaart en de richtpunten geven richting aan de interpretatie van ruimtelijke kwaliteit.

De gebiedsprofielen, die gezamenlijk met decentrale overheden en andere partijen in de regio zijn opgesteld, spelen een belangrijke rol bij het ontwikkelen van zo'n gedeelde opvatting. De gebiedsprofielen hebben de status van handreiking, maar nadrukkelijk niet de status van toetsingskader.

Om te kunnen bepalen of een ontwikkeling past bij de gebiedskwaliteit, onderscheidt de provincie de kwaliteit van gebieden in categorieën en onderscheidt ze ruimtelijke ontwikkelingen naar hun mate van impact op de omgeving.

Naast het generieke kwaliteitsbeleid, dat geldt voor de gehele provincie, wordt een tweetal beschermingscategorieën onderscheiden, waar onder voorwaarden van ruimtelijke kwaliteit ook ontwikkelingen mogelijk zijn, maar waar vanwege de kwetsbaarheid of bijzonderheid extra voorwaarden van toepassing zijn.

Toelichting

Omschrijving

De kwaliteitskaart toont in vier lagen, de laag van de ondergrond, de laag van de cultuur- en natuurlandschappen, de laag van de stedelijke occupatie en de laag van de beleving, de gebiedskenmerken en kwaliteiten die de provincie belangrijk vindt. Doel van de kaart is om nieuwe ontwikkelingen binnen de provincie op een logische en aantrekkelijke manier te verbinden aan een plek in Zuid-Holland. Betrokken partijen houden bij ruimtelijke ingrepen rekening met de gebruikswaarde, de toekomstwaarde en de belevingswaarde van een gebied. Het gaat daarbij onder andere om gebiedskenmerken zoals de aard en schaal, om duurzaam gebruik van de ondergrond, de versterking van de ruimtelijke opbouw en de inpassing in de bredere omgeving. De kaart geeft randvoorwaarden voor het maken van integrale afwegingen in het begin van het planproces. De randvoorwaarden zijn nader geconcretiseerd in de richtpunten.

Richtpunten benoemen en beschrijven (generiek voor Zuid-Holland en gebiedsspecifiek) de bestaande kenmerken en waarden en de wijze waarop nieuwe, ruimtelijke ontwikkelingen hiermee rekening kunnen houden.

Kwaliteitskaart: <https://www.zuid-holland.nl/onderwerpen/ruimte/ruimtelijkekwaliteit/kwaliteitskaart/>

De gebiedsprofielen ruimtelijke kwaliteit vormen een uitwerking van de kwaliteitskaart en de richtpunten op gebiedsniveau en zijn opgesteld in samenwerking met regionale partijen. Ze bieden een gebiedsspecifieke handreiking voor het omgaan met ruimtelijke kwaliteit bij ruimtelijke ontwikkelingen.

Gebiedsprofielen: <https://www.zuid-holland.nl/onderwerpen/ruimte/ruimtelijkekwaliteit/gebiedsprofielen/>

Om te kunnen bepalen of een ontwikkeling past bij de gebiedskwaliteit, onderscheidt de provincie de kwaliteit van gebieden in categorieën en onderscheidt ze ruimtelijke ontwikkelingen naar hun mate van impact op de omgeving.

Drie soorten ruimtelijke ontwikkeling

Om te kunnen bepalen of een ruimtelijke ontwikkeling passend is, is vooral de ruimtelijke impact van belang. Daarbij hanteert de provincie met het oog op de wisselwerking tussen gebiedskwaliteiten en ontwikkelingen de volgende uitgangspunten:

- De aard en schaal van een gebied bepalen of een ontwikkeling in meer of mindere mate passend is. In een agrarisch gebied passen stedelijke functies als woonwijken of bedrijventerreinen niet bij de aard en zijn daarmee gebiedsvreemd. De schaal van een gebied ('korrelgrootte') bepaalt of een ontwikkeling al dan niet past bij die schaal. Het 'laadvermogen' van een coulisselandschap is immers anders dan dat van een open veenweidepolder.
 - Een ontwikkeling die past bij de schaal en aard van een gebied heeft in beginsel weinig ruimtelijke impact op gebiedskwaliteiten en vraagt daarom weinig tot geen provinciale betrokkenheid.
 - Hoe meer een ontwikkeling afwijkt van de aard en schaal van een gebied, des te groter is in beginsel de ruimtelijke impact van nieuwe ontwikkelingen en des te eerder raken ze provinciale doelen of belangen.
 - Dit geldt eveneens naarmate de kwaliteit van een gebied bijzonderder of kwetsbaarder is.
- De gebiedsprofielen ruimtelijke kwaliteit bieden handvatten om te bepalen hoe groot de ruimtelijke impact in specifieke gevallen is.

In dit licht wordt onderscheid gemaakt in drie soorten ontwikkeling; inpassing, aanpassing en transformatie.

Beschermingscategorieën

De provincie geeft richting en ruimte aan een optimale wisselwerking tussen ruimtelijke ontwikkelingen en gebiedskwaliteit. Om te kunnen bepalen of een ontwikkeling past bij de gebiedskwaliteit, waardeert de provincie de kwaliteit van gebieden in categorieën en onderscheidt ze ruimtelijke ontwikkelingen naar hun mate van impact op de omgeving. Er wordt een tweetal beschermingscategorieën onderscheiden, waar ook onder voorwaarden van ruimtelijke kwaliteit ontwikkelingen mogelijk zijn, maar waar vanwege de kwetsbaarheid of bijzonderheid extra voorwaarden van toepassing zijn.

Beschermingscategorieën

Gebieden met topkwaliteit (beschermingscategorie 1)

Een relatief beperkt aantal gebieden is zo bijzonder, waardevol of kwetsbaar, dat de instandhouding en mogelijk verdere ontwikkeling van de waarden die ze vertegenwoordigen, voorrang heeft boven alle andere ontwikkelingen. Deze gebieden dragen in hoge mate bij aan de identiteit, beleving en biodiversiteit van Zuid-Holland, vormen een tegenhanger van het stedelijk gebied en versterken aldus het onderscheidend karakter van de provincie. Ze leveren bovendien een substantiële bijdrage aan het toeristisch profiel en het leef- en vestigingsklimaat in de provincie.

Het gaat om de volgende kwaliteiten:

- Hoge en specifieke natuurwaarden in Zuid-Holland, gebundeld in het NNN en Natura 2000, die met elkaar een substantiële bijdrage leveren aan de Europese biodiversiteit. Provincie en rijk hebben hier een gedeelde verantwoordelijkheid voor instandhouding en versterking van deze waarden.
- Cultuurhistorische kroonjuwelen. Deze gebieden hebben landschappelijk en cultuurhistorisch een dusdanig uniek karakter dat de bescherming en versterking van deze kwaliteiten centraal staat.
- Graslanden bollenstreek. De graslanden zijn waardevol vanwege hun open karakter, structurerend effect en belang voor weidevogels. Ze zijn een kenmerkend, maar inmiddels zeldzaam onderdeel van het bollenlandschap.

Gebieden met deze kwaliteiten liggen veelal buiten bestaand stads- en dorpsgebied (BSD), maar soms ook daarbinnen (met name bij de cultuurhistorische kroonjuwelen). Ruimtelijke ontwikkelingen in gebieden met beschermingscategorie 1 zijn in beginsel alleen mogelijk voor zover ze bijdragen aan het behoud of de ontwikkeling van de specifieke waarden.

Gebieden met bijzondere kwaliteit (beschermingscategorie 2)

De provincie wil een aantal specifieke waarden en gebieden in stand houden omdat ze landschappelijk, ecologisch of qua gebruikswaarde bijzonder en kwetsbaar zijn. In die hoedanigheid leveren ze een belangrijke en specifieke bijdrage aan de ruimtelijke kwaliteit van Zuid-Holland. De instandhouding van deze waarden vraagt om hierop toegespitste vormen van bescherming en ontwikkeling, naast de generieke bijdrage aan de ruimtelijke kwaliteit. Ruimtelijke ontwikkelingen in deze gebieden zijn mogelijk, maar met inachtneming van het instandhouden van de specifieke waarden.

Het betreft gebieden met de volgende kwaliteiten:

- Belangrijke weidevogelgebieden, gelegen buiten het NNN, vanwege de specifieke maatschappelijke verantwoordelijkheid voor deze karakteristieke en kwetsbare vogels, die mede de kwaliteit van het Zuid-Hollandse (veen)weidelandschap bepalen.
- Openbare recreatiegebieden, vanwege hun onmisbare bijdrage aan de leef- en vestigingskwaliteit in zowel het stedelijk als het landelijk gebied in de provincie.
- Groene buffers. Als landschap zijn deze gebieden relatief klein, soms ruimtelijk versnipperd en altijd medebepaald door stadsranden. Behoud van deze ruimtes is van belang voor de identiteit en leefkwaliteit van het stedelijk gebied. De stedelijke druk is relatief groot, maar tegelijkertijd vormen ze op de schaal van de provincie een onmisbare 'tegenhanger' van de stedelijke dynamiek en verdichting. Ruimtelijke ontwikkelingen zijn hier mogelijk, maar extra bescherming tegen (grootschalige) stedelijke ontwikkeling is van belang om de schaal en het karakter van deze gebieden in stand te houden.

Motivering

Nationaal Belang: Nee

Provinciaal Belang: Ja

Wettelijke Taak of Bevoegdheid: Nee

De provincie geeft richting en ruimte aan een optimale wisselwerking tussen ruimtelijke ontwikkelingen en gebiedskwaliteit: een evenwicht en samenspel van toekomstwaarde, gebruikswaarde en beleefingswaarde. Ruimtelijke kwaliteit speelt op verschillende niveaus: veelal plekgebonden, maar ook op het niveau van de gehele provincie en soms daarbuiten.

De provincie stelt met het handelingskader ruimtelijke kwaliteit spelregels vast die het bovenlokale, algemene belang borgen. Samen met regionale partijen is in gebiedsprofielen ruimtelijke kwaliteit een gedeeld kwaliteitsbeeld per gebied geformuleerd.

Aanleiding

In 2014 is in plaats van 'rode contouren' het kwaliteitsbeleid - 'ja, mits-beleid' - in werking getreden: ruimtelijke ontwikkelingen zijn mogelijk, met behoud of versterking van de ruimtelijke kwaliteit (waarborg ruimtelijke kwaliteit).

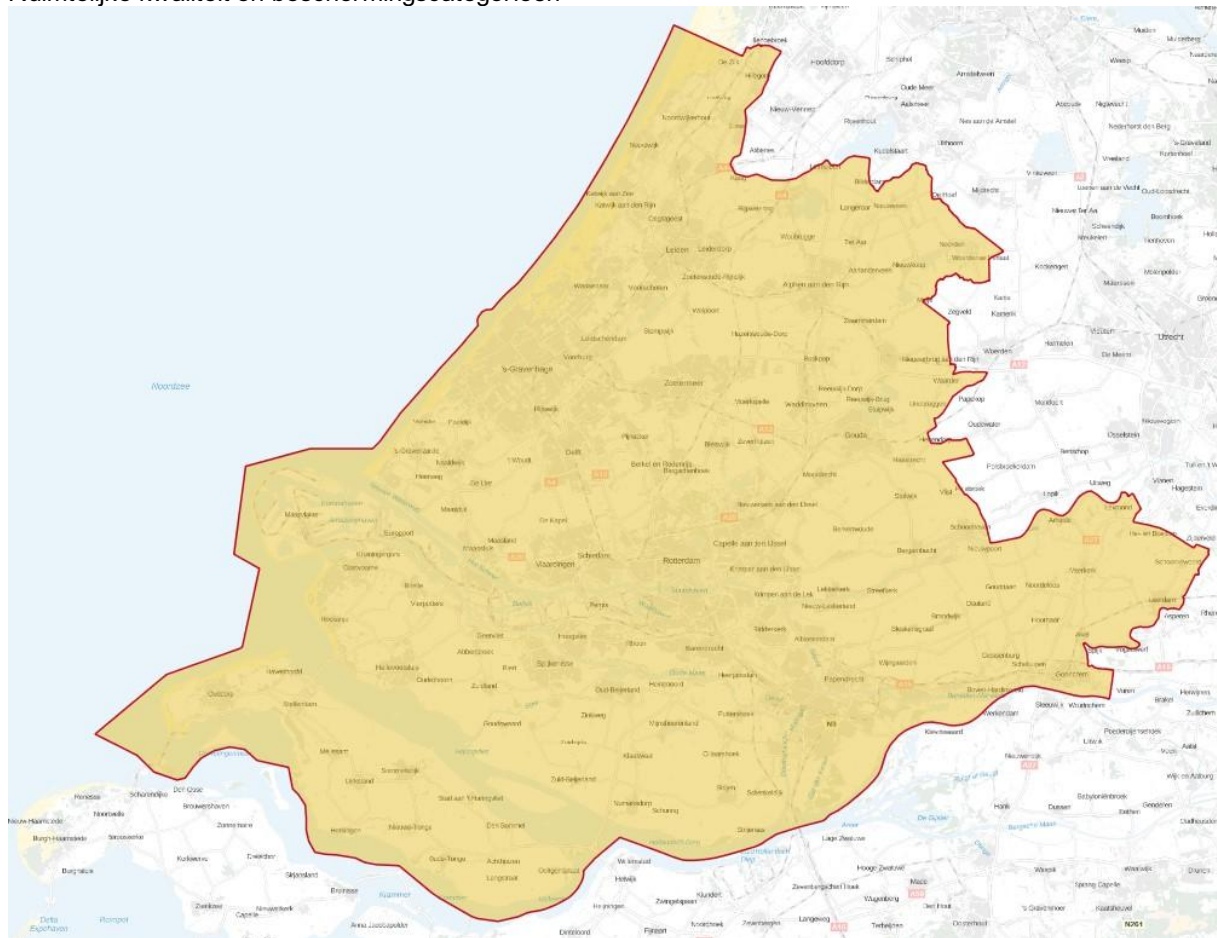
Afweging

Het rode contouren beleid heeft plaatsgemaakt voor de ladder voor duurzame verstedelijking. De provincie stuurt niet meer op eindbeeld en locatie maar op regionale programma's en behoud en verbetering van de ruimtelijke kwaliteit.

Buiten de rode contouren waren nauwelijks ontwikkelingen mogelijk. Nu zijn er meer mogelijkheden voor ontwikkeling in het buitengebied mits de ruimtelijke kwaliteit gelijk blijft of verbetert.

Werkingsgebied:

Ruimtelijke kwaliteit en beschermingscategorieën

Bescherming en bewaren archeologische waarden

Beleidskeuze

De provincie draagt zorg voor het beschermen en bewaren van archeologische waarden. Hierbij gaat het om bekende terreinen van provinciaal archeologisch belang en de archeologische verwachtingszone van de Romeinse Limes.

De provincie doet dit om te zorgen voor beschermd, benut, en beleefbaar cultureel erfgoed.

De provincie regelt dit door kaders te stellen via de omgevingsverordening en de provincie te vertegenwoordigen ten behoeve van archeologische waarden. Doel hierbij is deze waarden 'in situ' te behouden, dat wil zeggen dat het archeologisch erfgoed in principe niet verstoord mag worden.

Toelichting

Omschrijving

Deze beleidsbeslissing beoogt de provincie invulling te geven aan de volgende maatschappelijke opgave: Zuid-Holland wil een toonaangevende provincie zijn waar mensen met plezier wonen, werken en recreëren. Daartoe verbeteren wij de kwaliteit van de leefomgeving. Cultuur en erfgoed zijn daarin belangrijke factoren.

De provincie wil daarom haar unieke erfgoed behouden voor toekomstige generaties, door het erfgoed te beschermen, te bewaren en beleefbaar te maken. In het bijzonder een beter beschermd archeologisch cultureel erfgoed in Zuid-Holland.

Motivering

Nationaal Belang: Nee

Provinciaal Belang: Ja

Wettelijke Taak of Bevoegdheid: Ja

Nationaal belang:

Op basis van de Wet ruimtelijke ordening (Wro) zijn overheden gehouden om bij vaststelling van een bestemmingsplan rekening te houden met de in de grond aanwezige, dan wel te verwachten (archeologische) monumenten. De provincie heeft als wettelijke taak: - de provinciale archeologische waarden met behulp van haar RO-instrumentarium te beschermen.

Op grond van de Erfgoedwet heeft de provincie de taak om archeologische vondsten in Zuid-Holland (inclusief documentatie) vakkundig te bewaren en te beschrijven (behalve de vondsten uit de acht Zuid-Hollandse gemeenten die zelf een gemeentelijk depot hebben). Hiertoe beschikt de provincie over een archeologisch depot in Alphen aan den Rijn.

Provinciaal belang:

Naast deze beschermingstaken wil de provincie ook zorgen voor meer draagvlak onder de bevolking voor (de bescherming van) het archeologisch erfgoed. De verwachting is dat daardoor de baten van de archeologie beter opwegen tegen de kosten in tijd en geld, die de samenleving opbrengt voor archeologie.

Zie verder: <https://www.zuid-holland.nl/onderwerpen/landschap/cultuur-erfgoed/>

Aanleiding

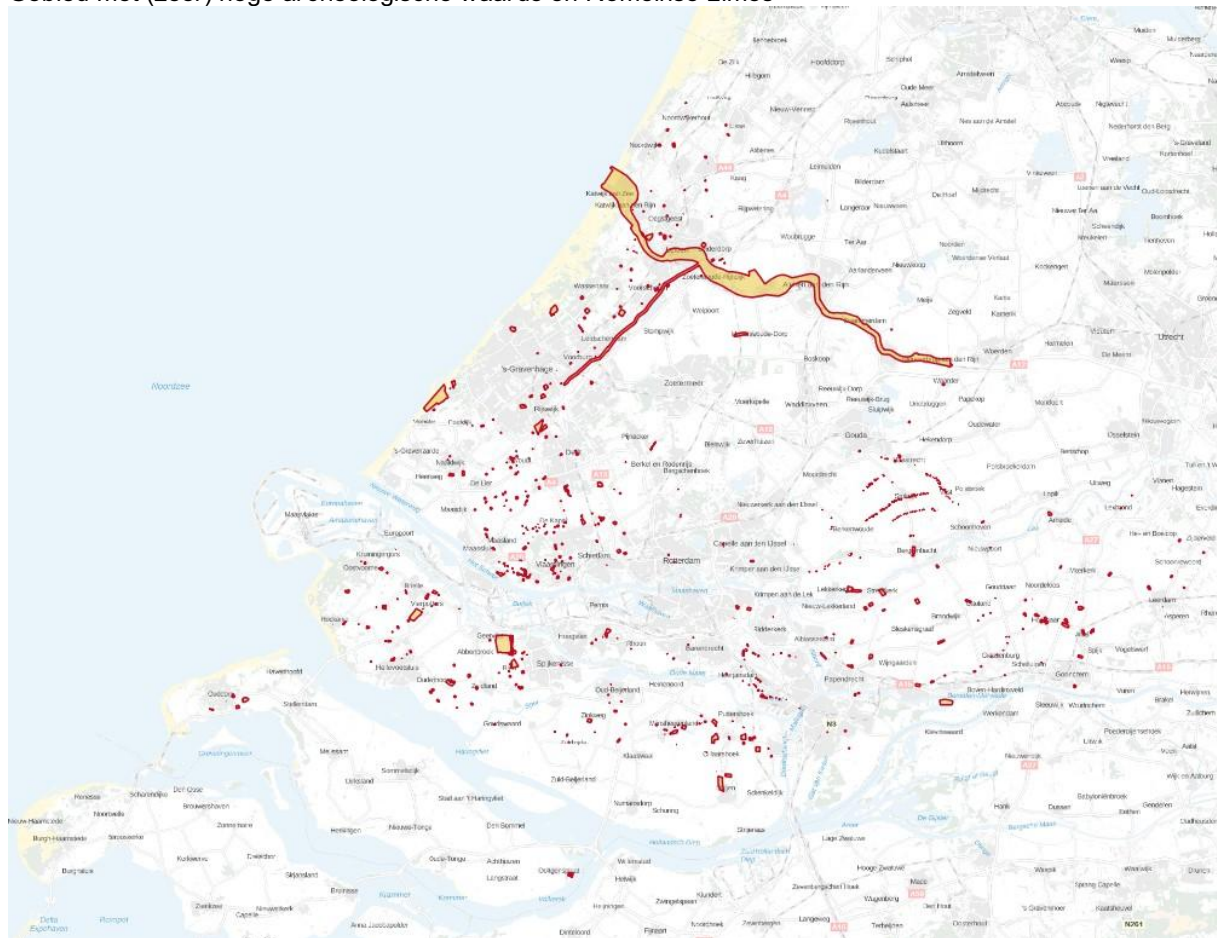
Een groot deel van de cultuurhistorische waarden in Zuid-Holland bevindt zich in de bodem en onttrekt zich aan het oog. Behoud hiervan is een complexe zaak en gaat niet vanzelf. Mede op grond van de erfgoedwet stelt de provincie regels voor behoud van deze waarden. Archeologische waarden kunnen zowel binnen als buiten bestaand stads- en dorpsgebied worden aangetroffen. De bekende en te verwachten archeologische vindplaatsen zijn benoemd in de Cultuurhistorische Hoofdstructuur (CHS) en dienen beschermd te worden. Uitgangspunt van Europees, landelijk en provinciaal beleid is behoud 'in situ' van archeologische waarden; dat wil zeggen dat het archeologisch erfgoed in principe niet verstoord mag worden.

Afweging

De provincie Zuid-Holland wil een toonaangevende provincie zijn waar mensen met plezier wonen, werken en recreëren. Daartoe verbeteren wij de kwaliteit van de leefomgeving. Cultuur en erfgoed zijn daarin belangrijke factoren. De provincie wil haar unieke erfgoed behouden voor toekomstige generaties.

Werkingsgebied:

Gebied met (zeer) hoge archeologische waarde en Romeinse Limes

Bodemverontreiniging

Beleidskeuze

De provincie streeft naar een kostenefficiënte en functiegerichte aanpak van bodemverontreiniging.

Toelichting

Omschrijving

De provincie wil gezondheidsrisico's als gevolg van bodemverontreiniging reduceren tot een aanvaardbaar niveau en ruimte optimaal kunnen gebruiken voor de gewenste functies.

Motivering

Nationaal Belang: Nee

Provinciaal Belang: Ja

Wettelijke Taak of Bevoegdheid: Ja

De provincie is bevoegd gezag in het kader van de Wet bodembescherming (Wbb) en draagt de verantwoordelijkheid voor bodemsaneringsoperaties in Zuid-Holland. Zij voert de regie over de werkvoorraad voor de gehele provincie met uitzondering van de rechtstreeks bevoegd gezaggemeenten Dordrecht, Rotterdam, Den Haag, Leiden en Schiedam. Bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet in 2021 gaat het bevoegd gezag van de provincies naar de gemeenten.

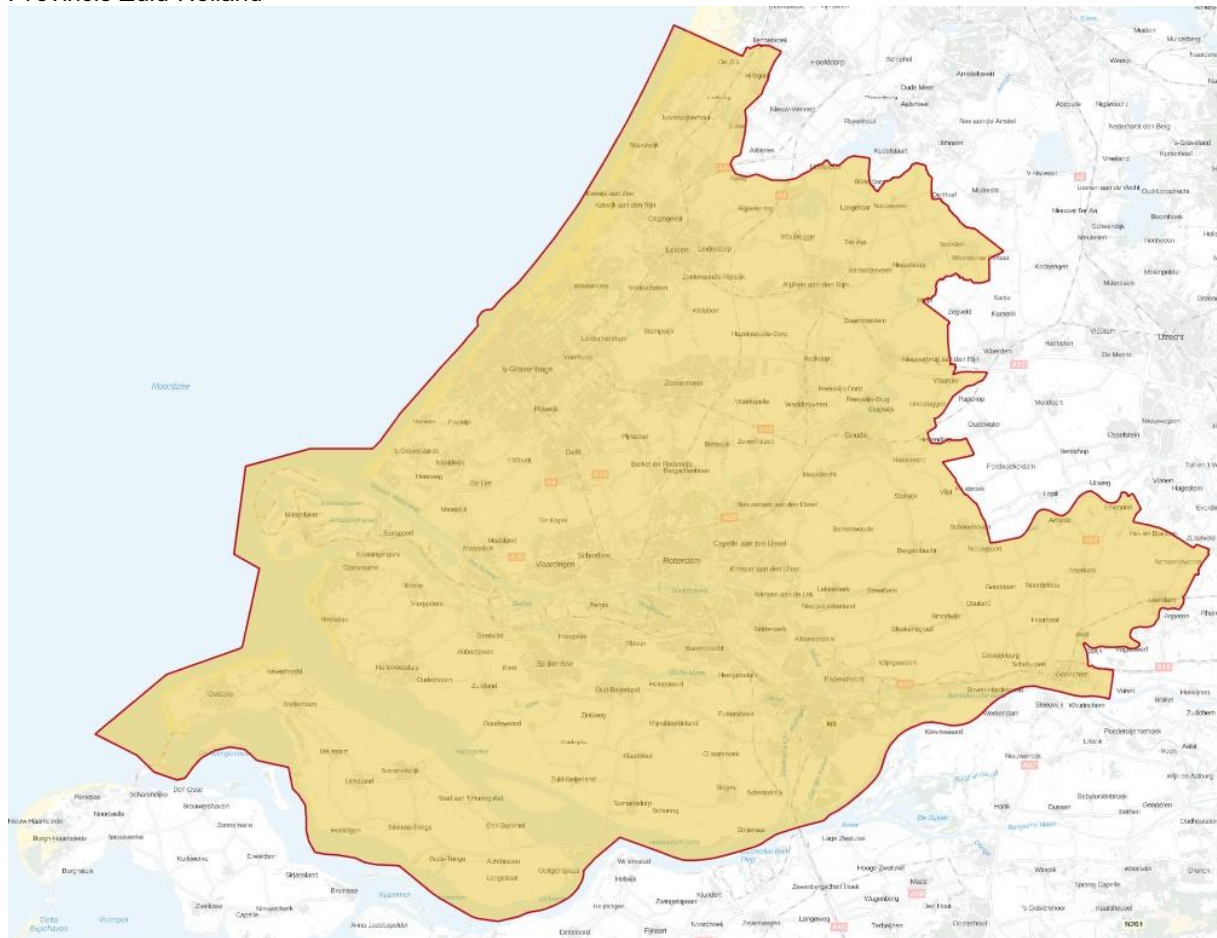
Aanleiding

Ernstige bodemverontreinigingen vormen een belemmering voor ruimtelijke en economische ontwikkelingen in een gebied, omdat zij een risico vormen voor mensen en ecologie. Het saneren van verontreinigingen stimuleert ruimtelijke en economische ontwikkelingen. Als voorbeeld kan worden genoemd het EMK-terrein in Krimpen aan den IJssel. Door het terrein in zijn geheel te saneren, ontstaat een aantrekkelijk bedrijventerrein voor maritieme bedrijvigheid.

Afweging

Betaalbaarheid en ruimtelijke kwaliteit.

Werkingsgebied:
Provincie Zuid-Holland

Bovenregionaal warmtenetwerk

Beleidskeuze

De provincie zet zich in voor de realisatie van een bovenregionaal warmte infrastructuur, als essentieel onderdeel van een goed functionerende warmtemarkt waarin de vraag naar warmte kan worden vervuld door een betaalbare, betrouwbare en duurzame warmtevoorziening.

Toelichting

Omschrijving

De provincie streeft naar een substantiële verhoging van het aandeel duurzame energie in 2020 in Zuid-Holland, conform de Europese en nationale doelstellingen om een CO₂-reductie te realiseren van 20% in 2020 ten opzichte van 1990 en een energie-efficiëntiebesparing van 20% in 2020 ten opzichte van 2007.

Motivering

Nationaal Belang: Ja

Provinciaal Belang: Ja

Wettelijke Taak of Bevoegdheid: Nee

Rijk en provincies hebben afspraken gemaakt in het Nationaal Energieakkoord voor het realiseren van de nationale doelstellingen. Provinciaal belang vanwege de invloed op het leef- en vestigingsklimaat van de provincie. Noodzaak voor bovenlokale keuzes: warmtemarkt en -transport overstijgt gemeentegrenzen.

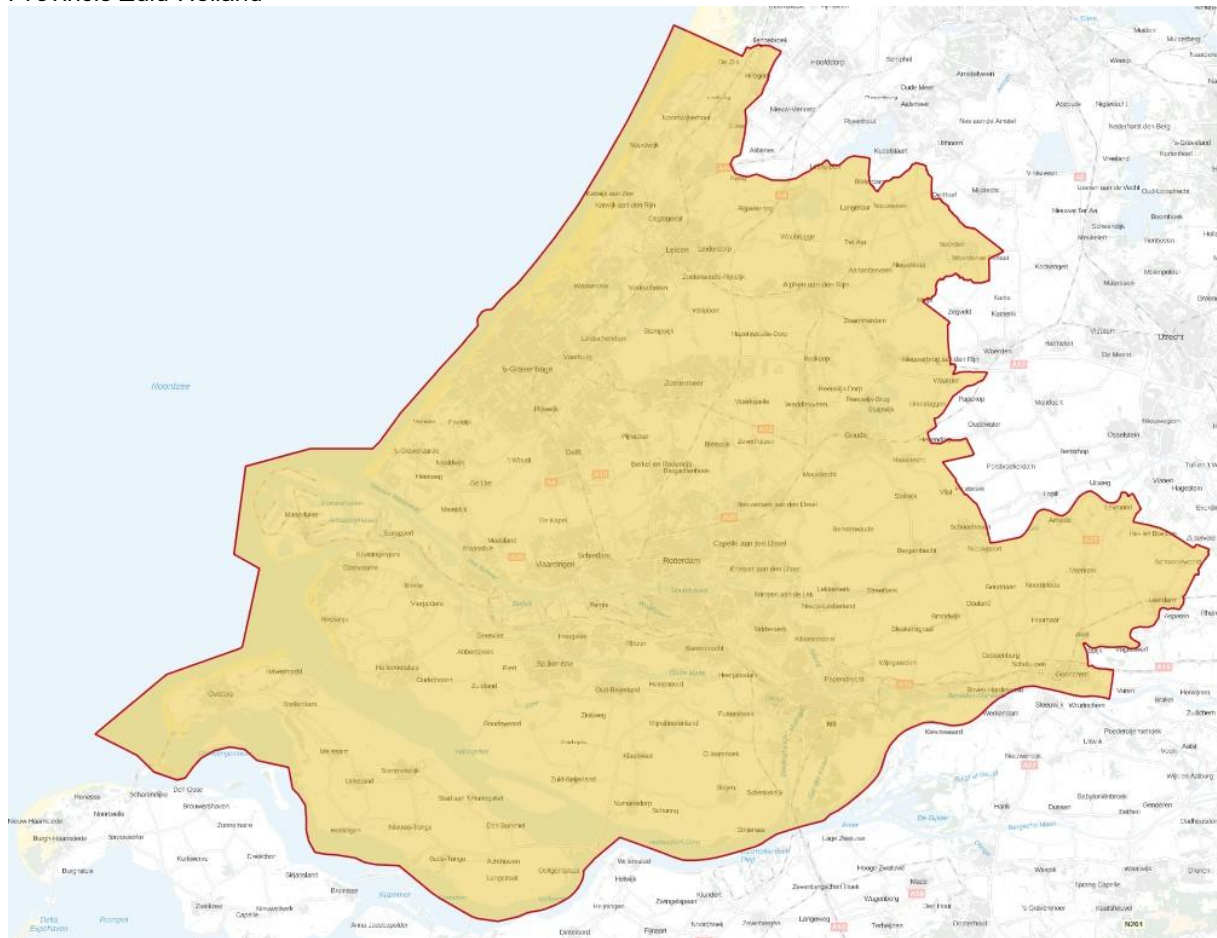
Aanleiding

Inzet van rest- en aardwarmte kan in belangrijke mate bijdragen aan de besparingsdoelstellingen.

Afweging

In Zuid-Holland is veel restwarmte uit de industrie beschikbaar. Ook is de Zuid-Hollandse bodem geschikt voor geothermie. Het bestaande transportnet heeft nog onvoldoende capaciteit om vraag en aanbod bij elkaar te brengen.

Werkingsgebied:
Provincie Zuid-Holland

Circulair Zuid-Holland

Beleidskeuze

De provincie Zuid-Holland treft maatregelen om de transitie naar een circulair Zuid-Holland te versnellen, vanuit een rolopvatting die ieders verantwoordelijkheden intact laat. De strategische doelen zijn: 100 procent circulair Zuid-Holland in 2050, met als tussendoel 50 procent in 2030.

Toelichting

Omschrijving

Onze samenleving draait op wat de aarde en de zon ons bieden. Wij gebruiken grondstoffen en energie voor voedsel, onderdak, warmte, kleding, elektrische apparaten en mobiliteit. Die behoefte aan grondstoffen en energie neemt de komende jaren toe, in Nederland en de rest van de wereld. Tegelijkertijd is er veel verspilling, waardoor we onnodig waarde verloren laten gaan, het milieu vervuilen en het klimaat beïnvloeden.

Duurzaam omgaan met natuurlijk kapitaal, in combinatie met efficiënt en slim omgaan met grondstoffen en materialen, versterkt het verdienvermogen van de Zuid-Hollandse economie. Bovendien levert het een bijdrage aan klimaat- en milieudoelen.

Leidraad is:

1. Grondstoffen in bestaande ketens worden efficiënt en hoogwaardig benut.
2. Waar nieuwe grondstoffen nodig zijn, worden waar mogelijk fossiele, kritieke en niet-duurzaam geproduceerde grondstoffen vervangen door duurzaam geproduceerde, hernieuwbare en algemeen beschikbare grondstoffen.
3. Nieuwe productiemethodes en producten worden circulair ontworpen, gebieden anders ingericht en nieuwe manieren van consumeren bevorderd waardoor de gewenste reductie, vervanging en benutting van grondstoffen ter versterking van de economie een extra impuls krijgt.

Motivering

Nationaal Belang: Ja

Provinciaal Belang: Ja

Wettelijke Taak of Bevoegdheid: Ja

De provincie heeft de wettelijke taak om de regionale economie te stimuleren.

De provincie heeft het Grondstoffenakkoord ondertekend daarin zijn de volgende Transitieagenda's opgesteld door samenwerkende partijen, gericht op:

- biomassa en voedsel;
- kunststoffen;
- maakindustrie;
- bouw;
- consumptiegoederen.

De provincie heeft de Greendeals circulair inkopen en grond- weg- en waterbouw ondertekend. Hierin zitten doelstellingen en afspraken rond verduurzaming en circulair.

Het betreft een provinciaal belang omdat duurzaam omgaan met natuurlijk kapitaal, in combinatie met efficiënt en slim omgaan met grondstoffen en materialen, het verdienvermogen van de Zuid-Hollandse economie versterkt. Bovendien levert het een bijdrage aan klimaat- en milieudoelen.

Aanleiding

De behoefte aan grondstoffen en energie neemt de komende jaren toe, in Nederland en de rest van de wereld. Tegelijkertijd is er veel verspilling, waardoor we onnodig waarde verloren laten gaan, het milieu vervuilen en het klimaat beïnvloeden.

Afweging

De provincie Zuid-Holland zal afwegen welke rol ze kan innemen gelet op de transitieagenda's. Daarbij zoeken wij naar synergie en bewaken wij de coherentie met bestaand beleid ten aanzien van energie, klimaat, innovatie, onderwijs en arbeidsmarkt. Het gaat onder meer om: het provinciale inkoop- en aanbestedingsbeleid, de Energieagenda, Klimaatadaptatie, Biobased Delta, Groene Cirkels, Duurzame Landbouw, Water en initiatieven als: Transitiecampus, Waste-to-Chemistry.

De ambitie om een circulair Zuid-Holland te realiseren sluit goed aan bij bestaande provinciale doelen, die beogen:

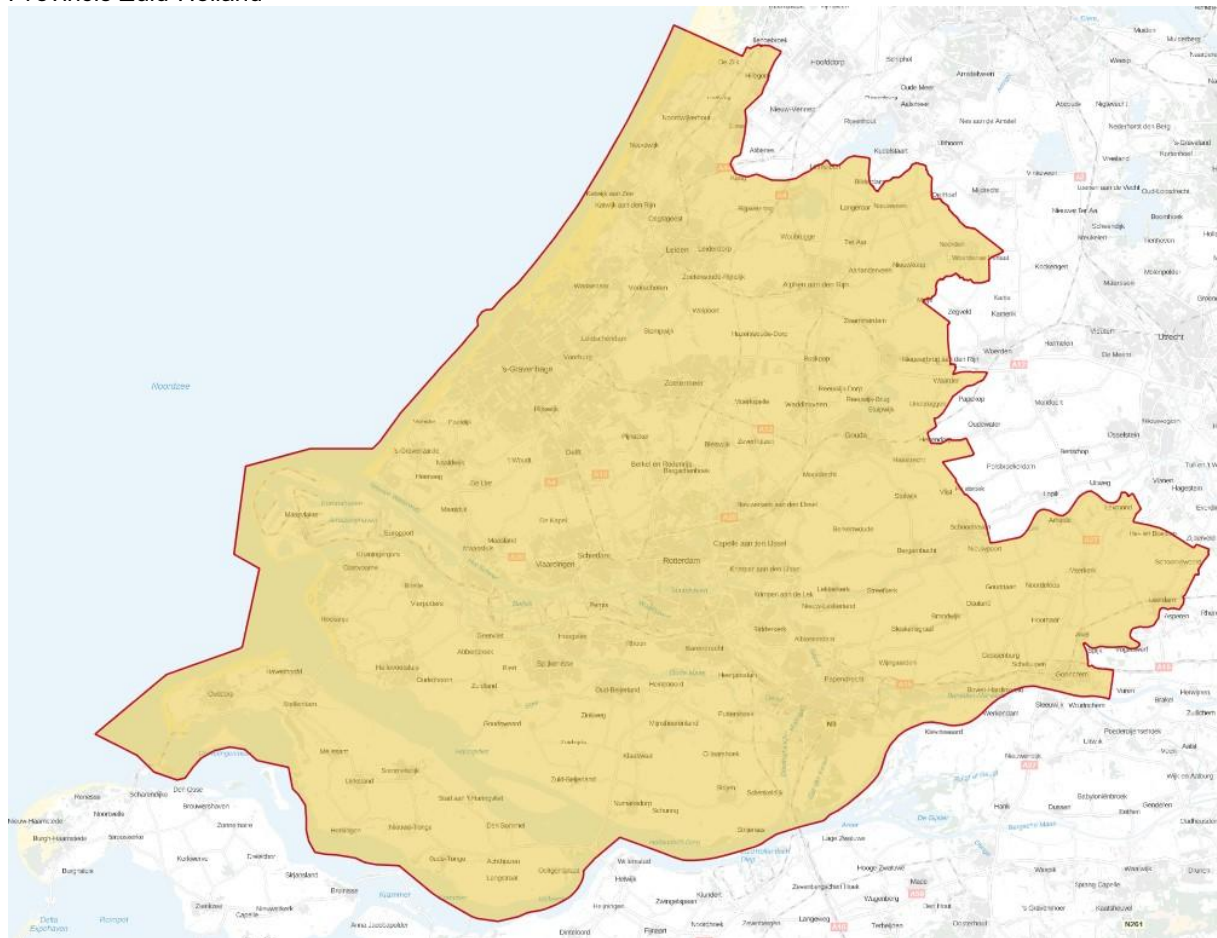
- Een groeiende, duurzame en innovatieve economie.
- Schone en toekomstbestendige energie.
- Schonere bodem en beter benutte bodem en ondergrond.
- Groen, Waterrijk en Schoon: een goede kwaliteit en kwantiteit van grond- en oppervlaktewater, biodiversiteit behouden en waar mogelijk versterken, een sterke positie voor duurzame economisch rendabele grondgebonden landbouw en een gezond(er) en veilig(er) leefmilieu.

De voorstellen van het programma worden aan de politiek voorgelegd in de vorm van een beleidskader en (uitvoerings)programma. Het beleidskader zal inzicht geven in de doelen die de provincie nastreeft, de rol van de provincie en het (financiële) instrumentarium. Onderdeel wordt een afwegingskader voor initiatieven. Belangrijke input voor het beleidskader verwacht de provincie van de maatschappelijke dialoog die in de tweede helft van 2018 speciaal voor dit doel met stakeholders wordt georganiseerd.

Na een eerste interne verkenning is in oktober 2017 een studie opgeleverd door Royal HaskoningDHV om te komen tot een beleidskader circulaire economie. Deze studie gaat in op drie verschillende schaalniveaus (nationaal, provinciaal en intern). Speciale aandacht is er voor de sectoren landbouw, industrie, logistiek, publiek domein en de bouw. Deze inzichten, samen met de huidige en lopende afspraken (zoals de initiatieven W2C en Transitiecampus, grondstoffenakkoord) gecombineerd met de kennis en ervaringen uit de organisatie (ook vanuit landbouw) worden verwerkt in het beleidskader voor CE.

Om tot een beleidskader te komen is aanvullend onderzoek nodig. Er is opdracht gegeven voor een meer gedetailleerde grondstoffenanalyse van de input en output aan stromen in onze regio. Per Zuid-Hollandse sector (bijvoorbeeld: industrie, tuinbouw, bouw) willen we weten wat er nodig is om van een lineaire naar een circulaire keten te komen. Ook willen we weten welke stoffenstromen er door de provincie gaan en wat die stromen 'kosten' in euro's, natuurlijk kapitaal en sociale impact.

Werkingsgebied:
Provincie Zuid-Holland

Compleet mobiliteitsnetwerk

Beleidskeuze

De provincie wil Zuid-Holland de best bereikbare provincie maken. Voor mobiliteit stelt de provincie de behoefte van de mobiliteitsgebruiker centraal.

Daartoe stelt de provincie kaders op en zorgt de provincie voor vertegenwoordiging in diverse gremia voor het compleet maken van het mobiliteitsnetwerk, het verbeteren van de bereikbaarheid en verkeersveiligheid in Zuid-Holland, en het verbeteren van de keuzemogelijkheden tussen vervoersalternatieven en de combinatie van vervoermiddelen. De provincie wil deur-tot-deurverplaatsingen optimaliseren.

Toelichting

Omschrijving

De provincie onderzoekt aan de hand van nieuwe ontwikkelingen en inzichten of haar kader voor activiteiten en projecten op het gebied van mobiliteit voldoende houvast en richting geven om de gestelde doelen te bereiken.

Daartoe trekt de provincie samen op met partners in de regio. Dit betreft zowel andere overheden als maatschappelijke organisaties. Vandaar dat de provincie deelneemt in diverse samenwerkingsverbanden en overleggen. Zo komen provinciale ambities wat betreft mobiliteit, maar ook groen, water, economie en ruimte in gezamenlijkheid met deze partners tot uitvoering. Voorbeelden hiervan zijn de lopende MIRT onderzoeken en gebiedsverkenningen zoals voor het Westland.

Daarnaast maakt de provincie samen met de partners in de Zuidelijke Randstad afspraken met het Rijk in het kader van het Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT) vanuit een gecoördineerde ruimtelijke en bereikbaarheidsaanpak. Per project of programma worden bestuurlijke afspraken gemaakt.

De Het provinciaal beleid geeft zekerheid over een mobiliteitsnetwerk dat op orde is en de reiziger en de vervoerder keuzevrijheid biedt, en bevat voldoende flexibiliteit om in de ruimtelijke ontwikkeling te reageren op maatschappelijke initiatieven. In het Mobiliteitsbeleid wordt afgestemd met andere beleidsvelden, met name met het ruimtelijke-economisch beleid. Daarbij is het vertrekpunt de huidige ruimtelijke situatie gecombineerd met vier keuzes:

1. Beter benutten en opwaarderen van wat er is
2. Vergroten van agglomeratiekracht
3. Verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit
4. Bevorderen van de transitie naar een water- en energie-efficiënte samenleving

Motivering

Nationaal Belang: Ja

Provinciaal Belang: Ja

Wettelijke Taak of Bevoegdheid: Ja

De provincie voert maatregelen uit die aansluiten op haar wettelijke taak als wegbeheerder en vervoersautoriteit en daarmee haar bevoegdheden en verantwoordelijkheden vastgelegd in de Wegenwet, wegenverkeerswet en wet personenvervoer 2000.

Aanleiding

De provincie koppelt de ruimtelijke ontwikkeling aan het compleet maken van het mobiliteitsnetwerk. De nog beschikbare capaciteit op dat netwerk helpt om keuzes te maken over verdichting en concentratie in de bebouwde ruimte. Zo wordt zowel het mobiliteitsnetwerk als de bebouwde ruimte beter benut.

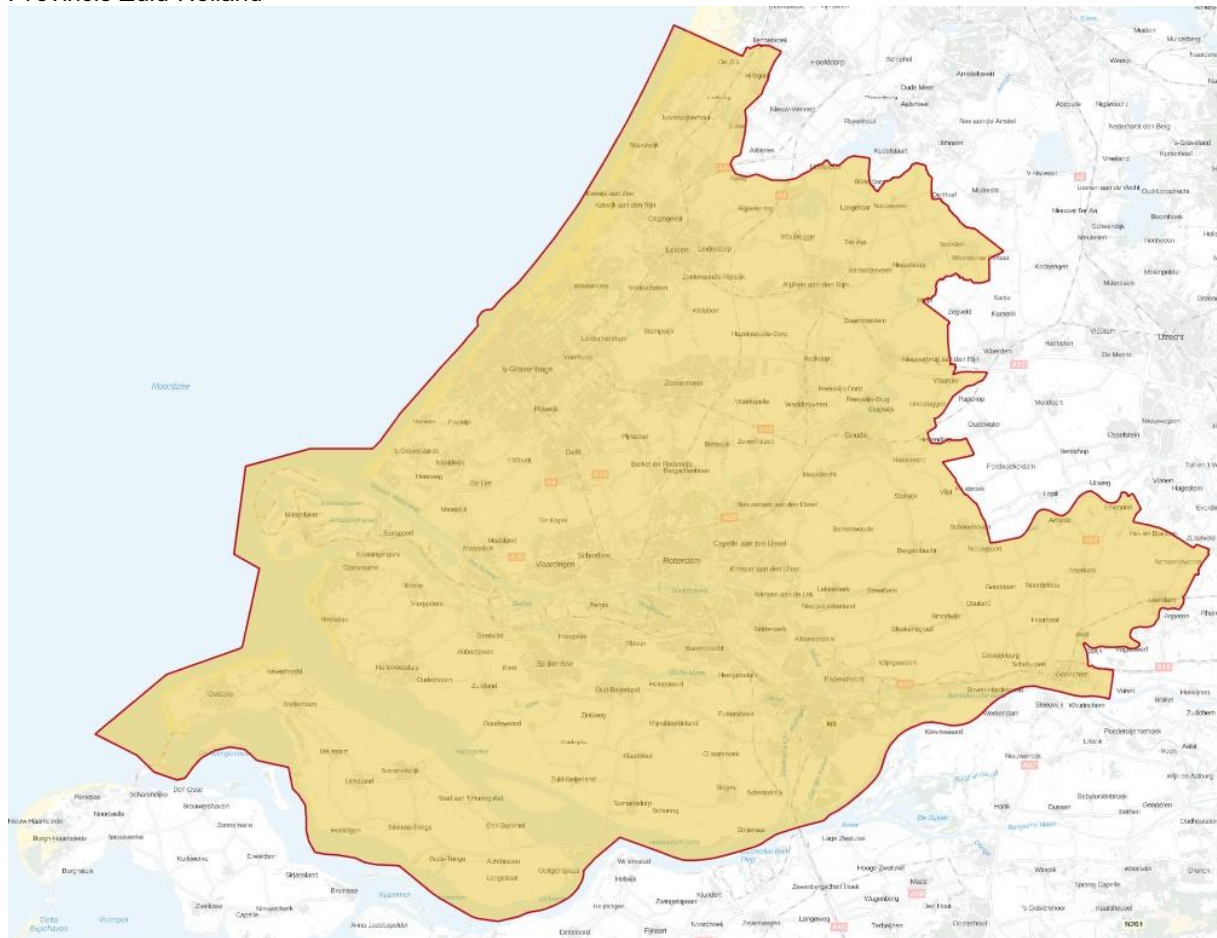
Afweging

De provincie wil het eigen netwerk op orde krijgen, opwaarderen en goed beheren en onderhouden. Daarbij ligt het primaat voor het verbeteren van personenvervoer in de dichtbevolkte gebieden bij de auto, het hoogwaardig openbaar vervoer (HOV) en de fiets. In dunbevolkte gebieden ligt het primaat bij de auto en wordt het OV-aanbod afgestemd op de vraag en de specifieke doelgroepen. Voor de mainport en greenport stimuleert de provincie multimodaal goederenvervoer. Mobiliteitspatronen zijn aan verandering onderhevig, bijvoorbeeld door ontwikkelingen als internetshoppen. Innovaties zoals voertuiggeleiding en elektrisch vervoer kunnen zorgen voor schoner, stiller, veiliger en efficiënter vervoer, ook als mobiliteitspatronen veranderen. Welke ontwikkelingen en innovaties precies zullen ontstaan en doorzetten is nu niet te voorspellen. De provincie volgt ze nauwlettend, pakt waar nodig haar rol en betreft ze bij de verdere uitwerking van het mobiliteitsbeleid.

De provincie weegt daarbij af:

- Dat de tien belangrijkste vaarwegtrajecten die in beheer zijn van de provincie in 2030 zoveel mogelijk zullen voldoen aan de eisen overeenkomstig de aan de betreffende vaarweg toegekende CEMT klasse;
- Dat de hoofdverbindingen van het openbaar vervoernetwerk in Zuid-Holland de R-net kwaliteitstandaard krijgen;
- Dat de regionale hoofdverbindingen voor de fiets met fietsverbindingen van hoge kwaliteit (in beheer bij gemeenten) inclusief bijbehorende voorzieningen zoals stallingen worden gerealiseerd;
- Dat zoveel mogelijk bundeling met bestaande buisleidingen voor gevaarlijke stoffen en met bestaande (weg)infrastructuur wordt gerealiseerd;
- Dat nieuwe infrastructuur niet onmogelijk wordt gemaakt door ruimtelijk reserveren.

Werkingsgebied:
Provincie Zuid-Holland

Completering Natuurnetwerk Nederland inclusief ecologische verbindingen

Beleidskeuze

De provincie zorgt ervoor dat het Natuurnetwerk in Zuid-Holland compleet is inclusief de ecologische verbindingen. Dit behelst het hiertoe verwerven en inrichten van grond.

Toelichting

Omschrijving

Het provinciale natuurbeleid is gericht op het behouden en waar mogelijk versterken van de biodiversiteit in de provincie. De realisatie (verwerving, inrichting en beheren) van de restantopgave aan 'nieuwe natuur' ten behoeve van het Natuurnetwerk Nederland draagt daaraan bij.

Met deze beleidsbeslissing beoogt de provincie invulling te geven aan de Zuid-Hollandse bijdrage aan versterking van de mondiale biodiversiteit. Zuid-Holland wil een toonaangevende provincie zijn waar mensen met plezier recreëren, met een aantrekkelijke groene en gezonde leefomgeving.

Via deze beleidsbeslissing wordt bijgedragen aan:

- Een jaarlijkse groei van het aantal hectares NNN.
- Een jaarlijkse groei van het aantal km ecologische verbindingen, waardoor natuurgebieden verbonden worden.

Motivering

Nationaal Belang: Ja

Provinciaal Belang: Ja

Wettelijke Taak of Bevoegdheid: Ja

Op grond van afspraken met het Rijk zoals in het 'Natuurpact' (2013) en op grond van het bepaalde in artikel 1.12 lid 2 van de Wet natuurbescherming ("Met het oog op het eerste lid dragen Gedeputeerde Staten in hun provincie in elk geval zorg voor de totstandkoming en instandhouding van een samenhangend landelijk ecologisch netwerk, genaamd «natuurnetwerk Nederland»") is de provincie ervoor verantwoordelijk dat deze taak wordt uitgevoerd.

Aanleiding

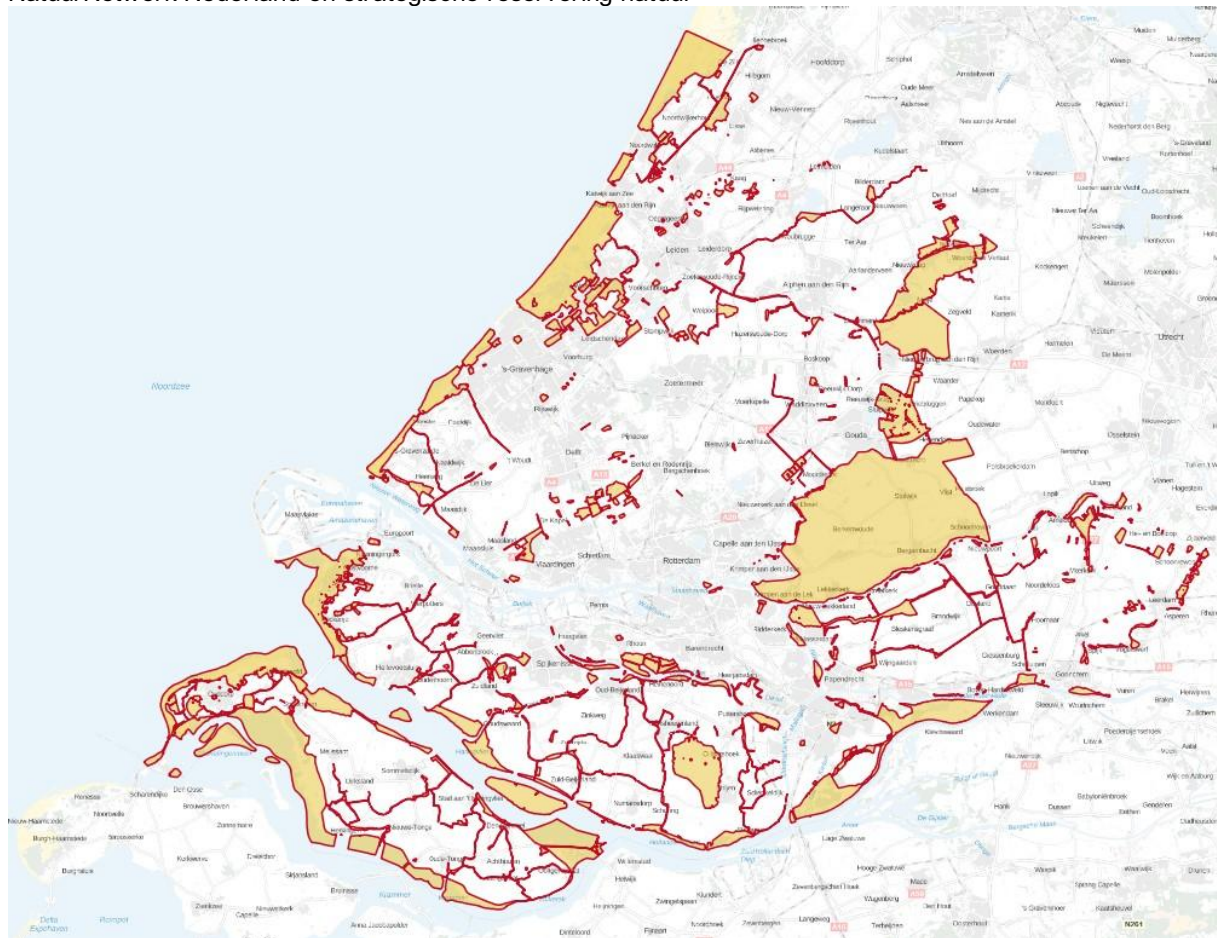
Zonder deze beleidsbeslissing wordt de biodiversiteit niet versterkt en worden de natuurgebieden in het NNN niet met elkaar verbonden.

Afweging

Bij de 'herijking' van de restantopgave aan nieuwe natuur ten behoeve van het Natuurnetwerk Nederland, in 2013, is het deel van de restantopgave gehandhaafd dat het meeste bijdraagt aan de realisatie van internationale doelen; de overige eerder vastgestelde restantopgave is in 2013 geschrapt.

Werkingsgebied:

NatuurNetwerk Nederland en strategische reservering natuur

Concentratie (boven)regionale (centrum)voorzieningen

Beleidskeuze

Bovenregionale en regionale (centrum)voorzieningen worden zoveel mogelijk geconcentreerd in stedelijke centra en bij multimodale HOV-knooppunten. Dit beleid draagt bij aan de vitaliteit en daarmee de kwaliteit van stedelijke agglomeraties en centra.

Toelichting

Omschrijving

Het provinciaal concentratiebeleid voor kantoren, detailhandel en voorzieningen draagt bij aan de vitaliteit en daarmee de kwaliteit van stedelijke agglomeraties en centra. De provincie vindt het wenselijk dat gemeenten bovenlokale voorzieningen zoveel mogelijk realiseren nabij of in de directe omgeving of invloedssfeer van een multimodaal HOV-knooppunt. Daarbij maakt de provincie op basis van aard en omvang onderscheid naar bovenlokale centrumvoorzieningen (bv musea, bioscopen, theaters) en overige bovenlokale voorzieningen (bv onderwijsinstellingen, ziekenhuizen, grootschalige sportvoorzieningen en megabioscopen). Bovenlokale centrumvoorzieningen worden zoveel mogelijk in stedelijke centra gerealiseerd. De provincie vraagt hiervoor aandacht in de reguliere overleggen met gemeenten en regio's en zal zo nodig haar ruimtelijk instrumentarium inzetten.

De aard en omvang van een bovenlokale voorziening (niet zijnde detailhandelsvestigingen en kantoren) moet aansluiten bij de aard en omvang van de locatie.

Daarbij zijn de volgende aspecten van belang:

- a. De mate van bereikbaarheid van de locatie;
- b. De mate van stedelijkheid van de locatie;
- c. Het profiel van de locatie.

Over a.: Een bovenlokale voorziening heeft per definitie een groot verzorgings-/bedieningsgebied of -bereik. Een goede, multimodale bereikbaarheid (OV, auto, fiets) is een primaire voorwaarde. Bovenlokale voorzieningen liggen daarom bij voorkeur, of worden bij voorkeur gesitueerd nabij of in de invloedssfeer of omgeving van een multimodaal HOV knooppunt.

Over b.: Bovenlokale voorzieningen kunnen in belangrijke mate bijdragen aan de aantrekkelijkheid en vitaliteit van stedelijke centra. Dat geldt niet voor alle bovenlokale voorzieningen in gelijk mate. Aard en omvang van de voorziening kunnen hierin verschil maken. Voorzieningen als musea, theaters, bioscopen dragen bij uitstek bij aan de kwaliteit en het functioneren van stedelijke centra. (bovenlokale centrumvoorzieningen). Dergelijke voorzieningen liggen daarom bij voorkeur /worden bij voorkeur gesitueerd op multimodaal bereikbare plekken in stedelijke centra.

Echter, bovenlokale voorzieningen als onderwijsinstellingen, ziekenhuizen en grootschalige sportvoorzieningen, dragen niet per definitie bij aan het functioneren van een stedelijk centrum; zijn vaak van een omvang die situering in een centrum lastig maakt en zijn vooral gebaat bij een goede, multimodale bereikbaarheid. Dergelijke voorzieningen liggen bij voorkeur, of worden bij voorkeur gesitueerd nabij of in de invloedssfeer of omgeving van een multimodaal HOV knooppunt. Hierbij kan een afweging aan de orde zijn of voorzieningen niet teveel in elkaars verzorgings- of bedieningsbereik ingrijpen.

Over c.: Profilering van een stads(centrum) kan clustering van specifieke, op de positionering aansluitende voorzieningen extra legitimeren. Vervolgens blijven de benadering, geschetst onder a) en b) gelden.

Motivering

Nationaal Belang: Nee

Provinciaal Belang: Ja

Wettelijke Taak of Bevoegdheid: Nee

Het gaat om bovenlokale en bovenregionale voorzieningen, waarbij het van belang is dat die aansluiten bij de aard en de omvang van de locatie. Dit vraagt derhalve om sturing door de provincie.

Aanleiding

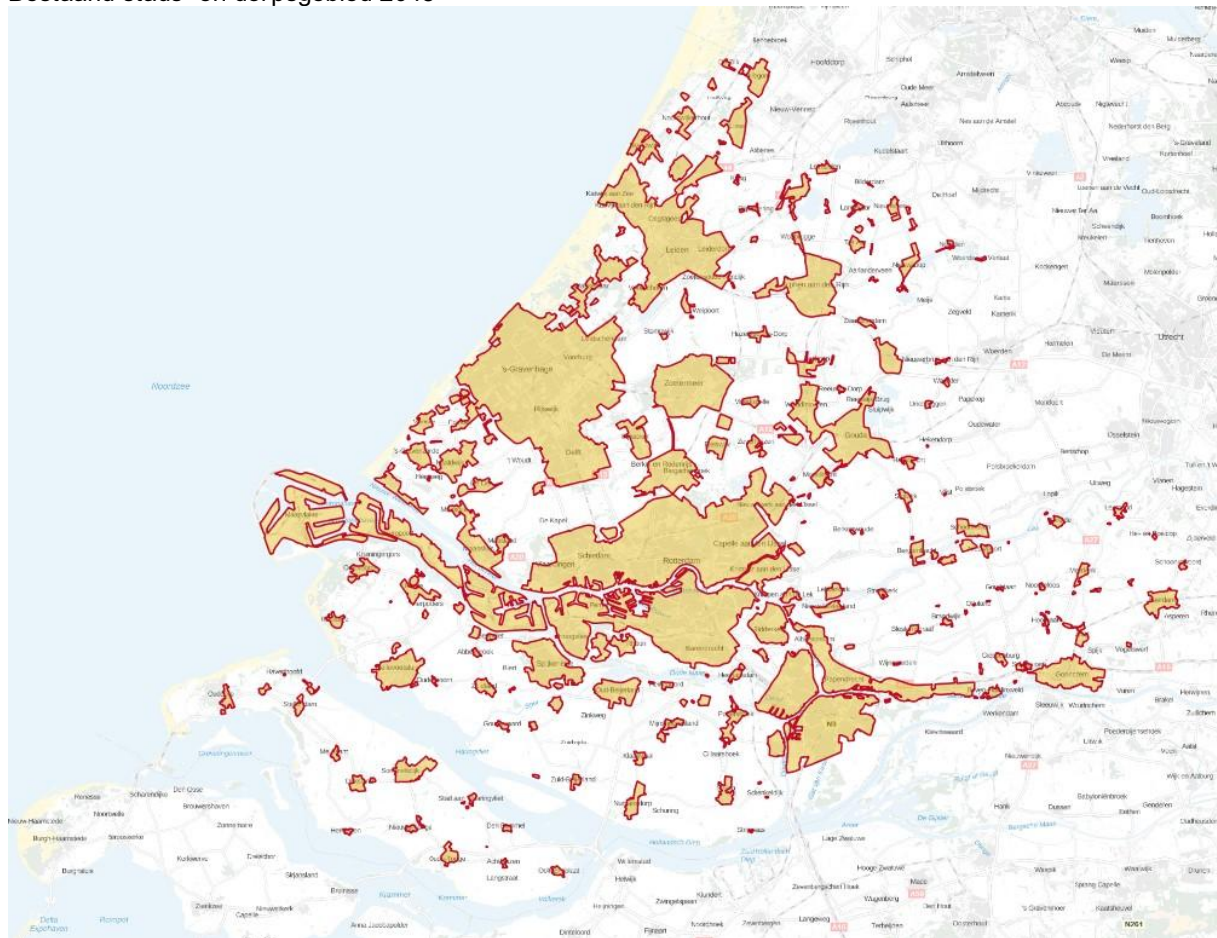
Met het provinciaal beleid speelt de provincie in op ontwikkelplannen voor onevenredig grote (centrum)voorzieningen, zoals megabioscopen, op locaties buiten de grote centra.

Afweging

Het is wenselijk bovenlokale centrumvoorzieningen (zoals musea, bioscopen en theaters) en overige bovenlokale voorzieningen (zoals ziekenhuizen en onderwijsinstellingen), zoveel mogelijk te realiseren in stedelijke centra respectievelijk bij HOV-knooppunten, waarbij de aard en omvang van de voorziening moet aansluiten bij de aard en omvang van de locatie. Dit draagt bij aan de agglomeratiekracht, de bereikbaarheid van voorzieningen en het gebruik van het openbaar vervoer.

Werkingsgebied:

Bestaand stads- en dorpsgebied 2018

Concentratie detailhandel

Beleidskeuze

Nieuwe detailhandelsontwikkelingen concentreren binnen de centra van dorpen en steden. Uitzondering hierop zijn goederen van een aard en omvang die fysiek niet in te passen zijn in centra.

Toelichting

Omschrijving

De Provincie Zuid-Holland versterkt samen met andere overheden, ondernemers en kennisinstellingen Zuid-Holland als economische topregio. Dit doet zij door de kennisinfrastructuur en innovatiekracht te versterken, groei en vernieuwing van het bedrijfsleven te stimuleren en een transitie vorm te geven naar een duurzame en digitale economie.

De provincie doet dit om te zorgen voor levendige en krachtige stads- en dorpscentra en werklocaties die de vitaliteit en de kracht van het bedrijfsleven versterken. Daarbij dienen we slim om te gaan met ruimte en leegstand en overaanbod van werklocaties te beperken.

Er zijn in Zuid-Holland grofweg drie type winkelcentra te onderscheiden: de grote centra, de middelgrote centra en de overige centra. De grote centra hebben over het algemeen voldoende massa en bieden naast detailhandel een breder aanbod aan publieksvoorzieningen die er samen voor zorgen dat deze centra ook voor de aankoop van niet-dagelijkse artikelen veelal worden bezocht. Dit geldt in mindere mate voor de middelgrote centra die over het algemeen een minder grote regionale rol (zijn gaan) vervullen. De overige centra hebben vooral op lokaal niveau een verzorgende functie waarin het dagelijks aanbod een belangrijke positie inneemt.

Het generieke beeld in het functioneren van de verschillende type centra is doorvertaald in een ontwikkelingsperspectief voor de provinciale detailhandelsstructuur. Deze bestaat uit drie categorieën: 'te versterken centra', 'te optimaliseren centra' en de 'overige centra'. Deze driedeling maakt het 'level playing field' herkenbaar. Hierdoor wordt duidelijk en inzichtelijk welke positie een centrum heeft in de provinciale detailhandelsstructuur en worden onze keuzes voor ontwikkelingsmogelijkheden (investerings, ruimtelijke toevoegingen en herstructurerings/transformaties) daarbinnen helder.

Te versterken centra

Het toekomstperspectief voor de 'te versterken centra' is over het algemeen goed. Het provinciale beleid richt zich op behoud en versterking van de (boven)regionale positie van deze centra. Kwantitatieve uitbreiding is in deze centra mogelijk, maar dient altijd weloverwogen plaats te vinden. De Ladder voor duurzame verstedelijking blijft hiervoor een belangrijk instrument. Ontwikkelingen in deze centra moeten niet leiden tot onaanvaardbare leegstandseffecten in andere centra. Qua omvang, functioneren en verwacht toekomstperspectief onderscheiden de binnensteden van Rotterdam en Den Haag zich ten op zichte van de andere centra. Ook hebben deze twee centra een grote aantrekkingskracht op (inter)nationale bezoekers. De andere centra in deze categorie vervullen vooral een regionale functie. Nieuwe ontwikkelingen zouden ook bij dat profiel moeten passen. De hoogste categorie van de provinciale hoofdstructuur bestaat op dit moment uit elf locaties:

- Internationale centra: Den Haag binnenstad en Rotterdam binnenstad;
- Nieuwe centra: Zoetermeer Stadshart, Rijswijk in de Bogaard, Rotterdam Alexandrium I, Rotterdam Zuidplein en Leidschendam Leidsenhage;
- Historische binnensteden: Leiden centrum, Delft binnenstad, Dordrecht binnenstad en Gouda binnenstad.

Te optimaliseren centra

De 'te optimaliseren centra' nemen een prominente positie binnen de structuur in en zijn van groot belang voor de leefbaarheid en ruimtelijke kwaliteit. De omvang van het winkelareaal in deze centra is de afgelopen jaren over het algemeen te veel in omvang toegenomen in relatie tot hun verzorgingsfunctie maar missen een kritische massa die juist de grotere steden aantrekkelijk maken voor aankoop van niet-dagelijkse artikelen. Internet is een belangrijk aankoopkanaal voor vooral niet-dagelijkse goederen. Branches die veelal op internet worden gekocht, zijn juist aanwezig in dit type centra. Andere publieksfuncties zoals horeca en leisure zijn over het algemeen wat minder sterk vertegenwoordigd. Het gevolg is dat deze centra een minder grote koopkrachttoevoeiing realiseren en dat de bestedingen per m² op een lager niveau liggen. De betreffende gemeenten hebben ook nagenoeg geen ontwikkelingsruimte voor nieuwe detailhandelsontwikkelingen. De combinatie van deze factoren zorgt er voor dat het (toekomstig) functioneren van deze groep centra onder druk staat. Detailhandel is een belangrijke drager voor de aantrekkelijkheid en levendigheid van deze centra. Doordat de functie van detailhandel in deze centra terugloopt, dreigt ook de sociaal-maatschappelijke functie van deze centra terug te lopen. De belangrijkste (ruimtelijke) opgaven liggen voor alle betrokken partijen (overheden en markt) dan ook bij deze categorie centra.

Het winkelbestand in deze centra zou bij voorkeur niet moeten uitbreiden en zich primair moeten richten op de eigen bewoners en geen of heel beperkte regionale ambities moeten nastreven. Mocht het eigen inwonertal in aanzienlijke mate toenemen, dan kan het winkelaanbod hierop afgestemd worden. Soms kan intensivering op een plek aan de orde zijn, gevolgd door sanering of transformatie elders. Een belangrijke opgave ligt in het terugdringen van winkelleegstand, o.a. door transformatie naar andere functies. Toevoeging van andere publieksfuncties, zowel maatschappelijk als commercieel van aard, kan de aantrekkelijkheid van deze centra verhogen. Het gaat hierbij om een maatwerkopgave per centrum, waarbij de provincie via het Actieplan detailhandel Zuid-Holland en het Actieprogramma Slim Ruimtegebruik ondersteuning kan bieden.

Overige centra

De overige centra vervullen een lokale functie, zijn belangrijk voor de bereikbaarheid van het dagelijks aanbod en hebben een meerwaarde voor de leefbaarheid van de kleine kernen, wijken en buurten. Het toekomstperspectief is divers: sommige centra functioneren goed, andere centra komen in aanmerking voor een facelift, herprofilering, (gedeeltelijke) transformatie of samenvoeging. Voor deze categorie centra kan eventuele beperkte groei van het winkelopervlak aan de orde zijn om de dynamiek in de dagelijkse sector te faciliteren. Beperkte groei van het aanbod in de overige centra is ook mogelijk indien dit aanbod geen gelijke tred houdt met een sterke bevolkingsgroei die recent heeft plaatsgevonden, of aanstaande is, bij achterstand in het voorzieningenniveau of bij feitelijke en planologische saldering van aanwezige detailhandel uit hetzelfde verzorgingsgebied.

Een 'overig centrum' kan op een andere centrale en goed bereikbare locatie binnen hetzelfde verzorgingsgebied geacommodeerd worden indien bij de achterblijvende locatie zicht is op zowel feitelijke als planologische sanering van detailhandel. Hier zou sprake van kunnen zijn op het moment dat meerdere locaties worden samengevoegd op een nieuwe locatie of bij opheffing en verplaatsing van een slecht functionerende aankoopplaats. Indien er als gevolg van de verplaatsing bovengemeentelijke effecten optreden of per saldo sprake is van een toename van het winkelareaal gelden dezelfde toelichtingsvereisten voor het bestemmingsplan zoals beschreven onder 'toelaatbaarheid nieuwe ontwikkelingen'.

Leefbaarheid in en van kleine kernen hangt in veel gevallen samen met de beschikbaarheid en bereikbaarheid van dagelijks winkelaanbod. In deze sector zien we een tendens naar schaalvergroting van supermarkten. In sommige gevallen zal het echter niet mogelijk zijn een toekomstbestendige supermarkt in een winkelconcentratie van een kleine kern onder te brengen omdat er geen geschikte ruimte te vinden is voor de benodigde omvang van de supermarkt. Via lokaal maatwerk wordt daarom de mogelijkheid geboden voor de vestiging of uitbreiding van een supermarkt in een kleine kern net buiten het winkelconcentratiegebied. Er moet dan aangetoond worden dat die hier niet in of aansluitend aan gerealiseerd kan worden en dat de leefbaarheid in het geding kan komen als er geen locatie net buiten het winkelconcentratiegebied beschikbaar komt. De omvang van de supermarkt dient wel in overeenstemming te zijn met de lokale verzorgingsfunctie en er dienen geen (blijvende) negatieve effecten op te treden op de bestaande detailhandelsstructuur.

Toelaatbaarheid nieuwe ontwikkelingen

Ruimtelijke ontwikkelingen die met nieuwe detailhandel gepaard gaan, worden in de toelichting op het bestemmingsplan onderbouwd via de ladder voor duurzame verstedelijking. Daarnaast moet inzicht gegeven worden in de eventuele toename van de leegstand en de gevolgen voor de ruimtelijke kwaliteit in het verzorgingsgebied, alsmede eventuele mogelijkheden voor saldering. In de Verordening ruimte is aangegeven dat nieuwe detailhandel primair binnen of aansluitend aan een bestaande winkelconcentratie moet worden gerealiseerd. Voor (ontwerp)bestemmingsplannen die nieuwe detailhandel groter dan 2000 m² bruto vloeroppervlak binnen de centra mogelijk maken, moet worden aangetoond dat het woon- en leefklimaat en de ruimtelijke kwaliteit niet onevenredig worden aangetast. Het gaat daarbij onder meer om het voorkomen van onaanvaardbare leegstand. Met het oog hierop is advies nodig van de Adviescommissie Detailhandel Zuid-Holland en wordt zo nodig een distributieplanologisch onderzoek (DPO) uitgevoerd. Voor de binnensteden van Rotterdam en Den Haag ligt de grens voor het aanvragen van advies bij de Adviescommissie Detailhandel Zuid-Holland vanwege eerdergenoemde redenen op 4000 m² bvo.

Vanwege de mogelijke bovenlokale ruimtelijke effecten van grootschalige detailhandelsontwikkelingen, vindt de provincie het van belang dat nieuwe grootschalige ontwikkelingen in regionaal verband worden afgestemd. Indien een ontwikkeling bovengemeentelijke effecten met zich meebrengt, beoordeelt de provincie de toelichting op het bestemmingsplan waarin de uitkomsten van deze regionale afstemming zijn opgenomen.

Kleinschalige en ondergeschikte detailhandel

Buiten de centra zijn enkele uitzonderingen mogelijk voor de vestiging van kleinschalige detailhandel, zoals gemakswinkels. Op locaties met veel passanten en bezoekers, zoals de grote treinstations, zijn meerdere vestigingen passend. Op andere locaties, zoals een benzinestation, zal het aantal vestigingen in het algemeen beperkt blijven tot één. Als vorm van kleinschalige detailhandel kan ook detailhandel worden toegelaten die ondergeschikt is aan een beroep aan huis of ondergeschikt aan een ambachtelijk of dienstverlenend bedrijf, bijvoorbeeld de verkoop van producten bij een kapper of een schoonheidssalon. Detailhandel in ter plaatse vervaardigde goederen bij productiebedrijven is mogelijk. Bij agrarische bedrijven is de verkoop van producten uit eigen teelt toegestaan.

Internetdetailhandel

De provincie beschouwt afhaalpunten voor de internetdetailhandel als een vorm van detailhandel, vanwege de hiermee gepaard gaande publieksfuncties. Ze horen daarom thuis in winkelconcentraties. De provincie staat op dit standpunt naar aanleiding van de resultaten van een integraal onderzoek naar de gevolgen van internetdetailhandel, voor de kwaliteit van de leefomgeving en de mobiliteit. Afhaal- en brengpunten voor de

internetdetailhandel van niet dagelijkse goederen zonder een etalage/showroomfunctie kunnen ook gesitueerd worden op goed bereikbare plekken buiten winkelconcentraties.

Voorzien in vraag perifere detailhandel

Vanuit ruimtelijke overwegingen en het beleid om bedrijventerreinen voor reguliere bedrijven te behouden, wordt uitbreiding van de perifere, solitaire en verspreide detailhandel zeer terughoudend benaderd. Buiten de centra van steden, dorpen en wijken wordt alleen ruimte geboden aan enkele specifieke branches die vanwege aard of omvang van de goederen niet goed inpasbaar zijn in centra.

PDV-locaties voor woongerelateerde detailhandel

Er zijn opvanglocaties aangewezen voor grootschalige detailhandel in meubelen (inclusief in ondergeschikte mate woninginrichting) en voor detailhandel in keukens, badkamers, vloerbedekking, parket, zonwering en jacuzzi's. Deze zogenaamde PDV-locaties (voor Perifere Detailhandels Vestigingen) zijn aangeduid in de Verordening ruimte.

Een aantal van deze PDV-locaties heeft een regionale aantrekkingskracht en andere bedienen vooral een lokale markt. Sommige zijn als 'woonboulevard' ontwikkeld en vormen een stedenbouwkundig geheel. Andere locaties zijn in feite gemengde bedrijventerreinen waar woongerelateerde detailhandel zich heeft gevestigd. Er is in Zuid-Holland een overschot aan woongerelateerde detailhandel waardoor veel PDV-locaties niet optimaal functioneren. Voor de meeste PDV-locaties is vanuit het beleid geen kwantitatieve versterking van de detailhandel gewenst.

Bij (ontwerp)bestemmingsplannen die nieuwe detailhandel groter dan 1000 m² bruto vloeroppervlak (bvo) op een PDV-locatie mogelijk maken, moet worden aangetoond dat het woon- en leefklimaat en de ruimtelijke kwaliteit niet onevenredig wordt aangetast. Het gaat daarbij onder andere om het voorkomen van onaanvaardbare leegstand. Hiervoor gelden vrijwel dezelfde voorwaarden voor onderzoek en advies als bij nieuwe detailhandel in centra.

Tuincentra en bouwmarkten

Tuincentra en bouwmarkten kunnen op bedrijventerreinen gehuisvest worden. Bij nieuwe ontwikkelingen groter dan 1000 m² geldt dat moet worden aangetoond dat het woon- en leefklimaat en de ruimtelijke kwaliteit niet onevenredig wordt aangetast. Het gaat daarbij onder andere om het voorkomen van onaanvaardbare leegstand. Hiervoor gelden vrijwel dezelfde voorwaarden voor onderzoek en advies als bij nieuwe detailhandel in centra.

Detailhandel in volumineuze en brand- en explosiegevaarlijke goederen

Detailhandel in volumineuze goederen zoals auto's, boten, caravans, motoren, scooters, zwembaden, buitenspeel- en fitnessapparatuur, piano's, surfplanken, tenten, grove bouwmaterialen, en landbouwwerktuigen versterkt de detailhandelsstructuur niet en is moeilijk inpasbaar in centra. Vestiging van deze branches kan daarom vanuit ruimtelijke overwegingen buiten de reguliere detailhandelsstructuur plaatsvinden. Vanwege de aard van brand- en explosiegevaarlijke goederen is de verkoop ervan in centra in het algemeen onwenselijk. Daarom kan hiervoor buiten de centra ruimte worden geboden.

GDV-locaties: Megastores en Alexandrium 2

In de jaren 90 ontstond de behoefte om goed bereikbare locaties buiten de bestaande centra aan te wijzen voor grootschalige detailhandel zonder branchebeperkingen. In Zuid-Holland zijn twee locaties voor Grootschalige Detailhandels Vestigingen (GDV) aangewezen: Alexandrium II en een deel van Haaglanden Megastores. Een GDV-locatie heeft meerdere grootschalige vestigingen, waarbij de branchebeperkingen van het perifere detailhandelsbeleid niet gelden. De omvang van een vestiging is minimaal 1.500 m². De

provincie gaat uit van behoud en versterking van de bestaande ruimtelijke detailhandelsstructuur en handhaaft het aantal GDV-locaties in Zuid-Holland tot de bestaande twee. Er is op dit moment geen aanleiding om beleid en regels voor de GDV-locaties aan te passen.

In het Programma Ruimte wordt nader ingegaan op de doelen om de plancapaciteit en het bestaande winkelareaal terug te brengen.

Motivering

Nationaal Belang: Ja

Provinciaal Belang: Ja

Wettelijke Taak of Bevoegdheid: Nee

Detailhandel is een belangrijke ruimtelijke ontwikkeling waar de provincie op toeziet. De provincie maakt daarbij gebruik van haar wettelijke taken op het gebied van ruimtelijke ordening. Het provinciaal belang richt zich op de grotere ruimtelijke ontwikkelingen van de detailhandelssector die grote ruimtelijke, vaak bovengemeentelijke impact heeft. Via retaildeals met het Rijk zijn afspraken gemaakt over een stevige, regisserende rol van de provincies op dit dossier.

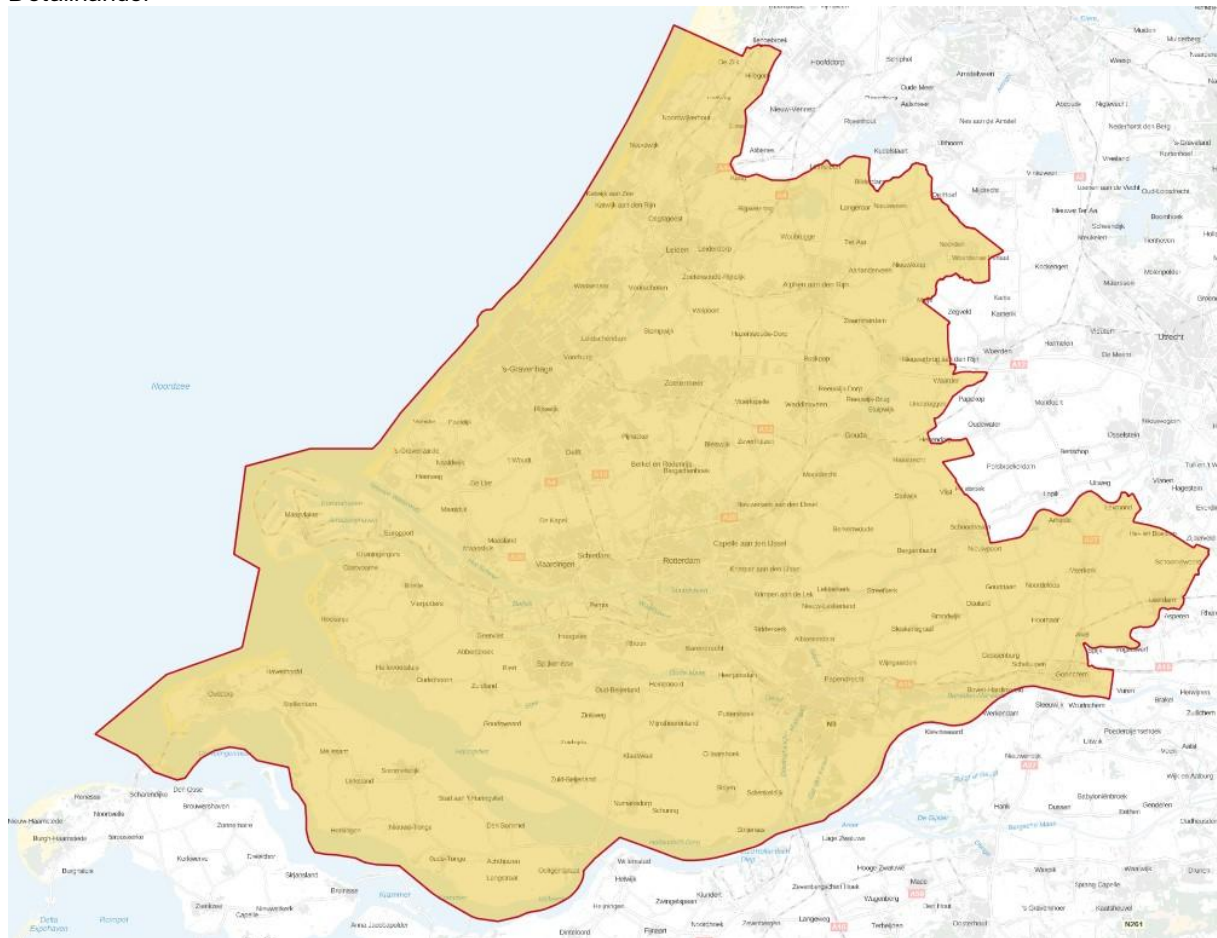
Aanleiding

Het provinciale detailhandelsbeleid is erop gericht om de detailhandelsstructuur zoveel als mogelijk te versterken door deze vooral kwalitatief te verbeteren en de beschikbaarheid en bereikbaarheid van detailhandelsvoorzieningen te garanderen. De kern van het provinciaal detailhandelsbeleid ligt in de concentratie en clustering van detailhandel in de centra van steden, dorpen en wijken. Verspreid liggend aanbod draagt niet bij aan het clusteren en concentreren van het detailhandelsaanbod en tast de detailhandelsstructuur in ruimtelijke zin (afname ruimtelijke kwaliteit, toename leegstand) aan. Voor alle winkelgebieden, zowel regulier als perifeer, geldt dat kwalitatieve versterking een doorlopende opgave is.

Afweging

Door de concentratie en bundeling van detailhandel in centra worden dorpen en steden versterkt en wordt een bijdrage geleverd aan de leefbaarheid. Concentratie en bundeling van detailhandel in centra levert namelijk een bijdrage aan krachtige, levendige, vitale en aantrekkelijke stads- en dorpscentra. Daarnaast worden op deze wijze vervoersstromen efficient gericht. Door het bevorderen en faciliteren van herbestemming en transformatie kunnen slecht functionerende detailhandelslocaties een bijdrage leveren aan de woningbouwopgave of andere opgaven in het bestaand stedelijk gebied.

Werkingsgebied:
Detailhandel

De provincie Zuid Holland draagt bij aan het behoud van de wereldpositie die de Rotterdamse haven bezit.

Beleidskeuze

De Provincie Zuid-Holland versterkt samen met andere overheden, ondernemers en kennisinstellingen Zuid-Holland als economische topregio. Dit doet zij door de kennisinfrastructuur en innovatiekracht te versterken, groei en vernieuwing van het bedrijfsleven te stimuleren en een transitie vorm te geven naar een duurzame en digitale economie

Het Rotterdamse havengebied verandert van een klassieke haven economie naar een kennisintensief complex gebaseerd op (informatie)technologie, hernieuwbare grondstoffen en innovatieve diensten. Wij willen dit moderniseringsproces faciliteren. Wij gaan daarvoor innovatie en investeringen binnen de sector stimuleren met de inzet van ons ruimtelijk instrumentarium, onze taken op het gebied van infrastructuur en milieu en de lobby in Brussel en bij het Rijk. Wij willen de samenwerking tussen de havens in de Vlaams-Nederlandse Delta bevorderen.

Toelichting

Omschrijving

De provincie Zuid-Holland wil een aantrekkelijke en concurrerende provincie zijn. Een sterke, slimme en schone haven is één van de pijlers daarvan.

Motivering

Nationaal Belang: Ja

Provinciaal Belang: Ja

Wettelijke Taak of Bevoegdheid: Nee

Het Rotterdamse havengebied is één van de belangrijke mainports voor Nederland en van groot economisch belang voor de provincie Zuid-Holland. Samen met het Rijk, het Havenbedrijf Rotterdam, Deltalinqs en de gemeente Rotterdam is een visie opgesteld voor de toekomst van de haven. Het resultaat is de Havenvisie 2030, die ook door de provincie Zuid-Holland is onderschreven.

Aanleiding

Mondiale afspraken over het beperken van klimaatverandering én de noodzaak om koploper te blijven in een steeds mondialer opererend logistiek systeem

Afweging

De Rotterdamse haven is de grootste haven van Europa. Ongeveer 45% van de overslag en verwerking bestaat uit natte bulkgoederen, voornamelijk fossiele olieproducten, waarmee Rotterdam een echte chemie- en energiehaven is. De wereldwijde afspraken over de beperking van de opwarming van de aarde plaatsen de haven voor de uitdaging om te veranderen naar een duurzame haven. Een substantieel deel van de overslag bestaat daarnaast uit containers, naast de grootschalige bulkstromen. Het behouden van een sterke positie in zowel een veranderend chemie- en energiespeelveld als een toenemende schaalvergroting van het transport én het binden van (nieuwe) ketens aan de haven zijn de uitdagingen voor de toekomst.

Werkingsgebied:
Havenindustrieel complex

Drinkwatervoorziening

Beleidskeuze

De provincie is verantwoordelijk voor en draagt zorg voor de bescherming van de bronnen waaruit drinkwater wordt gewonnen, zodat er altijd voldoende drinkwater beschikbaar is om tegen maatschappelijk aanvaardbare kosten te produceren.

Toelichting

Omschrijving

Voldoende drinkwatervoorziening en drinkwatervoorraden (kwalitatief en kwantitatief)

Rolverdeling bij drinkwatervoorziening.

De provincie is verantwoordelijk voor de bescherming de bronnen voor de drinkwaterproductie.

Dit doet zij door het aanwijzen van milieubeschermingsgebieden voor grondwater en het opstellen van regels voor deze gebieden. De grondwaterbeschermingsgebieden zijn verankerd in de Provinciale Milieu Verordening welke t.z.t. wordt opgenomen in de omgevingsverordening. Daarnaast heeft de provincie gebieden aangewezen als strategische voorraad zoet grondwater. Deze gebieden bevinden zich aan weerszijden van de Lek en in delen van de Vijfheerenlanden, Alblasserwaard en het eiland van Dordrecht. De provincie heeft de regie over de gebiedsdossiers drinkwater, waarin de additionele bescherming van de drinkwatervoorziening wordt geregeld.

De provincie is niet alleen verantwoordelijk voor het strategisch beleid maar ook voor het operationele beleid en de vergunningverlening voor onttrekkingen t.b.v. de drinkwatervoorziening. De vergunningverlening is ondergebracht bij de Omgevingsdienst Haaglanden, evenals de ontheffingen..

Toezicht en handhaving is ondergebracht bij de omgevingsdiensten in de regio's van Zuid-Holland.

Het rijk is verantwoordelijk voor de drinkwaterkwaliteit in relatie tot de volksgezondheid.

Het rijk legt de functie 'oppervlaktewater bestemd voor de bereiding van water voor menselijke consumptie' vast voor rijkswateren. Het rijk en de waterschappen zijn verantwoordelijk voor de kwantiteit en kwaliteit van de oppervlaktewateren.

Gemeenten hebben evenals de andere overheden bij de besluitvorming van hun plannen rekening te houden met de drinkwatervoorziening als 'een dwingende reden van groot openbaar belang'. Deze zorgplicht is vastgelegd in de Drinkwaterwet.

De drinkwaterbedrijven hebben een leveringsplicht en dienen zorg te dragen voor voldoende drinkwater van goede kwaliteit.

Wettelijk kader en relatie met andere plannen

Voor de provincie zijn naast de Waterwet (Omgevingswet in 2021) en de Drinkwaterwet ook andere kaders en plannen bepalend en richtinggevend voor het beleid ten aanzien van de drinkwatervoorziening.

In de Kaderrichtlijn Water (KRW) zijn doelen geformuleerd en eisen gesteld die betrekking hebben op de drinkwatervoorziening. Hiervoor en voor de te nemen maatregelen wordt verwezen naar de Voortgangsnota Europese Kaderrichtlijn Water. In het Nationaal Waterplan 2016-2021, waarin de gebruiksfunctie drinkwater is toegekend (aan rijkswater), wordt voor de uitwerking van het rijksbeleid ten aanzien van het drinkwater verwezen naar de nationale beleidsnota Drinkwater 2014 .

In het Beheer- en ontwikkelplan voor de rijkswateren is de rol van Rijkswaterstaat ten aanzien van de kwaliteit van het oppervlaktewater voor de drinkwatervoorziening aangegeven. Daarnaast zijn de innamepunten uit oppervlaktewater voor drinkwaterbereiding en de beschermingszones aangewezen.

<https://www.zuid-holland.nl/onderwerpen/landschap/water/schoon-zoetwater/europese/>
<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/beleidsnota-s/2015/12/14/nationaal-waterplan-2016-2021>
<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2014/04/25/beleidsnota-drinkwater-schoon-drinkwater-voor-nu-en-later>
[https://staticresources.rijkswaterstaat.nl/binaries/Printversie%20Bprw%202016-2021%20\(zonder%20links\)_tcm21-72095.pdf](https://staticresources.rijkswaterstaat.nl/binaries/Printversie%20Bprw%202016-2021%20(zonder%20links)_tcm21-72095.pdf)

Motivering

Nationaal Belang: Ja

Provinciaal Belang: Ja

Wettelijke Taak of Bevoegdheid: Ja

In het kader van de drinkwaterwet is de provincie verantwoordelijk voor de aanwijzing van grondwaterbeschermingsgebieden. Drinkwatervoorziening is een nutsvoorziening van nationaal belang. Volgens de Drinkwaterwet moeten bestuursorganen zorg dragen voor de duurzame veiligstelling van de openbare drinkwatervoorziening bij de uitoefening van hun bevoegdheden en toepassing van wettelijke voorschriften. Het gaat om een regionaal belang. De Kaderrichtlijn Water verplicht de provincie tot het zodanig verbeteren van de kwaliteit van het grond- en oppervlaktewater dat het niveau van zuivering voor de drinkwatervoorziening verlaagd kan worden.

Aanleiding

Noodzaak tot waarborgen beschikbaarheid drinkwater

Afweging

Drinkwatervoorziening is een nutsvoorziening van nationaal belang. Volgens de drinkwaterwet moeten bestuursorganen zorg dragen voor de duurzame veiligstelling van de openbare drinkwatervoorziening bij de uitoefening van hun bevoegdheden en toepassing van wettelijke voorschriften. In de afwegingen die de provincie Zuid-Holland maakt, neemt de bescherming van de bronnen voor drinkwaterbereiding derhalve een primaire plaats in. De drinkwaterproductie in Zuid-Holland is bijna geheel afhankelijk van oppervlaktewater. Die grote afhankelijkheid van kwalitatief goed oppervlaktewater toont tevens haar kwetsbaarheid aan. Ondanks de normstelling voor stoffen in het oppervlaktewater blijft de kwaliteit van het oppervlaktewater een bron van zorg door oa. bestrijdingsmiddelen, andere verontreinigingen die nog steeds in hoge concentraties voorkomen en de toename van milieuvreemde stoffen zoals o.a. geneesmiddelen en hormonen. Zo voldoet de kwaliteit van het oppervlaktewater en grondwater nog niet voor de bereiding van drinkwater. Ook de in - en externe verzilting van het grond- en oppervlaktewater is een bedreiging voor de drinkwaterbronnen. Er zijn nog wel de nodige opgaven. Doelen voor stikstof, fosfor en bestrijdingsmiddelen zijn vooral in regionale wateren nog niet bereikt. Daarnaast zijn er nieuwe stoffen die risico's met zich meebrengen. door vervuiling vanuit landbouw, oude bodemverontreinigingen en verstedelijking. Vooral nieuwe stoffen die door de Industrie worden geloosd op het oppervlaktewater zijn een bedreiging voor ons drinkwater. Te denken valt aan Pyrazool, Gen X, PFOA e.d. Ruimtelijke en maatschappelijke ontwikkelingen en veranderingen in het watersysteem (door bijvoorbeeld klimaatverandering) brengen risico's met zich mee voor de drinkwatervoorziening. Het wordt boven en onder de grond steeds 'drukker'. Er komen steeds meer systemen en constructies in de ondergrond en het aantal doorboringen van de ondergrond neemt toe. Hierdoor neemt het risico op verspreiding van verontreinigingen naar het grondwater toe. De voornaamste hiervan zijn: • Toenemend aantal gesloten en open bodemenergiesystemen. Verticale drainage • Geothermie • door klimaatverandering kan verzilting van grond- en oppervlaktewater toenemen. een stijging van het chloridegehalte van grond- of oppervlaktewater bij onttrekkings- en innamepunten kan leiden tot normoverschrijding voor chloride. • een toename van nieuwe stoffen in het oppervlaktewater en grondwater. De gevolgen van deze ontwikkelingen op de huidige

bronnen voor drinkwater kunnen zijn: • vergroten van de zuiveringsinspanning • het - op termijn - moeten sluiten of verplaatsen van winlocaties; • de noodzaak voor het zoeken naar nieuwe winlocaties ; • het wijzigen van de huidige verdeling in gebruik van verschillende bronnen voor drinkwater; • de noodzaak om alternatieve bronnen te zoeken. Aan deze ontwikkelingen zijn ruimtelijke consequenties verbonden, zowel boven- als ondergronds. De provincies en gemeenten hebben in het kader van de Drinkwaterwet expliciet de verantwoordelijkheid gekregen om te zorgen voor een duurzame bescherming van de drinkwaterbronnen, inclusief de ruimtelijke vastlegging daarvan.

Werkingsgebied:

Milieubeschermingsgebied voor grondwater

Duurzame groei van het toerisme in Zuid-Holland

Beleidskeuze

De provincie zet zich in voor een duurzame groei van het toerisme in Zuid-Holland, met respect voor kernwaarden van gebieden en haar bewoners.

We willen het aanwezige toeristisch-recreatieve potentieel van erfgoedlijnen, vaarwegen en groengebieden beter benutten (toename van gebruik en bestedingen). Vanuit een toeristische invalshoek kunnen economie, cultureel erfgoed, (recreatieve) infrastructuur, groengebieden en recreatie met elkaar verbonden en versterkt worden. Toerisme en recreatie kunnen bijvoorbeeld als nieuwe economische drager worden ingezet bij regionale ontwikkeling, waardoor voorzieningen beschikbaar blijven. Daarbij is de vrijetijdssector een arbeidsintensieve sector (met name banen voor lager opgeleiden) met groeipotentie.

Vanuit de provinciale kerntaken dragen we bij aan een duurzame ontwikkeling van toerisme en recreatie in Zuid-Holland.

Toelichting

Omschrijving

Zuid Holland kent een unieke, veelzijdige combinatie van landschappen, waterrijke gebieden en aantrekkelijke bestemmingen (natuur, cultuur en attracties) vlakbij de stad. Het gevarieerde aanbod is ontsloten door een hoogwaardige recreatieve infrastructuur. Dit maakt de provincie tot een aantrekkelijke bestemming voor recreatieve dagtochten en vakanties. Tegelijk is er nog veel onbenut economisch potentieel. Ook kan Zuid-Holland meer profiteren van de wereldwijde groei van het toerisme door te investeren in de kwaliteit en samenhang van het toeristische product.

Om (inter)nationale toeristen te kunnen trekken is een aantrekkelijk – samenhangend - toeristisch product belangrijk, gekoppeld aan heldere communicatie-boodschappen. Door middel van een thematische aanpak kunnen toeristen tevens worden verleid om ook minder bekende plekken te bezoeken. Daarvoor is samenwerking op nationaal en regionaal niveau van groot belang.

De kracht van Zuid-Holland vormen de (regionale) bestemmingen, steden en verhaallijnen. “Zuid Holland” is geen toeristische merk. Regio’s zijn zelf verantwoordelijk voor productontwikkeling inclusief marketing en promotie. Vanuit de provincie participeren wij in bovenregionale projecten met een (inter)nationale dimensie, zoals HollandCity en Nationale Parken van Wereldklasse, wanneer we een duidelijke meerwaarde kunnen bieden. Daarmee faciliteren we regionale samenwerkingsverbanden en initiatiefnemers om aansluiting te vinden bij deze programma’s.

Motivering

Nationaal Belang: Ja

Provinciaal Belang: Ja

Wettelijke Taak of Bevoegdheid: Nee

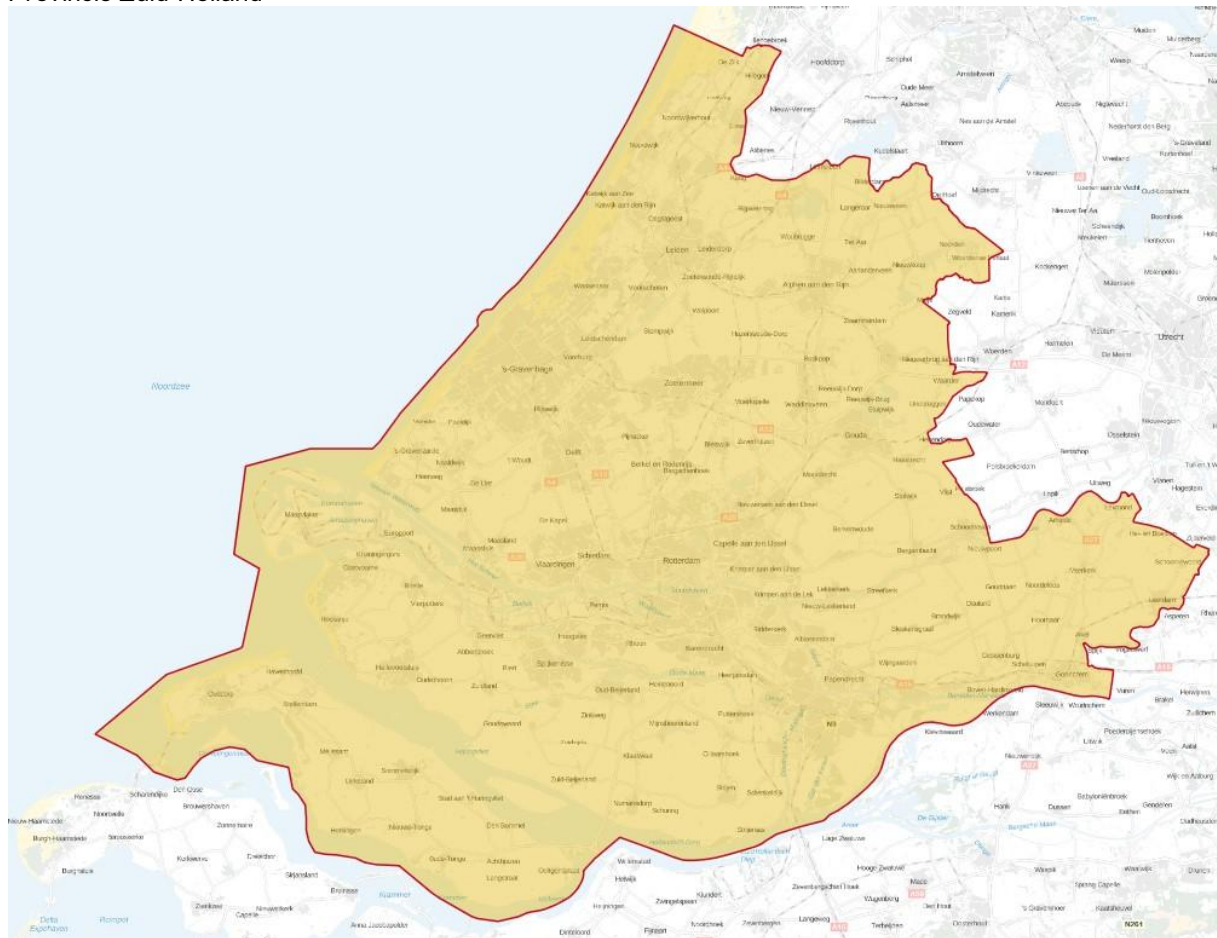
Aanleiding

Verzoek vanuit rijksoverheid aan provincies.

Afweging

Duurzame groei en spreiding van toerisme is onderdeel van de gezamenlijke opgave Toerisme en Recreatie.

Werkingsgebied:
Provincie Zuid-Holland

Duurzame waterveiligheid

Beleidskeuze

De provincie kiest voor een duurzaam waterveiligheidsbeleid door in te zetten op sterke keringen en aanpassing in ruimtegebruik, en door te anticiperen op de potentiële gevolgen van overstromingen.

Toelichting

Omschrijving

Duurzame bescherming van Zuid-Holland tegen overstroming, door primaire inzet op preventie, in combinatie met een gebiedsgerichte, kwalitatief hoogwaardige en waterrobuuste ruimtelijke inrichting en goede rampenbeheersing.

Motivering

Nationaal Belang: Ja

Provinciaal Belang: Ja

Wettelijke Taak of Bevoegdheid: Ja

De provincie is kaderstellend voor de regionale keringen (Waterwet). Het gewenste beschermingsniveau van de genormeerde regionale keringen is vastgelegd in afzonderlijke waterverordeningen per waterschap. Vanuit provinciaal belang wordt op basis van huidige en toekomstige (economische) gebruiksfuncties bepaald welk beschermingsniveau voor een regionale kering noodzakelijk is.

In het Deltaprogramma is een interbestuurlijke voorkeursstrategie waterveiligheid overeengekomen dat aanvullend op dijkversterking (zowel primair als regionale dijkversterkingen) meerlaagse maatregelen de waterveiligheid kunnen vergroten, waaronder maatregelen voor waterrobuust inrichten. Sluit aan bij taken van de provincie gaat het gemeentelijk schaalniveau te boven.

In buitendijkse gebieden van de grote rivieren die bebouwd zijn of worden, neemt de druk op de ruimte toe. Buitendijkse gebieden zijn gebieden die niet beschermd worden door een primaire kering. Door hun ligging zijn het vaak aantrekkelijke gebieden voor wonen en werken. De provincie ziet het als haar rol om te zorgen dat gemeenten bij ruimtelijke ontwikkelingen in deze gebieden ook gezien klimaatverandering, een goede afweging maken van de hoogwaterrisico's.

Aanleiding

Specifiek in Zuid-Holland, als provincie die grotendeels onder de zeespiegel ligt, zijn ruimtelijke ontwikkeling en mobiliteit verbonden aan de bescherming tegen hoog water.

Afweging

Waterveiligheid vormt onderdeel van onze ruimtelijke inrichting. De keuzes die worden gemaakt hebben invloed op de gebruiksmogelijkheden. In buitendijkse gebieden worden gemeenten gevraagd bij nieuwe ontwikkelingen en herstructureringen een inschatting te maken van het slachtofferisico en te motiveren hoe zij daarmee zijn omgegaan.

Werkingsgebied:
Regionale waterkering

Een uitstekend ecosysteem voor innovatie en ondernemerschap bevorderen

Beleidskeuze

De Provincie bevordert een uitstekend ecosysteem voor innovatie en ondernemerschap.

Toelichting

Omschrijving

De Provincie Zuid-Holland versterkt samen met andere overheden, ondernemers en kennisinstellingen Zuid-Holland als economische topregio. Dit doet zij door de kennisinfrastructuur en innovatiekracht te versterken, een uitstekende fysieke omgeving voor economische activiteiten en groei en vernieuwing van het bedrijfsleven te stimuleren, en een transitie vorm te geven naar een duurzame en digitale economie. Onderdeel daarvan is dat de Provincie een uitstekend ecosysteem voor innovatie en ondernemerschap bevordert.

Dit doet de Provincie door de inzet van verschillende beleidsmaatregelen gericht op het beter benutten van het innovatiepotentieel van de bedrijven en kennisinstellingen in Zuid-Holland. Daarbij gaat het onder andere om het voorzien van risicokapitaal en subsidie aan onze Regionale Ontwikkelingsmaatschappij Innovation Quarter die deelneemt en investeert in innovatief MKB, en buitenlandse investeringen en internationalisering van innovatief MKB stimuleert. Innovatie door MKB wordt gestimuleerd en versneld door de verstrekking (samen met de Rijksoverheid) van subsidies voor haalbaarheidsstudies en onderzoek & ontwikkelingsprojecten via de MKB Innovatiestimulering (MIT) en subsidies voor regionale netwerken voor innovatie in topsectoren (RNIZ). In samenwerking met kennisinstellingen wordt de bijdrage van de kennisinfrastructuur van Zuid-Holland aan innovatie en de oplossing van maatschappelijke vraagstukken versterkt. De rol van campussen als brandpunt in het regionale ecosysteem voor innovatie en ondernemerschap wordt versterkt door financiële bijdragen aan versterking van campussen, en de introductie op de markt van innovatieve producten, processen en diensten wordt versneld door financiële bijdragen aan field labs en pilot plants ('real life' testomgevingen voor innovaties). Daarnaast wordt voor specifieke clusters gerelateerd aan de topsectoren ondersteuning geboden om de bijdrage aan de economie van Zuid-Holland en aan maatschappelijke opgaven te vergroten, zoals bijvoorbeeld in de life sciences (regeneratieve geneeskunde) en ruimtevaart. Op grond van een verkenning zullen beleidsmaatregelen worden geformuleerd om de economische potentie van specifieke thema's op het terrein van digitalisering te benutten, mede met het oog op de bijdrage aan maatschappelijke uitdagingen en voor de randvoorwaarden met betrekking tot digitale infrastructuur. Met het oog op versterking van het innovatief vermogen en internationaal concurrentievermogen van Zuid-Hollands MKB wordt de vorming en benutting van Europese netwerken (zoals Vanguard Initiative, Eriaff) gericht op het 'matchen' van bedrijven en kennisinstellingen met elkaar aanvullende competenties gestimuleerd.

Motivering

Nationaal Belang: Ja

Provinciaal Belang: Ja

Wettelijke Taak of Bevoegdheid: Nee

Met de rijksoverheid wordt samengewerkt aan innovatiestimulering van innovatief MKB middels de MIT, daarnaast heeft het Rijk een generiek (vooral fiscaal) instrumentarium voor ondersteuning van innovatie in topsectoren. De Provincie ondersteunt daarnaast op andere wijzen innovatie in topsectoren.

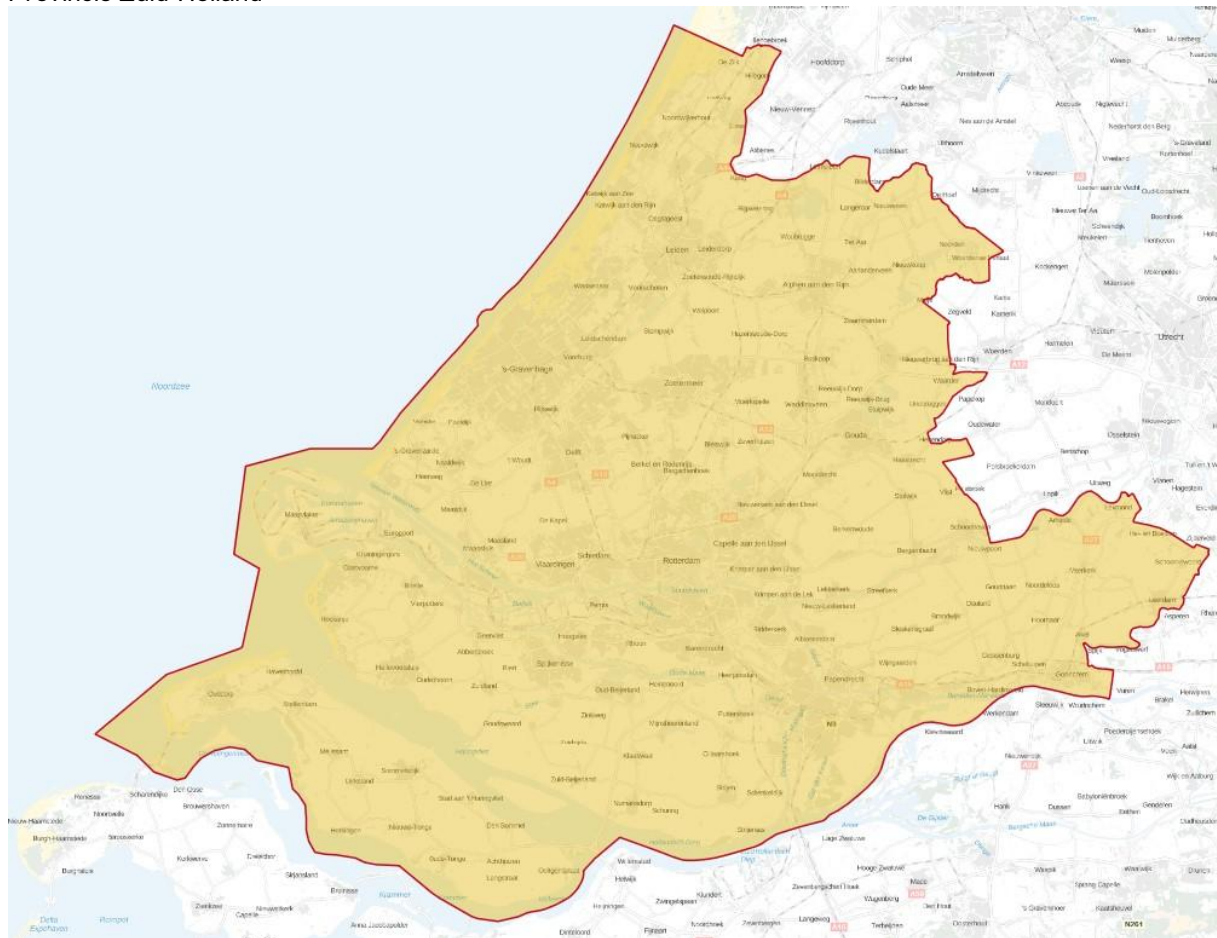
Aanleiding

Zuid-Holland levert met een brede, dynamische economie een forse bijdrage aan de nationale economie en aan het welzijn van de inwoners van Zuid-Holland, maar benut in verhouding tot andere provincies nog onvoldoende haar innovatiepotentieel, terwijl de transitie naar een digitale en duurzame economie juist om meer en snellere innovaties vraagt.

Afweging

Nieuwe producten, processen en diensten (innovaties) van bedrijven komen vooral tot stand door inspanningen van bedrijven zelf, maar in algemene zin komen deze innovaties vaak niet of trager tot stand zonder overheidsmaatregelen gericht op het stimuleren en faciliteren van innovatie (er is sprake van marktfalen). In de Provincie Zuid-Holland in het bijzonder wordt het innovatiepotentieel onvoldoende benut terwijl er een extra uitdaging ligt in de transitie naar een duurzame en digitale economie beter benutten dan nu gebeurt.

Werkingsgebied:
Provincie Zuid-Holland

Efficiënte en duurzame afhandeling van goederenvervoer

Beleidskeuze

De provincie zet in op een optimaal functionerend logistiek systeem door middel van een efficiëntere en duurzamere afhandeling van het goederenvervoer vanuit het economisch belang van goederen, ten behoeve van betere vestigingsplaatsfactoren voor bedrijven. Voor de mainport en greenport stimuleert de provincie multimodaal goederenvervoer.

De provincie realiseert hiertoe maatregelen om te zorgen voor een groeiende, duurzame en innovatieve economie in combinatie met het verbeteren van de bereikbaarheid en de verkeersveiligheid in Zuid-Holland.

Toelichting

Omschrijving

Een optimaal functionerend logistiek systeem blijft een essentiële voorwaarde voor de economische ontwikkeling van Zuid-Holland. De provincie zet, naast het verbeteren van de bestaande en aanleg van nieuwe infrastructuur ook in op het beter benutten en slimmer gebruiken van de bestaande infrastructuur. Hierdoor kan in principe worden gekomen tot: Betere doorstroming goederenvervoer vanuit het economisch belang van goederen op het wegennet in Zuid-Holland en het multimodaal ontsluiten van de topsectoren mainport en greenport.

- Versterking regionale bereikbaarheid greenports

Door de samenwerking met het bedrijfsleven en andere overheden wordt het logistiek netwerk tussen mainports en greenports versterkt. Het succes van de Nederlandse greenports drijft op export, maar staat wel onder druk. Door investeringen in kwaliteit, product- en procesinnovatie maar ook in logistiek kunnen nieuwe markten worden aangeboord en kan de sector haar positie van wereldmarktleider behouden. De nabijheid van de mainport Rotterdam blijkt hierin cruciaal. In het vervoer van versproducten neemt het gebruik van containers snel toe. De greenports zullen steeds meer gebruik maken van de grote logistieke mogelijkheden van de mainport Rotterdam voor vervoer van containers. Voor de greenports zet de provincie daarom, in samenwerking met bedrijfsleven en andere overheden, in op de versterking van het verbindend logistieke netwerk tussen greenports, mainport(s)en achterland. Belangrijke opgave voor de greenport Westland/ Oostland en Barendrecht is het verbeteren van de interne ontsluitingsstructuur en integratie in het logistieke netwerk van de Rotterdamse haven. De doorstroming van het vrachtverkeer over de weg kan worden geoptimaliseerd door bijvoorbeeld het installeren van tovergroen (vrachtauto's worden gedetecteerd en krijgen groen bij verkeerslichten), het mede gebruiken van busbanen, het aanpassen van rotondes en overige infrastructurele maatregelen. Door de oplopende kosten, de congestie en het oplopende tekort aan chauffeurs zal voor de afhandeling van de goederenstromen steeds meer gebruik moeten worden gemaakt van de rails en het water. De agrologistieke handels- en transportcentra (Coolport Waal / Eemhaven, ABC Westland) moeten daarom zo optimaal als mogelijk worden aangesloten op de verschillende modaliteiten (weg, water en rail). Om het gewenste synchromodale/multimodale vervoer te bereiken zijn er terminals noodzakelijk voor de overslag tussen de verschillende modaliteiten zowel in de Rotterdamse haven als daarbuiten.

- Stimuleren ontwikkeling inlandterminals

De provincie vindt duurzame en multimodale bereikbaarheid van de mainport en het realiseren van een netwerk van multimodale inlandterminals van belang. Naast het in samenwerking met het bedrijfsleven optimaliseren van het gebruik van bestaande binnenvaart terminals in Alphen aan de Rijn (onderdeel

Groene Cirkels), Ridderkerk, Alblasserdam en Gorinchem werkt de provincie mee aan de realisatie van binnenvaart terminals in Bergambacht en Vlaardingen. De mogelijkheden van terminals in Gouda en Bergambacht worden onderzocht

Ook op de kleinere vaarwegen wordt gezocht naar mogelijkheden voor de binnenvaart, in dit kader wordt het Scheepshalte concept uitgewerkt. In deze vaart een klein zelf ladend en lossend schip een roundtrip voor verschillende opdrachtgevers (stedelijke distributie, bouwhubs, bouwmaterialen). Er wordt gekeken naar Scheepshaltes bij in eerste instantie Den Haag, Delft en Rotterdam.

De provincie zoekt in samenwerking met het bedrijfsleven naar mogelijkheden om continentale koelcontainers met verse producten via de rail te laten vervoeren (greenrail). Voor de overslag van lading op het spoor zijn er in de Rotterdamse haven twee mogelijkheden: het CTT Rotterdam (Pernis) en het Railservice Centrum (Coolport Waal-Eemhaven). Wellicht dat terminals moeten worden verbeterd.

Vanzelfsprekend ligt het initiatief bij het bedrijfsleven. De rol van de provincie is faciliterend. De overslag op het spoor van trailers met verse producten zal bij Bleiswijk gaan plaatsvinden. De mogelijkheden om ook in Waal-Eemhaven trailers op de trein te zetten zal in nauwe samenwerking met het Havenbedrijf Rotterdam en het Railservice Centrum worden onderzocht

- Verbeteren achterlandcorridors

De provincie voert de acties uit die zijn opgenomen in de uitvoeringsprogramma van de MIRT goederencorridors oost en zuid oost met als doel de versterking van achterlandcorridors:

- MIRT goederencorridors oost en zuid oost uitvoering programma
- Corridor onderzoek Rotterdam Antwerpen
- TEN-T corridor studie Northsea- Mediterraan.
- TEN-T corridor Rhine - Alpine
- TEN-T corridor Northsea - Baltic

Door een ruimtelijk economische benadering van de corridor kan het internationale kernnet structurerend werken waardoor de totale corridor kan worden versterkt. De MIRT verkenning A15, de goederenspoorlijn Rotterdam Antwerpen (ROBEL) en de aansluiting van de Betuwelijn in Duitsland zijn onderdeel van de corridors.

- Optimaliseren logistiek

Voor een optimale en duurzame logistiek is het noodzakelijk dat de infrastructuur op orde is, maar ook dat het gebruik ervan zo duurzaam en efficiënt als mogelijk is. Voor het optimaliseren van de infrastructuur ligt het primaat bij de overheden. Voor het optimaliseren van het gebruik van het infranetwerk ligt de verantwoordelijkheid vanzelfsprekend bij het bedrijfsleven. In de meeste gevallen is hiervoor samenwerking tussen bedrijven noodzakelijk. Door het initiëren/ faciliteren van samenwerkingsprojecten wil de provincie vraag en aanbod zo goed als mogelijk op elkaar laten aansluiten. In dit kader kan het Fresh Corridorproject worden genoemd. De grote groente- en fruit handelspartijen van de greenports in Zuid-Holland werken hierin samen om meer gebruik te maken van de faciliteiten van de mainport en de binnenvaart. Het fresh corridor gebeuren is overgegaan in het Green MeetsPort platform waar naast de belangrijkste spelers in de groente- en fruit handel ook de toonaangevende bloemen en planten partijen zijn aangesloten. Bedrijven werken in het platform onder andere samen om green rail verder te brengen, douane en inspecties te optimaliseren en om de overslag van trailers naar het spoor mogelijk te maken.

- Goederenvervoer over water

De vaarwegen in Zuid-Holland, met name de Gouwe en Delftse Schie, worden belangrijker voor het goederenvervoer. Bij een volledig netwerk van vaarwegen horen voldoende, kwalitatief hoogwaardige overslaglocaties. De bestaande bedrijventerreinen aan de oevers van dit netwerk worden behouden en

beter benut. Dit geldt zowel voor de provinciale vaarwegen als voor de rijksvaarwegen, zoals de oost- en zuidwaartse achterlandverbindingen en de Hollandse IJssel.

Motivering

Nationaal Belang: Nee

Provinciaal Belang: Ja

Wettelijke Taak of Bevoegdheid: Nee

Door verbetering van de doorstroming goederenvervoer wordt bijgedragen aan betere vestigingsplaatsfactoren, en daarmee aan een groeiende, duurzame en innovatieve economie.

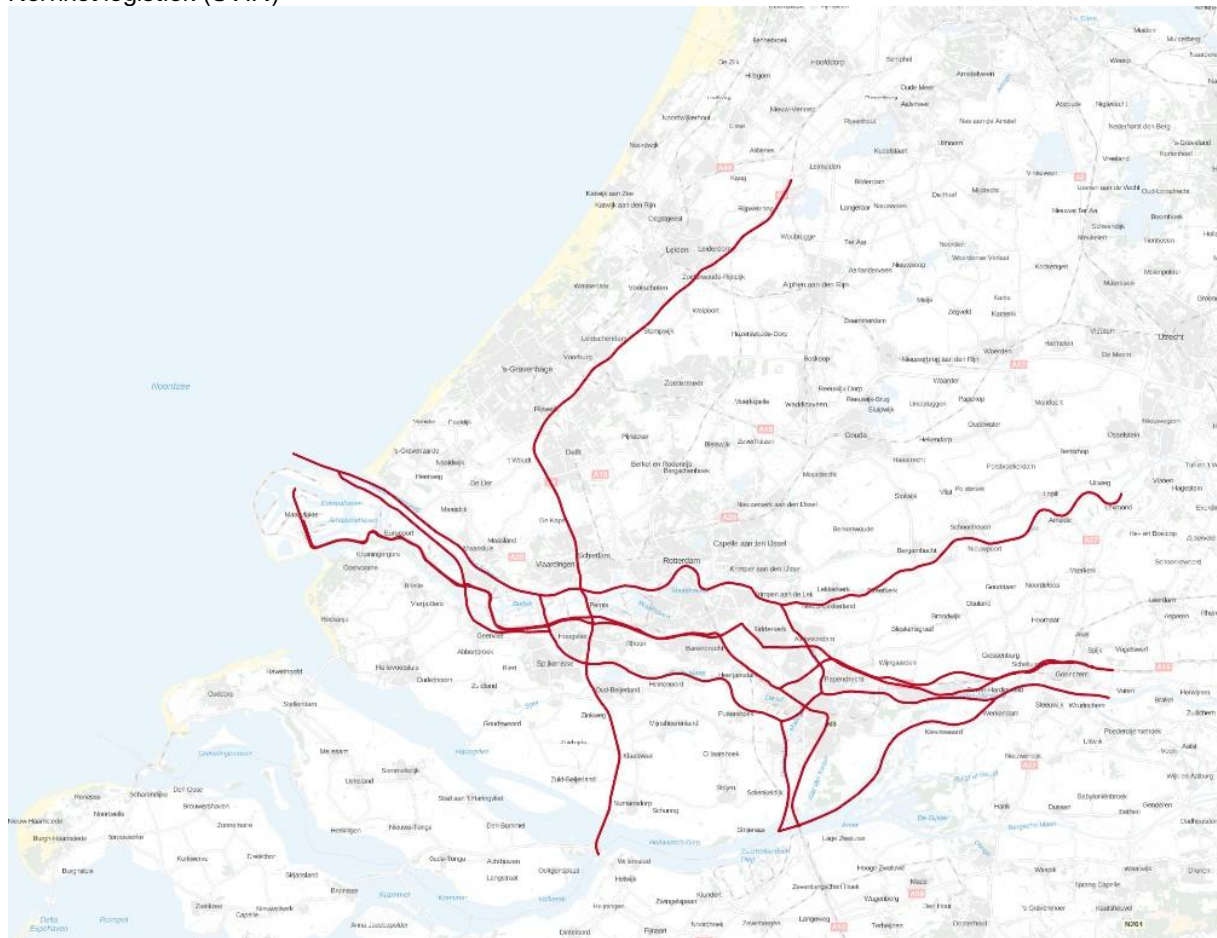
Aanleiding

De provincie kan door samenwerkingsprojecten en door het uitvoeren van infrastructurele aanpassingen en verbeteringen bijdragen aan een kwaliteitsnet goederenvervoer.

Afweging

Het optimaliseren van het logistieke netwerk om beter gebruik te maken van de nabijheid van de mainport Rotterdam en de Greenports Westland/Oostland en Barendrecht vraagt om ruimtelijke keuzes en prioriteit in het gebruik van het infranetwerk. Het aansluiten van de agrologistieke handels- en transportcentra op de verschillende modaliteiten (weg, water en rail), de locatie en ontwikkeling van inlandse terminals, en overslaglocaties voor het stimuleren van goederenvervoer over water.

Werkingsgebied:
Kernnet logistiek (SVIR)

Energieinfrastructuur: transport, opslag en balancerings

Beleidskeuze

De provincie brengt samen met partners de fysieke infrastructuur in kaart om een gezamenlijk begrippenkader te ontwikkelen ten behoeve van optimaal transport, opslag en balancerings van energie. De provincie doet dit via de drie hoofdmodaliteiten: duurzame moleculen (biogas, waterstof etc.), elektronen en warmte.

Toelichting

Omschrijving

Met Een toekomstbestendig energiesysteem bestaat uit meerdere bouwstenen. Het gaat om de hoofdbestanddelen (commodities) duurzame moleculen, elektronen en warmte. Samen met hun infrastructuur vormen zij de bloedbanen van het toekomstig volledig duurzame energiesysteem. Het slim aansturen hiervan via data-uitwisseling, markten en rollen, oftewel het zenuwstelsel, vormt hierbij een cruciaal onderdeel. Zodat veelal weersafhankelijke duurzame bronnen beter kunnen worden gebalanceerd met de veranderende pieken in vraag. Samen beweegt dit mogelijk tot een 'Internet of Energy' Juist Zuid-Holland is een ideale plek om voorop te lopen in de ontwikkeling van een dergelijk geïntegreerd energiesysteem.

Motivering

Nationaal Belang: Ja

Provinciaal Belang: Ja

Wettelijke Taak of Bevoegdheid: Nee

Met dit beleid wordt invulling gegeven aan de afspraken op landelijk en Mondiaal (Parijsakkoord) niveau over energie. Vanwege de nabijheid van het havenindustriële complex, de glastuinbouw, stedelijk gebied en buitengebied, inclusief de Noordzee zijn er uitgelezen mogelijkheden voor een echt duurzaam energiesysteem en een nieuwe economisch model, welke ook kunnen gelden voor andere grootstedelijke gebieden wereldwijd.

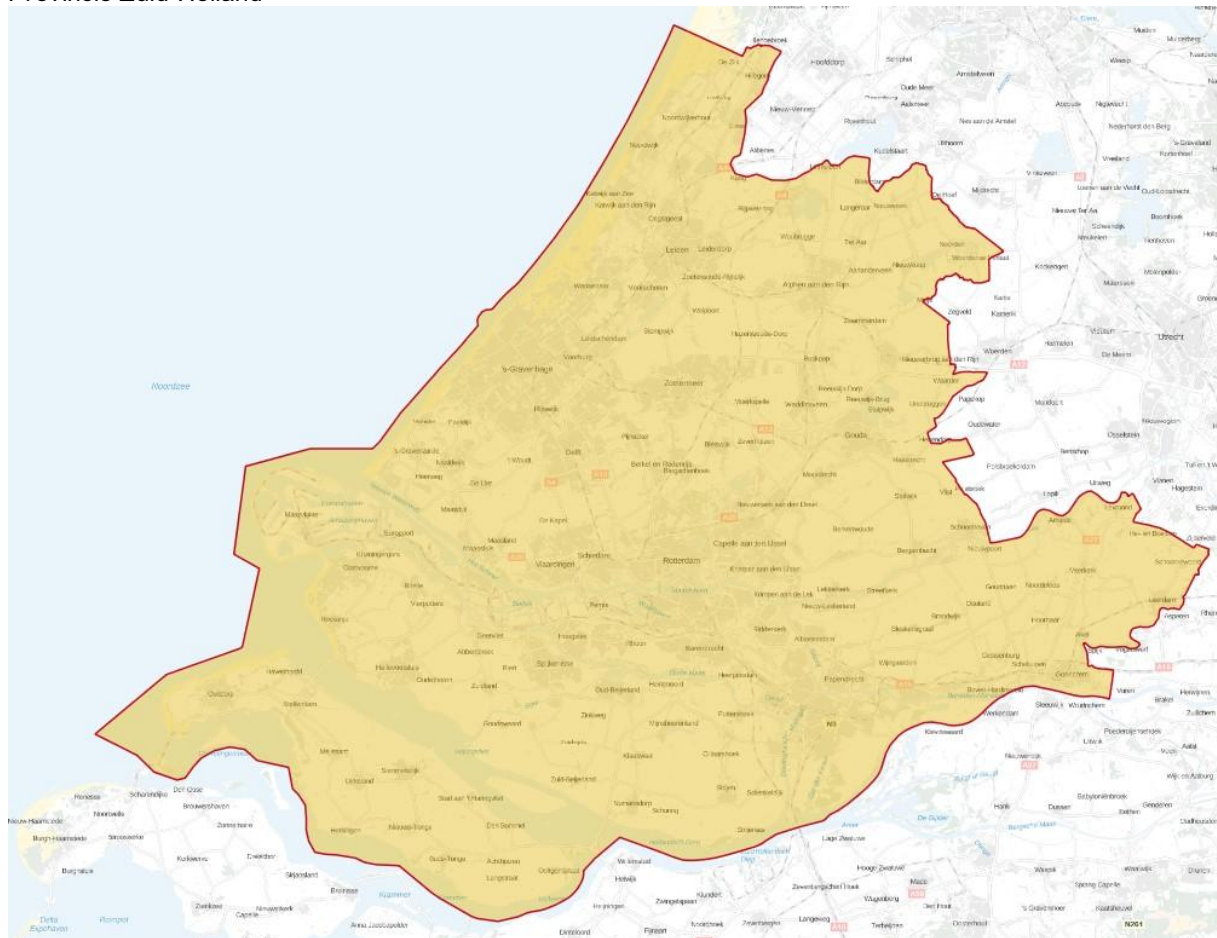
Aanleiding

Zuid-Hollandse bijdragen aan afspraken in Parijs gemaakt voor terugbrengen CO₂-uitstoot met 80 tot 95% in 2050 t.o.v. 1990.

Afweging

Innovatie op energie biedt ook economische kansen, de energietransitie is daardoor niet alleen een bedreiging voor huidige economische activiteiten.

Werkingsgebied:
Provincie Zuid-Holland

Energietransitie

Beleidskeuze

De provincie werkt mee aan Europese en nationale energiedoelen om de CO₂-uitstoot te verminderen en het energieverbruik te reduceren. Het gaat om een CO₂-reductie van 85 -95% in 2050 ten opzichte van 1990. Zuid-Holland hanteert als ambitie om in 2020 minimaal 9% van de energieconsumptie duurzaam op te wekken.

De beste manier om het gebruik van fossiele bronnen terug te dringen, is het volgen van de trias energetica. Op de eerste plaats door besparen. Op de tweede plaats hernieuwbare bronnen benutten. Op de derde plaats onvermijdbare koolstofbronnen zó gebruiken zodat ze tot een zo min mogelijk CO₂-uitstoot leiden.

Om een substantiële verhoging van het aandeel duurzame energie in 2020 in Zuid-Holland te realiseren wordt rekening gehouden met de (omgevings)kenmerken van Zuid-Holland, zoals relatief veel industrie, weinig onbebouwde ruimte en veel windvermogen. De provincie spant zich daarnaast in om Europese en nationale energiedoelen in de breedte te bereiken, namelijk het realiseren van de reductie van energiegebruik en uitstoot van broeikasgassen (met name CO₂), energiebesparing is de voordeligste manier van CO₂ –reductie.

De provincie werkt op een integrale manier aan het bevorderen van de energietransitie, waarbij de mainport, de greenports, het stedelijk gebied en mobiliteit alle van belang zijn. Vijf hoofdthema's zijn van belang: warmte, wind, zon, energie-efficiëntie en mobiliteit. Naast deze vijf prioriteiten zet de provincie, daar waar zich kansen aandienen, ook in op andere energie-oplossingen, zoals bij de getijdencentrale in de Brouwersdam. Door samen met de regionale partners ruimtelijke energie-actieagenda's op te stellen, beoogt de provincie een meer integrale en resultaatgerichte benadering van besparing, opwekking en CO₂-reductie te bereiken.

Toelichting

Omschrijving

De provincie wil de doelstellingen bereiken door in te zetten op windenergie, warmte, bodemenergie, biomassa, hydro- en zonne-energie. Vanwege de onderlinge relaties en de ruimtevraag is de provincie samen met haar partners op regionaal niveau ruimtelijke energiestrategieën aan het opstellen. Ook zet de provincie in op energietransitie en besparing bij industrie, gebouwde omgeving en mobiliteit. Als de besparingsambities niet gehaald worden, betekent dit automatisch dat ingezet moet worden op een hoger aandeel hernieuwbare energie.

Motivering

Nationaal Belang: Ja

Provinciaal Belang: Ja

Wettelijke Taak of Bevoegdheid: Nee

Rijk en provincies hebben afspraken gemaakt in het Nationaal Energieakkoord voor het realiseren van de nationale doelstellingen om de energietransitie te versnellen. Hier speelt ook het provinciaal belang vanwege de invloed op het leef- en vestigingsklimaat van de provincie.

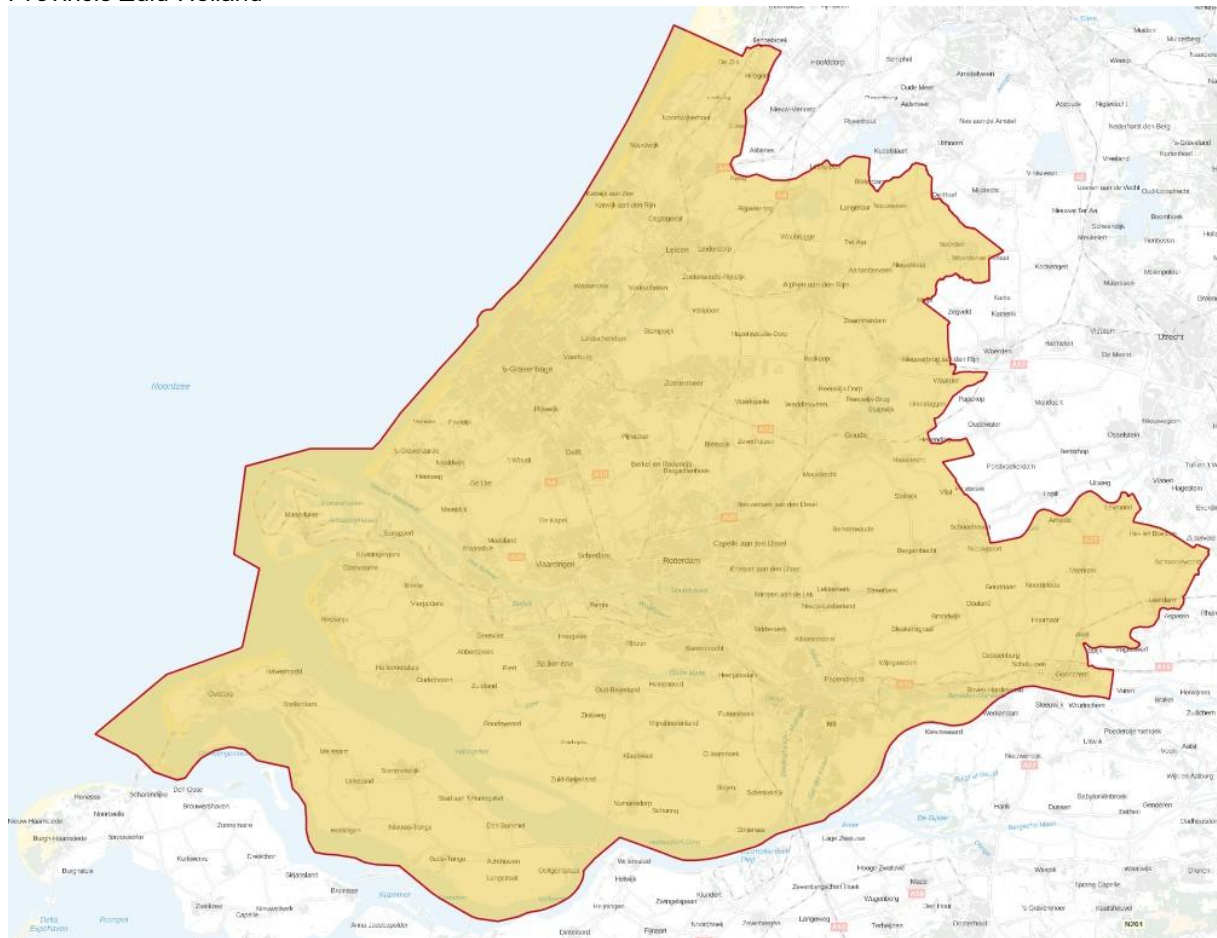
Aanleiding

Het Hoofdlijnenakkoord zet in op een extra impuls op de energietransitie. Dit heeft geleid tot het beschrijven van de beleidsdoelen in de Visie Ruimte en Mobiliteit en de Energie-agenda.

Afweging

De provincie ziet urgentie voor de energietransitie en heeft hierin verschillende rollen en verantwoordelijkheden, zoals een goede ruimtelijke ordening, vergunningverlening, toezicht en handhaving, aanbesteding van concessies openbaar vervoer.

Werkingsgebied:
Provincie Zuid-Holland

Energietransitie in de gebouwde omgeving

Beleidskeuze

De provincie wil de transitie naar een energie-efficiënte samenleving bevorderen, zodat op termijn duurzaam en CO₂-neutraal wordt voorzien in de energiebehoefte.

Bestaande bebouwing wordt gereed gemaakt voor de energietransitie. En nieuwbouw (woningen én overige gebouwen) hoort energie neutraal of energie leverend te worden uitgevoerd.

Toelichting

Omschrijving

De provincie zet zich in voor energiebesparing en -opwekking in bestaand stedelijk gebied, zoals bij beheer en renovatie van woningen (verduurzaming voorraad), woningbouw en herstructurering van bedrijventerreinen, kantorenlocaties en glastuinbouw. Middelen die hiervoor ingezet kunnen worden zijn: isoleren, aansluiten op een warmtenetwerk, cascaderen van lokale warmte, co-siting (bijeenbrengen en plannen van bedrijven met aansluitende warmtebehoeften) en efficiënter gebruik van energie. Om deze opgave te kunnen realiseren is de inzet van menskracht en middelen van de provincie, maar ook van onze partners van groot belang. Procesondersteuning en kennisdeling zijn bij uitstek middelen die de provincie kan leveren danwel faciliteren.

Het provinciale instrument van Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving zal nadrukkelijker worden ingezet om bedrijven daadwerkelijk maatregelen ter besparing van het energiegebruik te laten nemen.

Nieuwbouwlocaties bieden de grootste kans om energie-efficiency te realiseren. In deze tijd is het ondenkbaar dat er niet energiezuinig of zelfs energieneutraal wordt gebouwd al dan niet in combinatie met een decentrale hernieuwbare energievoorziening. De provincie is een groot voorstander van aardgasloze wijken, zowel bij nieuwbouw als renovatie. Dit vergt een andere blik op woning(ver)bouw van zowel provincie, gemeente, corporatie, ontwikkelaars, bouwsector, netbeheerders en installateurs. Deze nieuwe benadering van de woningbouwopgave is geëffectueerd door in de regionale woonvisies expliciet aandacht te vragen voor de duurzaamheid en energietransitie. Een paar voorbeelden van deze nieuwe gedachtegang zijn: het opnieuw beoordelen van woningbouwplannen die in de pijplijn zitten om deze alsnog gasloos te maken, het maken van afspraken met woningbouwcorporaties over het verduurzamen van woningen tijdens renovatierondes en het opstellen van criteria voor renovatie. De provincie wil alle stakeholders graag ondersteunen met middelen en mensen om deze omslag te laten plaatsvinden. Het is van belang hier kennis van op te doen en deze kennis breed te delen onder alle belanghebbende partners.

Regionale woonvisies worden gemaakt voor één of meerdere woningmarktgebieden. Hierbij vraagt de provincie om een onderbouwing van de keuzes en maatregelen in de woonopgave met betrekking tot energietransitie en klimaatadaptatie.

Het Zuid-Hollandse bedrijfsleven brengt onder andere innovaties voort die bijdragen aan de transitie naar een water- en energie-efficiënte samenleving. Zuid-Holland wordt daar niet alleen concurrerender door, maar ook duurzamer.

Motivering

Nationaal Belang: Ja

Provinciaal Belang: Ja

Wettelijke Taak of Bevoegdheid: Ja

De provincie zet in op haar ambities voor duurzame energie, om dit te bereiken is inzet op warmte, wind en zon alleen niet voldoende. In de provinciale energieagenda 'Watt Anders' is de ambitie opgenomen om alle woningen in Zuid-Holland in 2035 CO2 neutraal te laten zijn.

De noodzakelijke transitie naar een energie- en waterefficiënte samenleving biedt maatschappelijke en economische kansen, voor Zuid-Holland in het bijzonder.

Europese en nationale doelstellingen zijn een CO2-reductie van 20% in 2020 ten opzichte van 1990 en een energie-efficiëntiebesparing van 20% in 2020 ten opzichte van 2007.

De ambitie van het Rijk betreft 49% CO2 besparing in 2030 ten opzichte van 1990.

De provincie spant zich in om deze Europese en nationale energiedoelen in de breedte te bereiken, namelijk het realiseren van de reductie van energiegebruik en uitstoot van broeikasgassen (met name CO2). Hoe meer energie er wordt bespaard, hoe sneller de hernieuwbare energiedoelstelling wordt bereikt. Bespaarde energie hoeft bovendien niet te worden opgewekt, en is daarom vaak de voordeligste manier van CO2 –reductie.

De provincie wil haar ambities voor duurzame energie behalen, daarvoor is de inzet op warmte, wind en zon alleen niet voldoende. De provincie zet samen met de partners ook in op energiebesparing in bestaand stedelijk gebied, zoals bij renovatie en nieuwbouw van woningen en herstructurering van bedrijventerreinen, kantorenlocaties en glastuinbouw. Er wordt samengewerkt aan lokale warmte- en energietransitieplannen met aandacht voor de benodigde energie infrastructuur.

In de provinciale energieagenda 'Watt Anders' is de ambitie opgenomen om alle woningen in Zuid-Holland in 2035 CO2 neutraal te laten zijn. Dit betekent vanaf 2018 een opgave van ruim 92.000 bestaande woningen per jaar tot en met 2035.

Aanleiding

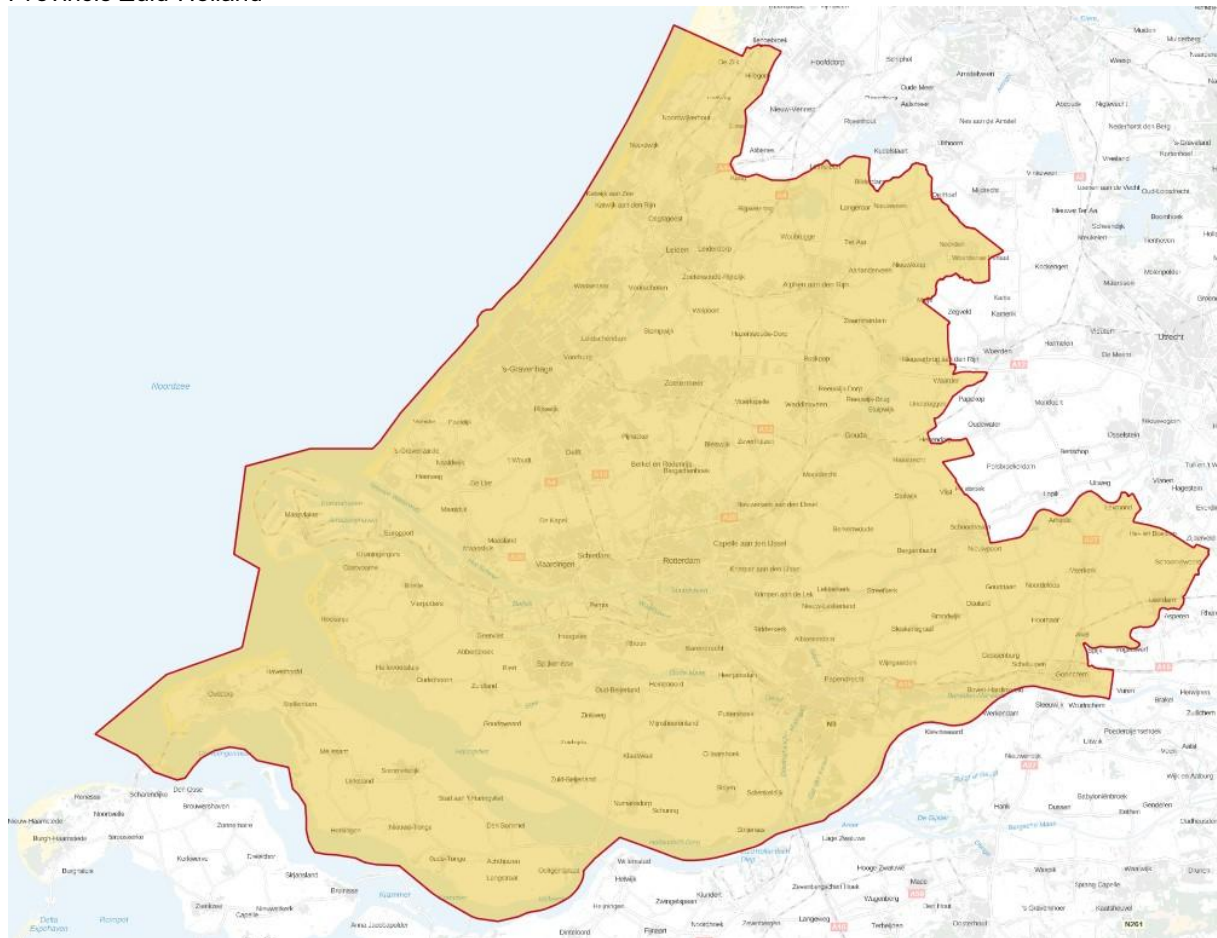
De overgang van fossiele brandstoffen naar duurzame of hernieuwbare energie en het hele proces (transitie) dat daarmee gepaard gaat.

Afweging

CO2 reductiedoelstellingen en de beschikbaarheid van fossiele brandstoffen leiden tot een noodzakelijke energietransitie.

Het gaat om het volgens de trias energetica toewerken naar besparing, opwekking en CO2-reductie op vele terreinen, waarbij de mainport, de greenports, het stedelijk gebied en mobiliteit alle van belang zijn. Dat gebeurt op vijf hoofdthema's: warmte, wind, zon, energie-efficiëntie en mobiliteit. Ook in de gebouwde omgeving.

Werkingsgebied:
Provincie Zuid-Holland

Energietransitie in mobiliteit

Beleidskeuze

De provincie wil transitie naar een energie-efficiënte samenleving, waarbij op termijn grotendeels duurzaam en CO₂-neutraal kan worden voorzien in de energiebehoefte. In 2030 rijdt alle regionaal openbaar vervoer, waarvoor de provincie concessiehouder is, volledig emissievrij. In 2050 is van elke provinciale weg en vaarweg de CO₂-balans neutraal. De maatregelen zijn opgenomen in het Programma Mobiliteit.

Toelichting

Omschrijving

De aanbesteding van het openbaar regionaal vervoer is een verantwoordelijkheid van de provincie. Het busvervoer zal in 2030 volledig emissievrij zijn. De twaalf provincies, het ministerie van I&M en de vervoerregio's MRDH en MRA hebben dat vastgelegd in het Bestuursakkoord zero emissie regionaal openbaar vervoer per bus. Bij de inrichting van ons beheerareaal spelen we in op nieuwe ontwikkelingen op het gebied van voertuig- en vaartuigtechniek. De ambitie van de provincie is om voorloper te zijn op energiebesparing bij uitvoering van groot onderhoud en bij het energiezuinig maken van provinciale wegen tijdens het reguliere gebruik. Met de proeftuinen N211 en N470 wordt kennis opgedaan over de haalbaarheid van de besparingsdoelen. In 2025 heeft elke provinciale weg of waterweg een CO₂-boekhouding. Het energiegebruik is dan met 25% gedaald t.o.v. 2015. In 2050 wordt er CO₂-neutraal gewerkt.

Motivering

Nationaal Belang: Ja

Provinciaal Belang: Ja

Wettelijke Taak of Bevoegdheid: Nee

De beleidsbeslissing past in de brede beslissing van de Energieagenda 2016-2020-2050 (Watt Anders) en is onderdeel van het brede afsprakenpakket met overheden in Nederland om een bijdrage te leveren aan de realisatie van het VN Klimaatakkoord van Parijs (2015).

Aanleiding

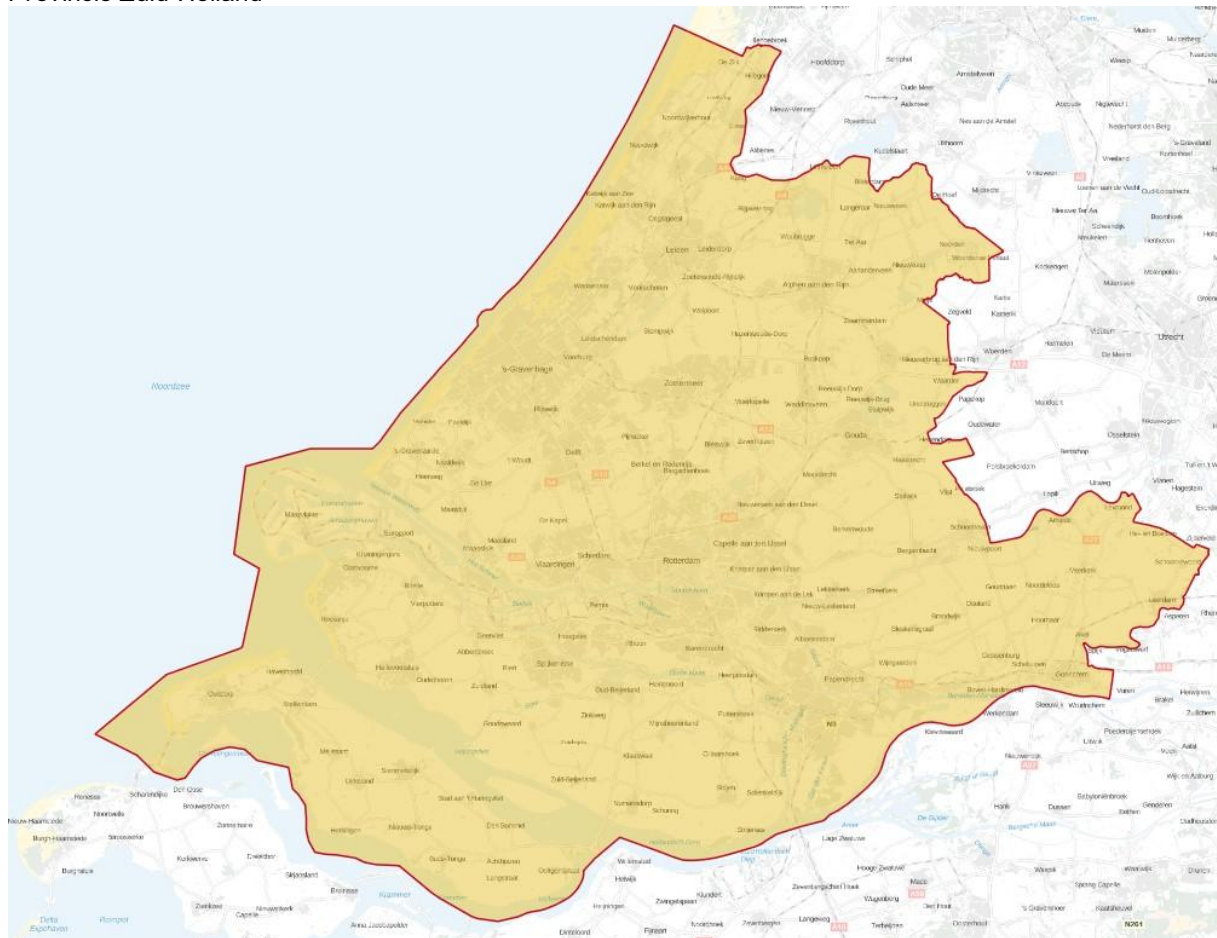
Een optimaal functionerend mobiliteitssysteem blijft een essentiële voorwaarde voor de economie van Zuid-Holland. De provincie zet, naast het verbeteren van de bestaande en aanleg van nieuwe infrastructuur ook in op het beter benutten en slimmer gebruiken van de bestaande capaciteit van het mobiliteitssysteem. Mobiliteit draagt bij aan 25% van de CO₂ uitstoot.

Afweging

Om het eindbeeld van energietransitie te bereiken liggen veel kansen bij de uitvoering van het provinciaal verkeer- en vervoerbeleid. Daar waar de provincie rol en positie heeft zijn ambities geformuleerd die ambitieus maar haalbaar zijn op basis van marktconsultaties en rapporten nationale kennisinstituten. Daarbij geldt de aanpak van de trias energetica:

1. Bespaar waar mogelijk energie bij aanbestedingen van aanleg en onderhoud van infrastructuur en bij OV concessies,
2. Biedt ruimte om duurzame (hernieuwbare) energie op te wekken binnen provinciale infrastructuur,
3. Stimuleer het gebruik van duurzame energie via aanbesteding en OV-concessies.

Werkingsgebied:
Provincie Zuid-Holland

Erfgoedlijnen ontwikkelen en beleefbaar maken

Beleidskeuze

De provincie draagt zorg voor het ontwikkelen en beleefbaar maken van Erfgoedlijnen

De provincie doet dit om te zorgen voor beschermd, benut, en beleefbaar cultureel erfgoed.

De provincie stimuleert door kaders te stellen en de provincie te vertegenwoordigen ten behoeve het ontwikkelen en beleefbaar maken van cultureel erfgoed zijnde erfgoedlijnen.

Toelichting

Omschrijving

Met deze beleidsbeslissing beoogt de provincie invulling te geven aan de volgende maatschappelijke opgave:

Zuid-Holland wil een toonaangevende provincie zijn waar mensen met plezier wonen, werken en recreëren. Daartoe verbeteren wij de kwaliteit van de leefomgeving. Cultuur en erfgoed zijn daarin belangrijke factoren. De provincie wil daarom haar unieke erfgoed behouden voor toekomstige generaties, door het erfgoed te beschermen, beleefbaar te maken en te benutten, zijnde het ontwikkelen en beleefbaar maken van Erfgoedlijnen.

Een erfgoedlijn is een geografische structuur (kust, trekvaart, oude duinenrij, eiland, etc.), die meerdere monumentale stippen met één gemeenschappelijk historisch verhaal verbindt tot één streep of lijn op de kaart. De erfgoedlijnen zijn ensembles van erfgoed, landschap en water, die kwaliteit verschaffen aan de ruimte en beschikken over groot recreatief en toeristisch potentieel. Let wel: de bij de erfgoedlijnen behorende netwerken van monumenten en daarbij behorende belanghebbende partijen zijn hiermee dus op twee manieren afgegrensd: via de geografie én het verhaal van de erfgoedlijn.

Motivering

Nationaal Belang: Ja

Provinciaal Belang: Ja

Wettelijke Taak of Bevoegdheid: Nee

Nationaal belang: De provincie geeft uitvoering aan de decentralisatie van restauratiemiddelen voor rijksmonumenten. Hiermee wordt de restauratie van rijksmonumenten verbonden met gebiedsontwikkeling. Het provinciaal beleid voor erfgoedlijnen gaat over het behoud en beleefbaar maken van grote monumentale structuren die gemeentegrenzen overschrijden en de geschiedenis van Zuid-Holland vertellen.

Aanleiding

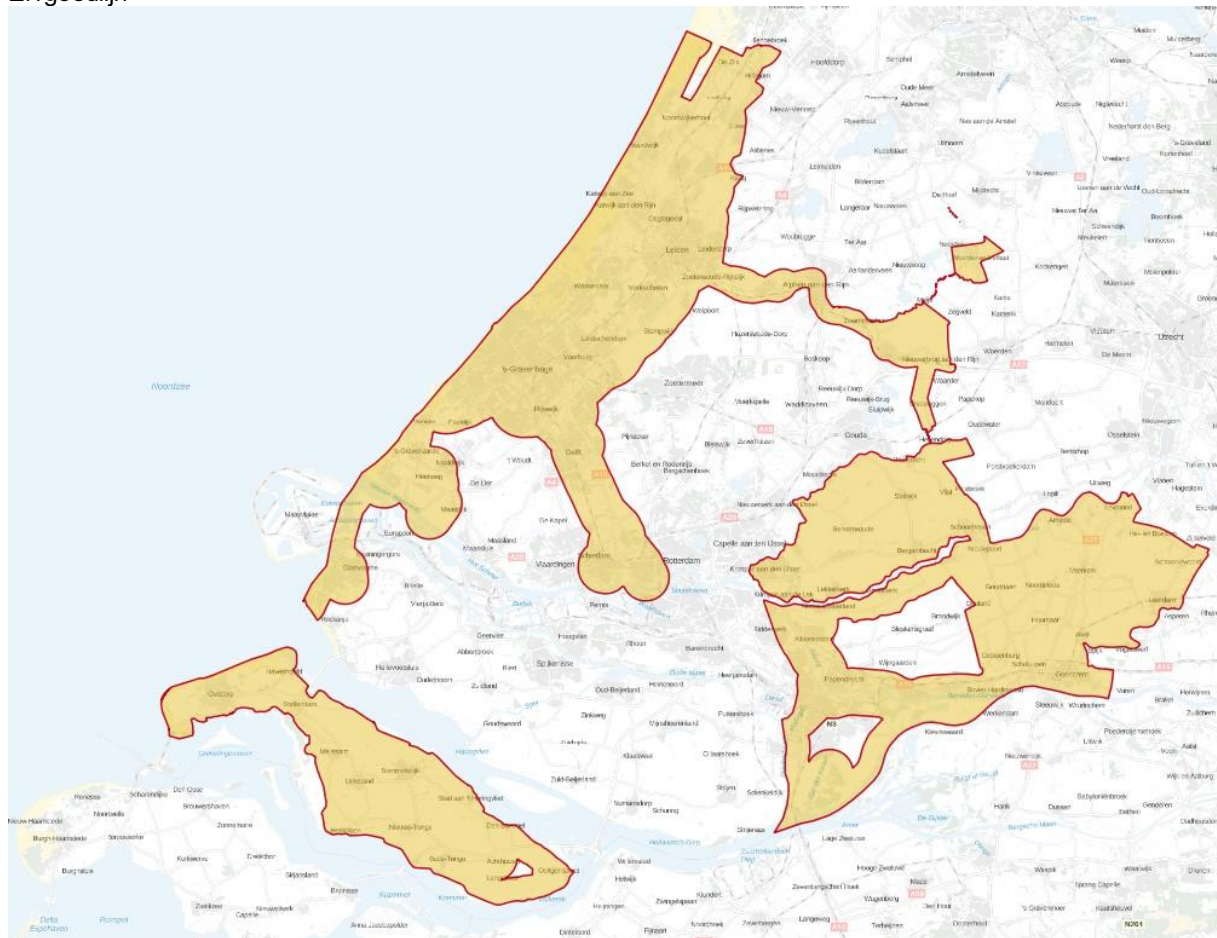
Het verhaal van de geschiedenis van Zuid-Holland is nog niet voldoende beleefbaar gemaakt. Tevens is de restauratie van rijksmonumenten nog niet voldoende verbonden aan gebiedsontwikkeling en integrale opgaven.

Afweging

Bij de erfgoedlijnen wil de provincie erfgoed op (boven)regionaal schaalniveau ontwikkelen tot goed bekende en bereikbare recreatief toeristische attracties. Door erfgoed te combineren met groen, water en

landschap wordt hun aantrekkelijkheid nog eens sterk vergroot. Dit is een complexe integrale opgave die aansluit bij het provinciaal schaalniveau maar die de provincie niet alleen kan realiseren. Daarom sluit de provincie bewust aan bij de grote energie die in de samenleving leeft. Bijvoorbeeld bij de vele vrijwilligers, stichtingen, verenigingen, medeoverheden en ondernemers. De provincie werkt daarbij op het meest effectieve schaalniveau samen in netwerken.

Werkingsgebied:
Erfgoedlijn

Externe Veiligheid (omgevingsveiligheid)

Beleidskeuze

Hoofddoel is een veiliger Zuid-Holland door de kans dat grote groepen mensen slachtoffer worden van ongevallen met gevaarlijke stoffen te minimaliseren.

In Zuid-Holland zijn het transport, de opslag en de verwerking van gevaarlijke stoffen zo op elkaar aangesloten dat de kans op een ramp tot een minimum wordt beperkt. In de buurt van risicovolle activiteiten zijn geen grote groepen mensen meer aanwezig, Transport van gevaarlijke stoffen vindt niet langer plaats door dichtbevolkte binnensteden. Risicovolle bedrijven zijn grotendeels geclusterd in risicoconcentratiegebieden. Het transport van en naar deze gebieden is op een veilige wijze geregeld. Daarnaast is, waar mogelijk, overgegaan op veiligere productieprocessen waarbij minder gebruik wordt gemaakt van gevaarlijke stoffen.

Om op lange termijn de knelpunten rond het spoorvervoer op te lossen, zet de provincie in op maximaal vervoer over de Betuweroute en de aanleg van een goederenlijn tussen Rotterdam en Antwerpen (Robel).

De werkwijze bij de vergunningverlening, toezicht en handhaving is uitgewerkt in de Nota vergunningverlening, toezicht en handhaving 2018 – 2021.

Om het ontstaan van nieuwe knelpunten rond de risicobronnen te voorkomen, vraagt de provincie de gemeenten om aannemelijk te maken dat op termijn aan de oriëntatiewaarde wordt voldaan, wanneer het groepsrisico als gevolg van een ruimtelijke ontwikkeling toeneemt en het berekende groepsrisico boven de oriëntatiewaarde ligt. De provincie vraagt in dat geval aan te tonen dat een maximale inspanning is geleverd om de gevolgen van een ongeval tot een minimum te beperken. Indien in bovengenoemde situatie het aantal blootgestelden toeneemt, dan vraagt de provincie maatregelen te nemen ter voorkoming of mitigatie van de gevolgen.

Daarnaast wordt voor specifieke infrastructuur met een groot economisch belang aanvullend beleid gevoerd om ontwikkelingen nabij deze infrastructuur niet te laten interfereren met de economische ontwikkeling. Dat gaat over de oevers van de Nieuwe Maas en de Nieuwe Waterweg en Rotterdam The Hague Airport.

Toelichting

Omschrijving

De provincie richt zich op de volgende taken:

1. Het clusteren van risicovolle activiteiten

De provincie richt zich op het clusteren van risicovolle activiteiten. Clustering beperkt indirect het ruimtebeslag van en het aantal blootgestelden aan risicovolle activiteiten. Daarnaast kan clustering van dergelijke activiteiten ook agglomeratiekracht opleveren (bundeling van kennis/ mensen). Binnen de clusters geven we ruimte aan het economische belang van de bedrijven. Ook besteden we aandacht aan eventuele negatieve gevolgen van het clusteren van risicovolle activiteiten, zoals domino-effecten en mogelijke toename van transport. Het clusteren van risicovolle activiteiten speelt vooral in de regio's Rotterdam-Rijnmond en Zuid-Holland Zuid.

2. Verantwoord combineren van risicovolle activiteiten

Een combinatie van risicovolle activiteiten en kwetsbare objecten is niet altijd te vermijden. In die gevallen willen we het gebied zo veilig mogelijk inrichten, zodat grote groepen mensen beschermd worden tegen ongevallen met gevaarlijke stoffen. Het groepsrisico speelt hierin een belangrijke rol. Dit is uitgewerkt in de werkwijze groepsrisico en ruimtelijke ordening. Externe veiligheid zal om volwaardig meegenomen te

kunnen worden vroegtijdig in de ruimtelijke overwegingen een plaats moeten krijgen. Vervoer van gevaarlijke stoffen is een grote risicoveroorzaker, waar provincie en gemeenten zelf geen rechtstreekse invloed op hebben. De provincie zet in op een lobby richting het Rijk voor de resterende knelpunten.

3. Reduceren van risico's aan de bron

Wanneer het onvermijdelijk is dat functies samenkomen, zetten we in op het reduceren van risico's aan de bron. De wens tot het reduceren van risico's aan de bron geldt zowel voor inrichtingen als voor transport. De uitwerking voor provinciale inrichtingen is vastgelegd in de Nota vergunningverlening, toezicht en handhaving. Voor gemeentelijke inrichtingen is de inzet om dit beleid door de gemeenten te laten overnemen. Voor transport wordt vooral ingezet op beleidsbeïnvloeding.

4. Nemen van maatregelen in de omgeving van een risicovolle activiteit

Naast het nemen op maatregelen bij de bron, stimuleren we dat er zo veel mogelijk maatregelen worden genomen in de omgeving van de risicovolle activiteit, om de effecten van een calamiteit te beperken. Het gaat dan om maatregelen zoals alarmering, bescherming, zelfredzaamheid en hulpverlening. De provincie stimuleert dat de benodigde basisinformatie hiervoor beschikbaar komt en dat hierover wordt gecommuniceerd.

5. Verhogen van de kwaliteit van de uitvoering

Naast het nemen op maatregelen bij de bron, stimuleren we dat er zo veel mogelijk maatregelen worden genomen in de omgeving van de risicovolle activiteit, om de effecten van een calamiteit te beperken. Het gaat dan om maatregelen zoals alarmering, bescherming, zelfredzaamheid en hulpverlening. De provincie stimuleert dat de benodigde basisinformatie hiervoor beschikbaar komt en dat hierover wordt gecommuniceerd.

6. Risicokaart

In de Wet veiligheidsrisico's is vastgelegd dat de provincies zorg dragen voor de productie en het beheer van een geografische kaart waarop aanwezige risico's zijn aangeduid.

Motivering

Nationaal Belang: Ja

Provinciaal Belang: Ja

Wettelijke Taak of Bevoegdheid: Ja

De beleidsbeslissing en taken komen voort uit bestaande wet- en regelgeving waarvan de belangrijkste de Wet milieubeheer is.

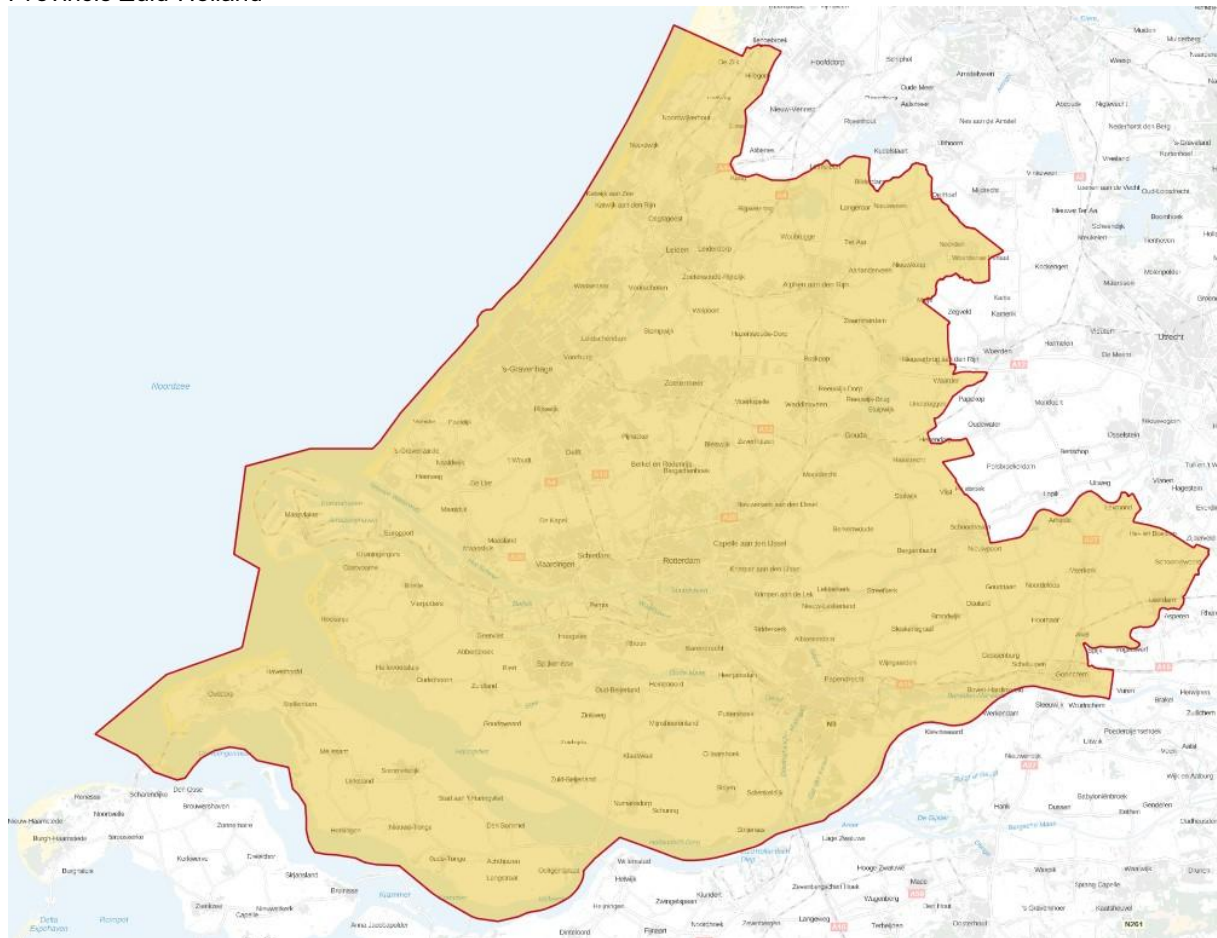
Aanleiding

De beleidsbeslissing sluit aan op de al lang bestaande aandacht voor externe (voorheen industriële) veiligheid in een dichtbevolkte en geïndustrialiseerde provincie.

Afweging

Externe veiligheid gaat over risico's voor de omgeving door productie, opslag en transport (inclusief buisleidingen) van gevaarlijke stoffen en luchtvaart. De provincie Zuid-Holland – de regio Rijnmond in het bijzonder – heeft meer dan andere delen van Nederland te maken met deze risico's. Er vindt hier veel transport van gevaarlijke stoffen plaats en er is hier een concentratie van risicovolle bedrijvigheid. Tegelijkertijd is Zuid-Holland een dichtbevolkte provincie, wat het risico op slachtoffers bij rampen vergroot.

Werkingsgebied:
Provincie Zuid-Holland

Faunabeleid

Beleidskeuze

De provincie draagt zorg voor een breed gedragen faunabeleid. Om zo de balans te bewerkstelligen tussen economische belangen, gezondheid, veiligheid en de populaties van in het wild levende dieren.

Toelichting

Omschrijving

De provincie is bevoegd gezag voor de uitvoering van de Wet natuurbescherming een van de onderdelen daarvan is faunabeleid. Belangrijke partner bij de uitvoering is de Faunabeheereenheid Zuid-Holland. De Omgevingsdienst Haaglanden verleent namens de provincie de vergunningen en de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid is verantwoordelijk voor het toezicht en de handhaving. Bij12-Faunafonds verleent namens de provincie tegemoetkomingen in de schade veroorzaakt door wilde dieren bij agrarische bedrijven.

Motivering

Nationaal Belang: Nee

Provinciaal Belang: Ja

Wettelijke Taak of Bevoegdheid: Ja

De provincie is bevoegd gezag voor de uitvoering van de Wet natuurbescherming een van de onderdelen daarvan is faunabeleid.

Effectief faunabeheer kan economische schade beperken en daarmee ook de kosten voor de provincie. Daarnaast draagt het faunabeheer bij aan het beperken van de risico's bij onder andere luchthavens, waterkeringen en infrastructuur.

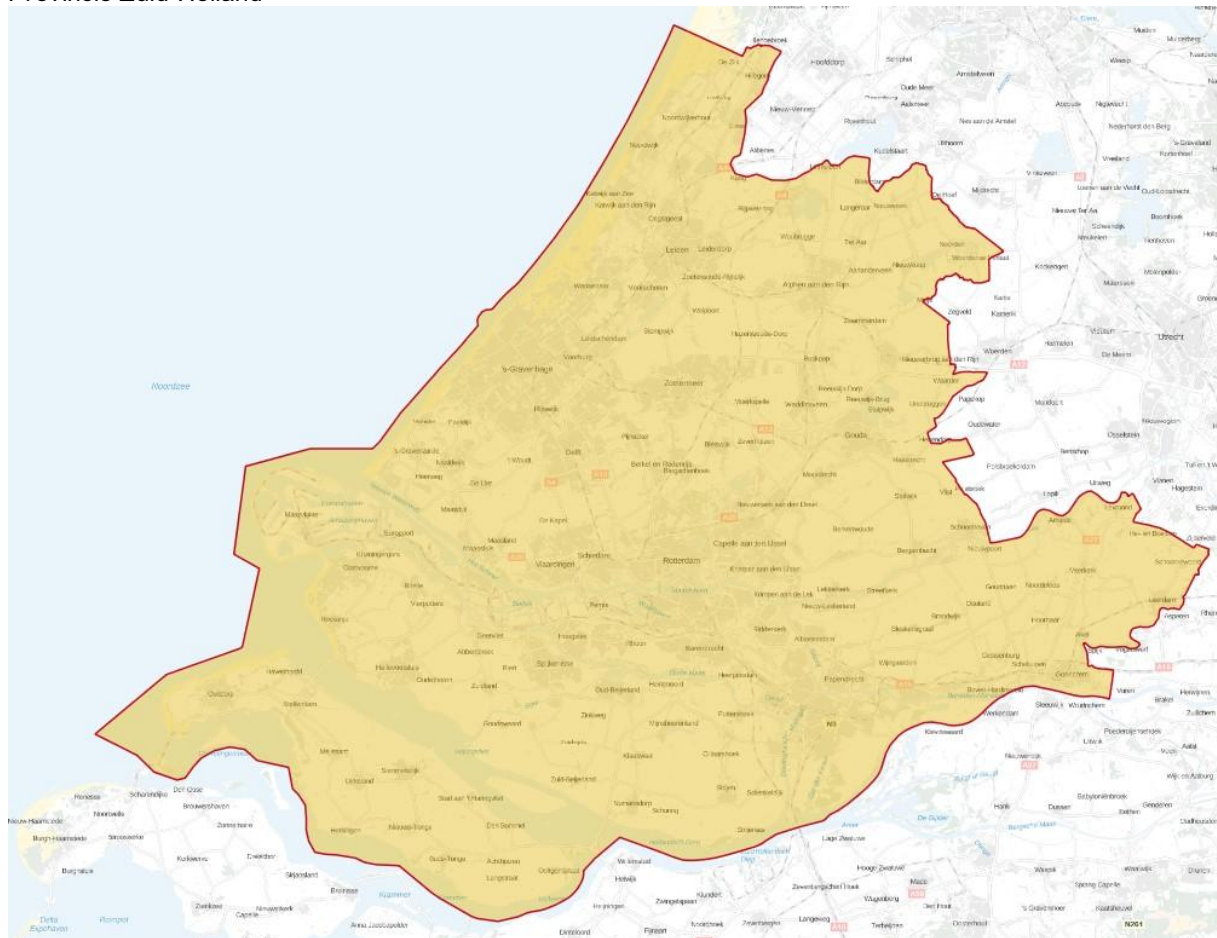
Aanleiding

Overlast door in het wild levende dieren.

Afweging

De balans bewerkstelligen tussen economische belangen, gezondheid, veiligheid en de populaties van in het wild levende dieren. Daarbij hebben we aandacht voor het dierenwelzijn op de lange en korte termijn.

Werkingsgebied:
Provincie Zuid-Holland

Flexwonen

Beleidskeuze

De provincie wil gemeenten stimuleren om te voorzien in woonruimte voor woningzoekenden die snel tijdelijke woonruimte nodig hebben. Vanwege de huidige spanning op de woningmarkt is het voor veel woningzoekenden lastig om op eigen kracht op tijd een voor hen betaalbare woning te vinden. Bij flexwonen gaat het om het voorzien in woonruimte voor woningzoekenden die snel tijdelijk woonruimte nodig hebben en daarmee tijd krijgen om op de reguliere woningmarkt naar een structurele oplossing te zoeken. Flexwonen is een mogelijkheid om de bestaande woningmarkt meer flexibel te maken en de druk op de reguliere voorraad te verminderen. De provincie ondersteunt initiatieven op het gebied van flexwonen en zal met regio's het gesprek aangaan of dit type woningen een plek kunnen krijgen in de regionale woonvisie.

Toelichting

Omschrijving

Flexwonen is bedoeld voor een heel brede groep mensen, zoals vergunninghouders, (buitenlandse) studenten, starters op de woningmarkt, gescheiden mensen, mensen die uit hun woning zijn gezet, mensen afkomstig uit een woonzorginstelling, arbeidsmigranten, mantelzorgers.

Veelal gaat het om mensen die met spoed een woonruimte zoeken, daarom worden ze ook wel spoedzoekers genoemd.

In de provincie Zuid-Holland zien we dat de woningmarkt op dit moment weinig woonruimte voor spoedzoekers biedt.

Flexwonen kan echter ook ingezet worden in gebieden waar veel druk op de woningmarkt is (permanente flexibele schil) of juist (op termijn) sprake is van afnemende vraag (en de bouw van permanente woningen niet nodig is).

Flexwonen heeft daarmee een functie als ventiel; de (tijdelijke) druk op de woningmarkt kan met behulp van flexwonen opgevangen worden.

Bij flexwonen kan gedacht worden aan het transformeren van kantoorgebouwen of voormalige verzorgingstehuizen naar woonruimten, het neerzetten van (verplaatsbare) woonunits, bijvoorbeeld op lege gronden die nu nog niet bebouwd worden, of het werken met tijdelijke huurcontracten in (permanente) woningen; deze kunnen dan bijvoorbeeld fungeren als doorstroomwoning.

Via flexwonen kunnen meerdere doelgroepen gemengd worden gehuisvest. Op die manier wordt dus tegelijkertijd woonruimte aangeboden aan meer dan één doelgroep.

Wij zien dat er een grote vraag is naar snel beschikbare, tijdelijke woonruimten. Tegelijk zien we dat het nog niet echt tot initiatieven komt.

Met de activiteiten die wij op het gebied van flexwonen in gang willen zetten, willen we ons richten op het agenderen én promoten van dit onderwerp, het ontwikkelen van veel meer inzicht op dit onderwerp (bij onszelf en bij andere partijen) en op het wegnemen van belemmeringen die partijen nu (denken te) ervaren. Een aantal van deze belemmeringen heeft ook te maken met te weinig kennis op dit onderwerp.

Wij denken met flexwonen de druk op de reguliere voorraad te verminderen en een aantal minder gewenste oplossingen die diverse doelgroepen nu gebruiken, zoals de permanente bewoning van recreatieterreinen, te kunnen verminderen.

Beleid

Vanuit de provincie Zuid-Holland willen wij de volgende lijn inzetten:

- Flexwonen agenderen én promoten: vanuit de provincie actief het belang van flexwonen uitdragen
- Beleid maken op flexwonen

Beleid maken op flexwonen

In het beleid slaat het flexwonen neer in de regionale woonvisies en ons ruimtelijk beleid.

Het flexwonen willen wij meer dan nu het geval is, integreren in de woonvisies. De doelgroepen voor flexwonen maken onderdeel uit van de regionale woonvisies, een belangrijk deel van deze doelgroepen kan via flexwonen worden gehuisvest. Ook dit past binnen de uitwerking van het sturen op kwaliteit in plaats van op kwantiteit.

Motivering

Nationaal Belang: Ja

Provinciaal Belang: Ja

Wettelijke Taak of Bevoegdheid: Nee

Het rijk wil samen met andere overheden de opgaven op de woningmarkt aanpakken en deze met grote(re) maatschappelijke meerwaarde realiseren. Hier doorheen spelen verschillende kwalitatieve vragen die aandacht vragen. Bijvoorbeeld rondom klimaat, duurzaamheid, leefomgeving, betaalbaarheid, integratie, doorstroming, doelgroepen (w.o. vergunninghouders en studenten), zorg (ouderen en mensen met GGZ-problematiek) en mobiliteit. Het rijk kijkt daarbij ook naar mogelijkheden om de bestaande voorraad beter en flexibeler te benutten en heeft aandacht voor doorstroming, betaalbaarheid (zeker in de sociale huursector) en klimaatbestendigheid en zorg. De huisvesting van bijzondere doelgroepen maakt onderdeel uit van de Nationale woonagenda.

Aanleiding

Diverse maatschappelijke ontwikkelingen geven aanleiding om aandacht te besteden aan flexwonen.

Afweging

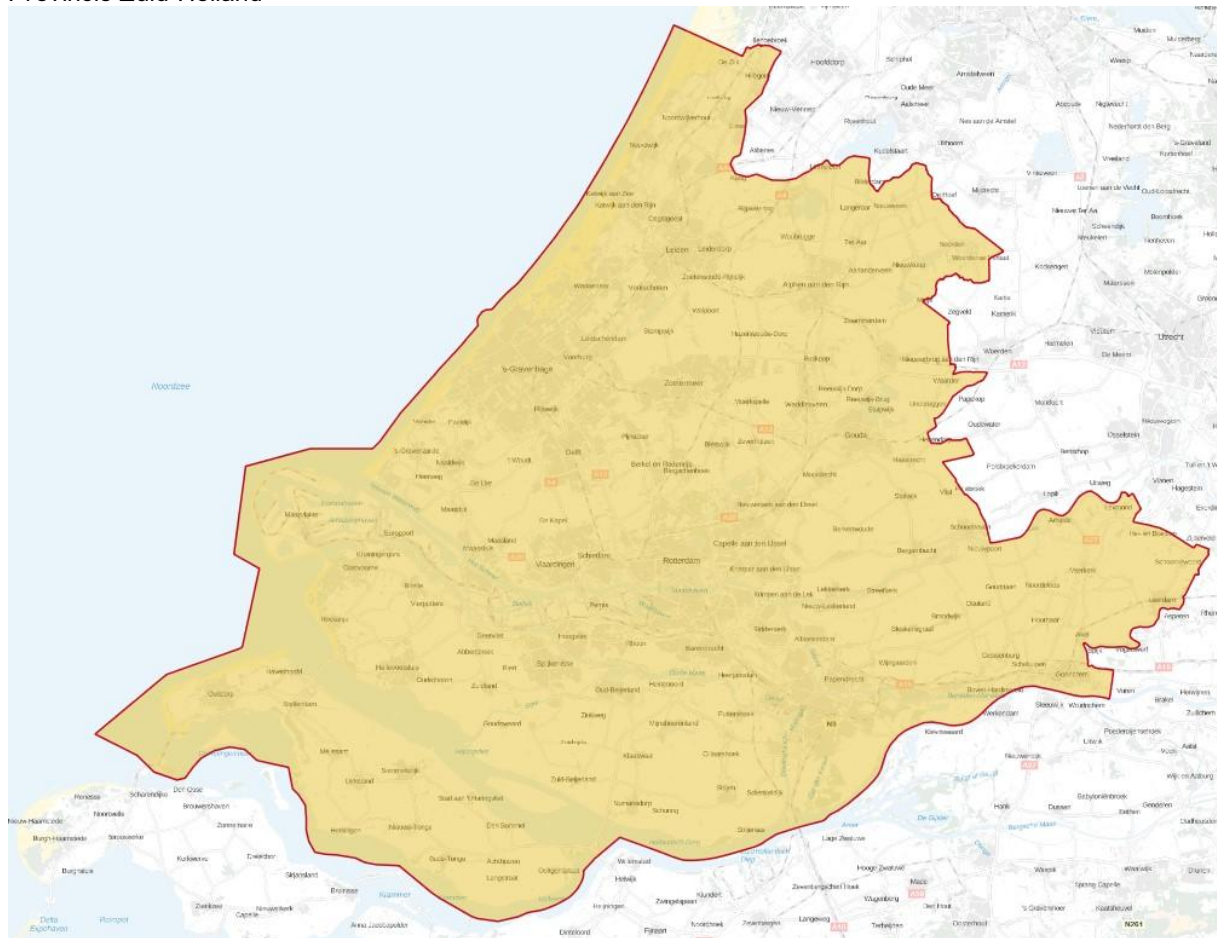
Aanleidingen in Zuid-Holland zijn:

- Vergunninghouders: de instroom van vergunninghouders kent een sterk fluctuerende samenstelling en daarmee een fluctuerende huisvestingsvraag: van alleenstaanden (vraag naar 1-persoonswoonruimtes) tot (grote) gezinnen (vraag naar (grote) gezinswoningen). De woningvoorraad binnen een gemeente is lang niet altijd toegesneden op deze wisselende vraag en daarnaast zijn er meer mensen die op de wachtlijst staan voor goedkope woningen.
- Arbeidsmigranten: arbeidsmigranten zijn van belang voor de economie van Zuid-Holland. Er is een tekort aan locaties om arbeidsmigranten te huisvesten. Bedrijven kunnen niet voldoende arbeidsmigranten aantrekken wegens gebrek aan huisvestingsmogelijkheden en komen hierdoor in de knel met hun bedrijfsvoering.
- In Zuid-Holland is een enorme druk op de woningmarkt. Met de verstedelijkingsopgave die er ligt wordt voor een groot deel ingezet op de verdichtingsopgave. Flexwonen kan helpen als flexibele schil om de

bestaande woningvoorraad heen (ook in gebieden waar in de toekomst de woningbehoefte zal afnemen) en fungeren als 'ventiel' voor de verstedelijkingsdruk.

- Bewoning vakantieparken: in heel Nederland en zeker ook in Zuid-Holland is sprake van ongewenste permanente bewoning van vakantieparken door diverse groepen spoedzoekers (arbeidsmigranten, gescheiden mensen, mensen die uit huis geplaatst zijn etc). Vanuit ons ruimtelijk beleid vinden wij permanente bewoning ongewenst,. Mensen hebben echter vaak geen andere oplossing beschikbaar. Met het toevoegen van flexwoningen aan de reguliere woningvoorraad bieden we woningzoekenden die snel andere woonruimte willen, tijdelijke woonruimte die hen de rust geeft om verder te zoeken naar een structurele huisvestingsoplossing.

Werkingsgebied:
Provincie Zuid-Holland

Garanderen in voldoende mate van windvang en zicht op historische windmolens

Beleidskeuze

De provincie draagt zorg voor het garanderen (in voldoende mate) van vrije windvang van en zicht op historische windmolens in Zuid-Holland.

De provincie doet dit om te zorgen voor een beter beschermd, benut en beleefbaar cultureel erfgoed

De provincie regelt dit door kaders te stellen via de omgevingsverordening en de provincie te vertegenwoordigen ten behoeve van het garanderen van vrije windvang van en het zicht op historische windmolens in Zuid-Holland (molenbiotoop).

Toelichting

Omschrijving

Via deze beleidsbeslissing beoogt de provincie invulling te geven aan de volgende maatschappelijke opgave. Zuid-Holland wil een toonaangevende provincie zijn waar mensen met plezier wonen, werken en recreëren. Daartoe verbeteren wij de kwaliteit van de leefomgeving. Cultuur en erfgoed zijn daarin belangrijke factoren. De provincie wil daarom haar unieke erfgoed behouden voor toekomstige generaties, door het erfgoed te beschermen, beleefbaar te maken en te benutten, zijnde het behoud van vrije windvang van en zicht op historische windmolens in Zuid-Holland.

Motivering

Nationaal Belang: Ja

Provinciaal Belang: Ja

Wettelijke Taak of Bevoegdheid: Nee

Bijna alle 228 historische windmolens in Zuid-Holland zijn ook van nationaal belang (beschermd als rijksmonument). Via de provinciale molenbiotoop wordt aanvullend op het behoud van het monumentale object ook de omgeving van het monument beschermd, door het behouden van vrij zicht en voldoende windvang.

Aanleiding

Het beschermen, beleven en benutten van historische windmolens gaat niet vanzelf. Dat geldt in het bijzonder voor een provincie als Zuid-Holland waar de druk op de ruimte groot is. Daarom moet het molenbelang worden afgewogen tegen andere ruimtelijke en ook economische belangen. Gezien het grote belang van historische windmolens voor Zuid-Holland is hier sprake van een provinciaal belang wat het niveau van de gemeente te boven gaat. Vanuit haar ambitie voor een goede ruimtelijke ontwikkeling en een aantrekkelijke leefomgeving stelt de provincie zodoende bij historische windmolens regels voor behoud van hun omgeving en functioneren. Deze 'molenbiotoopregel' kent een verschil tussen landelijk en stedelijk gebied. Voor het stedelijk gebied is de regel soepeler, om zo rekening te houden met de grotere druk op de ruimte.

In het geval een ruimtelijke afweging toch nadelig uitpakt voor de molen kan, na een ontheffingsprocedure, een financiële compensatieregeling in werking treden. Het is dus niet zo dat het molenbelang alle ruimtelijke ontwikkelingen kan tegen houden. Er is altijd een bestuurlijke afweging mogelijk.

Afweging

Historische windmolens zijn iconen van Zuid-Holland. Onze provincie telt 228 complete molens, maar liefst een kwart van het Nederlandse molenbestand. Zuid-Holland zonder zijn historische windmolens is ondenkbaar. Ze zijn blikvangers in het landschap en op buitenlandse toeristen hebben zij een grote aantrekkingskracht. Een molen moet kunnen draaien en malen, want 'rust, roest'. Bovendien is een draaiende molen - als functionerend monument - van extra waarde voor zijn omgeving. Het is bij het draaien van belang dat de windvang niet door obstakels belemmerd wordt. Een molen draagt veel bij aan de kwaliteit van de ruimte, maar dan moet je hem wel kunnen zien. Allemaal goede redenen om de ruimte rond een molen zo veel mogelijk van (hoge) bebouwing en beplanting vrij te houden. Dat is het doel van de 'molenbiotoop' in de Omgevingsverordening. Zie verder: <https://www.zuid-holland.nl/onderwerpen/landschap/cultuur-erfgoed>

Werkingsgebied:
Molenbiotoop

Geluidhinder

Beleidskeuze

De belangrijkste provinciale verantwoordelijkheden voor geluidhinder concentreren zich op de provinciale infrastructuur, provinciale inrichtingen, regionale luchthavens en stiltegebieden. De inzet is gericht op het voorkomen en verminderen van geluidhinder door weg-(en rail) verkeer, luchtvaart en industrie (zonering en vergunningverlening) en het aanwijzen en beschermen van stiltegebieden. Maatschappelijk gewenste ontwikkelingen (op het gebied van bijvoorbeeld economie, verkeer en vervoer) moeten kunnen plaatsvinden terwijl tegelijkertijd de burger wordt beschermd tegen geluidhinder. Daarbij is het streven om de wettelijke geluidtaken, naast vergunningverlening Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (WABO), te integreren in de provinciale kerntaken ruimte, economie en bereikbaarheid.

De provincie wil als bevoegd gezag voor kleine en recreatieve luchthavens milieuraandvoorwaarden scheppen waarbinnen kan worden voldaan aan de maatschappelijke behoefte aan luchtvaart.

De werkwijze bij de vergunningverlening, toezicht en handhaving is uitgewerkt in de Nota vergunningverlening, toezicht en handhaving 2018 – 2021.

Toelichting

Omschrijving

De provincie richt zich op de volgende taken:

1. Wegen

- Aanpak geluidhinder langs provinciale wegen via het Actieplan geluid, waarbij de provincie zich inzet om binnen de beschikbare middelen het aantal geluidgehinderden zoveel mogelijk terug te dringen. (wettelijke taak);
- Besluiten hogere grenswaarden bij provinciale- en rijksinfrastructuur (wettelijke taak);
- Maken en monitoren en geluidbelastingkaarten (wettelijke taak);
- Verbetering van de geluidwetgeving via Samen Werken in de Uitvoering van Nieuw Geluidbeleid). (SWUNG 2) (provinciale inzet);
- Kwaliteit van de besluitvorming voor geluidhinder verbeteren (provinciaal beleid);
- Inzet ISV gelden op te saneren woningen (wettelijke taak). (in OW onder de naam Ssv)

2. Luchtvaart

Verlenen van luchthavenbesluiten en luchthavenregelingen en ontheffingen (wettelijke taak) waarbij als provinciaal doel (Beleidsplan Regionale Luchtvaart 2008-2020) gesteld is dat de kwaliteit van de leefomgeving zoals veiligheid en milieu niet mag verslechteren door de regionale luchtvaart ten opzichte van de situatie in 2008.

3. Industrie

De vergunningverlening wordt uitgevoerd door de regionale omgevingsdiensten op basis van de Nota vergunningen, toezicht en handhaving 2018-2021. Verder is de provinciale inzet gericht op verbetering van de geluidwetgeving (SWUNG 2 en het optimaliseren van efficiënt ruimtegebruik op industrieterreinen gekoppeld aan geluidruimteverdeling (provinciaal beleid).

4. Cumulatie: optelsom van geluidbronnen

De provincie is verplicht bij diverse besluitvorming rekening te houden met cumulatie van geluid (reconstructie of aanleg wegen, inpassingsplannen) (wettelijke taak).

5. Stiltegebieden

Aanwijzen en beschermen van stiltegebieden (wettelijke taak). De stiltegebieden zijn aangewezen in de Omgevingsverordening.

Motivering

Nationaal Belang: Nee

Provinciaal Belang: Ja

Wettelijke Taak of Bevoegdheid: Ja

Deze taken komen voort uit bestaande wet- en regelgeving waarvan de belangrijkste de Wet milieubeheer, de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, de Wet geluidhinder, de Wet luchtvaart en de Crisis- en herstelwet zijn. Als provincie willen we invloed uitoefenen op in ontwikkeling zijnde wetgeving, ten gunste van ruimtelijke ontwikkelingsmogelijkheden.

Vanuit de Wet geluidhinder is de provincie verplicht tot het maken van een geluidbelastingkaart voor de provinciale wegen, het opstellen van een actieplan geluid voor provinciale wegen en het aanwijzen van stiltegebieden.

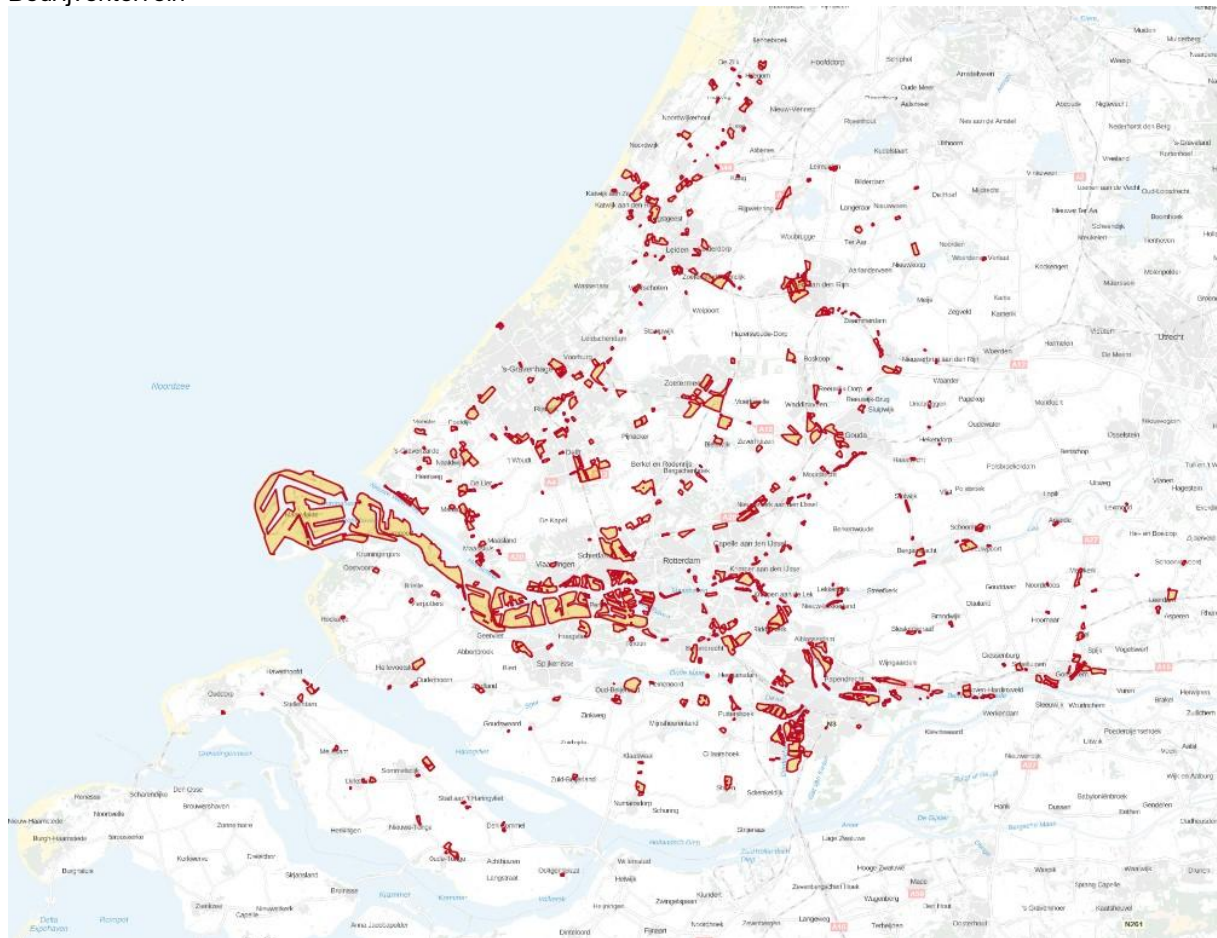
Aanleiding

Op basis van wettelijke taken om geluidhinder en nadelige gezondheidseffecten zoveel mogelijk te voorkomen.

Afweging

Vermindering van geluidbelasting geeft veel gezondheidswinst en vergroot de mogelijkheden voor economische en ruimtelijke ontwikkeling.

Werkingsgebied:
Bedrijventerrein

Geurhinder

Beleidskeuze

Geurhinder - ofwel stank - wordt vooral veroorzaakt door industriële activiteiten en veehouderij (megastallen). Geureffecten worden beperkt door het nemen van bronmaatregelen. Bij de vergunningverlening past de provincie het geurhinderbeleid toe. Hierbij wordt het acceptabele hinderniveau vastgesteld om te zorgen dat geurgevoelige objecten worden beschermd tegen onacceptabele geurhinder. Het industriële complex in de regio Rijnmond veroorzaakt nog steeds stankhinder. Voor Rijnmond is er dan ook beleid vastgesteld gericht op lokale geuraanpak.

De werkwijze bij de vergunningverlening, toezicht en handhaving is uitgewerkt in de Nota vergunningverlening, toezicht en handhaving 2018 – 2021.

Toelichting

Omschrijving

Het geurhinderbeleid werkt enerzijds door richting bedrijven met Hoge Milieuhindercategorie (HMC-bedrijven), die te vinden zijn in de zeehavengebieden in de Rotterdamse Regio en de Drechtsteden. De ruimte voor HMC-bedrijven staan onder druk door de milieuzoneringen rond de oprukkende woningbouw. Gezien het belang van de HMC bedrijven is de (milieu)ruimte voor dit type bedrijven van provinciaal belang. Uitgangspunt voor bestemmingsplannen is het mogelijk maken van de hoogst mogelijke categorie op het bedrijventerrein.

Anderzijds werkt het geurhinderbeleid door naar de vergunningverlening aan bedrijven waar de provincie het bevoegd gezag voor is en het acceptabel hinderniveau bepaalt. Ook zijn er regels opgenomen met betrekking tot geurneutraliserende middelen.

Motivering

Nationaal Belang: Nee

Provinciaal Belang: Ja

Wettelijke Taak of Bevoegdheid: Ja

Op grond van de Wet milieubeheer heeft het bevoegd gezag de verplichting om aan te geven wat een aanvaardbaar geurhinderniveau is. Omdat er geen landelijk beleid is waarbij kan worden aangehaakt, is provinciaal geurbeleid opgesteld om uniforme afweging per besluit waar geur een rol speelt, mogelijk te maken.

De (milieu)ruimte voor HMC bedrijven is een provinciaal belang (VRM).

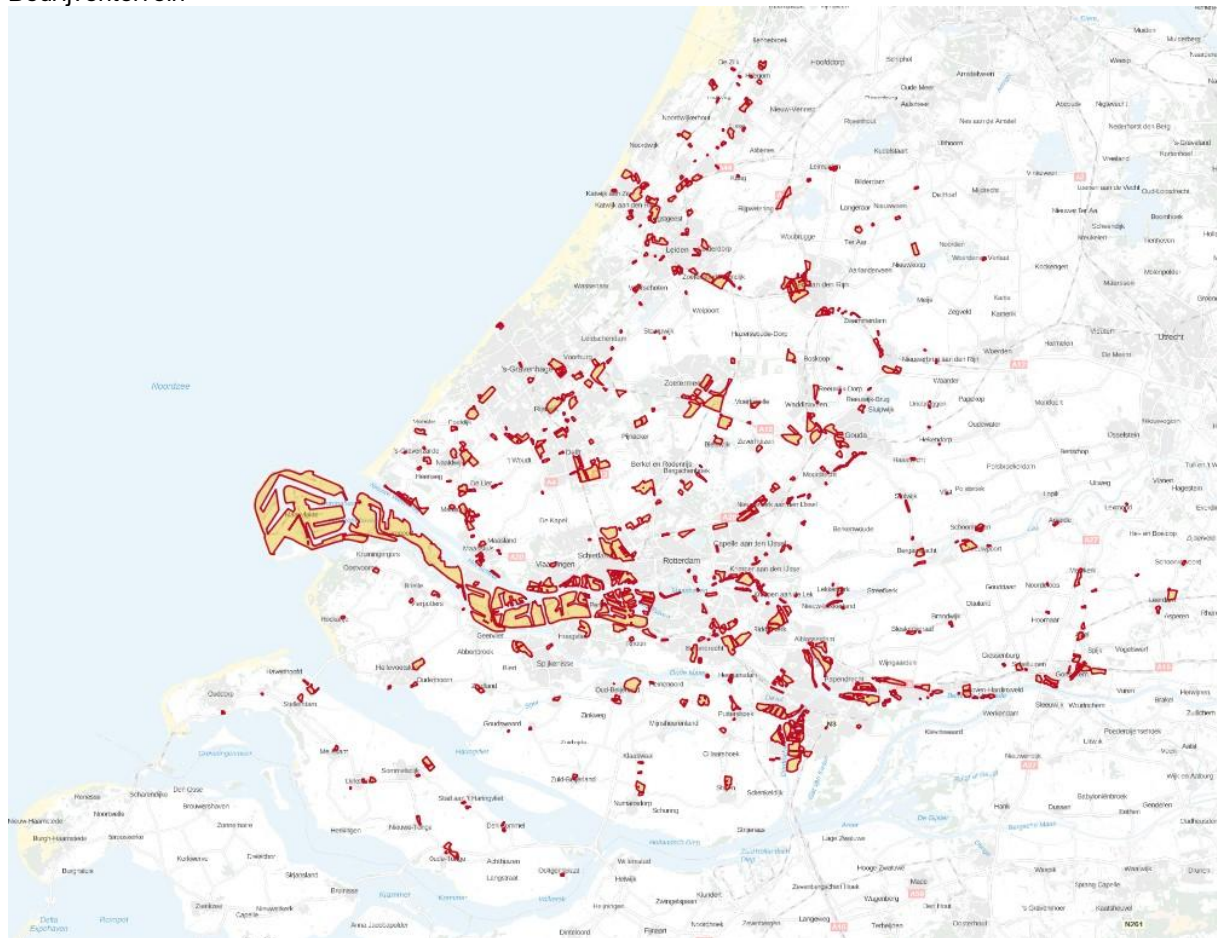
Aanleiding

De aanwezigheid van veel geurgehinderden door industriegeur in Zuid-Holland. In Rijnmond deed zich de meeste geurhinder van de industrie voor vanwege de cumulatie van bronnen. Daarom is hiervoor aanvullend beleid geformuleerd.

Afweging

Het terugdringen van de geurhinder tot een acceptabel hinderniveau en het veiligstellen van de (milieu)ruimte voor de HMC bedrijven.

Werkingsgebied:
Bedrijventerrein

Groene buffers

Beleidskeuze

De provincie wil in alle overgangsgebieden van stedelijk gebied naar open landschap het contrast behouden tussen de dynamiek en dichtheid van de stad en de luwte van de aangrenzende groene ruimte. Daarom zijn deze gebieden aangewezen als groene buffer en als zodanig beschermd.

Toelichting

Omschrijving

Het contrast tussen de dynamiek en dichtheid van de stad en de luwte van de aangrenzende groene ruimte is een belangrijke kwaliteit. De provincie wil in alle overgangsgebieden van stedelijk gebied naar open landschap deze contrastkwaliteit behouden. Het accent in de groene ruimte rond het stedelijk gebied ligt op een betere verweving van recreatie, natuur, water en landbouw.

Aantrekkelijke landschappen en toegankelijke natuur nabij de stad zijn belangrijk voor een goed leef- en vestigingsklimaat in de stad. Ze hebben een positief effect op de gezondheid en het welbevinden van mensen. In de groene ruimte nabij de stad is verbetering van de recreatieve kwaliteit en bereikbaarheid daarom een belangrijke opgave. Goede stad-landverbindingen, fijnmazige netwerken en opheffing van barrières kunnen de toegankelijkheid van het landschap nabij de stad verbeteren. Ook natuur heeft een recreatieve waarde en moet zo veel mogelijk toegankelijk zijn. De landbouw kan op diverse manieren verbreden en inspelen op de nabijheid van de stad.

Deze opgave heeft extra urgentie in relatief kleine open ruimten grenzend aan stedelijk gebied en in de groene ruimten tussen de stedelijke gebieden. Omdat de stedelijke invloed hier verhoudingsgewijs groot is en soms van meerdere kanten komt, is extra zorgvuldigheid bij ruimtelijke ontwikkelingen geboden. Behoud van deze ruimten is van belang voor de identiteit en leefkwaliteit van het stedelijk gebied, aangezien ze op de schaal van de provincie een onmisbare tegenhanger vormen van de stedelijke dynamiek en verdichting. Voor een aantal gebieden nabij de stad, blijft de provincie kiezen voor behoud van en verdere ontwikkeling tot robuuste groene buffers, die vanuit hun gebiedskwaliteit en gebruikswaarde verstedelijkingsdruk kunnen en moeten weerstaan. Dit betreft Midden-Delfland, IJsselmonde, het Kaaggebied, het Eiland van Dordrecht en Duin, Horst en Weide / Wijk en Wouden.

Deze groene buffers vallen in categorie 2 van het beleid voor ruimtelijke kwaliteit, 'gebieden met een specifieke kwaliteit'. Ruimtelijke ontwikkelingen zijn hier mogelijk, maar extra bescherming tegen (grootschalige) stedelijke ontwikkeling is van belang om de schaal en het karakter van deze gebieden in stand te houden. Stabiele en aantrekkelijke stadsranden en goede inpassing van infrastructuur dragen hieraan bij.

Motivering

Nationaal Belang: Nee

Provinciaal Belang: Ja

Wettelijke Taak of Bevoegdheid: Nee

De groenblauwe structuur is provinciebreed en gemeentegrensoverschrijdend. Ook de groene buffers beslaan meerdere gemeenten. Daar komt bij dat de stedelijke invloed op de groene buffers groot is en van meerdere kanten komt. Dit belang kan daarom beter door de provincie, als hogere overheid, bewaakt worden.

Aanleiding

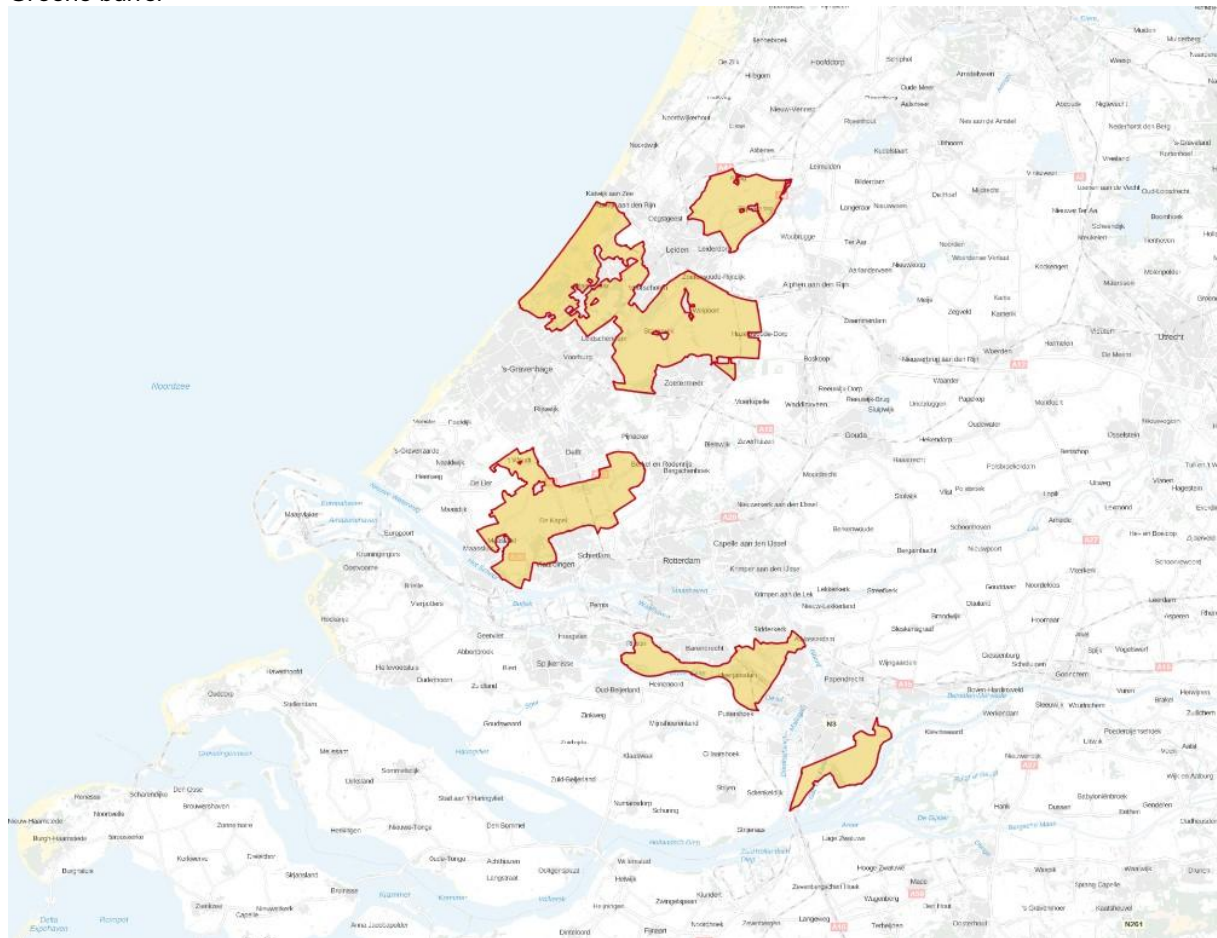
Het gaat om voormalige rijksbufferzones. De bescherming daarvan heeft het rijk overgelaten aan provincie en gemeente, waarbij de provincie de regie heeft.

Afweging

Zie bovenstaande omschrijving.

Werkingsgebied:

Groene buffer

Groen vrijwilligerswerk

Beleidskeuze

Provincie Zuid-Holland ondersteunt structureel de groene vrijwilligers.

Toelichting

Omschrijving

De provincie bevordert de groenbeleving door de betrokkenheid van de Zuid-Hollandse burger bij het groen in de provincie te stimuleren.

Motivering

Nationaal Belang: Nee

Provinciaal Belang: Ja

Wettelijke Taak of Bevoegdheid: Nee

Met de decentralisatie van het natuurbeleid is de provincie de hoofdverantwoordelijke overheid voor het natuurbeleid en groenbeleving. Om dit beleid goed uit te voeren zijn betrokkenheid en draagvlak van de inwoners essentieel. Met de ondersteuning van groene vrijwilligers via het programma De Groene Motor geeft de provincie Zuid-Holland hieraan invulling.

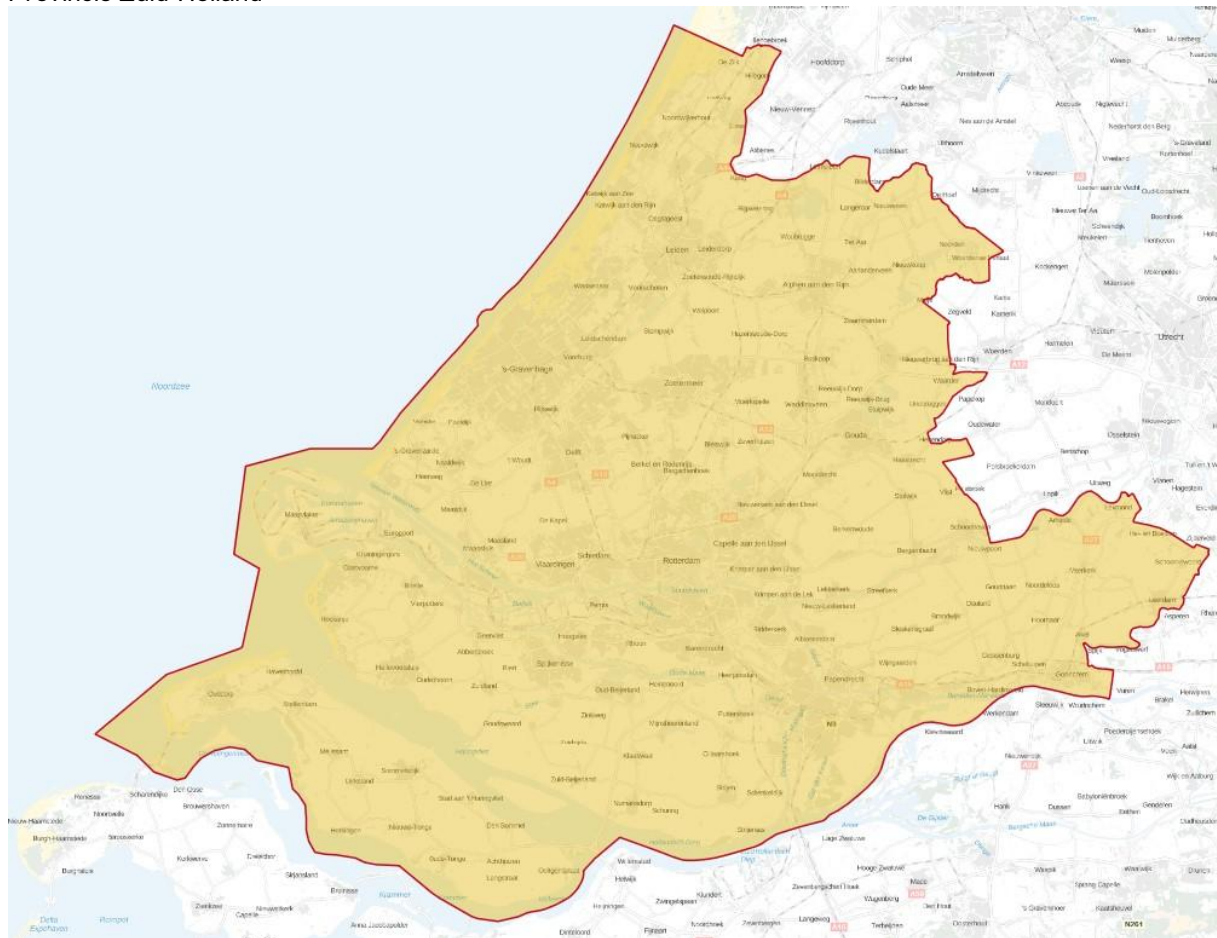
Aanleiding

Op verzoek van PS bij de behandeling van de beleidsvisie Groen.

Afweging

Het ontbreken van aandacht voor vrijwilligers in de beleidsvisie Groen en de wens hier een vernieuwingsimpuls aan te geven.

Werkingsgebied:
Provincie Zuid-Holland

Grondwaterkwaliteit en –kwantiteit

Beleidskeuze

De provincie stelt kaders voor grondwaterkwaliteit en -kwantiteit en beheert de grondwaterkwaliteit en een deel van de kwantiteit. Namelijk de vergunningverlening en handhaving van grote industriële onttrekkingen, drinkwaterinfiltratie en –onttrekkingen en voor bodemenergieopslagsystemen. De belangrijkste doelen zijn: grondwater schoon te krijgen en te houden en de voorraad zoet grondwater niet achteruit te laten gaan. Dit laatste betekent dat verzilting van het grondwater dient te worden voorkomen.

Toelichting

Omschrijving

De provincie wil dat de kwantiteit en kwaliteit van het grondwater uiterlijk 2027 voldoen aan een 'goede toestand' die volgt uit de kaderrichtlijn Water.. Dit zorgt ervoor dat de kwaliteit en hoeveelheid van het grondwater voldoet aan de eisen voor de drinkwatervoorziening, en voor terrestrische ecosystemen in natuurgebieden. Ook zorgt de goede toestand ervoor dat de grondwaterkwaliteit voor één of meer verontreinigende stoffen in een grondwaterlichaam niet voor meer dan 50% bijdraagt aan de verontreiniging van oppervlaktewaterlichamen binnen dit grondwaterlichaam met de betreffende stof(fen).

Motivering

Nationaal Belang: Nee

Provinciaal Belang: Ja

Wettelijke Taak of Bevoegdheid: Ja

De provincie is de verantwoordelijke overheid voor de zorg voor goede grondwaterkwaliteit en voldoende zoet grondwater in het kader van de EU-kaderrichtlijn water (KRW) en de daaruit voortvloeiende EU-grondwaterrichtlijn. Deze taak is overgenomen in de Waterwet.

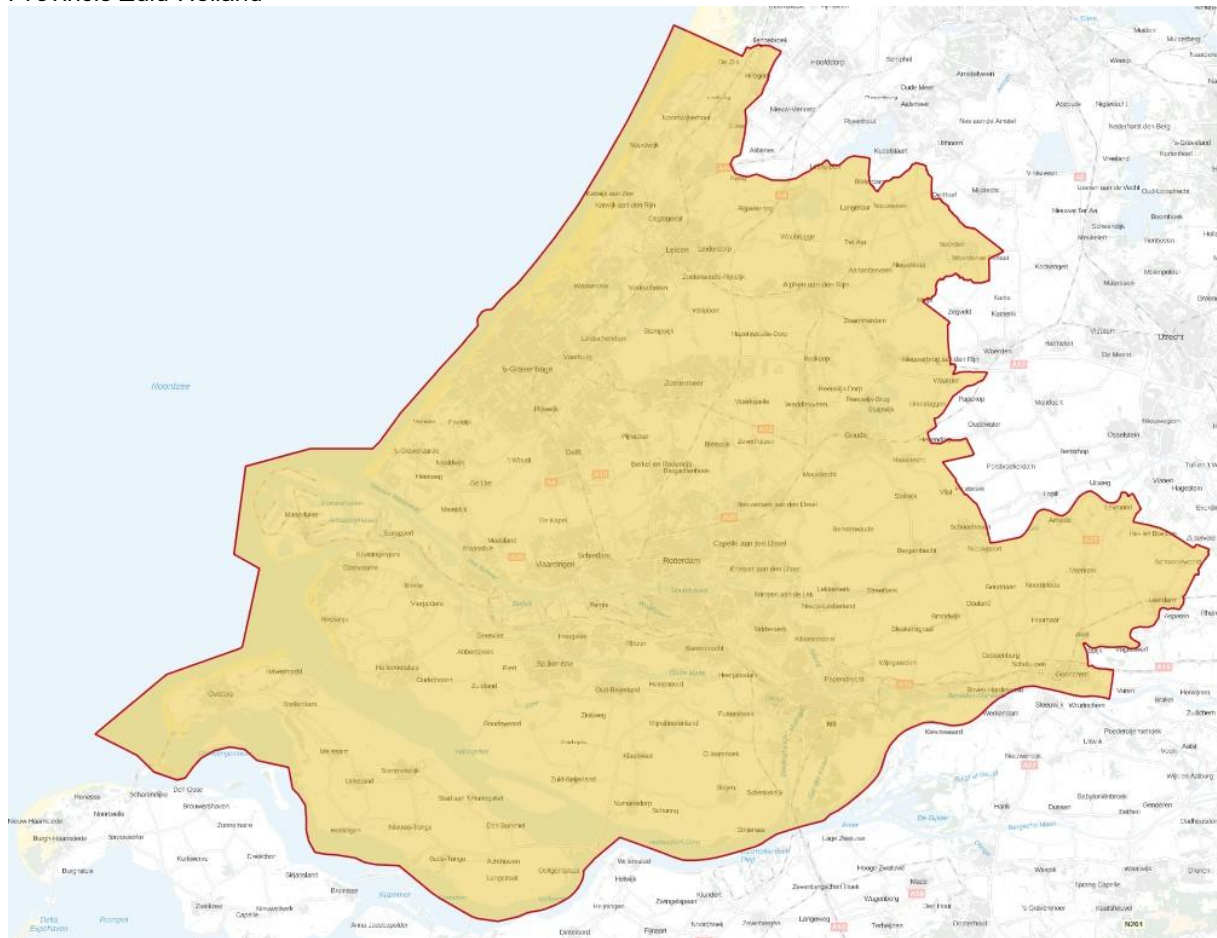
Aanleiding

Er is sprake van toenemende druk op het gebruik van de ondergrond en daarmee ook op de grondwaterkwaliteit door zeespiegelstijging, klimaatverandering, intensiever agrarisch en industrieel gebruik, toenemende mobiliteit en voortdurende historische bodemverontreiniging.

Afweging

De provincie wil de beschikbaarheid van voldoende en goed grondwater voor drinkwater en natuur, verdroging, verzilting, vermesting en verspreiding van verontreiniging tegengaan en achteruitgang van de grondwater- en oppervlaktewaterkwaliteit zoveel mogelijk voorkomen.

Werkingsgebied:
Provincie Zuid-Holland

Grootschalige recreatieve ontwikkelingen buiten bestaand stads- en dorpsgebied

Beleidskeuze

De provincie vindt het van belang dat de behoefte aan grootschalige recreatieve ontwikkelingen wordt onderbouwd en regionaal afgestemd.

Toelichting

Omschrijving

Grootschalige recreatieve ontwikkelingen buiten bestaand stads- en dorpsgebied, zoals een verblijfsrecreatiepark, een golfbaan of een jachthaven, beschouwt de provincie in het algemeen als vormen van buitenstedelijke recreatie. De ladder voor duurzame verstedelijking is hierop dus niet van toepassing. Het is wel van belang om, op een vergelijkbare manier als bij de Ladder voor duurzame verstedelijking, de behoefte aan de recreatieve ontwikkeling te onderbouwen en regionaal af te stemmen. Ook verwachten wij van gemeenten en initiatiefnemers dat eerst de mogelijkheden voor herontwikkeling en intensivering van een bestaand terrein met een recreatieve functie worden onderzocht, alvorens te komen tot een nieuwe ontwikkeling in het buitengebied. De mogelijkheden hiertoe zijn afhankelijk van de lokale situatie, waaronder ruimtelijke kwaliteit.

Motivering

Nationaal Belang: Nee

Provinciaal Belang: Ja

Wettelijke Taak of Bevoegdheid: Nee

Grootschalige recreatieve ontwikkelingen hebben een bovenlokale of zelfs bovenregionale impact. Het is daarom gewenst te zorgen voor goede afstemming.

Aanleiding

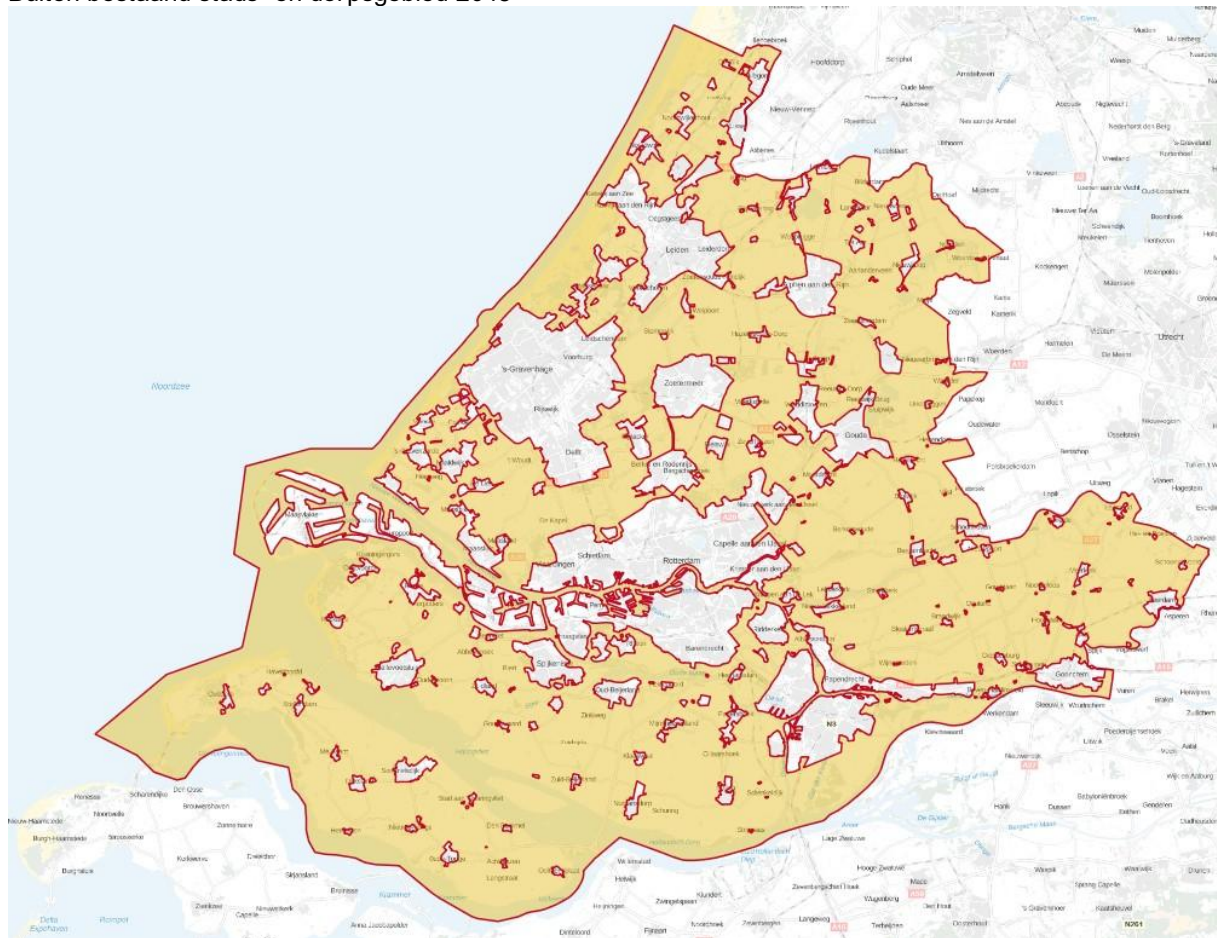
Zie bovenstaande motivering.

Afweging

Zie bovenstaande motivering.

Werkingsgebied:

Buiten bestaand stads- en dorpsgebied 2018

Instandhouden en verbeteren landgoed-, en kasteelbiotopen

Beleidskeuze

De provincie draagt zorg voor het instandhouden en/of verbeteren van de waarden van de landgoed- en kasteelbiotopen in Zuid-Holland.

De provincie doet dit om te zorgen voor een beter beschermd, benut en beleefbaar cultureel erfgoed.

De provincie regelt dit door kaders te stellen via de omgevingsverordening ten behoeve van cultureel erfgoed, zijnde landgoed- en kasteelbiotopen.

Toelichting

Omschrijving

Via deze beleidsbeslissing beoogt de provincie invulling te geven aan de volgende maatschappelijke opgave:

Zuid-Holland wil een toonaangevende provincie zijn waar mensen met plezier wonen, werken en recreëren. Daartoe verbeteren wij de kwaliteit van de leefomgeving. Cultuur en erfgoed zijn daarin belangrijke factoren. De provincie wil daarom haar unieke erfgoed behouden voor toekomstige generaties, door het erfgoed te beschermen, beleefbaar te maken en te benutten, zijnde landgoed- en kasteelbiotopen.

De provincie wil deze landgoed- en kasteelbiotopen beschermen en versterken door de waarde hiervan integraal mee te wegen in ruimtelijke ordenings- en ontwikkelingsprocessen. Doel is behoud en/of versterking van de waarden van de landgoed- en kasteelbiotoop. Ontwikkelingen zijn met het oog op de exploitatie van het landgoed nadrukkelijk niet uitgesloten. Het gaat immers om behoud door ontwikkeling.

Motivering

Nationaal Belang: Ja

Provinciaal Belang: Ja

Wettelijke Taak of Bevoegdheid: Nee

Landgoederen en kastelen vormen voor Zuid-Holland een kenmerkende combinatie van cultuurhistorie, natuur en landschap. Daarbij gaat het niet alleen om het monument op zich maar ook om zijn omgeving en de ensemblewaarde (biotoop). De provincie wil die waarden van de historische landgoederen en kastelen integraal mee (laten) wegen in ruimtelijke ordenings- en ontwikkelingsprocessen. Dit provinciaal belang wordt geborgd aan de hand van een 'landgoed- en kasteelbiotoop'.

De meeste van de ca 150 historische landgoederen en kasteelplaatsen in Zuid-Holland zijn ook van nationaal belang. Doorgaans is het hoofdgebouw beschermd als rijksmonument. De omgeving is dat vaak niet of beperkt. Die omgeving - met zijn groene en statige karakter - bepaalt in sterke mate de identiteit en unieke kwaliteit van een gebied en daarmee ook de leefbaarheid en het welbevinden van bewoners en bezoekers. Om er voor te zorgen dat dit unieke culturele erfgoed niet verloren gaat, heeft de provincie een zogeheten 'landgoed- en kasteelbiotoop' ingesteld. Hier geldt - in aanvulling op de bescherming van monumentale objecten - een bredere ruimtelijke bescherming voor het landgoed- of kasteelensemble.

Aanleiding

Landgoederen en kastelen vormen voor Zuid-Holland een kenmerkende combinatie van cultuurhistorie, natuur en landschap. Daarbij gaat het niet alleen om het monument op zich maar ook om zijn omgeving en de ensemblewaarde (biotoop). De provincie wil die waarden van de historische landgoederen en kastelen integraal mee (laten) wegen in ruimtelijke ordenings- en ontwikkelingsprocessen. Dit provinciaal belang wordt geborgd aan de hand van een 'landgoed- en kasteelbiotoop'.

De meeste van de ca 150 historische landgoederen en kasteelplaatsen in Zuid-Holland zijn ook van nationaal belang. Doorgaans is het hoofdgebouw beschermd als rijksmonument. De omgeving is dat vaak niet of beperkt. Die omgeving - met zijn groene en statige karakter - bepaalt in sterke mate de identiteit en unieke kwaliteit van een gebied en daarmee ook de leefbaarheid en het welbevinden van bewoners en bezoekers. Om er voor te zorgen dat dit unieke culturele erfgoed niet verloren gaat, heeft de provincie een zogeheten 'landgoed- en kasteelbiotoop' ingesteld. Hier geldt - in aanvulling op de bescherming van monumentale objecten - een bredere ruimtelijke bescherming voor het landgoed- of kasteelensemble.

Afweging

Beschermen, beleven en benutten van erfgoed is een omvangrijke en complexe zaak. Dat gaat niet vanzelf. Dat geldt ook voor het behoud van historische landgoederen en kasteelplaatsen als iconen in het Zuid-Hollandse landschap. Zodoende stelt de provincie hier ruimtelijke richtlijnen voor behoud van hun waarde en ruimtelijke kwaliteit.

De provincie wil de waarden (monument en/of ensemblewaarde) van de historische landgoederen en kastelen integraal mee (laten) wegen in ruimtelijke ordenings- en ontwikkelingsprocessen. Dit vanuit de opvatting dat dit onderwerp bij uitstek bovenregionaal schaalniveau is, en zodoende (mede) een opgave is voor de provincie.

Landgoed-en kasteelbiotoop

Knooppunten en stedelijke centra

Beleidskeuze

Binnen de stedelijke agglomeratie stuurt de provincie op sterke en complementaire centra en ontwikkelingslocaties bij knooppunten. Nieuwe investeringen in gebiedsontwikkeling, mobiliteit en infrastructuur worden zo veel mogelijk geconcentreerd. Daarvoor komen locaties in aanmerking binnen de stedelijke agglomeratie, waar het infrastructuurnetwerk nog onbenutte capaciteit heeft en waar door de stedelijke dynamiek kansen liggen voor de versterking van de agglomeratiekracht en complementariteit in de regio. Andere ontwikkelingslocaties kunnen in aanmerking komen, als ze uitstekend zijn ontsloten over de weg en per hoogwaardig openbaar vervoer en goed te bereiken zijn per fiets. Nieuwe bovenregionale voorzieningen (zoals bovenregionale ziekenhuizen, opleidingscentra en culturele voorzieningen) wil de provincie concentreren op locaties die verschillende voordelen combineren: de te bereiken schaalvoordelen, de bijdrage aan de stedelijke dynamiek van de gebieden en het benutten van de capaciteit op het mobiliteitsnetwerk.

Toelichting

Omschrijving

De provincie zet in op een combinatie van knooppuntontwikkeling met bijzondere aandacht voor onderbenutte capaciteit op het netwerk en slimme verbindingen van kernen en dorpen in het landelijke gebied. De provincie zet het bestaande beleid van Stedenbaan door. Naast de impulsen van Stedenbaan, het R-net en het Programma Hoogfrequent Spoor blijft het oplossen van knelpunten belangrijk. Omdat er een steeds sterkere verwevenheid ontstaat tussen het regionale OV en het hoofdrailnet vindt de provincie dat zij een actieve rol moet krijgen bij de gedachtenvorming en besluiten die het rijk neemt over het hoofdrailnet en de daarbij behorende concessie.

Motivering

Nationaal Belang: Nee

Provinciaal Belang: Ja

Wettelijke Taak of Bevoegdheid: Nee

De stedelijke agglomeratie overschrijdt de gemeentegrenzen. Het is van belang dat alle betrokken gemeenten dezelfde uitgangspunten hanteren, zodat sprake is van een gelijk speelveld.

Aanleiding

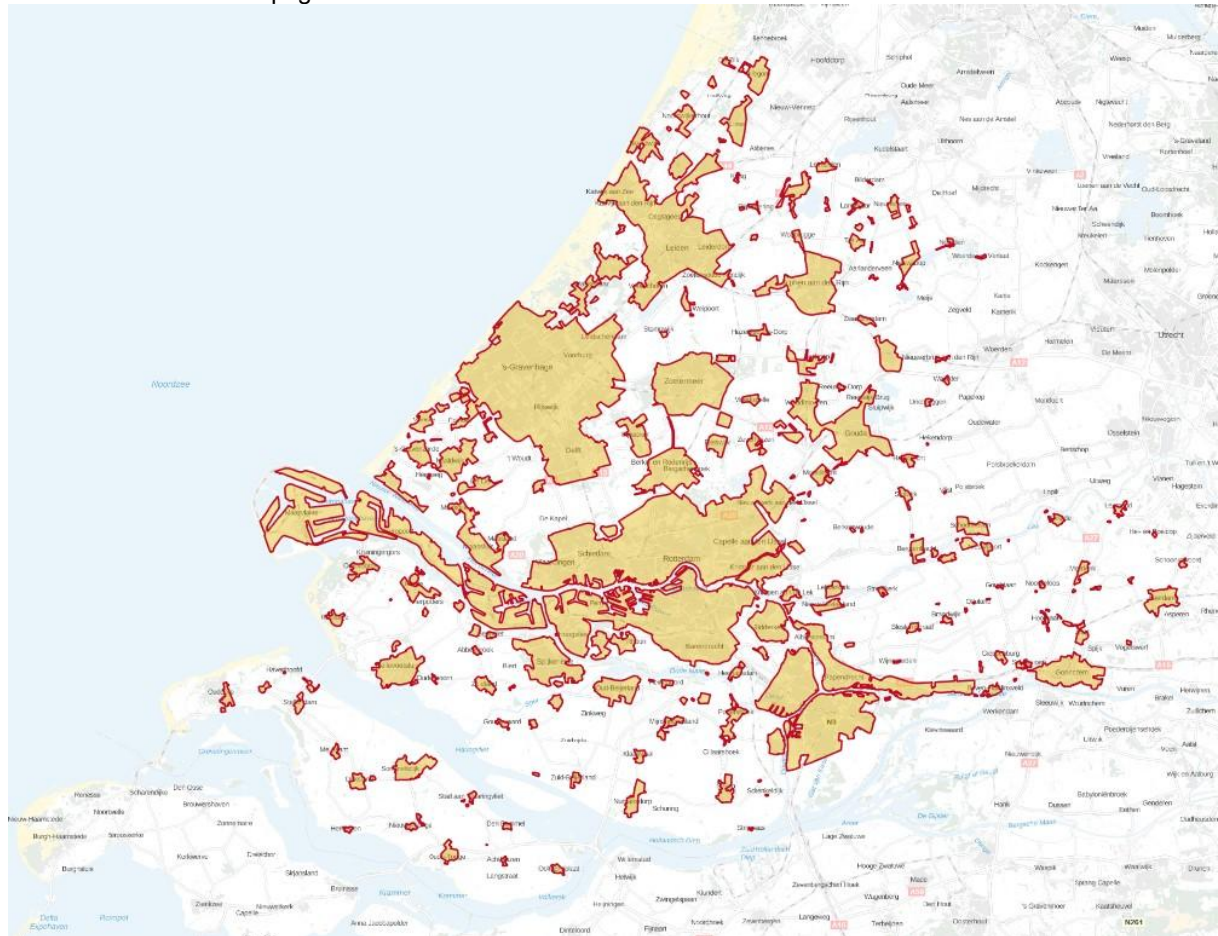
Om gebruik van het openbaar vervoer te stimuleren, is het van belang datonen en werken zoveel plaatsvindt nabij HOV en juist daar de hoogste dichtheden worden gerealiseerd. Meer mensen kunnen dan gebruik maken van het openbaar vervoer.

Afweging

Zie bovenstaande motivering.

Werkingsgebied:

Bestaand stads- en dorpsgebied 2018

Luchthaven Rotterdam The Hague Airport

Beleidskeuze

Versterken van het zakelijk profiel van de luchthaven.

Toelichting

Omschrijving

De aanwezigheid van de luchthaven Rotterdam The Hague Airport is een belangrijke vestigingsfactor voor internationale bedrijven. De luchthaven levert daarmee een belangrijke bijdrage aan de economische ontwikkeling van de provincie. De ambitie is dat de luchthaven deze positie behoudt en versterkt.

Om deze positie te behouden en te versterken heeft de luchthaven aangegeven te willen groeien. Omdat de vraag naar vervoer via Rotterdam The Hague Airport (RTHA) is toegenomen en de grens van de vergunde milieucapaciteit in de omzettingsregeling bereikt is, heeft de luchthaven de behoefte om in het toekomstige luchthavenbesluit meer ruimte te realiseren voor de commerciële en maatschappelijk relevante c.q. spoedeisende luchtvaart, zoals trauma- en politiehelikopters.

Tegelijkertijd vindt de provincie het van belang dat de hinder voor de omgeving beperkt blijft tot een noodzakelijk minimum (kwaliteit leefomgeving). Samen met gemeenten, de luchthaven, bewonersvertegenwoordigers en andere belanghebbende partijen op en rond de luchthaven worden afspraken gemaakt over hinderbeperkende maatregelen (programma hinderbeperkende maatregelen).

Hoewel de provincie geen wettelijke bevoegdheid heeft bij de vaststelling van het luchthavenbesluit voor Rotterdam The Hague Airport, wordt bestuurlijk draagvlak bij de provincie en gemeenten in het beperkingengebied van de luchthaven als voorwaarde gesteld door de staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu. De toekomstige ontwikkeling van de luchthaven is daarmee afhankelijk van het draagvlak in de regio.

In het kader van de veiligheid en een goede ruimtelijke ordening is de provincie zeer terughoudend met het toestaan van ruimtelijke ontwikkelingen binnen de geluidscontouren van de luchthaven.

Motivering

Nationaal Belang: Ja

Provinciaal Belang: Ja

Wettelijke Taak of Bevoegdheid: Nee

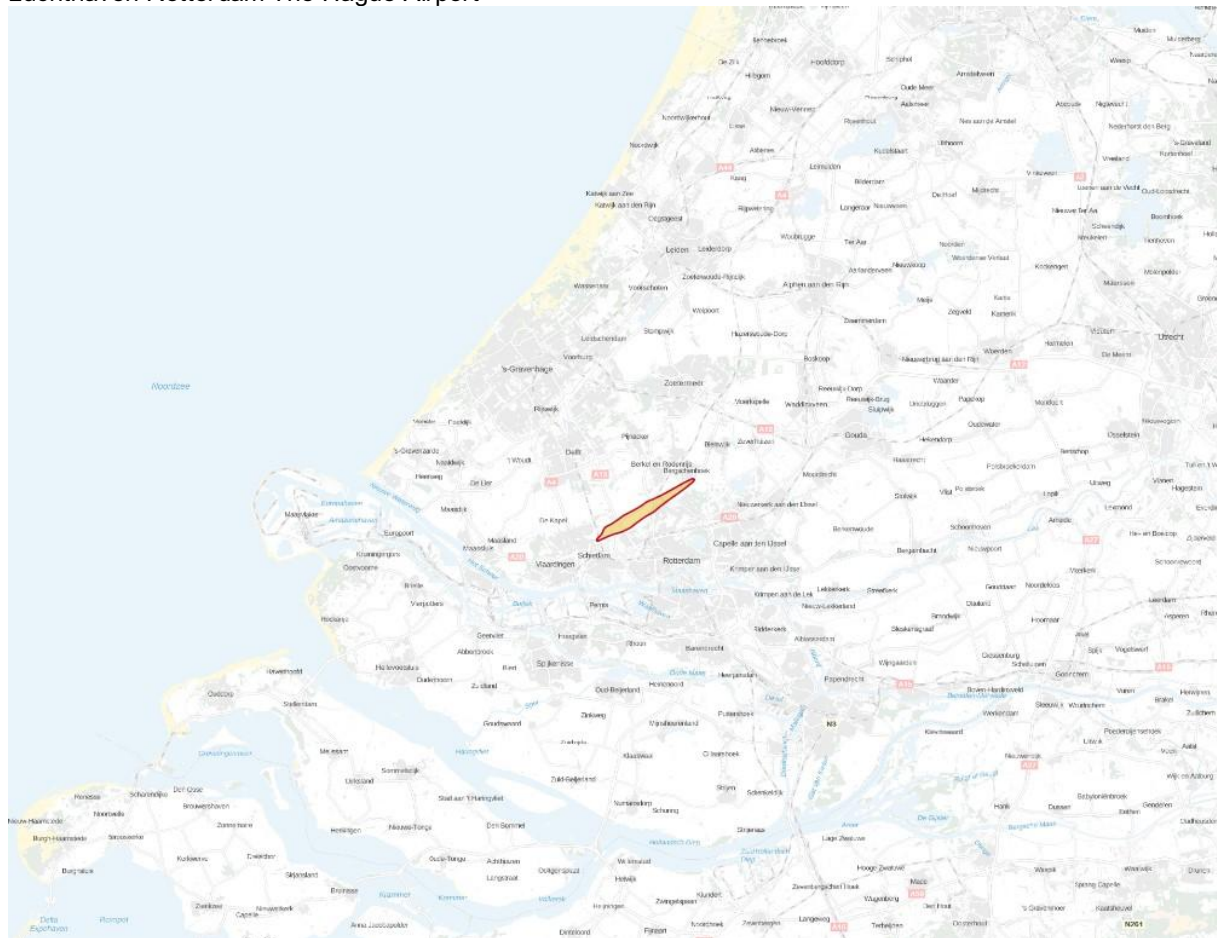
Aanleiding

Afweging

Vinden van balans tussen groei luchtvaart, beperken hinder en woningbouw.

Werkingsgebied:

Luchthaven Rotterdam The Hague Airport

Luchtkwaliteit

Beleidskeuze

De provinciale inzet is om de gezondheidsschade aan mensen en natuur door luchtverontreiniging te beperken en daardoor bij te dragen aan een gezonde woon- en leefomgeving. Inzet van het provinciale luchtkwaliteitsbeleid is om in samenwerking met andere partijen aan de wettelijke Europese luchtkwaliteitseisen te voldoen.

De werkwijze bij de vergunningverlening, toezicht en handhaving is uitgewerkt in de Nota vergunningverlening, toezicht en handhaving 2018 – 2021.

Toelichting

Omschrijving

De provincie richt zich op de volgende taken:

1. Uitvoering van het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (wettelijke taak)

Het NSL bevatte maatregelen en projecten die door de partners zijn genomen om gezamenlijk de grenswaarden voor luchtkwaliteit tijdig (2015) te bereiken. In het provinciaal luchtbeleid neemt de provincie maatregelen om de uitstoot van vervuilende stoffen naar de lucht te verlagen of stimuleert anderen om dit te doen. Om toekomstige knelpunten te voorkomen en een gezonde leefomgeving verder te bevorderen is het Rijk samen met decentrale overheden bezig om het Schone Lucht Akkoord (SLA) te ontwikkelen als opvolger van het NSL.

2. Vergunningverlening en handhaving (wettelijke taak)

Het beperken van de emissies naar de lucht van industriële activiteiten wordt gereguleerd via vergunningen die zijn vastgesteld op basis van de rijksregelgeving en de Nederlandse Emissie Richtlijnen (NER). De regionale omgevingsdiensten voeren de provinciale taken uit betreffende vergunningverlening. De Nota vergunningverlening, toezicht en handhaving 2018-2021 geeft hiertoe het kader.

3. Pieken in luchtverontreiniging door smog (wettelijke taak)

In smogperiodes is het uit oogpunt van volksgezondheid belangrijk om de bevolking snel en adequaat te informeren. Daartoe treedt het Provinciale Draaiboek SMOG in werking dat aansluit bij het rijksdraaiboek. Dit provinciale draaiboek beschrijft de acties die binnen Zuid-Holland worden genomen. De uitvoering van deze taak ligt voor Zuid-Holland bij de DCMR vanwege de vierentwintiguursbeschikbaarheid.

4. Geurhinder (wettelijke taak)

Zie afzonderlijke beleidsbeslissing geurhinder.

5. Zeer Zorgwekkende Stoffen, voorheen prioritair stoffen (wettelijke taak)

In EU-verband zijn een aantal stoffen aangewezen die steeds minder gebruikt mogen gaan worden; de zogenaamde substances of very high concern (SVHC). De rijksoverheid heeft op basis van inzicht in de eigenschappen van stoffen een lijst samengesteld van Zeer Zorgwekkende Stoffen en recent een lijst met potentiële Zeer Zorgwekkende stoffen. Het gaat bij beide lijsten om stoffen met een risico voor mens en milieu die de overheid met voorrang wil aanpakken. De nationale stoffenlijsten en normen werken door in de kaderstelling voor vergunningverlening, toezicht en handhaving (minimalisatieverplichting emissies). De provincie geeft actief inhoud aan het rijksbeleid.

6. Luchtkwaliteit en binnenvaart

Om te voorkomen dat schepen hun restlading van benzeenhoudende stoffen via ontgassen lozen, heeft de provincie een ontgassingsverbod voor de binnenvaart opgesteld. Het betreft hier primair benzeen, een schadelijke stof voor de gezondheid. Dit verbod is opgenomen in de Omgevingsverordening.

7. Stikstofdepositie (wettelijke taak)

Een overmaat aan stikstofdepositie (door stikstofoxiden en ammoniak) zorgt voor natuurschade. Daarom wordt stikstofdepositie langs twee sporen aangepakt. Het ene spoor heeft betrekking op de uitstoot van stikstofverbindingen door verkeer, industrie en landbouw. Het andere spoor betreft de natuurschade door depositie van stikstof op Natura-2000-gebieden en gaat over de kritische depositiewaarde, instandhouding-doelstellingen, en de Europese verplichting om de natuur en vooral biodiversiteit in die gebieden te beschermen.

Motivering

Nationaal Belang: Ja

Provinciaal Belang: Ja

Wettelijke Taak of Bevoegdheid: Ja

Voor verschillende stoffen in de lucht heeft de Europese Unie grenswaarden vastgesteld die zijn vertaald en vastgelegd in Nederlandse wetgeving. Daarbij is de inzet zowel gericht op het verbeteren van de gezondheid als op het mogelijk maken van nieuwe ruimtelijke ontwikkeling.

Het voldoen aan de eisen voor luchtkwaliteit kunnen de gemeenten, de provincies en het Rijk niet alleen bereiken. Daarvoor is het Nationale- en Regionale Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL en RSL) opgesteld.

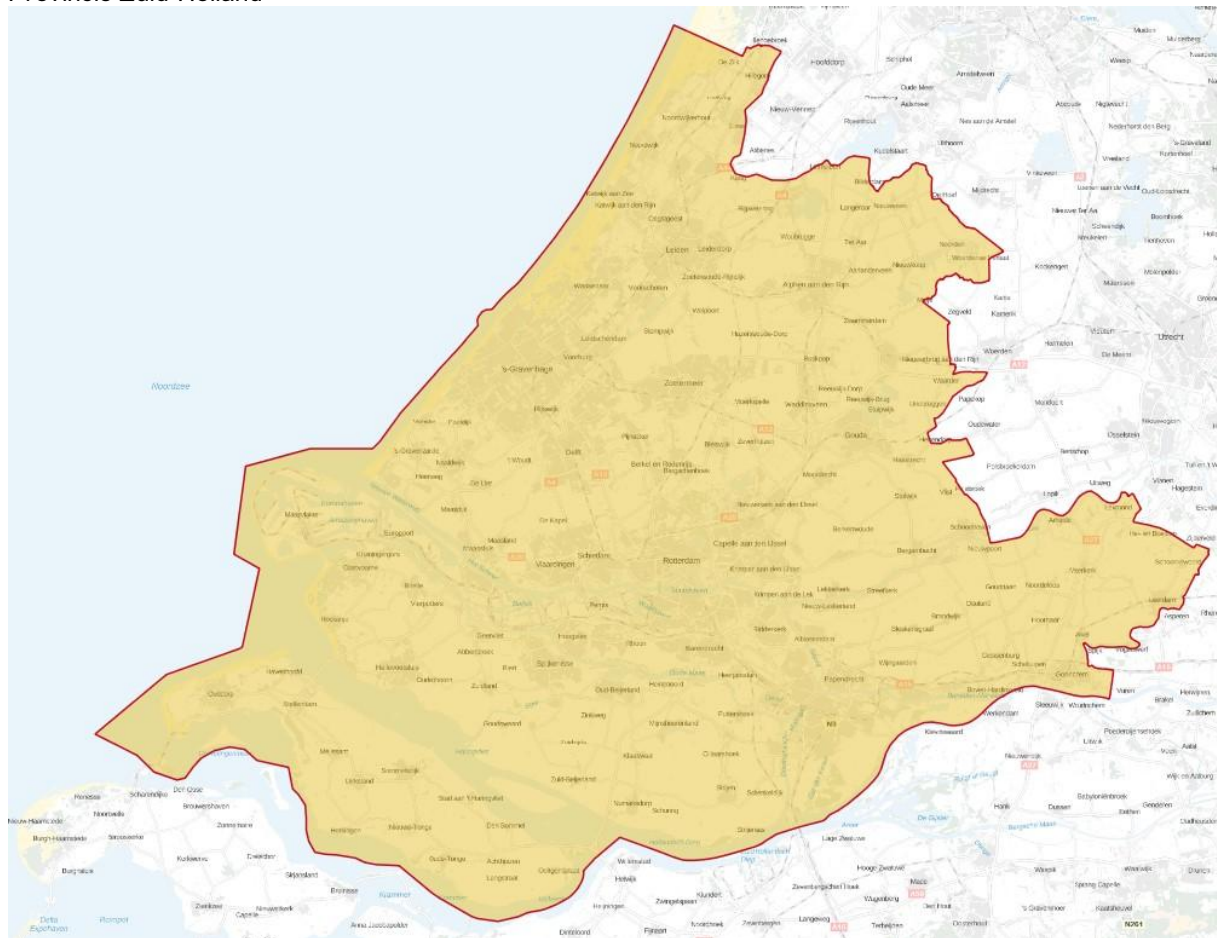
Aanleiding

Door overschrijdingen van de normen voor luchtkwaliteit kwamen in 2006 veel bouwplannen stil te liggen; daarom is gestart met het NSL.

Afweging

Door aanvullende middelen in te zetten voor verbetering van de luchtkwaliteit kunnen ruimtelijke ontwikkelingen doorgaan. Verder levert een betere luchtkwaliteit ook een betere gezondheid van de bevolking op.

Werkingsgebied:
Provincie Zuid-Holland

Nazorg stortplaatsen

Beleidskeuze

De provincie is verantwoordelijk voor de nazorg van stortplaatsen in het kader van de Wet milieubeheer en zorgt er tevens voor dat hergebruik van deze stortplaatsen geen nadelige effecten heeft op de nazorg

Toelichting

Omschrijving

Schoon Zuid-Holland

In Zuid-Holland behoren 11 stortplaatsen tot de categorie waarop de Wet milieubeheer van toepassing is. Om ervoor te zorgen dat deze stortplaatsen na sluiting geen of zo min mogelijk invloed hebben op de omgeving is in de Wet milieubeheer een regeling met nazorgbepalingen opgenomen. Deze regeling geeft de provincie de verantwoordelijkheid voor de nazorg. De nazorgkosten worden ten laste gebracht van het provinciaal nazorgfonds. De exploitanten van de stortplaatsen hebben de nazorgkosten afgedragen aan dit fonds.

Motivering

Nationaal Belang: Nee

Provinciaal Belang: Ja

Wettelijke Taak of Bevoegdheid: Ja

De provincie is in het kader van de Wet milieubeheer verplicht om nazorg te verrichten op in de Wm aangewezen stortplaatsen

Aanleiding

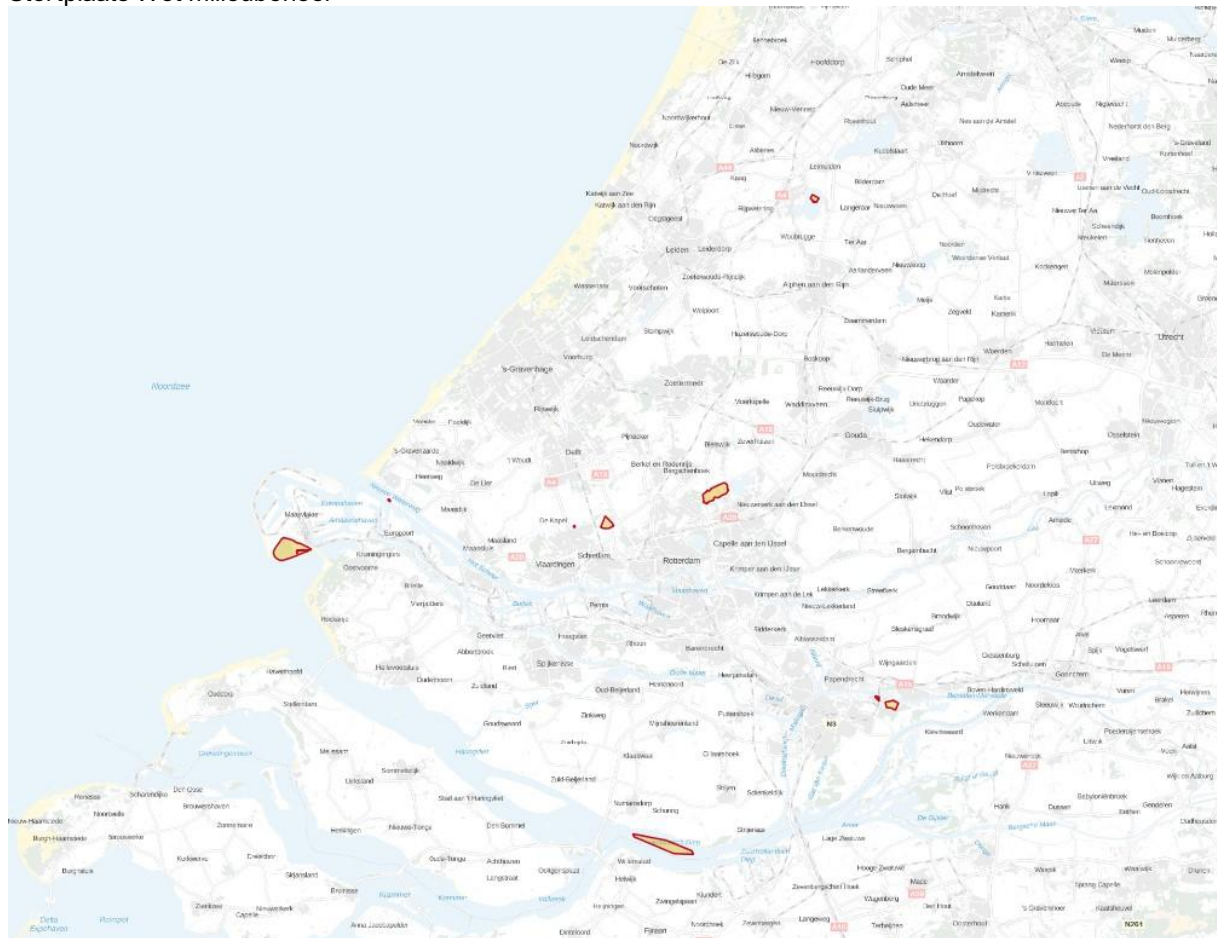
Er is een noodzaak tot nazorg bij stortplaatsen

Afweging

De provincie geeft hiermee invulling aan haar wettelijke taak, om te voorkomen dat er negatieve effecten op het milieu ontstaan

Werkingsgebied:

Stortplaats Wet milieubeheer

Ondersteunen van bibliotheken en het bibliothekennetwerk in Zuid-Holland (Wsob)

Beleidskeuze

De provincie stimuleert het ondersteunen van openbare bibliotheken en het bibliothekennetwerk in Zuid-Holland (voor de vijf kernfuncties voor inwoners van Zuid-Holland)

De provincie doet dit om te zorgen voor cultuurparticipatie en bibliotheken

De provincie regelt dit door ondersteuning van openbare bibliotheken en het bibliothekennetwerk via het verstrekken van een boekjaarsubsidie aan de Provinciale Ondersteuningsinstelling ProBiblio.

Toelichting

Omschrijving

Met deze beleidsbeslissing beoogt de provincie invulling te geven aan de volgende maatschappelijke opgave:

De provincie wil door uitvoering van haar taken uit hoofde van de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob) dat inwoners van Zuid-Holland zo goed en volledig mogelijk worden bediend in hun zoektocht naar kennis, informatie en cultuur. De openbare bibliotheek is een laagdrempelige, algemene publieke voorziening die bijdraagt aan persoonlijke ontwikkeling en verbetering van maatschappelijke kansen. Bibliotheken hebben daartoe vijf kernfuncties:

- a. Informeren
- b. Leren
- c. Lezen
- d. Organiseren van ontmoeting en debat
- e. Kennismaken met kunst en cultuur

De bibliotheek kan daardoor bijdragen aan een gezonde economie en een samenleving van burgers die niet gehinderd door taal- en kennisbarrières actief kunnen deelnemen en bijdragen.

Daarvoor streeft de provincie naar sterke bibliotheken en een sterk bibliothekennetwerk in Zuid-Holland. De provinciale ondersteuningsinstelling ontvangt een boekjaarsubsidie van de provincie. Met deze middelen worden activiteiten uitgevoerd ter ondersteuning van de openbare bibliotheken en het bibliothekennetwerk.

Motivering

Nationaal Belang: Ja

Provinciaal Belang: Ja

Wettelijke Taak of Bevoegdheid: Ja

Nationaal belang: Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen. De provincie Zuid-Holland heeft de uitvoering van de wettelijke provinciale taken voortvloeiend uit de Wsob belegd bij de provinciale ondersteuningsinstelling. De Wsob bevat de volgende definitie van een provinciale ondersteuningsinstelling: in overwegende mate door één of meer provincies gesubsidieerde of in stand gehouden voorziening die een pakket aan ondersteunende activiteiten biedt voor lokale openbare bibliotheken in de desbetreffende provincie of provincies.

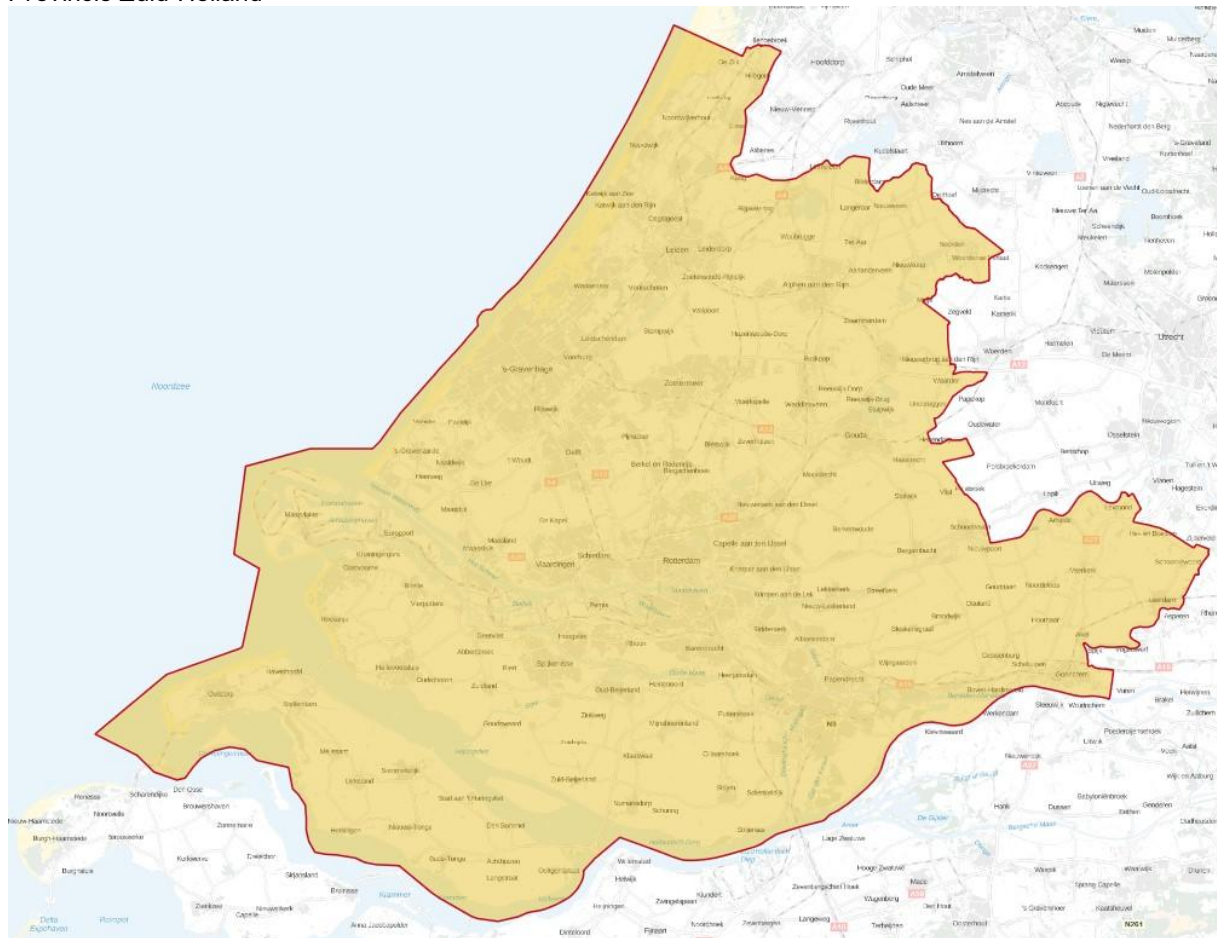
Aanleiding

Via de Wsob zijn de verantwoordelijkheden en taken van de verschillende deelnemers aan het netwerk op hoofdlijnen benoemd. Daarbinnen is veel ruimte voor interpretatie. In de beleidsvisie Cultureel Erfgoed en basisvoorzieningen 2017-2020 is het volgende opgenomen ten aanzien van de provinciale rol: "De bibliotheeksector is sterk in beweging en daarom vragen bibliotheken en andere partners in het netwerk om een betrokken en goed geïnformeerde provincie die een volwaardig sparringpartner en sturend opdrachtgever voor de provinciale ondersteuningsinstelling is".

Afweging

Zie voor de afweging bovenstaande Omschrijving.

Werkingsgebied:
Provincie Zuid-Holland

Ondersteunen van Cultuurparticipatie

Beleidskeuze

De provincie ondersteunt via subsidie de huidige basisvoorzieningen cultuurparticipatie

De provincie doet dit om te zorgen voor waarborging van basisvoorzieningen cultuurparticipatie (Kunstgebouw, Jeugdtheaterhuis, Popunie, Stichting Educatieve Orkestprojecten).

De provincie regelt dit door:

Instandhouden basisvoorziening Cultuurparticipatie van de vier genoemde instellingen op gebied van cultuurparticipatie. Deze ondersteunen de gemeenten bij hun taken op het gebied van hun cultuurparticipatie, regelmatig in samenwerking met onderwijsinstellingen, zodat meer kinderen en jongeren in aanraking komen met cultuur door kwalitatief goede en gespreide cultuurparticipatie

Toelichting

Omschrijving

Zuid-Holland wil een toonaangevende provincie zijn waar mensen met plezier wonen, werken en recreëren. Daartoe verbeteren we de kwaliteit van de leefomgeving.

We ondersteunen gemeenten bij hun taak op het gebied van cultuurparticipatie. Met name cultuureducatie, waardoor kinderen en jongeren in aanraking komen met allerlei vormen van cultuur (zowel actief als passief) in Zuid-Holland.

Via deze beleidsbeslissing wordt bijgedragen aan het instandhouden van de basisvoorzieningen cultuurparticipatie, zodat meer kinderen en jongeren in aanraking komen met cultuur door kwalitatief goede en gespreide cultuurparticipatie aan te bieden via gemeenten en onderwijsinstellingen.

Meer informatie <https://www.zuid-holland.nl/onderwerpen/landschap/cultuur-erfgoed/cultuurparticipatie/>

Motivering

Nationaal Belang: Nee

Provinciaal Belang: Ja

Wettelijke Taak of Bevoegdheid: Nee

Bij de stelselwijziging van 2007 zijn afspraken gemaakt over de verantwoordelijkheidsverdeling tussen Rijk, provincies en gemeenten. Cultuur is een kerntaak van provincies waar dit de lokale belangen overstijgt. Provincies zijn verantwoordelijk voor bovengemeentelijke coördinatie op regionaal niveau, ze zetten zich in voor de diversiteit en spreiding van culturele voorzieningen in de regio en zijn verantwoordelijk voor de financiering van provinciale collecties. Bij cultuureducatie spelen provincies een rol in de taakverdeling in de tweedelijns ondersteuning, in het bevorderen van de kwaliteit door deskundigheidsbevordering en in de regionale spreiding.

De basisvoorziening cultuurparticipatie in Zuid-Holland, bestaande uit 4 culturele instellingen, biedt gemeenten tweedelijns-ondersteuning bij de uitvoering van hun taken op het gebied van cultuurparticipatie. Op deze wijze wordt de 'onderbouw' van de dienstverlening aan gemeenten geborgd, ervan uitgaande dat de gemeenten zelf de 'bovenbouw' zullen afnemen. De basisvoorziening zal inhoudelijk worden aangestuurd door gemeenten, zij moeten zelf actief hun behoeften aangeven en met de instellingen

prestatieafspraken maken en afrekenen. De provincie behoudt een minimale financiële- en systeemverantwoordelijkheid.

Aanleiding

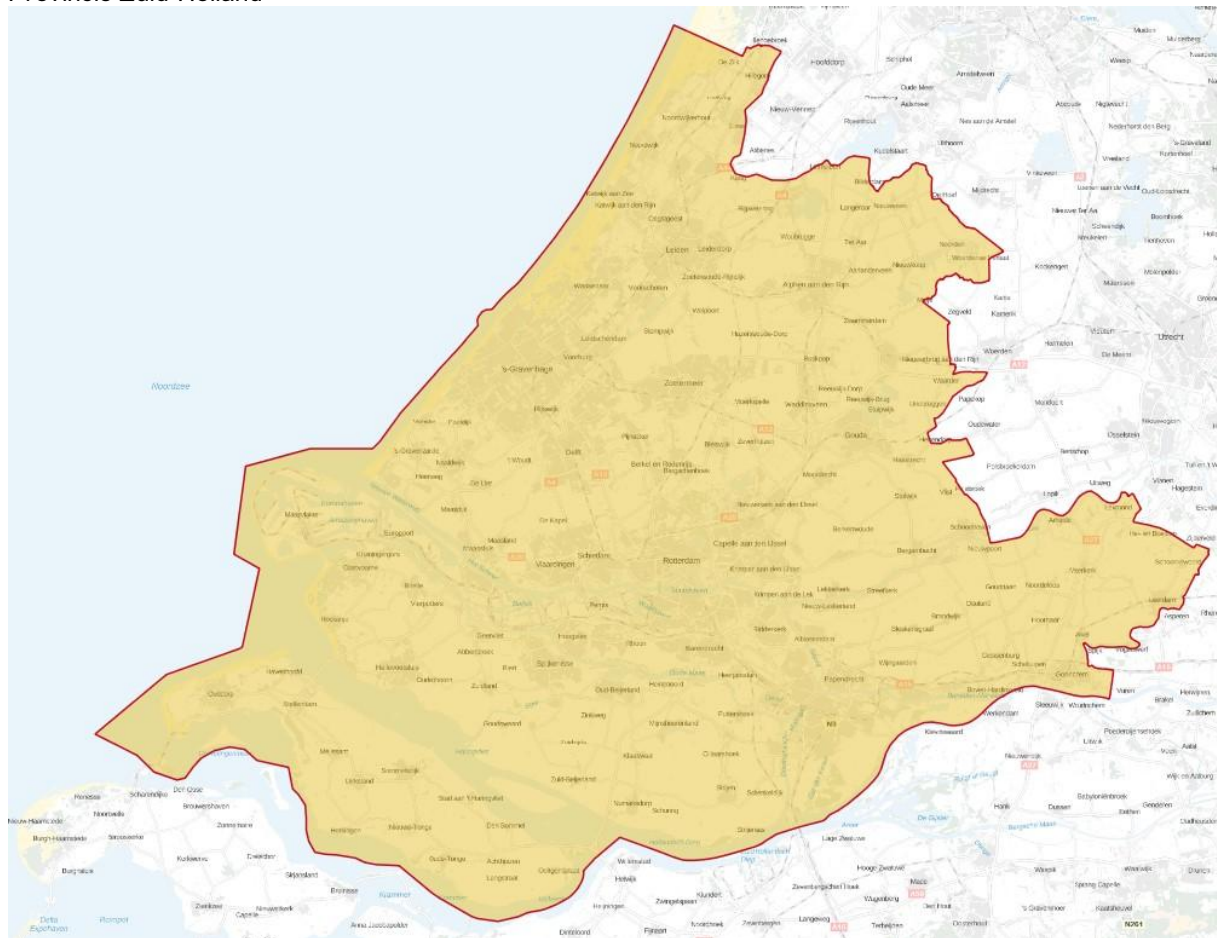
Verhogen of behouden aantal kinderen en jongeren die doen aan cultuurparticipatie door:

- Verbeteren en instandhouden kwaliteit, aanbod en bekendheid van muziek, dans, theater, beeldende kunst en andere cultuurvormen
- Ontwikkelen en aanbieden van educatieve programma's, kwaliteitsverbetering en PR aan gemeenten en onderwijs gericht op kinderen en jongeren (de basisvoorziening cultuurparticipatie).

Afweging

Waarborgen de huidige culturele basisvoorziening en daarom continueren provinciale bijdrage aan deze voorziening. Zie verder 2 Omschrijving.

Werkingsgebied:
Provincie Zuid-Holland

Ontwikkelingen en hinder Luchthaven Schiphol

Beleidskeuze

Schiphol handhaaft zijn positie als belangrijke internationale luchthaven en versterkt zijn netwerk van internationale verbindingen binnen de geldende (milieu)normen. Geluidhinder en andere negatieve effecten van luchtvaart zijn zo veel mogelijk tegengegaan of gecompenseerd. Binnen de geluidcontouren rondom Schiphol wordt terughoudend omgegaan met nieuwe woningbouw, echter binnen de regels is kleinschalige woningbouw mogelijk indien dit de ruimtelijke kwaliteit en leefbaarheid ten goede komt.

Toelichting

Omschrijving

De provincie hecht waarde aan de luchthaven Schiphol als belangrijke schakel in de internationale bereikbaarheid en economie van de Randstad. Tegelijkertijd vindt de provincie het van belang dat de hinder zoveel mogelijk wordt teruggedrongen. Verdere groei van Schiphol is wat de provincie betreft dan ook alleen mogelijk als daar een evenredige reductie van de hinder tegenoverstaat. In de onderhandelingen die daarover aan de Omgevingsraad Schiphol worden gevoerd wordt dit het zogenaamde 50/50 principe genoemd: milieuwinst door bijvoorbeeld stillere vliegtuigen komt voor de helft ten goede aan de luchtvaartsector, en voor de helft aan de omgeving.

Daarnaast vindt de provincie dat binnen de geluidcontouren rondom Schiphol terughoudend moet worden omgegaan met nieuwe woningbouw. Daar waar er bij de luchtvaartsector op wordt aangedrongen om het aantal geluidgehinderden niet te laten toenemen, moet de overheid op haar beurt niet voor een toename zorgen door op grote schaal woningen binnen de geluidcontouren te bouwen. De provincie pleit er echter wel voor dat er binnen de regels mogelijkheden blijven om op kleine schaal woningbouw te kunnen plegen, bijvoorbeeld als dit de ruimtelijke kwaliteit en leefbaarheid ten goede komt.

Motivering

Nationaal Belang: Nee

Provinciaal Belang: Ja

Wettelijke Taak of Bevoegdheid: Nee

De hinderlijke effecten en economische belangen van Schiphol zijn gemeentegrensoverschrijdend en daarom is de provincie het aangewezen schaalniveau.

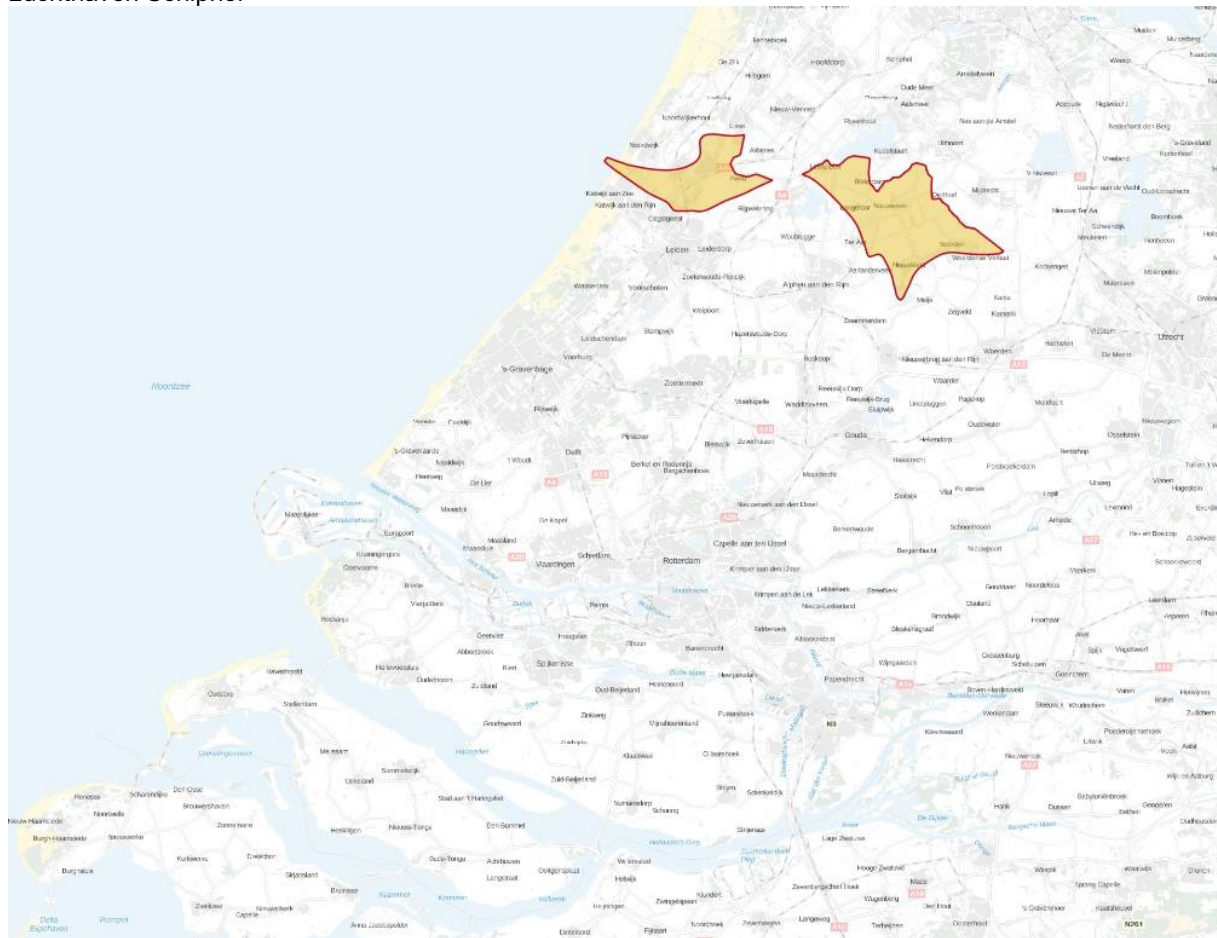
Aanleiding

De provincie is lid van de Omgevingsraad Schiphol die adviezen over de toekomst van Schiphol opstelt ten behoeve van besluitvorming door de minister en Tweede Kamer. Door dit lidmaatschap heeft de provincie een positie om mee te praten over de toekomst van Schiphol en het vliegverkeer boven de provincie.

Afweging

Het vinden van een balans tussen ontwikkeling van de luchtvaart, het borgen van de internationale bereikbaarheid van Zuid-Holland, het beperken van hinder en het wegen van belangen bij woningbouw.

Werkingsgebied:
Luchthaven Schiphol

Optimaal benutten en beschermen van bodem en ondergrond

Beleidskeuze

De provincie bevordert de integrale afweging over het gebruik van de bodem en ondergrond, zowel in haar eigen beleid als in dat van andere overheden. In dit kader adviseert de provincie de minister van EZK voor mijnbouwactiviteiten in de diepe ondergrond, zoals gas en aardwarmtewinning op basis van de deze integrale afweging. Daarnaast gebruikt de provincie de integrale afweging bij de beoordeling van activiteiten in de ondiepe ondergrond zoals de vergunningverlening voor open bodemenergiesystemen.

Toelichting

Omschrijving

Voor de provincie zijn de bodem en ondergrond een integraal onderdeel van de ruimte. Daarom werkt de provincie aan het verder vorm geven aan de 3D-Ordening. Hierbij wordt verder geborduurd op de bestaande instrumenten, zoals de Ondergrondwijzer, Bodematlas en Bodemladder. De 3D-Ordening, van onder andere de bodem en ondergrond, heeft als doel dat het gebruik van de bodem en ondergrond “duurzaam, veilig en efficiënt” is. Hiervoor wordt gewerkt aan een integrale afweging van relevante bodenthema's (bodemdaling, ondergrondse infrastructuur, voorraadbeheer, grondwater, ecologie, identiteit en energie) zodat deze vroegtijdig en integraal worden meegenomen bij beleidsontwikkeling, ruimtelijke planvorming, gebiedsontwikkeling en advisering in het kader van de Mijnbouwwet.

Voor de verdere uitwerking van de integrale afweging en 3D-Ordening zullen we de samenwerking zoeken met regionale en lokale partners in een netwerkverband. Binnen dit 3D-netwerk activeren, stimuleren en ondersteunen we het opstellen, uitwerken en toepassen van regionale en lokale handreikingen voor benutten van kansen en wegnemen van belemmeringen voor 3D-Ordening. En hiervoor nemen we deel aan (inter)nationale netwerken om kennis en ervaring rond 3D-Ordening uit te wisselen en formuleren we nieuwe onderzoeksvragen op basis van kennisleemten in voorgenoemde netwerken.

Motivering

Nationaal Belang: Ja

Provinciaal Belang: Ja

Wettelijke Taak of Bevoegdheid: Nee

Duurzaam, veilig en efficiënt gebruik van bodem en ondergrond is als nationaal belang benoemd in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte en verder uitgewerkt in het kader van de Structuurvisie Ondergrond. Het provinciaal belang is gelegen in het benutten van potenties van bodem en ondergrond voor de maatschappelijke opgaven op bovenlokale / regionale schaal. De provincie beoogt in samenwerking met andere overheden om 3D-Ordening standaard en structureel onderdeel te laten worden van alle relevante ruimtelijke planprocessen in Zuid-Holland. In het Convenant Bodem en Ondergrond 2016-2020 zijn tussen Rijk, provincies en gemeenten afspraken gemaakt over samenwerking en rolverdeling bij het realiseren van een duurzaam, veilig en efficiënt gebruik van bodem en ondergrond.

Aanleiding

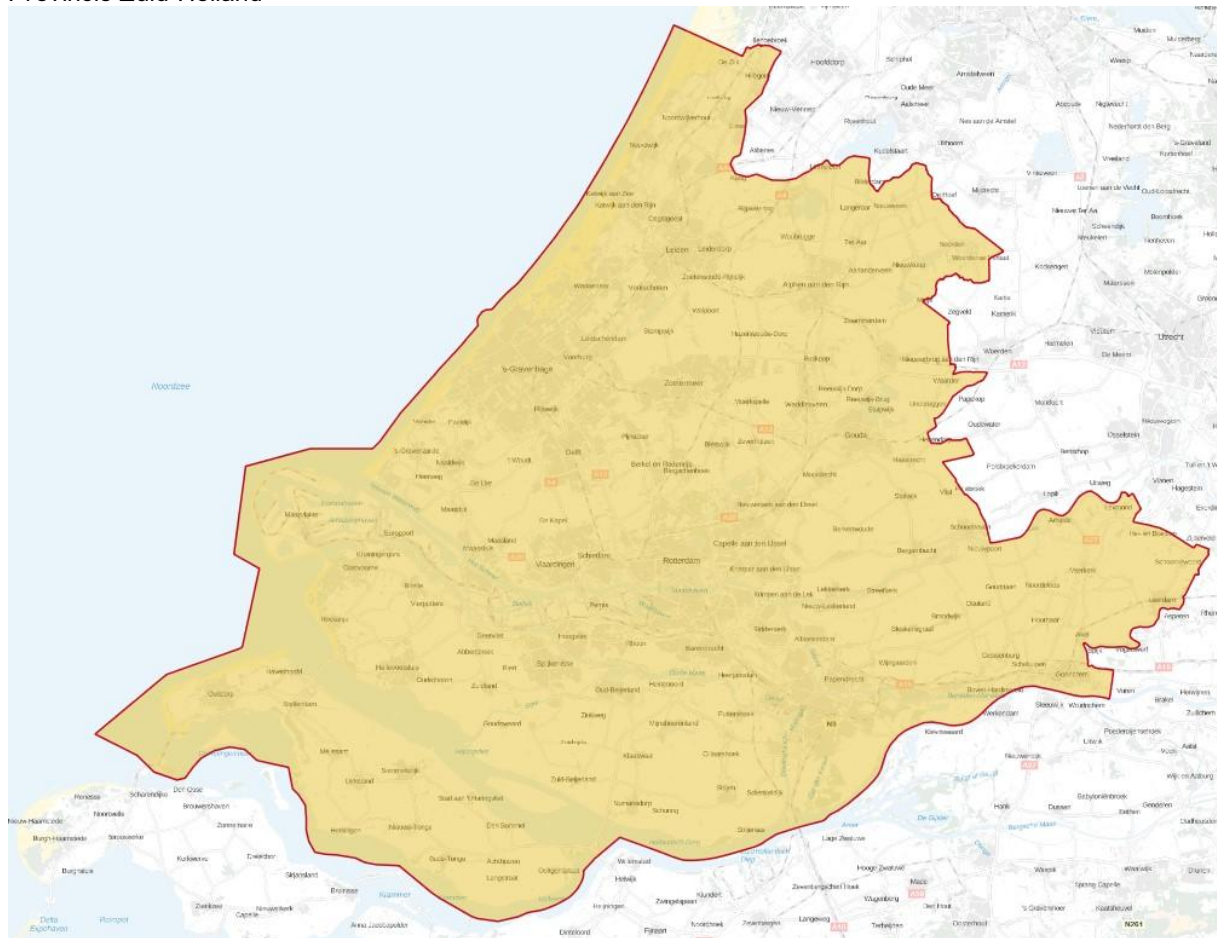
De provincie heeft geconstateerd dat kwaliteiten van bodem en ondergrond nog onvoldoende worden meegenomen bij het oplossen van maatschappelijk opgaven. Zo heeft de provincie de ambitie om het aandeel duurzame energie, in de vorm van aardwarmte, te vergroten. Daar komt bij dat boven- en ondergronds ruimtegebruik nog onvoldoende als een geheel van de ruimte worden geordend. Hierdoor kan

het voorkomen dat conflicterende ruimteclaims pas in een laat stadium van de planvorming worden ontdekt. Ook is het mogelijk dat er kansen verloren gaan omdat mogelijke koppelingen tussen activiteiten nog niet duidelijk in beeld zijn, bijvoorbeeld het hergebruik van oude gaswinlocaties voor de winning van aardwarmte of opslag van stoffen. Daarnaast zijn er terechte zorgen over de veiligheid en impact van activiteiten in de ondergrond. Zo heeft de Provinciale Staten zich uitgesproken over de wenselijkheid van gaswinning in de provincie, met name eventuele nieuwe winningen. Door deze toenemende druk op de ruimte, belangen en zorgen is het noodzakelijk om tot een integrale afweging te komen. Met deze integrale afweging geeft de provincie een concrete invulling aan de provinciale kernopdracht: Duurzaam, veilig en efficiënt gebruik van de bodem en ondergrond.

Afweging

De provincie streeft er naar dat boven- en ondergrond een integraal onderdeel van de ruimte vormen bij beleidsontwikkeling, ruimtelijk planvorming, gebiedsontwikkeling en advisering in het kader van de Mijnbouw wet, met behulp van 3D-instrumentarium (Ondergrondwijzer, Bodematlas en Bodemladder).

Werkingsgebied:
Provincie Zuid-Holland

Provinciale infrastructuur op orde

Beleidskeuze

De provincie zorgt voor een vlotte en veilige afwikkeling van verkeer in Zuid-Holland en heeft de wettelijke plicht haar areaal, provinciale wegen en vaarwegen te beheren en te onderhouden. Daartoe realiseert of draagt de provincie bij aan:

1. De dagelijkse beheer- en onderhoudswerkzaamheden, het Dynamisch Verkeersmanagement en bediening van bruggen over cruciale vaar- en wegroutes;
2. De uitvoering van planmatige onderhoudsprojecten;
3. De instandhouding van Zuid-Hollandse veren en veerinfrastructuur;
4. De uitvoering Provinciale fietsroutes in haar Fietsplan 2016-2025.

Toelichting

Omschrijving

De provincie wil een vlotte en veilige afwikkeling van het verkeer waarborgen, en heeft daartoe ook de wettelijke plicht voor haar areaal van provinciale wegen en vaarwegen. Er is één samenhangend netwerk van (inter)nationale, (boven)regionale en lokale wegen die beheerd worden door verschillende wegbeheerders. De provincie acht zich primair verantwoordelijk voor (boven)regionale wegen. Niet alle (boven)regionale wegen zijn provinciale wegen. Historisch gegroeid is dat verschillende regionale verbindingen (bijv. N59, N11, N44) rijkswegen zijn of gemeentelijke wegen zijn (vooral in het gebied van de regio's Rotterdam en Den Haag, bijv. Abram van Rijckevorsel weg in Capelle aan den IJssel). Het gebruik van het netwerk is diffuus en de indeling in verschillende categorieën naar gebruik is niet strikt. Het illustreert dat wegbeheerders intensief onderling moeten samenwerken om het wegennet op orde te houden. Voor het maken van (inter)nationale verplaatsingen wordt bijvoorbeeld ook gebruik gemaakt van regionale wegen (bij vertrek en aankomst). (Inter)nationale verbindingen worden anderzijds ook gebruikt voor regionale verplaatsingen. Regionale wegen zijn vaak niet geschikt om de omvangrijke verkeersstromen, die veroorzaakt worden door regionale verplaatsingen (10-40 km), zonder aanpassingen van het rijkswegennet over te nemen.

Verspreid over het gehele areaal worden dagelijkse beheer- en onderhoudswerkzaamheden (DBO) uitgevoerd om de wegen en vaarwegen technisch in stand te houden, de veiligheid te bewaken en de doorstroming te waarborgen. Het betreft onder meer: toezicht, inspectie en handhaving, juridisch beheer, bediening van bruggen, verkeersvoorzieningen, gladheidsbestrijding, kleinschalig civieltechnisch en groenonderhoud aan wegen, vaarwegen en kunstwerken, exploitatie van steunpunten, vaar- en voertuigen. Door middel van dynamisch verkeersmanagement wordt de doorstroming van het weg- en vaarwegverkeer verbeterd. Er wordt ingespeeld op de actuele verkeerssituatie en er is betrouwbare reistijdinformatie beschikbaar. De provincie verzorgt voor een aantal beheerders (zoals gemeenten, Rijkswaterstaat, Prorail) de bediening op afstand en het technisch beheer van bruggen over cruciale vaar- en wegroutes. Hierdoor ontstaat meer zicht op de actuele verkeerssituatie rond bruggen en kan de doorstroming op weg en vaarweg worden geborgd. Verder worden ontheffingen, vergunningen en toestemmingen verleend op basis van de Wegenwet en de Wegenverordening Zuid-Holland, de Scheepvaartverkeerswet, het Binnenvaartpolitiereglement en de vaarwegenverordening. Hiervoor gelden wettelijke termijnen. Het onderhoud aan de provinciale wegen en vaarwegen wordt uitgevoerd op een conditiegestuurde, integrale en trajectgewijze manier. Deze manier is beschreven in het assetmanagementsysteem gebaseerd op de internationale assetmanagementstandaard NEN-ISO 55001. Het moment van onderhoud wordt zodanig gepland dat precies op tijd wordt onderhouden. Zo blijft de infrastructuur optimaal functioneren

tegen de laagste kosten, met overwogen, aanvaardbare risico's. Het PZI geeft een overzicht van de weg- en vaarwegprojecten waarvan het planmatig onderhoud in de jaren 2018 tot en met 2022 wordt uitgevoerd.

Het provinciaal beleid geeft zekerheid over een mobiliteitsnetwerk dat op orde is en de reiziger en de vervoerder keuzevrijheid biedt, en bevat voldoende flexibiliteit om in de ruimtelijke ontwikkeling te reageren op maatschappelijke initiatieven. In het mobiliteitsbeleid wordt afgestemd met andere beleidsvelden, met name het ruimtelijk-economisch beleid. Daarbij is het vertrekpunt de huidige ruimtelijke situatie gecombineerd met vier keuzes:

1. Beter benutten en opwaarderen van wat er is
2. Vergroten van de agglomeratiekracht
3. Verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit
4. Bevorderen van de transitie naar een water- en energie-efficiënte samenleving

Motivering

Nationaal Belang: Ja

Provinciaal Belang: Ja

Wettelijke Taak of Bevoegdheid: Ja

Het betreft een wettelijke taak van de provincie voor provinciale wegen en vaarwegen in de wegenwet en de wegenverkeerswet.

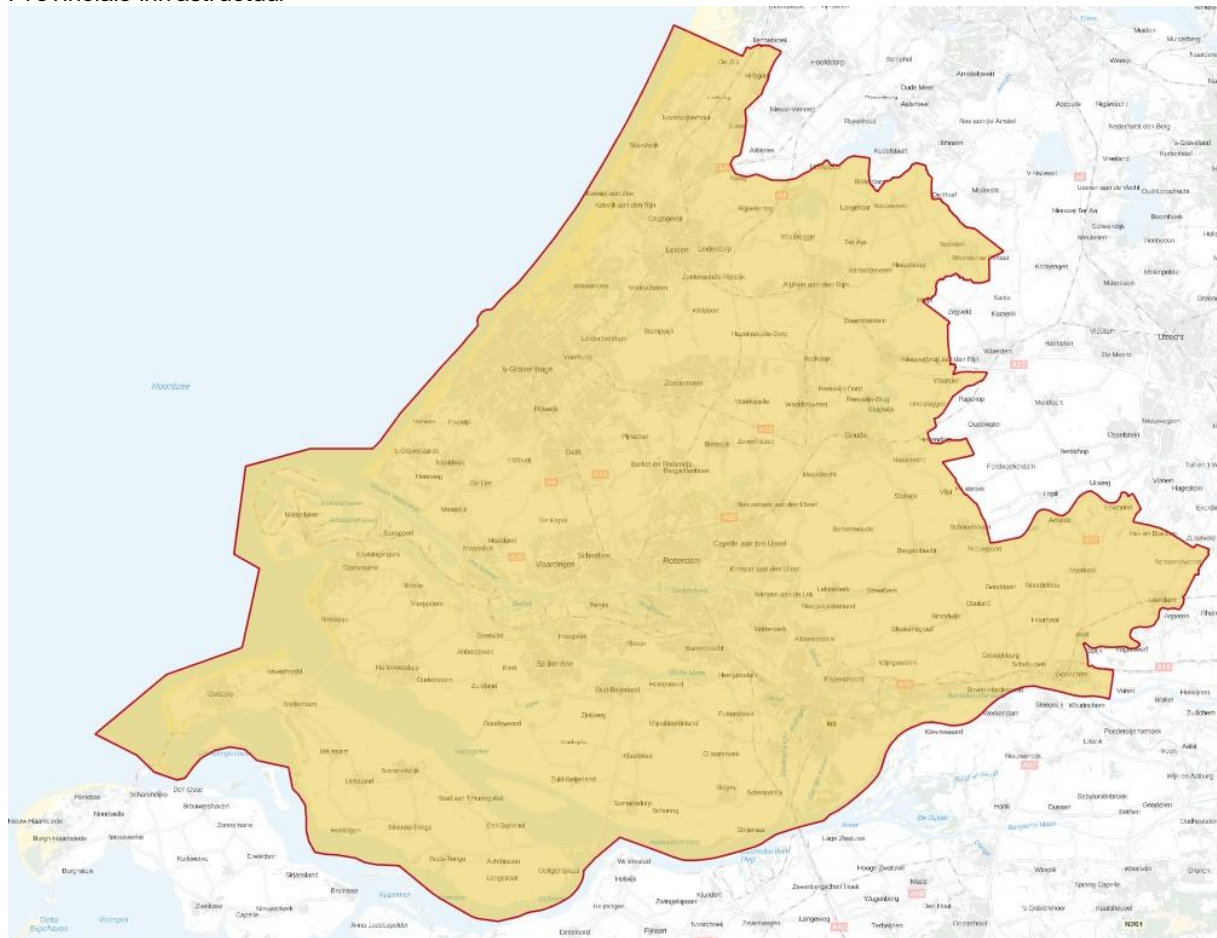
Aanleiding

Provinciaal wegen- en vaarwegennetwerk op orde, voor een beschikbaar, beheersbaar en veilig vervoer van personen en goederen. Om het netwerk op orde te brengen is het in ieder geval nodig dat de al afgesproken plannen en projecten, vastgelegd in het Programma Mobiliteit en het Programma Zuid-Hollandse Infrastructuur worden gevoerd. Daartoe wil de provincie beter sturen op de financiële ruimte die in de loop van de jaren is vastgelegd. Daarbij kansen benutten door selectief te investeren en te stimuleren. De provincie richt zich in de eerste plaats op het oplossen van knelpunten, waarbij geldt: de grootste knelpunten eerst. Daarnaast wil de provincie het Inzicht in planning vergroten. De beschreven acties worden daarom zo veel mogelijk voorzien van een tijdsplan met beslismomenten.

Afweging

De provincie beoogt een infrastructuur met een constant kwaliteitsniveau en transparant opererende beheerorganisatie. Daartoe staat centraal een structurele, trajectwijze en integrale aanpak bij het beheer en onderhoud van de provinciale infrastructuur. Een éénmalige en grootschalige voorbereiding, aanbesteding en uitvoering van werken kan tot optimale efficiëntie leiden voor de organisatie en beperkt en concentreert de overlast voor de omgeving. Goed beheer en onderhoud geven kansen om het mobiliteitssysteem meer kwaliteit te geven en veiliger te maken. Bij periodiek groot onderhoud worden verschillende verbeteringen meegenomen (werk met werk maken). Verder is van belang om wegwerkzaamheden qua planning af te stemmen met lokale evenementen. De combinatie van beheer en onderhoud met innovatie kan de meerwaarde vergroten.

Werkingsgebied:
Provinciale infrastructuur

Recreatieve, commerciële en bedrijfsgebonden luchtvaart

Beleidskeuze

In Zuid-Holland wordt ruimte geboden aan diverse vormen van kleine en recreatieve luchtvaart. De provincie ondersteunt dit, maar hecht tegelijkertijd waarde aan een goede inpassing in de directe omgeving. Daarom willen Provinciale Staten dat terughoudend wordt omgegaan met nieuwe locaties voor commerciële en bedrijfsgebonden luchtvaart, helikopterhavens, luchthavens voor onbemande luchtvaartuigen en luchthavens voor gemotoriseerde recreatieve luchtvaart. Luchthavens met een duidelijk maatschappelijk belang (zoals heliplatforms bij ziekenhuizen) worden daarentegen wel ondersteund.

Toelichting

Omschrijving

In Zuid-Holland wordt ruimte geboden aan diverse vormen van kleine en recreatieve luchtvaart. De provincie ondersteunt dit, maar hecht tegelijkertijd waarde aan een goede inpassing in de directe omgeving. Daarom willen Provinciale Staten dat terughoudend wordt omgegaan met nieuwe locaties voor commerciële en bedrijfsgebonden luchtvaart, helikopterhavens, luchthavens voor onbemande luchtvaartuigen en luchthavens voor gemotoriseerde recreatieve luchtvaart. Luchthavens met een duidelijk maatschappelijk belang (zoals heliplatforms bij ziekenhuizen) worden daarentegen wel ondersteund.

Motivering

Nationaal Belang: Nee

Provinciaal Belang: Ja

Wettelijke Taak of Bevoegdheid: Ja

De provincie is bevoegd gezag voor de meeste luchthavens voor kleine recreatieve luchtvaart op basis van de wet luchtvaart.

Luchtvaart is per definitie gemeentegrensoverschrijdend en vanwege de hinderlijke effecten van de luchtvaart is de provincie het aangewezen schaalniveau.

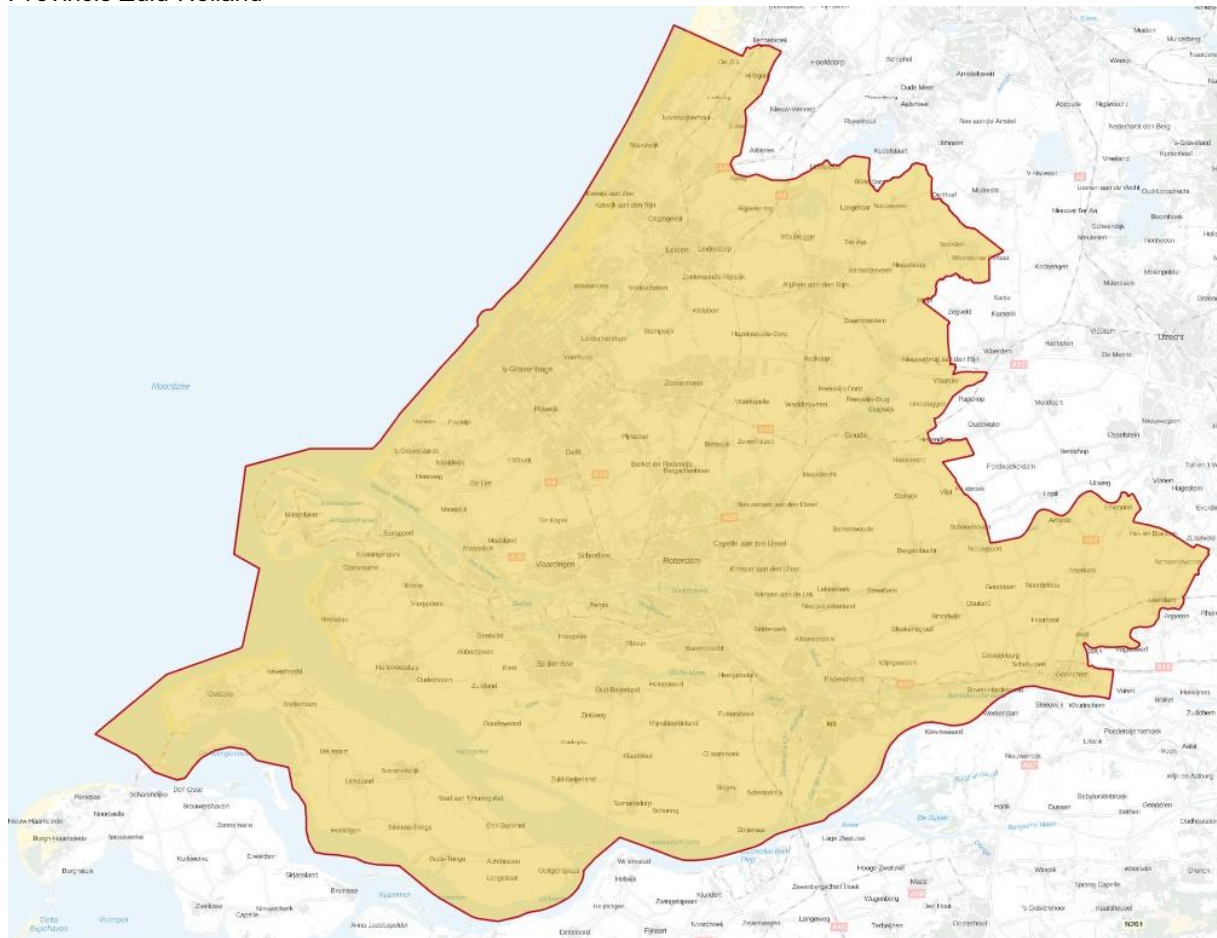
Aanleiding

Het rijk heeft in 2009 haar bevoegdheden voor kleine recreatieve luchtvaart overgedragen naar de provincies.

Afweging

Het rijk heeft in 2009 haar bevoegdheden voor kleine recreatieve luchtvaart overgedragen naar de provincies.

Werkingsgebied:
Provincie Zuid-Holland

Recreatiewoningen

Beleidskeuze

De provincie beschouwt permanente bewoning van recreatiewoningen als een onwenselijke ontwikkeling. Nieuwe recreatiewoningen zijn alleen toegestaan in bestaande of in nieuwe verblijfsrecreatieparken, teneinde permanente bewoning tegen te gaan.

Toelichting

Omschrijving

Permanente bewoning van recreatiewoningen druist in tegen het beleid van de provincie op het gebied van ruimtelijke ordening, recreatie en toerisme. Generiek bovenlokaal beleid is wenselijk om dit tegen te gaan. Het beleid voor ruimtelijke kwaliteit is van toepassing. De uitbreiding van een bestaand verblijfsrecreatiepark zal veelal een vorm van 'aanpassing' zijn. De ontwikkeling van een nieuw verblijfsrecreatiepark zal veelal een vorm van 'transformatie' zijn. Een recreatiewoning wordt niet gezien als een stedelijke ontwikkeling.

Motivering

Nationaal Belang: Nee

Provinciaal Belang: Ja

Wettelijke Taak of Bevoegdheid: Nee

Permanente bewoning van recreatiewoningen druist in tegen het beleid van de provincie op het gebied van ruimtelijke ordening, recreatie en toerisme. Generiek bovenlokaal beleid is wenselijk om dit tegen te gaan. Het is onwenselijk als gemeenten hierop verschillend beleid voeren, omdat dit het provinciaal beleid kan doorkruisen en effecten kan hebben voor de buurgemeenten.

Aanleiding

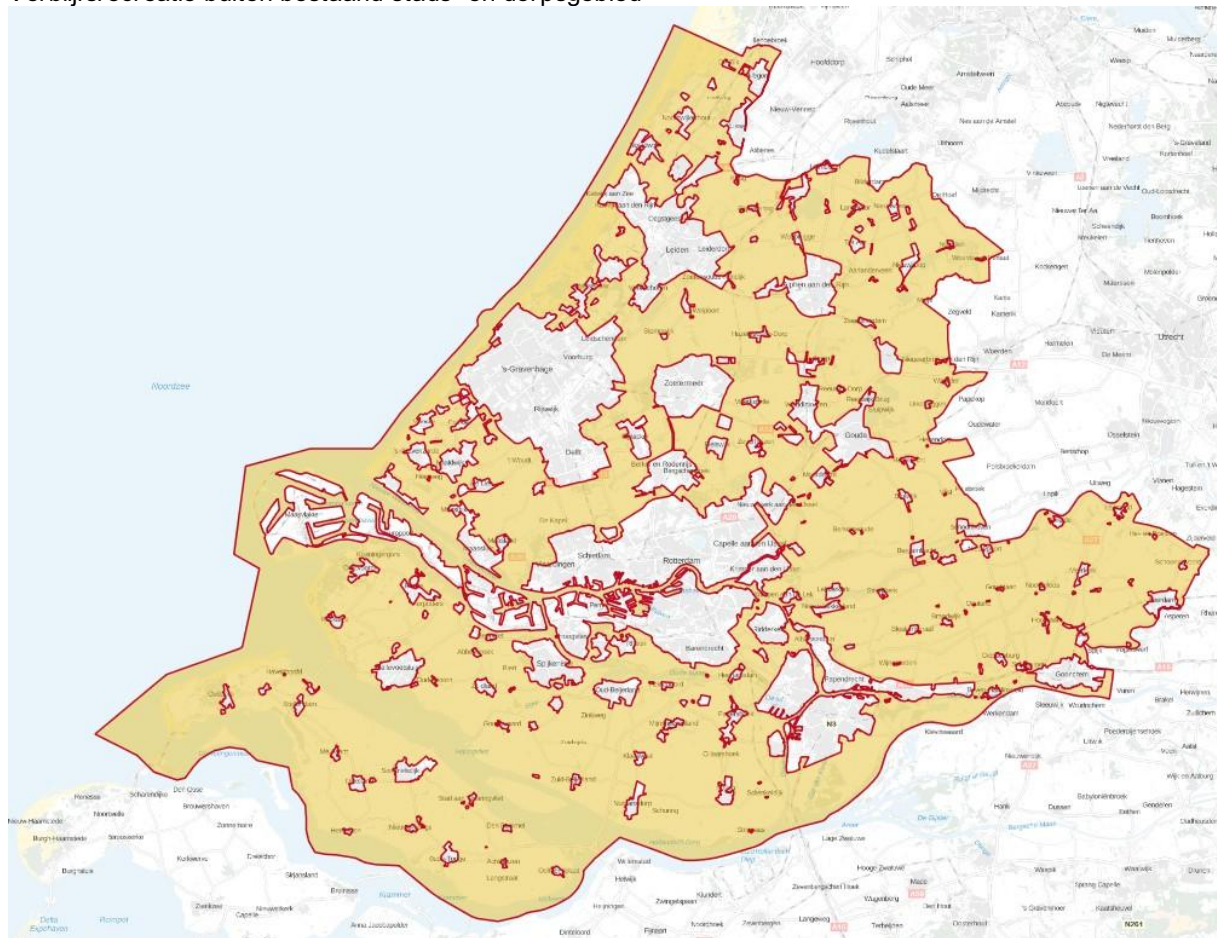
Permanente bewoning van recreatiewoningen is een veelvoorkomend probleem. Om nieuwe gevallen te voorkomen is het wenselijk hierop beleid te voeren.

Afweging

Permanente bewoning zal minder snel voorkomen als nieuwe recreatiewoningen alleen gebouwd kunnen worden in bestaande of nieuwe bedrijfsmatig beheerde verblijfsrecreatieparken met gemeenschappelijke voorzieningen.

Werkingsgebied:

Verblijfsrecreatie buiten bestaand stads- en dorpsgebied

Reductie energieverbruik en CO2 emissie van de industrie

Beleidskeuze

De provincie streeft naar een reductie van 7,8 PetaJoule energieverbruik bij de industrie in Zuid-Holland in 2020 en een reductie van de CO2 emissies bij de industrie.

Toelichting

Omschrijving

Bijdrage aan transitie naar een CO2 arme samenleving (broeikasgasemissiereductie van 80-95% in 2050 tov 1990).

Motivering

Nationaal Belang: Ja

Provinciaal Belang: Ja

Wettelijke Taak of Bevoegdheid: Nee

Betreft uitvoering van het klimaatakkoord van Parijs (COP21) en daaruit voortvloeiend het nationaal energieakkoord.

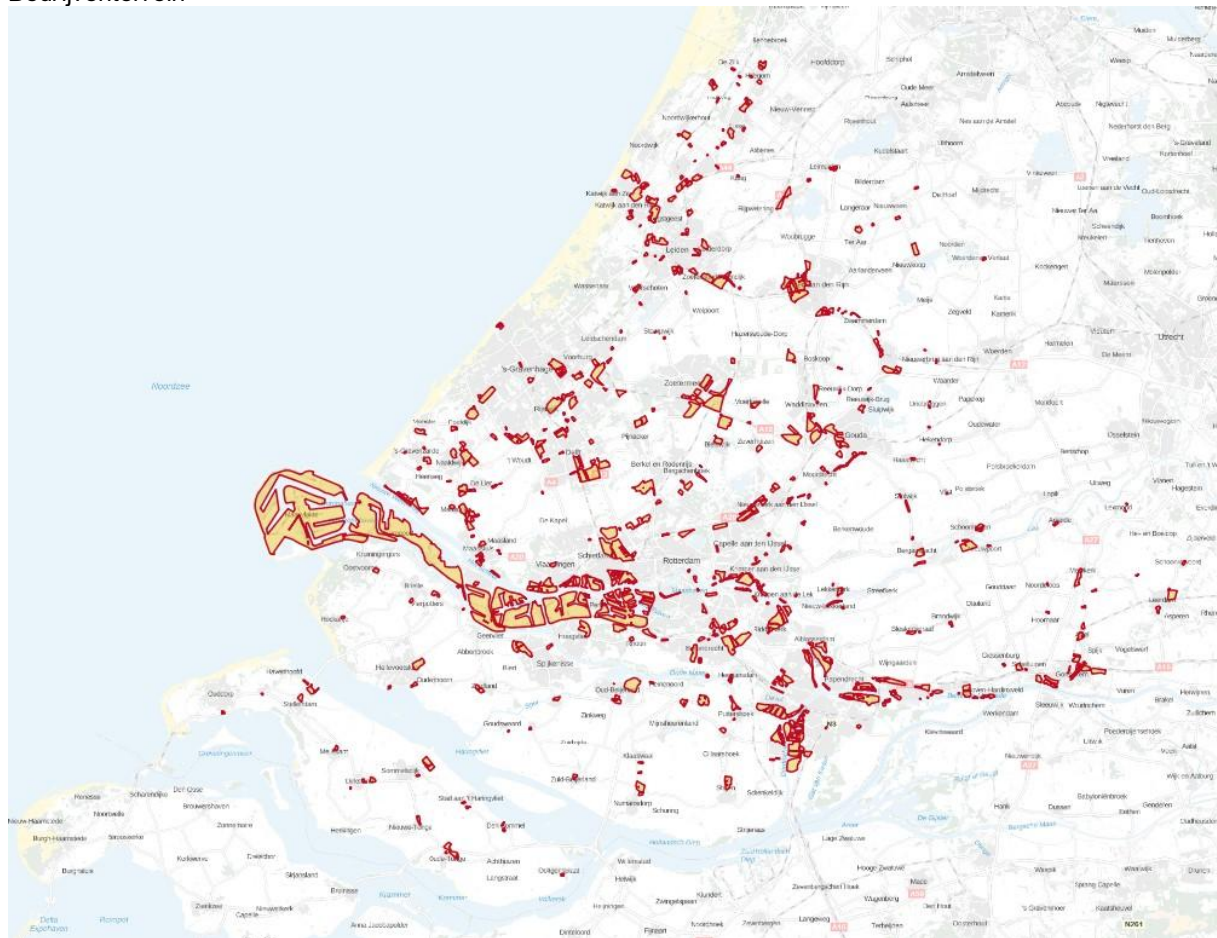
Aanleiding

Een derde van het totale energieverbruik en 70% van de CO2 emissie in Zuid-Holland komt van de industrie, hier is veel winst te behalen.

Afweging

Gebruik makend van de trias energetica gaat besparen voor het opwekken van duurzame energie en het opwekken van duurzame energie gaat voor het gebruiken van schoon fossiel

Werkingsgebied:
Bedrijventerrein

Toekomstbestendige bedrijventerreinen die de vitaliteit van het bedrijfsleven versterken

Beleidskeuze

De provincie streeft naar een kwantitatief en kwalitatief evenwicht in vraag en aanbod van bedrijventerreinen op regionaal en bovenregionaal schaalniveau. Daarbij wordt ingezet op beter benutten en duurzaam functioneren van bestaande bedrijventerreinen en op het behoud van voldoende ruimte voor bedrijven in hogere milieucategorieën en watergebonden bedrijven.

Toelichting

Omschrijving

Met het bedrijventerreinenbeleid wordt een bijdrage geleverd aan twee ambities van de provincie:

- Naar een nieuwe economie: the next level
- Naar een levendige meerkernige metropool

Bedrijventerreinen vormen een belangrijke voorwaarde voor de Zuid-Hollandse economie. De schaarse ruimte moet zo efficiënt mogelijk worden benut met aandacht voor kwaliteit. Kwalitatief goede bedrijventerreinen zijn nodig voor een optimaal vestigingsklimaat voor het gehele Zuid-Hollandse bedrijfsleven. Daarvoor zijn drie beleidslijnen aangehouden:

- Het op lange termijn in evenwicht brengen van de vraag naar en het aanbod van bedrijventerreinen
- Het beter benutten van bestaande, kwalitatief goede bedrijventerreinen en het ontwikkelen van nieuwe locaties die kwalitatief toegevoegde waarde hebben ten opzichte van de bestaande voorraad.
- Het verduurzamen van bedrijventerreinen waarbij ze zich tevens voorbereiden op toekomstige ontwikkelingen.

1. Het op lange termijn in evenwicht brengen van de vraag naar en het aanbod van bedrijventerreinen

De inzichten in de kwantitatieve behoeften komen uitgebreid aan de orde in de behoefte-raming die in 2017 is uitgevoerd. Een van de conclusies daarbij is dat er binnen de Zuid-Hollandse regio's zeker nog kwalitatieve behoefte is aan nieuwe ontwikkelingen. In sommige gevallen kan het nodig zijn om slechte plekken, waaraan geen behoefte blijkt, uit de markt te nemen of een andere invulling te geven. Er wordt op basis van de huidige informatie geconstateerd dat vooral voor grootschalige (logistieke) bedrijven en HMC-bedrijven in veel regio's een kwalitatieve mismatch lijkt te bestaan: het bestaande aanbod dekt mogelijk niet volledig de vraag vanuit deze segmenten. Daarnaast is het aanbod voor regulier-gemengde bedrijvigheid (lokaal MKB) geografisch niet altijd optimaal verdeeld in de regio's. Zo zijn er gemeenten/subregio's met nauwelijks nog hard plaanbod voor dit segment, terwijl daar zeker wel vraag te verwachten is van soms sterk lokaal gewortelde bedrijven. Hierover kan een regionale visie goed inzicht geven.

In tabellen in het Programma Ruimte is opgenomen welke bedrijventerreinen een zachte plancapaciteitstatus hebben en welke een harde status. Hierbij de link:

<https://www.zuid-holland.nl/onderwerpen/ruimte/visie-ruimte/vrm-documenten/>

Een deel van de bedrijventerreinen sluit niet goed aan op de vraag van bedrijven, terwijl zachte, mogelijk gewenste plannen onbenut blijven. Het is hierdoor lastig om vraaggericht en flexibel te zijn. Daarmee wordt het vermogen van de Zuid-Hollandse regio's om in te spelen op nieuwe economische kansen belemmerd.

De focus op kwaliteit vraagt tevens om een andere houding van de provincie. Elk gebied kent andere opgaven, andere spelers en andere coalities. De opgave wordt om ruimte te geven aan lokale en regionale initiatieven die bijdragen aan de gewenste kwaliteit. Daarbij passen maatwerk, flexibiliteit en een verbindende rol van de provincie. Dat heeft gevolgen voor de programmering van bedrijventerreinen in de verschillende regio's. Om de mismatch tussen kwantitatief aanwezig planaanbod en kwalitatieve vraag op te heffen zou er soms her-, of deprogrammering of fasering van het (harde) planaanbod aan de orde kunnen zijn, om zo kwalitatief goed aanbod de ruimte te geven.

Voor binnenstedelijk gelegen bedrijventerreinen met milieucategorie 1 en 2 schept de provincie de mogelijkheid van transformatie en functiemenging om te transformeren, om beter te kunnen inspelen op de vraag, onder andere naar gemengde woon-werkmilieus en vestigingsplaatsen voor 'new economy'. Voor binnenstedelijk gelegen bedrijventerreinen met milieucategorie 3 is functiemenging alleen mogelijk wanneer de belangen van bedrijven niet worden geschaad.

Bedrijventerreinen waar bedrijven gevestigd zijn van categorie 3 en hoger (HMC) en watergebonden bedrijven, mogen worden getransformeerd naar een andere functie. Het aantal hectare dat wordt getransformeerd, moet door de gemeente wel worden gecompenseerd, tenzij aangetoond kan worden dat er geen behoefte is. Deze behoefte moet zijn afgestemd in regionaal verband en aangegeven moet worden waar de eventuele compensatie zal plaatsvinden. Regionale visies kunnen hierbij behulpzaam zijn.

Bij het beoordelen van nieuwe plannen kijkt de provincie, de Ladder voor duurzame verstedelijking indachtig, naar kwantiteit en kwaliteit. De regio's en de individuele gemeenten vervullen een belangrijke rol bij de onderbouwing van de ladder. Geactualiseerde regionale bedrijventerreinvisies kunnen zorgen voor de kwalitatieve onderbouwing van vraag en aanbod en kunnen inzicht geven in de realistische vraag die ontstaat door vervanging (transformatie). Voor de kwantiteit dient er voor de vraagkant te worden gekeken naar de actuele behoefteramingen, die het uitgangspunt vormen voor het gesprek met partijen die willen ontwikkelen. Daarbij zullen de uitkomsten van de reële vervangings- en transformatievraag van de regionale bedrijventerreinvisie worden betrokken. Voor de kwantitatieve aanbodkant dient te worden gekeken naar het huidige bestaande aanbod en het huidige planaanbod.

De kwalitatieve vraag naar bijvoorbeeld bepaalde kavelgrootte, type terrein etc. kan worden onderbouwd in de motivatie bij het plan. De provincie kan op basis daarvan een goede kwalitatieve en kwantitatieve afweging maken.

Nieuwe ontwikkelingen kunnen mogelijk gemaakt worden indien deze voorzien in een kwalitatieve behoefte. Dit kan op gespannen voet staan met kwantitatieve overprogrammering. Indien de kwalitatieve behoefte echter goed onderbouwd is en er zijn (regionale) afspraken over fasering en programmering van niet bij de vraag passende terreinen/plancapaciteit, heeft de provincie een positieve grondhouding. Indien er bij de bestemmingsplannen voor zowel nieuwe, als bestaande bedrijventerreinen sprake is van een plan dat onvoldoende te motiveren is, kan er door reductie van harde plancapaciteit elders in de regio alsnog ruimte worden gemaakt om het plan te motiveren. Hiermee kunnen nieuwe, gewenste ontwikkelingen op de juiste plek worden gerealiseerd. In de motivering moet dit worden opgenomen en er dient voorzienbaarheid gecreëerd te worden. Drie jaar na de vaststelling van het betreffende bestemmingsplan dient er voldoende plancapaciteit onttrokken te zijn.

De provincie laat de keuze voor het opmaken van regionale bedrijventerreinvisies aan de regio's zelf, maar de kwalitatieve invulling in die regionale visies kan op basis van de eerder genoemde terreintypes. Dit past ook binnen de ladder voor duurzame verstedelijking. Hierbij zal de kwalitatieve onderbouwing een steeds grotere rol gaan spelen. Dit vraagt van de indiener van een voorstel voor een nieuwe ontwikkeling een stevigere kwalitatieve onderbouwing, waarbij regionale visies als belangrijke drager kunnen dienen.

Onbenutte plancapaciteit kan voor de provincie reden zijn om kritisch te kijken of er nog sprake is van goede ruimtelijke ordening.

De provincie stelt regionale bedrijventerreinvisies niet verplicht maar is bereid om vanuit de uitgestoken hand mee te denken en te helpen bij het opstellen daarvan. Gedeputeerde Staten kunnen echter voor een bepaalde regio aangeven dat het nodig is om een regionale visie voor bedrijventerreinen te maken. Daarbij zullen Gedeputeerde Staten vooraf duidelijkheid geven over gewenste inhoud van de visie. Als de betreffende regio hier geen goede invulling aan geeft, kunnen Gedeputeerde Staten zo nodig zelf de regionale bedrijventerreinen visie opstellen.

Zolang er geen regionale visies zijn, moeten plannen individueel beoordeeld moeten worden. De samenhang tussen nieuwe plannen, overaanbod, profileren, faseren en deprogrammeren, maar ook het transformeren van bestaande bedrijventerreinen komt dan niet goed uit verf.

2. Het beter benutten van bestaande, kwalitatief goede bedrijventerreinen en het ontwikkelen van nieuwe locaties die kwalitatief toegevoegde waarde hebben ten opzichte van de bestaande voorraad

Uit onderzoeken en gesprekken blijkt dat ondernemers in het algemeen honkvast zijn, uitzonderingen daargelaten. Hun werknemers komen uit de buurt, ze zijn betrokken bij de plaatselijke samenleving en hun “plek” in de keten en hebben (grote) investeringen gedaan op de huidige locatie. Ze vertrekken doorgaans pas naar een nieuwe locatie wanneer het vestigingsklimaat van het bedrijventerrein niet meer passend is en/of de huidige kavel niet meer voldoet. Wanneer vervolgens de achtergelaten bedrijfsbebouwing niet meer gebruikt wordt en er bovendien sprake is van achterstallig beheer en onderhoud op het terrein, wordt het bedrijventerrein steeds minder aantrekkelijk als vestigingsplaats voor bedrijven. Als dat proces lang doorgaat komen sommige terreinen in beeld voor andere functies.

Om bedrijventerreinen nu en in de toekomst optimaal te kunnen benutten is aandacht voor de volgende aspecten nodig:

- Zorgvuldig ruimtegebruik: voorrang geven aan het opvullen van leegstand en leegstaande kavels d.m.v. het toepassen van de Ladder.
- Vestigingsklimaat: behouden en verbeteren van de kwaliteit conform de eisen van de ondernemers en sectoren.
- Voorbereiden op toekomstige ontwikkelingen en verduurzamen.
- Transformatie en functiemenging.

3. Het verduurzamen van bedrijventerreinen waarbij ze zich tevens voorbereiden op toekomstige ontwikkelingen.

Maatregelen voor een toekomstbestendig bedrijventerrein, het verduurzamen, zoals collectieve energie (besparing en opwekking) en een collectief glasvezelnetwerk, kunnen efficiënter gezamenlijk worden uitgevoerd. Bijna alle bedrijven op een bedrijventerrein behoren immers tot het mkb. Daardoor missen ze vaak de slagkracht van een groot bedrijf, wat kan gecompenseerd worden door samen te werken en collectieve acties op te zetten. Deze zaken kunnen via de BIZ gefinancierd worden als dat van te voren in het programma is opgenomen. Als er geen BIZ aanwezig is op het terrein zijn er aparte draagvlakonderzoeken nodig om dit gezamenlijk te kunnen bereiken. Bedrijven maken samen gebruik van voorzieningen en de openbare ruimte, daar is veel winst te behalen.

Motivering

Nationaal Belang: Ja

Provinciaal Belang: Ja

Wettelijke Taak of Bevoegdheid: Nee

De Provincie Zuid-Holland versterkt samen met andere overheden, ondernemers en kennisinstellingen Zuid-Holland als economische topregio. Dit doet zij door de kennisinfrastructuur en innovatiekracht te versterken, groei en vernieuwing van het bedrijfsleven te stimuleren en een transitie vorm te geven naar een duurzame en digitale economie. De provincie doet dit om te zorgen voor: levendige en krachtige stads- en dorpscentra en werklocaties realiseren die de vitaliteit en de kracht van het bedrijfsleven versterken. Daarbij dienen we slim om te gaan met ruimte en leegstand en overaanbod van werklocaties te beperken. De provincie richt zich op de grotere ruimtelijke ontwikkelingen van bedrijventerreinen die vaak een bovengemeentelijke impact hebben. Bedrijventerreinen vormen een belangrijke voorwaarde voor de Zuid-Hollandse economie. De schaarse ruimte moet zo efficiënt mogelijk worden benut met aandacht voor kwaliteit. Kwalitatief goede bedrijventerreinen zijn nodig voor een optimaal vestigingsklimaat voor het gehele Zuid-Hollandse bedrijfsleven. Het op lange termijn in evenwicht brengen van de vraag naar en het aanbod van bedrijventerreinen is een belangrijk uitgangspunt voor het bedrijventerreinenbeleid. Het gaat om een combinatie van het beter benutten van bestaande, kwalitatief goede bedrijventerreinen en het ontwikkelen van nieuwe locaties die kwalitatief toegevoegde waarde hebben ten opzichte van de bestaande voorraad. Dit doet de provincie onder andere door deel te nemen in de ROM-Drechtsteden. Daarbij maakt de provincie gebruik van haar wettelijke taken op het gebied van ruimtelijke ordening.

Aanleiding voor de beleidsbeslissing:

De provincie streeft naar een weerbare en concurrerende economie. Bedrijventerreinen spelen daar een belangrijke rol in.

Afwegingen die tot deze beleidsbeslissing hebben geleid:

Op bedrijventerreinen bevindt zich grofweg een derde van de werkgelegenheid. Het is van belang om een goede kwalitatieve en kwantitatieve balans te vinden tussen vraag en aanbod zodat ondernemers kunnen worden geacommodeerd. Daarnaast hebben bedrijventerreinen een grote, ruimtelijke impact. Door het beter benutten van bedrijventerreinen kan onnodige uitleg voorkomen en blijft het gebied vrij. Tot slot kunnen bedrijventerreinen een bijdrage leveren aan energie- en klimaatopgaven. Meer informatie over het vraaggericht bedrijventerreinenbeleid is te vinden op: <https://www.zuid-holland.nl/onderwerpen/economie-energie/werklocaties/>

Aanleiding

De provincie streeft naar een weerbare en concurrerende economie. Bedrijventerreinen spelen daar een belangrijke rol in .

Afweging

Op bedrijventerreinen bevindt zich grofweg een derde van de werkgelegenheid. Het is van belang om een goede kwalitatieve en kwantitatieve balans te vinden tussen vraag en aanbod zodat ondernemers kunnen worden geacommodeerd.

Daarnaast hebben bedrijventerreinen een grote, ruimtelijke impact. Door het beter benutten van bedrijventerreinen kan onnodige uitleg voorkomen en blijft het gebied vrij.

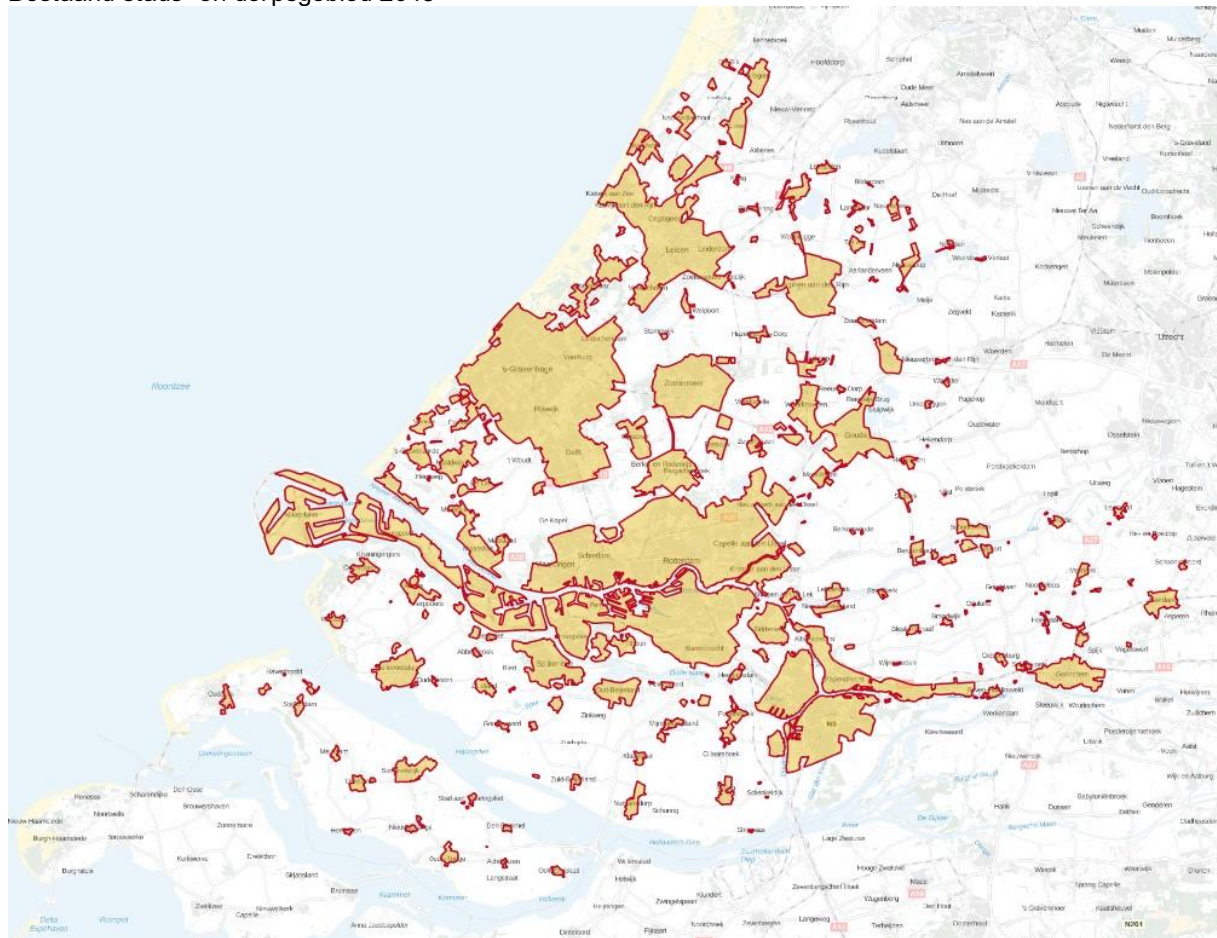
Tot slot kunnen bedrijventerreinen een bijdrage leveren aan energie- en klimaatopgaven.

Meer informatie over het vraaggericht bedrijventerreinenbeleid is te vinden in de voortgangsrapportage vraaggericht bedrijventerreinenbeleid 2017. Zie daarvoor onderstaande link onder agendapunt 5c.

https://staten.zuid-holland.nl/DMS_Import/Statencommissie_Ruimte_en_Leefomgeving_RenL/2017/Ruimte_en_Leefomgeving_10_mei_2017

Werkingsgebied:

Bestaand stads- en dorpsgebied 2018

Restaureren en herbestemmen van monumenten

Beleidskeuze

De provincie stimuleert het restaureren en herbestemmen van rijksmonumenten.

De provincie doet dit om te zorgen voor beschermd, benut en beleefbaar cultureel erfgoed.

De provincie stimuleert door kaders te stellen en de provincie te vertegenwoordigen ten behoeve van het restaureren en herbestemmen van monumenten.

Toelichting

Omschrijving

Zuid-Holland wil een toonaangevende provincie zijn waar mensen met plezier wonen, werken en recreëren. Daartoe verbeteren wij de kwaliteit van de leefomgeving. Cultuur en erfgoed zijn daarin belangrijke factoren. De provincie wil daarom haar unieke erfgoed behouden voor toekomstige generaties, door het erfgoed te beschermen, beleefbaar te maken en te benutten, door het restaureren en herbestemmen van rijksmonumenten.

Motivering

Nationaal Belang: Ja

Provinciaal Belang: Ja

Wettelijke Taak of Bevoegdheid: Nee

Nationaal belang: De provincie geeft uitvoering aan de decentralisatie restauratie rijksmonumenten.

Hiermee wordt de restauratie van rijksmonumenten verbonden met gebiedsontwikkeling.

De provincie Zuid-Holland is rijk aan cultuurhistorisch bouwkundig erfgoed. Hiertoe behoren ruim 9.000 monumenten en 65 van rijkswege beschermde stads- en dorpsgezichten. Deze monumenten en gezichten vertellen het verhaal van Zuid-Holland en verlenen kwaliteit en identiteit aan hun omgeving. Wij koesteren deze monumenten, waaronder de molens, landgoederen, binnenstedelijke monumenten en kerkgebouwen. We houden de monumenten in stand door restauratie te stimuleren en leegstand te voorkomen door middel van herbestemming. De provincie kan de restauratie van rijksmonumenten ook verbinden aan gebiedsontwikkeling (in het kader van modernisering monumentenzorg). Om toekomstige restauratie te voorkomen en behoud van rijksmonumenten te garanderen wordt tevens ingezet op herbestemming van rijksmonumenten.

Aanleiding

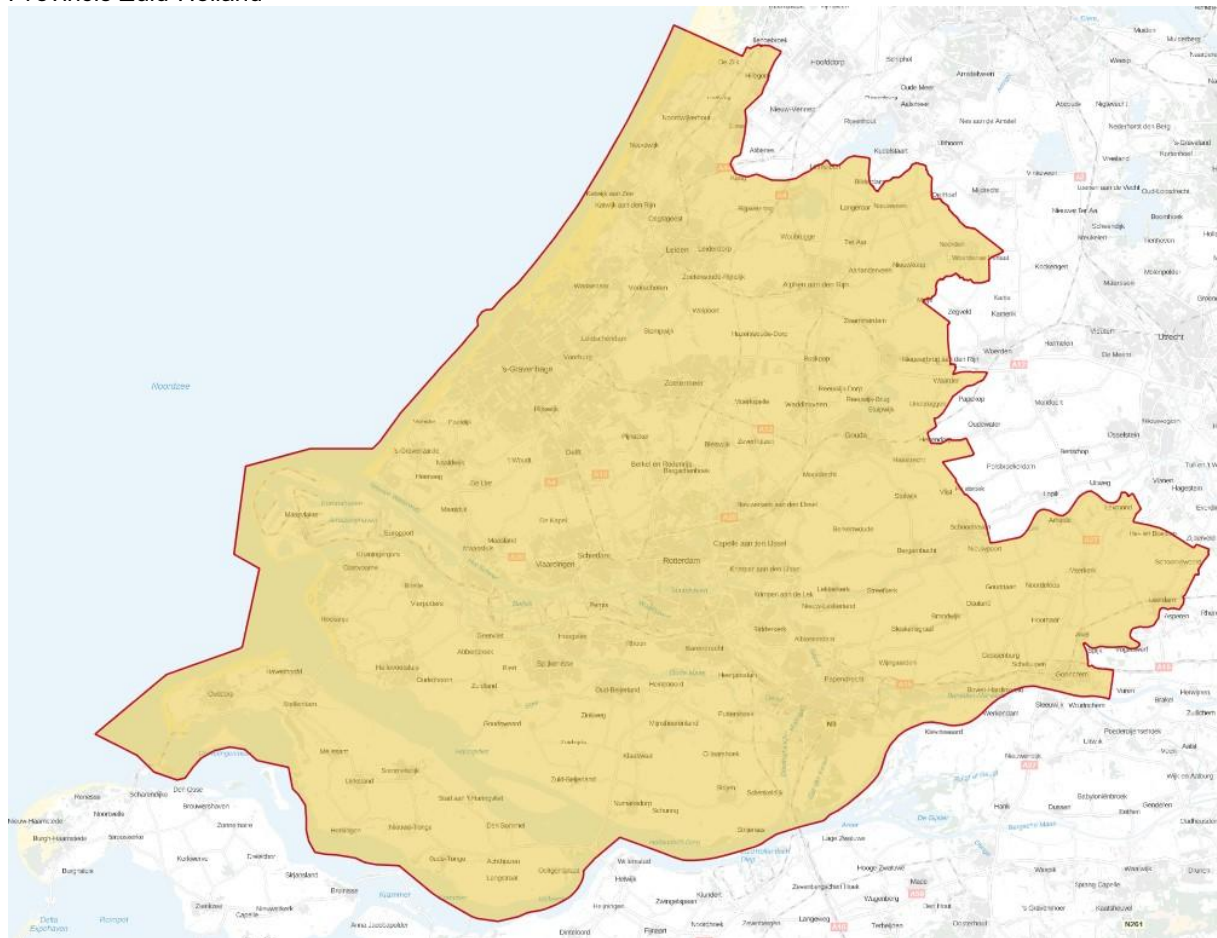
Beschermen, beleven en benutten van erfgoed is een omvangrijke en complexe klus. Dat gaat niet vanzelf. Dat geldt ook voor de restauratie en herbestemming rijksmonumenten. Zodoende stimuleert de provincie dit via subsidies en projecten. Mede aanleiding hiertoe is de decentralisatie van rijksmiddelen voor restauratie van rijksmonumenten. In 2016 is de Erfgoedmonitor uitgevoerd. Hieruit blijkt dat 15% van de Zuid-Hollandse rijksmonumenten in een matige tot slechte staat verkeert. Dit betreft de restauratieachterstand. De provincie streeft naar een maximale achterstand van 10%. Uit de Erfgoedmonitor blijkt ook dat de restauratiebehoefte groter is bij leegstand. Leegstand leidt tot een slechte onderhoudsstaat van monumenten. De provincie wil leegstand van monumenten daarom tegengaan en voorkomen. Beoogd resultaat: Inlopen van de restauratieachterstand tot 10%: De Zuid-Hollandse rijksmonumenten zijn de komende jaren gerestaureerd

en/of herbestemd. En zodanig dat deze voor de toekomst beter beschermd, beleefbaar, bekend en/of benut worden.

Afweging

De taak om rijksmonumenten te restaureren is in 2012 gedecentraliseerd naar de provincies. Zuid-Holland telt ruim 9.000 monumenten, waarvan 228 molens. Voor provinciale subsidie komen echter alleen monumenten in aanmerking die geen woonhuis zijn of een rendabele bestemming hebben. Die groep van onrendabele rijksmonumenten telt ruim 3.000 gebouwen en objecten. Voor de groep van rendabele monumenten bestaat een fiscale regeling, respectievelijk kan een lening met lage rente worden aangevraagd bij het Nationaal Restauratie Fonds (NRF).

Werkingsgebied:
Provincie Zuid-Holland

Restaureren, onderhouden en laten draaien van historische windmolens

Beleidskeuze

De provincie draagt zorg voor het restaureren, onderhouden en laten draaien van historische windmolens.

De provincie doet dit om te zorgen voor een beter beschermd, benut, en beleefbaar cultureel erfgoed.

Toelichting

Omschrijving

Zuid-Holland wil een toonaangevende provincie zijn waar mensen met plezier wonen, werken en recreëren. Daartoe verbeteren wij de kwaliteit van de leefomgeving. Cultuur en erfgoed zijn daarin belangrijke factoren.

De provincie wil daarom haar unieke erfgoed behouden voor toekomstige generaties, door dit erfgoed te beschermen, beleefbaar te maken en te benutten. Dat geldt in het bijzonder voor historische windmolens. Dit zijn immers iconen van Zuid-Holland. Onze provincie telt nog 228 complete molens, maar liefst een kwart van het Nederlandse molenbestand. Via subsidie ondersteunt de provincie het restaureren, onderhouden en laten draaien van deze historische windmolens. Daarnaast adviseert de provinciale consulent monumenten moleneigenaren over behoud en restauratie. Via het Erfgoedhuis Zuid-Holland ondersteunt de provincie de professionalisering van de vrijwillige molenwereld.

Motivering

Nationaal Belang: Ja

Provinciaal Belang: Ja

Wettelijke Taak of Bevoegdheid: Nee

De provincie geeft hiermee uitvoering aan de decentralisatie (van Rijk naar provincies) van restauratiemiddelen voor rijksmonumentale windmolens. Om toekomstige restauraties te voorkomen en behoud van rijksmonumenten te garanderen wordt tevens ingezet (groot) onderhoud van molens. De provincie kan de restauratie van historische windmolens verbinden aan kwaliteit van de leefomgeving. Monumenten vertellen het verhaal van onze geschiedenis en geven identiteit aan de omgeving. Dat geldt in het bijzonder voor historische windmolens. Dat zijn iconen van Zuid-Holland. Onze provincie telt 228 complete molens, maar liefst een kwart van het Nederlandse molenbestand. Zuid-Holland zonder zijn historische windmolens is ondenkbaar. Ze zijn blikvangers in het landschap en op buitenlandse toeristen hebben zij een grote aantrekkingskracht. Voor hen zijn molens en Holland vrijwel synoniem. Voor ons zijn ze zo vanzelfsprekend dat we bijna vergeten dat we er wat voor moeten doen om ze in goede staat te houden en verder te benutten. Zie verder: <https://www.zuid-holland.nl/onderwerpen/landschap/cultuur-erfgoed/>

Aanleiding

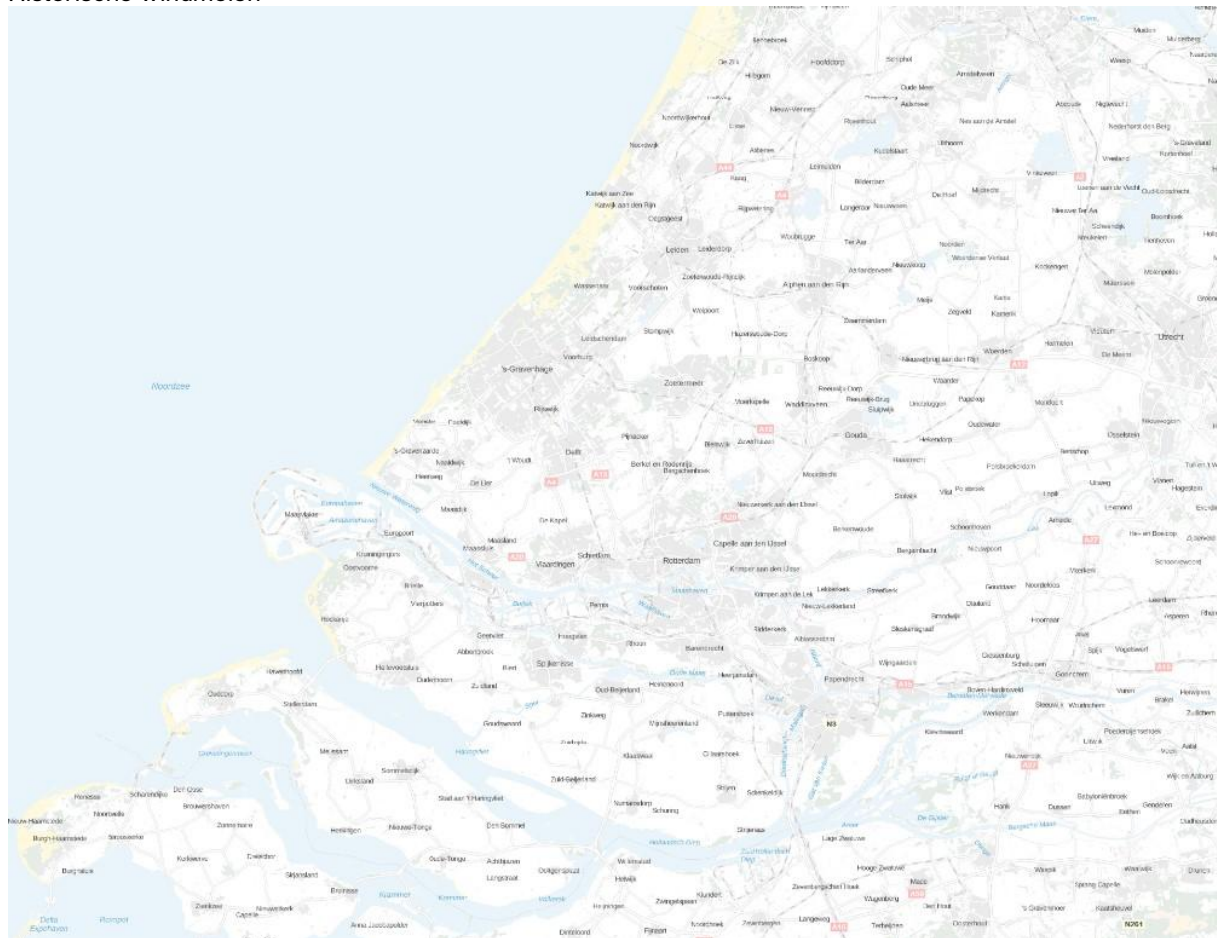
Het probleem is dat het beschermen, beleven en benutten van erfgoed een omvangrijke en complexe zaak is. Dat gaat niet vanzelf. Dat geldt ook voor de instandhouding van de 228 historische molens als iconen in het Zuid-Hollandse landschap.

Afweging

Historische windmolens zijn iconen van Zuid-Holland. Onze provincie telt 228 complete molens, maar liefst een kwart van het Nederlandse molenbestand. Zuid-Holland zonder zijn historische windmolens is ondenkbaar. Ze zijn blikvangers in het landschap en op buitenlandse toeristen hebben zij een grote aantrekkingskracht.

Draaiende monumentale molens versterken het iconische karakter en garanderen een beter behoud. Tijdig onderhoud en restauratie van erfgoed draagt zowel bij aan bescherming als beleefbaarheid.

Werkingsgebied:
Historische windmolen

Stedelijke ontwikkelingen binnen bestaand stads- en dorpsgebied

Beleidskeuze

In lijn met de maatschappelijke behoefte zet de provincie in op het beter benutten van het bestaand stads- en dorpsgebied. Beter benutten van de bebouwde ruimte krijgt ruimtelijk invulling door verdichting, herstructurering en binnenstedelijke transformatie.

Indien een gemeente een ruimtelijke ontwikkeling wil realiseren, wordt de Ladder voor duurzame verstedelijking doorlopen. De Ladder voor duurzame verstedelijking is opgenomen in nationale wet- en regelgeving Toepassing is van provinciaal belang, daarom is in de verordening een verwijzing opgenomen naar de Rijksladder.

Uitgangspunt van de Ladder is dat een nieuwe stedelijke ontwikkeling voorziet in een behoefte en in beginsel in bestaand stedelijk gebied wordt gerealiseerd. Het doel is een zorgvuldig gebruik van de ruimte. De provincie wil bevorderen dat de ladder op (sub)regionaal niveau wordt toegepast en dat samenwerkende gemeenten een gezamenlijk beeld ontwikkelen van de ontwikkelmogelijkheden binnen en buiten bestaand stads- en dorpsgebied. De gemeenten stemmen de geplande opgave met behulp van actuele regionale visies voor in ieder geval wonen en kantoren af met andere gemeenten in de regio. Het is aan gemeenten zelf om te bepalen of zij ook behoefte hebben aan regionale visies ter afstemming van het beleid met betrekking tot bedrijventerreinen en detailhandel, of aan regionale ruimtelijke visies. De provincie laat die keus aan hen. Gedeputeerde Staten kunnen echter voor een bepaalde regio aangeven dat het nodig is om een regionale visie voor bedrijventerreinen te maken.

Toelichting

Omschrijving

De provincie wil de bebouwde ruimte beter benutten. Onder “bebouwde ruimte” wordt het stelsel verstaan van de stedelijke agglomeratie, het systeem van kernen en linten en het logistiek-industrieel systeem.

Tegelijkertijd is er het streven om de leefkwaliteit van die bebouwde ruimte te verbeteren.

Met de inzet voor beter benutten van de bebouwde ruimte volgt de provincie ontwikkelingen in de maatschappelijke behoefte. De vraag naar wonen en werken in of rond stads- en dorpscentra neemt toe.

Die vraag verandert ook van karakter. Mede door technologische ontwikkelingen vervaagt de strikte scheiding tussen wonen en werken. Ruimtelijk staat daarom niet langer functiescheiding centraal.

De onderbouwing conform de Ladder voor duurzame verstedelijking vormt een belangrijk uitgangspunt bij het opstellen van regionale visies. Als het plan qua regionale behoefte-raming past in een actuele regionale visie die de instemming heeft van GS, kan daarnaar worden verwezen bij de beschrijving van de behoefte als bedoeld in de Ladder voor duurzame verstedelijking. Gedeputeerde Staten kunnen bij de aanvaarding van een regionale visie aangeven in hoeverre de Ladder voor duurzame verstedelijking op regionaal niveau volgens de provincie geheel of gedeeltelijk is doorlopen.

Nieuwe verstedelijking moet passen past in regionale visies en de kwaliteitskaart van de Visie ruimte en mobiliteit en andere in de visie en verordening aangegeven ruimtelijke kaders. Tevens moet nieuwe verstedelijking passen binnen wettelijke voorschriften.

Naast het toepassen van de Ladder voor duurzame verstedelijking wil de provincie de ruimte beter benutten door in te zetten op transformeren, herstructureren en verdichten bij voorkeur binnen de invloedsgebieden van de stations en haltes van Stedenbaan.

Met regionale visies voor -in ieder geval- wonen en kantoren stemmen gemeenten in regionaal verband het aanbod af op de vraag. De schaal van deze regionale visies is afgestemd op de markt voor de

desbetreffende functie. De regionale visies zijn afgestemd op behoefteonderzoek dat door de provincie is vastgesteld. De provincie is betrokken bij de totstandkoming van deze visies en committeert zich aan de afspraken in de door haar aanvaarde regionale visies. Het is gewenst de regionale visie actueel te houden.

De gemeenten zijn verantwoordelijk voor het verwerken van de regionale visie wonen, kantoren, en –indien van toepassing – detailhandel en bedrijventerreinen. De provincie gaat er vooralsnog vanuit dat de samenwerkende gemeenten zelf hun verantwoordelijk nemen en zo nodig bestaande plancapaciteit voor stedelijke ontwikkelingen die niet (langer) in overeenstemming zijn met een regionale visie, zullen wegbestemmen. In het overleg met gemeenten of bij de beoordeling van bestemmingsplannen, zal de provincie hier aandacht voor vragen. Mocht het provinciaal belang dat noodzakelijk maken, dan kan de provincie alsnog overwegen om generieke of specifieke maatregelen te treffen, gericht op het schrappen van onbenutte plancapaciteit. De provincie kan in dat geval regels in de verordening opnemen, een regionale visie wonen of bedrijventerreinen opstellen, een (proactieve) aanwijzing geven of een inpassingsplan maken.

De provincie is zich bewust dat er grenzen zitten aan de mogelijkheden om te verdichten. Het bepalen of de woningbehoefte binnen de bebouwde ruimte opgevangen kan worden, is niet alleen een technische afweging (is het fysiek mogelijk om de woningbehoefte te accommoderen) maar bevat ook kwalitatieve elementen. Deze elementen zijn er vooral op gericht de leefkwaliteit van de inwoners te beschermen of zo nodig te versterken. Het gaat daarbij om:

- het belang van ruimtelijke kwaliteit,
- het behoud van voldoende groen binnen de bebouwde ruimte,
- de ruimtevraag vanuit klimaat, lucht, geluid, externe veiligheid, bodem, ondergrond en energie.

Daarnaast zijn er in sommige gemeenten binnen de bebouwde ruimte specifieke maatschappelijke opgaven. Te denken valt aan wijken met een zeer zware herstructurerings- en veranderopgave zoals Rotterdam-Zuid. Maar ook aan de voormalige groeikernen waar in sommige delen de opgave juist is om de dichtheid te verminderen om zo de jaren zestig en zeventig wijken een duurzame en leefbare toekomst te geven.

Ook dit soort argumenten spelen een rol bij de afweging of er voldoende ruimte is binnen de bebouwde ruimte. Overigens gelden deze kwalitatieve uitgangspunten natuurlijk ook voor buiten de bebouwde ruimte te realiseren locaties.

Motivering

Nationaal Belang: Ja

Provinciaal Belang: Ja

Wettelijke Taak of Bevoegdheid: Nee

Het beter benutten van de bebouwde ruimte geldt voor elk dorp en elke stad in Zuid-Holland op dezelfde manier en met dezelfde bedoeling. Behartiging op lokaal niveau zou tot ongewenste verschillen kunnen leiden. Ook het rijk streeft ernaar ontwikkelingen zoveel mogelijk te laten plaatsvinden binnen bestaand stedelijk gebied en heeft daarom de ladder voor duurzame verstedelijking ontwikkeld. De ladder laat ruimte voor de provinciale regierol in de ruimtelijk ordening.

Aanleiding

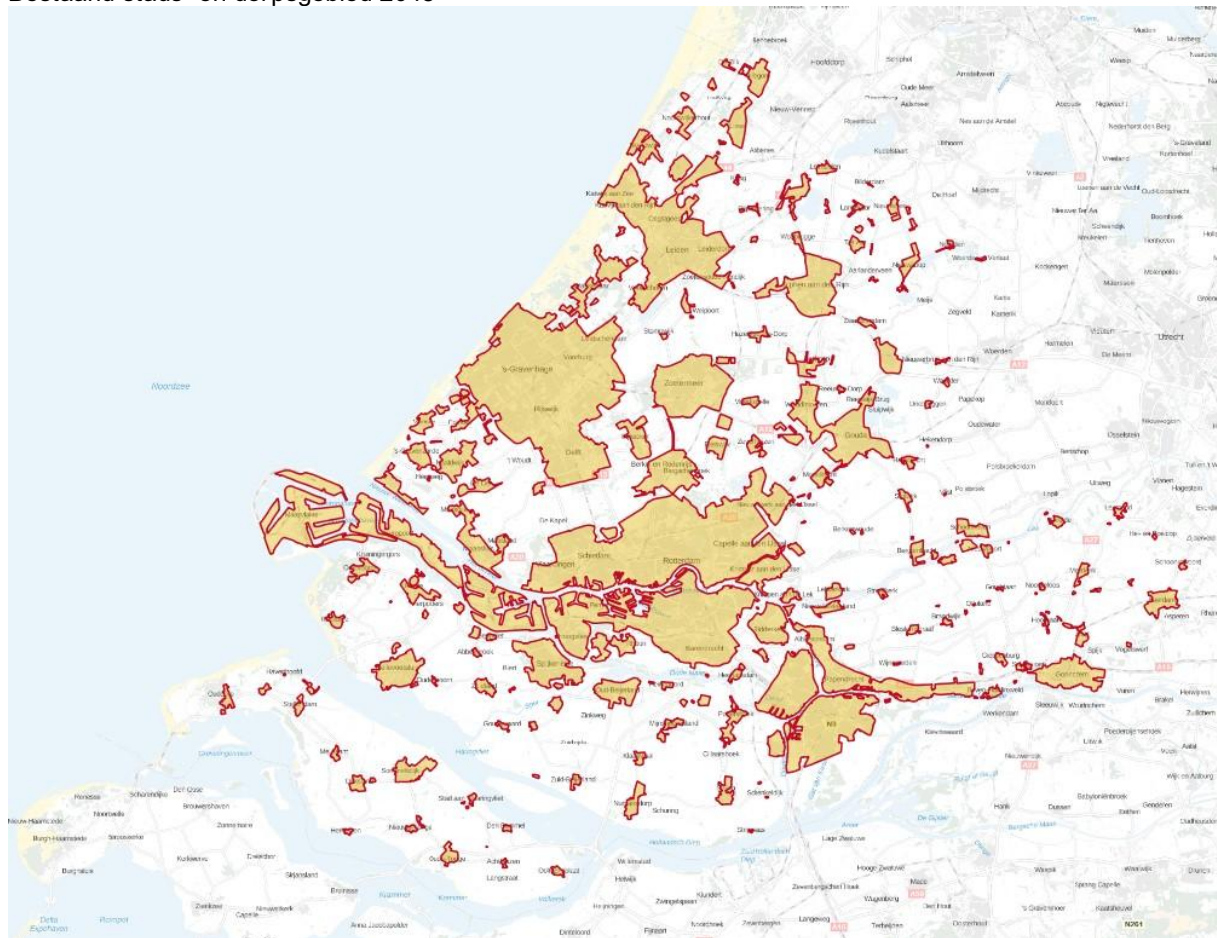
Er zijn keuzes nodig tussen nieuwe stedelijke uitbreidingen en het investeren in bestaande steden en dorpen. Daarbij speelt de wens voor behoud van het landelijk gebied en tegelijkertijd de ontwikkeling van bestaande steden en dorpen.

Afweging

Beter benutten en opwaarderen leidt tot een intensiever, compact ruimtegebruik. Een effect daarvan is dat functies en activiteiten beter met elkaar in verband worden gebracht.

Werkingsgebied:

Bestaand stads- en dorpsgebied 2018

Stedelijke ontwikkelingen buiten bestaand stads- en dorpsgebied.

Beleidskeuze

Niet alle vraag naar wonen en werken kan en hoeft te worden opgevangen binnen bestaand stads- en dorpsgebied (BSD). Een deel van die vraag past qua kwaliteit niet daarbinnen. Daarnaast kunnen er kwantitatieve beperkingen zijn. Een randvoorwaarde bij beter benutten is namelijk dat de leefkwaliteit in de bebouwde ruimte behouden blijft en waar mogelijk wordt versterkt. Ook kan de kwaliteit van de groene ruimte aanleiding zijn om een kwaliteitsverbetering te realiseren door middel van het toevoegen van stedelijke functies.

Stedelijke ontwikkelingen die niet binnen bestaand stads- en dorpsgebied gerealiseerd kunnen worden en kleinschalige stedelijke ontwikkelingen, kunnen in het landelijk gebied plaatsvinden in aansluiting op bestaand stads- en dorpsgebied of in bebouwingslinten. Gedeputeerde Staten zien toe op toepassing door gemeenten van de Ladder voor duurzame verstedelijking en het beleid voor ruimtelijke kwaliteit. Het eindoordeel over stedelijke ontwikkelingen groter dan 3 hectare buiten bestaand stads- en dorpsgebied ligt bij Provinciale Staten. Deze worden door Provinciale Staten afgewogen en opgenomen op de 3 hectare kaart.

Toelichting

Omschrijving

Bij nieuwe stedelijke ontwikkelingen buiten bestaand stads- en dorpsgebied (BSD) wordt door gemeenten toepassing gegeven aan de ladder voor duurzame verstedelijking en het beleid voor ruimtelijke kwaliteit. Gedeputeerde Staten zien toe op een adequate toepassing in het kader van de beoordeling van bestemmingsplannen. Stedelijke ontwikkelingen groter dan 3 hectare buiten BSD moeten eerst door Provinciale Staten worden afgewogen en worden op de kaart 'woningbouwlocaties, bedrijventerreinen en andere stedelijke ontwikkelingen' (ook wel genoemd: '3 ha kaart') gezet. Daarmee ligt het eindoordeel over omvangrijke verstedelijking buiten BSD bij Provinciale Staten.

Op de '3 ha kaart' zijn nog te ontwikkelen woningbouwlocaties, bedrijventerreinen en andere stedelijke ontwikkelingen groter dan 3 ha buiten BSD opgenomen. Op de bijbehorende tabellen is een overzicht opgenomen van de namen en de oppervlaktes van de locaties. Als een locatie is opgenomen op de '3 ha kaart' betekent dit dat de provincie op hoofdlijnen geen ruimtelijk bezwaar heeft tegen de betreffende ontwikkeling. Dit neemt niet weg dat de gemeente bij de verdere detaillering van de betreffende ontwikkeling (in het kader van het bestemmingsplan) nog wel rekening moet houden met specifieke onderdelen van het provinciaal beleid, bijvoorbeeld het beleid voor ruimtelijke kwaliteit. Uitgangspunt voor het opnemen van een locatie op de '3 ha kaart' is dat het gaat om een reële ontwikkeling. Binnen een periode van ten hoogste 10 jaar moet er voldoende behoefte bestaan voor ontwikkeling van de locatie. De regionale visies voor wonen en bedrijventerreinen vormen belangrijke input voor de '3 ha kaart'. Het is daarom wenselijk om al voordat een nieuwe buitenstedelijke locatie wordt opgenomen in de regionale visie in overleg te treden met de provincie over de ruimtelijke aanvaardbaarheid van die locatie.

De 3 ha kaart en de bijbehorende tabellen zijn opgenomen in het Programma ruimte.

Motivering

Nationaal Belang: Nee

Provinciaal Belang: Ja

Wettelijke Taak of Bevoegdheid: Nee

Voor de bebouwde ruimte streeft de provincie naar een compact, samenhangend en kwalitatief hoogwaardig bebouwd gebied. Dit streven geldt voor alle steden en dorpen in de provincie. Daarom voert de provincie hierop de regie.

Aanleiding

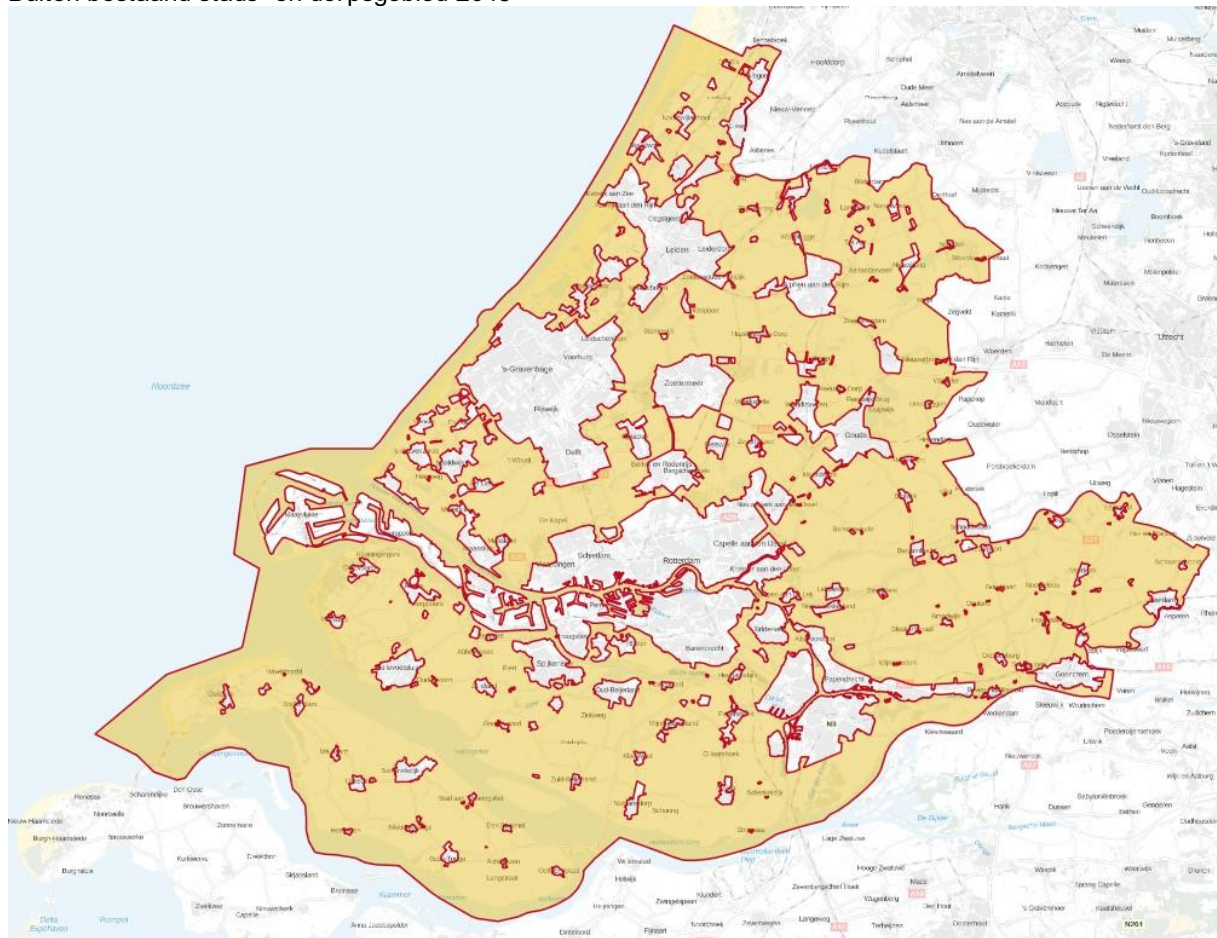
Het loslaten van de bebouwingscontouren was aanleiding om nieuw beleid voor verstedelijking en ruimtelijke kwaliteit te ontwikkelen.

Afweging

Voor de bebouwde ruimte streeft de provincie naar een compact, samenhangend en kwalitatief hoogwaardig bebouwd gebied. De provincie zet ten eerste in op verdichting, concentratie en specialisatie binnen het bestaand stads- en dorpsgebied, en ten tweede op een hiërarchie van knooppunten en centra met een goede onderlinge bereikbaarheid. Als binnen het bestaand stads- en dorpsgebied geen ruimte is om een nieuwe stedelijke ontwikkeling te accommoderen, kan die ontwikkeling daarbuiten worden gerealiseerd. Zowel vanuit een oogpunt van verstedelijking als vanuit een oogpunt van ruimtelijke kwaliteit is het wenselijk daarbij zoveel mogelijk aan te sluiten bij bestaand stads- en dorpsgebied en bebouwingslinten.

Werkingsgebied:

Buiten bestaand stads- en dorpsgebied 2018

Toekomstbestendige en duurzame Greenports

Beleidskeuze

De provincie Zuid-Holland versnelt de transitie naar toekomstbestendige en duurzame Greenports die op mondiale schaal toonaangevend en innovatief opereren.

Toelichting

Omschrijving

De Provincie Zuid-Holland versterkt samen met andere overheden, ondernemers en kennisinstellingen Zuid-Holland als economische topregio. Dit doet zij door de kennisinfrastructuur en innovatiekracht te versterken, groei en vernieuwing van het bedrijfsleven te stimuleren en een transitie vorm te geven naar een duurzame en digitale economie.

Zuid-Holland kent een diversiteit aan Greenports: de Duin- en Bollenstreek met bollenteelt en sierteelt, het tuinbouwcluster met vruchtgroente, bloemen en potplanten in West-Holland, het sierteeltcluster in de Greenport Aalsmeer en de boomteelt in de regio Boskoop. Deze Greenports vormen een belangrijke motor voor de Zuid-Hollandse en de Nederlandse economie. De combinatie van excellente teelt, de nabijheid van twee Mainports, een efficiënt logistiek systeem en de inzet op kennis en innovatie maakt dat Zuid-Holland internationaal een topositie heeft als productie- en handelsgebied voor vers- en sierteeltproducten.

De provincie Zuid-Holland voert meerjarig beleid op de ontwikkeling van de Greenports, zodat deze topositie behouden kan blijven. Hiervoor is nodig dat de Greenports een transitie doormaken, gericht op kwalitatief beter (duurzaam) productieareaal, schaalvergroting, bovenregionale triple helix samenwerking, ketenintegratie en nieuwe verdien Capaciteiten, zoals de biobased economy.

Het garanderen van een duurzame, innovatieve toekomst voor deze belangrijke economische sector van Zuid-Holland vraagt inzet van ondernemers, kennisinstellingen én overheden. De provincie pakt haar rol in het versterken van het netwerk en in het zorgdragen voor, ontwikkelen, stimuleren en faciliteren van de benodigde transitie.

Hiervoor heeft de provincie een brede opgave geïdentificeerd met verschillende maatregelen, zowel regulerend via de verordening, als algemeen en gebiedsspecifiek.

Motivering

Nationaal Belang: Ja

Provinciaal Belang: Ja

Wettelijke Taak of Bevoegdheid: Ja

De tuinbouw, de sierteelt en agrologistieke concepten vormen een belangrijk en herkenbaar exportproduct voor Zuid-Holland en voor Nederland. Maar de economische positie hiervan staat in internationaal opzicht onder druk. Een nauwe samenwerking tussen de greenports onderling en met de mainports is nodig en transities moeten gedragen worden door ondernemers en overheden samen. Omdat wij zien dat regionale en bovenregionale afstemming onvoldoende tot stand kwamen, innovaties hierdoor achterbleven en marktimperfecties leidden tot onwenselijk ruimtebeslag heeft de provincie een actieve rol genomen in het versterken van het netwerk en de realisatiekracht op regionaal en op nationaal niveau. Dit hebben wij onder andere gedaan door het ondertekenen van de verklaring Impulsagenda Greenports 3.0 samen met ondernemers, kennisinstellingen en mede overheden. Hiermee geeft de provincie samen met haar partners een impuls aan transities die nodig zijn om als gezamenlijke Greenports ook straks een leidende positie in de wereld te kunnen behouden.

De Greenportgebieden in Zuid-Holland bestrijken ruimtelijk het gebied van meerdere gemeenten. De provincie is verantwoordelijk voor een goede ruimtelijke ordening in deze gebieden. De provincie werkt samen met deze gemeenten, het bedrijfsleven en de kennisinstellingen op provinciaal niveau én op niveau van de afzonderlijke Greenports aan het versnellen van de transitie naar toekomstbestendige en duurzame Greenports die op mondiale schaal toonaangevend en innovatief opereren.

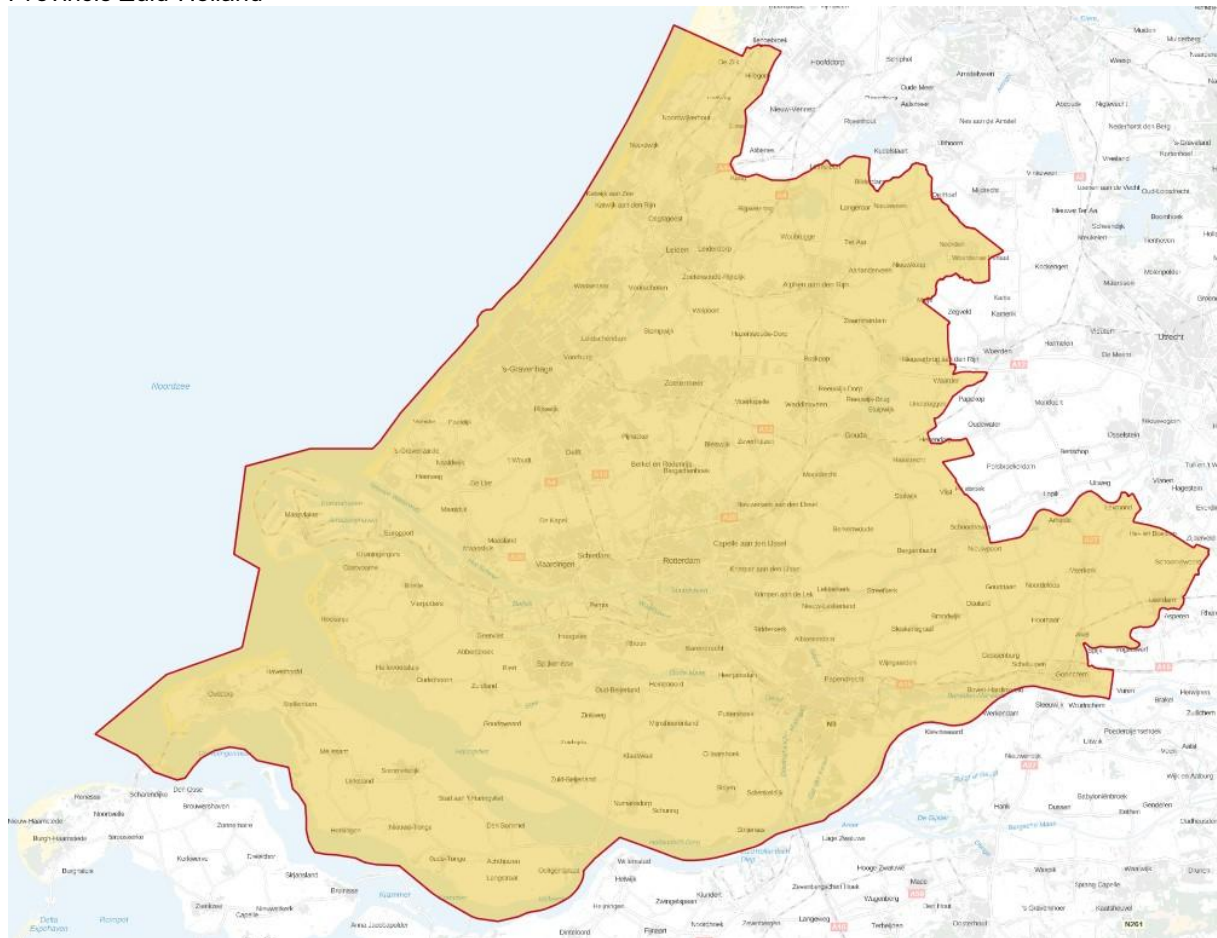
Aanleiding

Greenports en tuinbouw zijn al lange tijd onderdeel van provinciaal beleid en provinciale doelstellingen, vanwege het grote belang ervan voor de regionale (en nationale/internationale) economie, de energietransitie, het ruimtegebruik en de logistieke netwerken.

Afweging

De provincie heeft vanwege haar positie in het netwerk, haar bevoegdheden en haar instrumentarium een belangrijke regulerende, ontwikkelende, stimulerende en faciliterende rol in het versnellen van de transitie van de Greenports naar innovatief en duurzaam. De Greenports vormen een belangrijk economisch cluster in Zuid-Holland, vanwege het aandeel in de regionale economie, het ruimtegebruik, de energietransitie en de logistieke netwerken.

Werkingsgebied:
Provincie Zuid-Holland

Toezicht op de Huisvestingswet 2014

Beleidskeuze

De provincie houdt toezicht op de gemeentelijke uitvoering van de Huisvestingswet 2014, wat betreft de huisvesting van vergunninghouders en de huisvestingsverordening.

Toelichting

Omschrijving

De provincie houdt toezicht op de gemeentelijke uitvoering van de Huisvestingswet 2014, wat betreft de huisvesting van vergunninghouders en de huisvestingsverordening.

Motivering

Nationaal Belang: Nee

Provinciaal Belang: Ja

Wettelijke Taak of Bevoegdheid: Ja

De provincie is toezichthouder op de gemeentelijke uitvoering van de Huisvestingswet 2014.

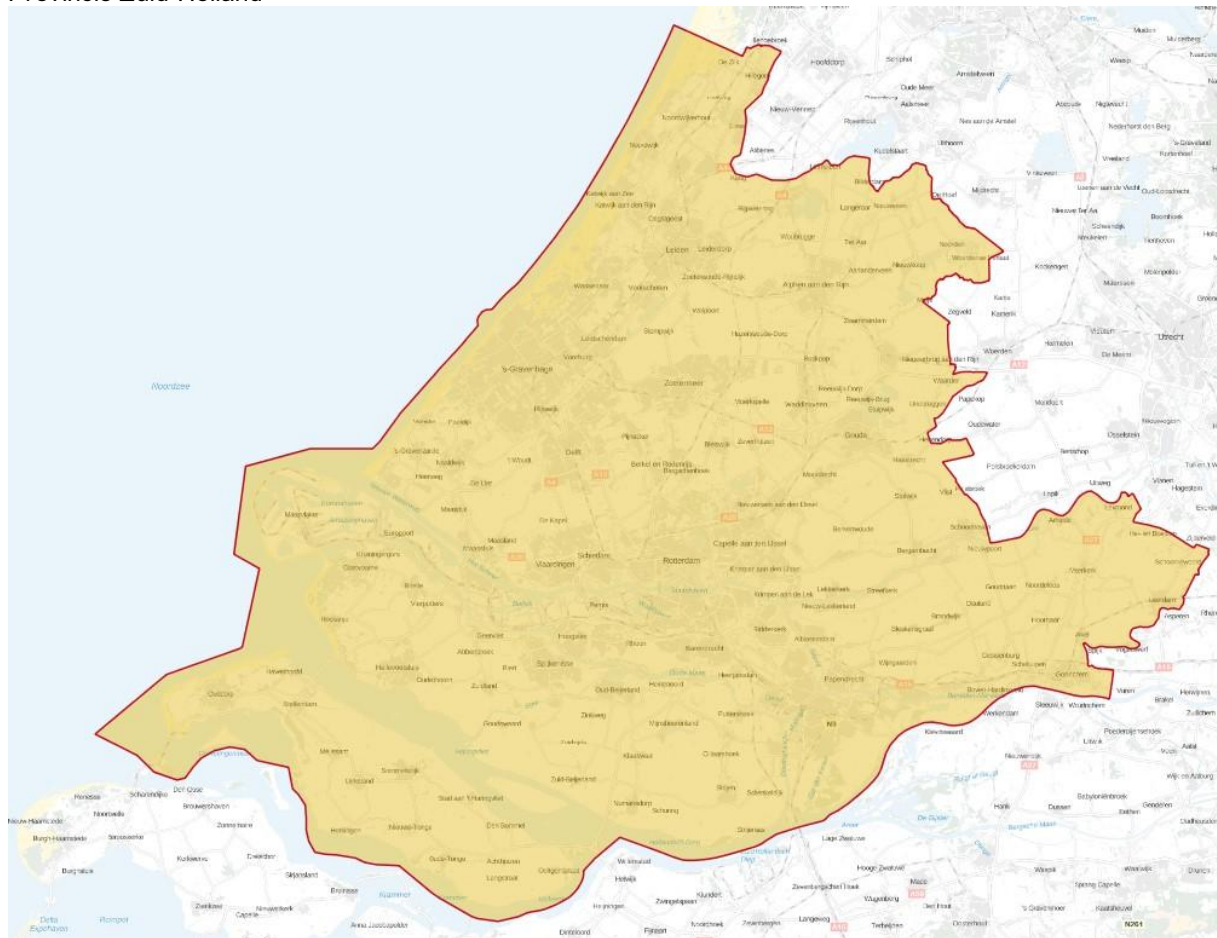
Aanleiding

Het wettelijk kader van de Huisvestingswet 2014.

Afweging

Zie hierboven bij Omschrijving.

Werkingsgebied:
Provincie Zuid-Holland

Veilige en goede zwemwaterlocaties

Beleidskeuze

In het kader van de zwemwaterwet heeft de provincie de verplichting om jaarlijks zwemwaterlocaties aan te wijzen, deze locaties worden gecontroleerd op waterkwaliteit, hygiëne en veiligheid.

Toelichting

Omschrijving

In het kader van de zwemwaterwet heeft de provincie de verplichting om jaarlijks zwemwaterlocaties aan te wijzen, deze locaties worden gecontroleerd op waterkwaliteit, hygiëne en veiligheid.

Motivering

Nationaal Belang: Nee

Provinciaal Belang: Ja

Wettelijke Taak of Bevoegdheid: Ja

In het kader van de zwemwaterwet heeft de provincie de verplichting om jaarlijks zwemwaterlocaties aan te wijzen, deze locaties worden gecontroleerd op waterkwaliteit, hygiëne en veiligheid.

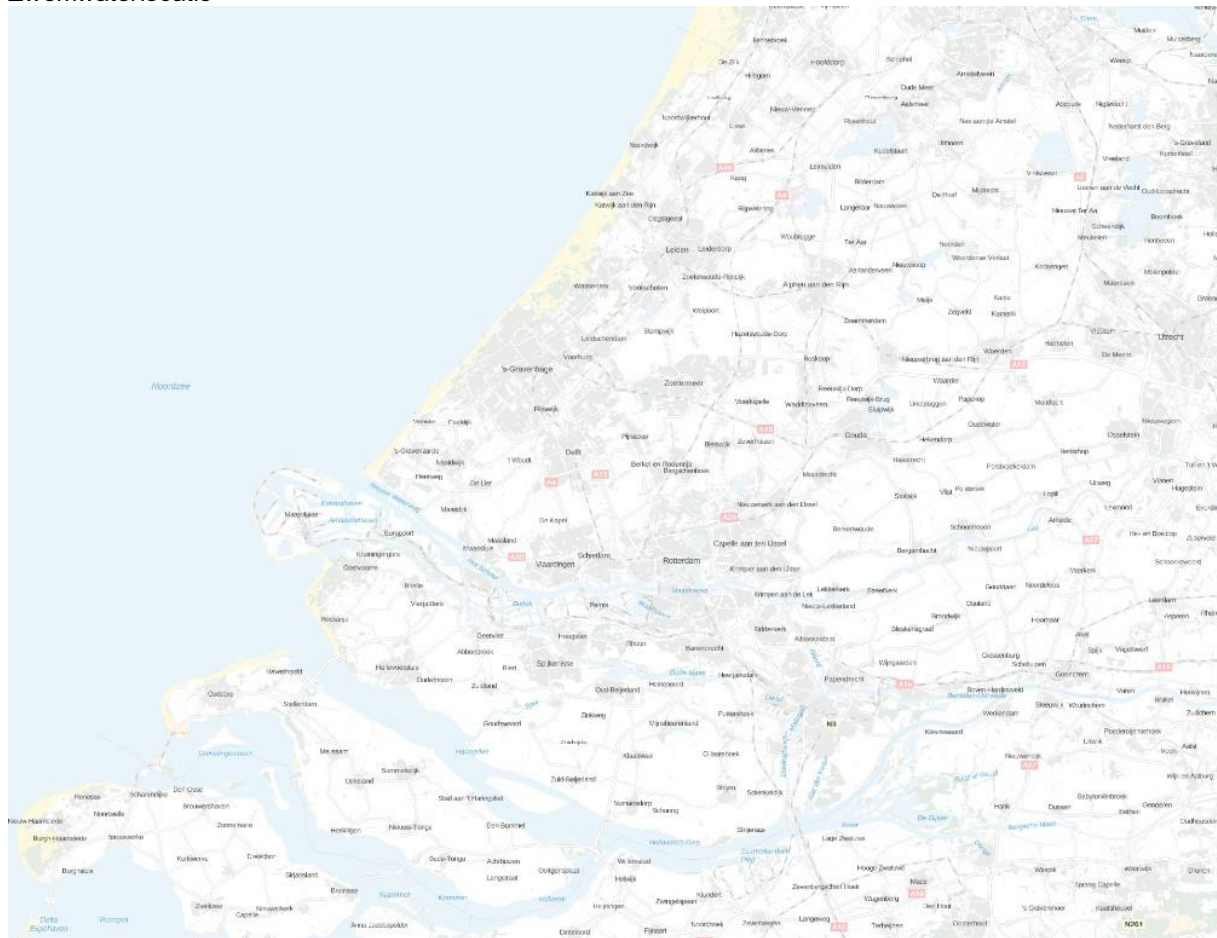
Aanleiding

Noodzaak om de gezondheid en de veiligheid van gebruikers van zwemwater op een adequate manier te beschermen.

Afweging

Eén en ander komt voort uit een wettelijke taak en draagt bij aan een gezonde leefomgeving.

Werkingsgebied:
Zwemwaterlocatie

Verbeterd en optimaal benut netwerk infrastructuur

Beleidskeuze

De provincie zet in op het beter benutten en slimmer gebruiken van capaciteit van regionale mobiliteitssysteem Zuid-Holland, en zorgt voor opwaardering van haar infrastructuurnetwerk.

Daartoe realiseert de provincie:

1. projecten en maatregelen voor bereikbaarheid;
2. projecten en maatregelen voor verbeteren van verkeersveiligheid en vermindering van het aantal verkeersslachtoffers;
3. projecten, programma's en maatregelen gericht op betere benutting van de infrastructuur;
4. En voert de provincie verkenningen en onderzoeken uit ter versterking en opwaardering van het mobiliteitssysteem.

Toelichting

Omschrijving

De provincie wil betere benutting van mobiliteitsnetwerk en minder congestie door beter evenwicht tussen vraag en aanbod, want betere bereikbaarheid levert een grotere bijdrage aan economische vestigingsklimaat in Zuid-Holland. Dat betekent dat de vraag naar mobiliteit beter afgestemd wordt op het aanbod van infrastructuur en vervoermiddelen, en dat de integratie van netwerken wordt verbeterd. Bij het programmeren van wonen, werken en voorzieningen wil de provincie dat de beschikbaarheid van capaciteit op het mobiliteitsnetwerk één van de keuzefactoren vormt, en dat hiervoor bij planvorming voortdurend aandacht aan wordt besteed.

Verder wil de provincie verkeersdeelnemers de mogelijkheid bieden om op andere en meer gedifferentieerde tijden te reizen, alternatieve modaliteiten te gebruiken en flexibel te werken. Dit draagt bij aan betere bereikbaarheid en verkeersveiligheid. Meer afstemming (gedragscomponent) is vooral nodig op drukke uren en drukke bundels. Innovatieve ideeën bieden daarbij veel kansen.

Nationale infrastructuur is een verantwoordelijkheid van het Rijk. De provincie werkt constructief mee aan de totstandkoming van rijks infrastructuur waarover tracékeuzes zijn of worden gemaakt. Ze waakt over een goede aansluiting op het onderliggend wegennet en de ruimtelijke inpassing. Voor ontbrekende rijks-infrastructuur waarover nog niet is besloten, treft de provincie een ruimtelijke reservering. Dat doet zij om kapitaalvernietiging en persoonlijk leed te voorkomen, want als er in de tussentijd gebouwen worden gerealiseerd, zouden die weer verwijderd moeten worden voor de aanleg van de infrastructuur.

Aansluitend is er een stelsel van (boven)regionale wegen en lokale wegen. De provincie is zelf als beheerder verantwoordelijk voor het (boven)regionale wegennet en het compleet maken en opwaarderen van het wegennetwerk in Zuid-Holland, zoals afgesproken in het MPI. Scheiding van doorgaande hoofdrijbanen en een (regionale) parallelstructuur op autosnelwegen zal op de drukste punten uitkomst bieden. Er zullen spelregels geformuleerd worden over toekomstige economische effectrapportages.

Op operationeel vlak en in samenwerking met andere wegbeheerders, bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties in Zuid-Holland werkt de provincie aan het intelligent maken van verkeersregelinstallaties in het kader van Talking Traffic. Ook op de vaarwegen zal dit steeds meer worden toegepast bijvoorbeeld bij het bedienen van bruggen (Blauwe Golf) en het informeren van vaarweggebruikers over brugopeningen. De integratie van netwerken, zoals bijvoorbeeld de koppeling tussen weg en vaarweg, de afstemming tussen vraag en aanbod en kansrijke toekomstige ontwikkelingen zullen nadrukkelijker aandacht krijgen.

Parallel aan het op orde brengen en beter benutten van het mobiliteitssysteem voert de provincie gebieds- en bereikbaarheidsverkenningen uit. De provincie participeert daarom in diverse MIRT-onderzoeken gericht op versterken van de agglomeratiekracht van de hele provincie. De provincie doet dit steeds vaker gebiedsgericht om knelpunten en kansen voor de toekomst te inventariseren en mogelijke verbetermaatregelen te definiëren. De focus ligt hierbij op de toekomstvastheid van het mobiliteitssysteem en de goederencorridors. Deze onderzoeken moeten leiden tot afspraken met het Rijk over programma's en vervolgonderzoeken om te komen tot maatregelpakketten. In gebiedsuitwerkingen richt de provincie zich met regiopartners op gebiedsthema's zoals herstructurering tuinbouw, energietransitie en bereikbaarheid. Samen met partners in de Economic Board Zuid-Holland wordt gewerkt aan het Investeringsprogramma Zuidelijke Randstad waarin ook projecten en programma's op het economisch vlak uitgevoerd en ontwikkeld.

Met het uitvoeren van projecten en maatregelen uit het Programma Zuid-Hollandse Infrastructuur (PZI) wordt de provincie beter bereikbaar en verkeersveiliger. Daarbij streeft de provincie naar een duurzaam financieel evenwicht tussen investeringen in, en onderhoud van de infrastructuur.

De provincie voert eigen provinciale projecten en maatregelen uit en daarnaast projecten en maatregelen die in samenwerking met, of met medefinanciering van andere partners als Rijk, gemeenten en waterschappen. De projecten zijn opgenomen in het PZI.

De verkeersveiligheidsmaatregelen (Duurzaam Veilig) zijn gericht op het verbeteren van de verkeersveiligheid van provinciale wegen.

Daarnaast zet de provincie door middel van educatie, communicatie, campagnes en voorlichting in op gedragsverandering van de verkeersdeelnemers. Dit doet de provincie in samenwerking met diverse partners zoals Rijk, gemeenten, scholen en politie. In de PZI-paragraaf Fiets wordt de uitwerking gegeven van de Uitvoeringsagenda Samen verder fietsen.

Reduceren milieueffecten mobiliteit

Wettelijke milieueisen voor lucht, geluid en externe veiligheid komen steeds meer vanuit de EU.

Ze worden bijvoorbeeld voor lucht steeds strenger en uitgebreider, waardoor de luchtkwaliteit in Europa en ook in Nederland de afgelopen decennia sterk is verbeterd en ook verder zal verbeteren.

Die Europese eisen stimuleren innovaties en zorgen binnen Europa voor eenduidigheid en een level playing field. Daarbij zijn bronmaatregelen veruit het meest kosteneffectief, zoals aan motoren en voertuigen. Energielabels en innovaties als cruise control, voertuiggeleiding en stillere banden maken het verkeer schoner, stiller en veiliger.

De provincie zal investeren in geluidsreducerende maatregelen aan infrastructuur. Het Actieprogramma Luchtkwaliteit bevat maatregelen die de provincie in eigen beheer neemt om de emissies naar de lucht te beperken, zoals de subsidieregeling voor de binnenvaart. Ook zal de provincie scherpere eisen stellen aan busmaterieel. Daarnaast zullen investeringen in de doorstroming ervoor zorgen dat verkeer minder hoeft af te remmen en op te trekken. Hinder door verkeer en energie-efficiëntie zullen blijvend aandacht houden gericht op het verminderen van de uitstoot.

De provincie zet zich in voor de bescherming van grote groepen burgers tegen ongevallen met gevaarlijke stoffen en met luchtvaart. Risicovolle activiteiten worden zo veel mogelijk geclusterd op geschikte terreinen en aan daarvoor geschikte transportassen. Om op lange termijn de knelpunten rond het spoorvervoer op te lossen, zet de provincie in op maximaal vervoer over de Betuweroute en de aanleg van een goederenlijn tussen Rotterdam en Antwerpen (Robel). Deze laatste lost met name de problemen bij Zwijndrecht en Dordrecht op.

Het provinciaal beleid geeft zekerheid over een mobiliteitsnetwerk dat op orde is en de reiziger en de vervoerder keuzevrijheid biedt, en bevat voldoende flexibiliteit om in de ruimtelijke ontwikkeling te reageren op maatschappelijke initiatieven. In het Mobiliteitsbeleid wordt afgestemd met andere beleidsvelden, met name het ruimtelijk-economisch beleid. Daarbij is het vertrekpunt de huidige ruimtelijke situatie gecombineerd met vier keuzes:

1. Beter benutten en opwaarderen van wat er is
2. Vergroten van agglomeratiekracht
3. Verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit
4. Bevorderen van de transitie naar een water- en energie-efficiënte samenleving.

Motivering

Nationaal Belang: Ja

Provinciaal Belang: Ja

Wettelijke Taak of Bevoegdheid: Ja

De provincie voert maatregelen uit die aansluiten op haar wettelijke taak voor onderhoud van de provinciale wegen en vaarwegen in de wegenwet en wegenverkeerswet, en haar taak voor openbaar vervoer vastgelegd in de wet personenvervoer 2000.

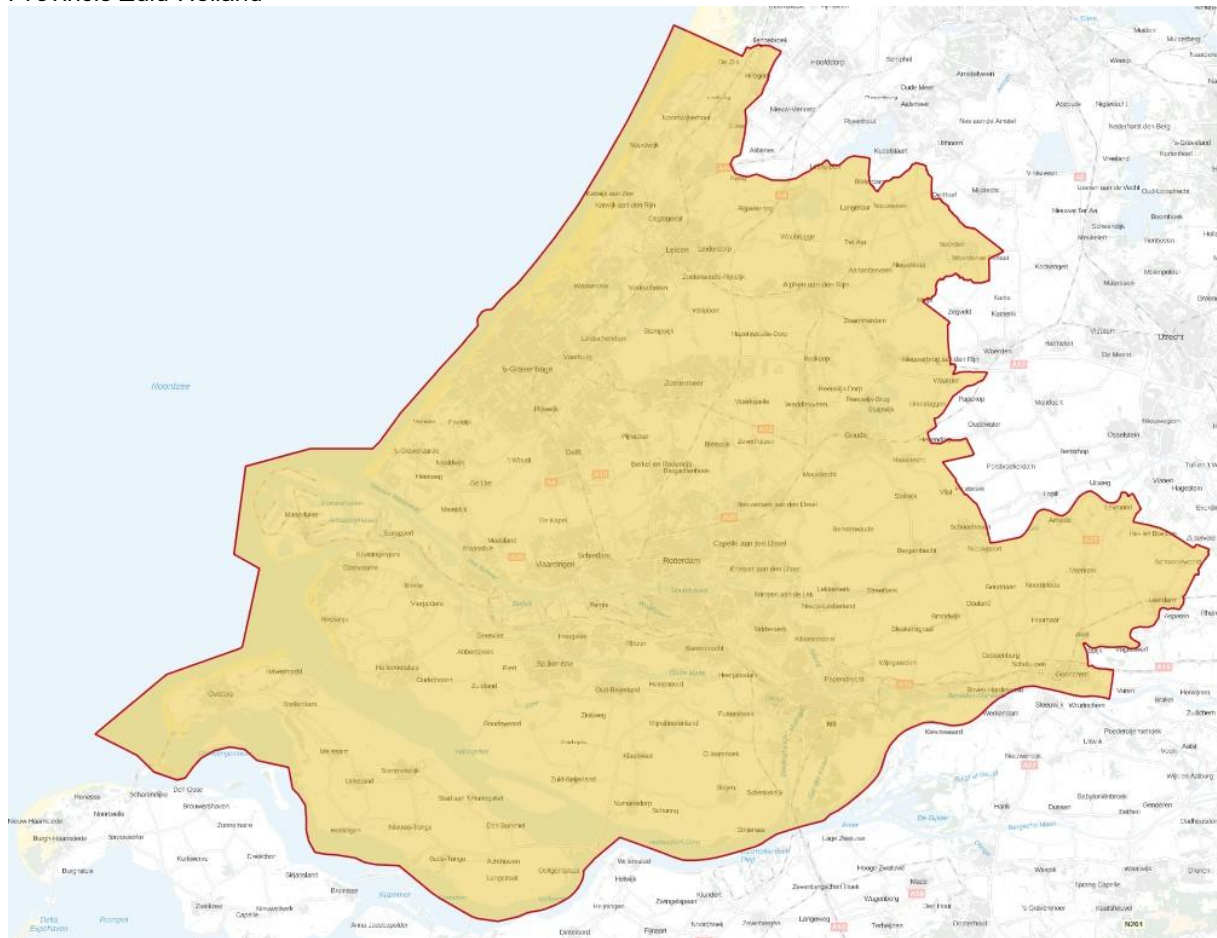
Aanleiding

De wereld van mobiliteit is dynamisch en randvoorwaarden kunnen veranderen. De provincie wil Beter sturen in de voorraad van infrastructuurprojecten en haar inzicht in de planning vergroten en de samenhang van mobiliteit met ander provinciaal beleid vergroten. Infrastructurele projecten staan niet op zich zelf maar hebben relatie met de totale kwaliteit van het netwerk en de gebieden waar ze liggen en met andere beleidsvelden. Dit zal vooral in gebiedsverkenningen verder worden uitgewerkt.

Afweging

De provincie voert maatregelen uit die aansluiten op haar wettelijke taak voor onderhoud van de provinciale wegen en vaarwegen in de wegenwet en wegenverkeerswet, en haar taak voor openbaar vervoer vastgelegd in de wet personenvervoer 2000.

Werkingsgebied:
Provincie Zuid-Holland

Verduurzaming landbouw- en voedselketen

Beleidskeuze

De provincie bevordert de verbetering van de kwaliteit van de leefomgeving via verduurzaming van de landbouw door:

- Sluiten van kringlopen van grondstoffen;
- Versterken van regionale voedselketens;
- Versterken biodiversiteit bij normale agrarische bedrijfsvoering door vernieuwde verdienmodellen.

De provincie versterkt een volhoudbare sterke economische sector:

- Landbouwsector als sterk economisch cluster op lange termijn in stand houden.

Toelichting

Omschrijving

De provincie streeft naar verduurzaming van de landbouwketen en voedselketen met gezond, duurzaam en betaalbaar eten voor iedereen met een duurzame innovatieaanpak. Dit doen we met proeftuinen; een zichtbare plek waar de provincie samen met koplopers in de voedselketen duurzame landbouw uitprobeert en ontwikkelt in het proefveld Zuid-Holland. Dit ondersteunen wij mede door het platform Duurzame Landbouw.

Motivering

Nationaal Belang: Nee

Provinciaal Belang: Ja

Wettelijke Taak of Bevoegdheid: Nee

Het gaat om een verandering van de gehele landbouw- en voedselketen binnen en buiten Zuid-Holland dit is gemeentegrensoverstijgend. Het economisch en landschappelijk belang van de landbouw zijn bepalend voor Zuid-Holland.

Aanleiding

In 2014 is gestart met een strategische verkenning van de ontwikkelingen in de landbouw vanwege de vele ontwikkelingen. Dit heeft geleid tot een discussiedocument en uiteindelijk dit beleid.

Afweging

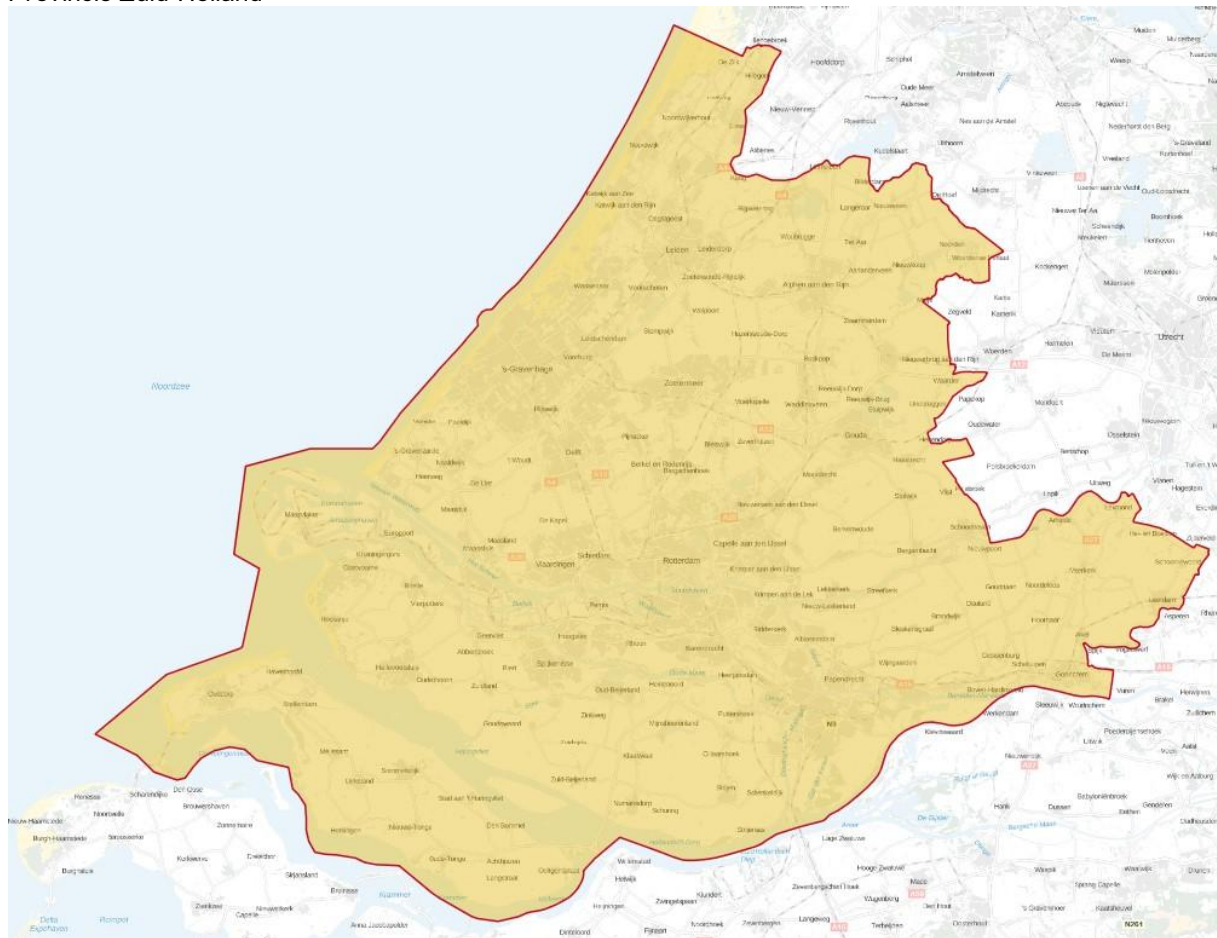
Er is een brede afweging gemaakt tussen de verschillende belangen waarbij gekozen is voor:

- Sluiten van kringlopen van grondstoffen;
- Versterken van regionale voedselketens;
- Versterken biodiversiteit bij normale agrarische bedrijfsvoering door vernieuwde verdienmodellen.

De provincie versterkt een volhoudbare sterke economische sector:

- Landbouwsector als sterk economisch cluster op lange termijn in stand houden.

Werkingsgebied:
Provincie Zuid-Holland

Vergroting draagvlak archeologie

Beleidskeuze

De provincie stimuleert het draagvlak voor archeologie door:

Presenteren en toegankelijk maken van archeologische vondsten en verhalen van Zuid-Holland.

De provincie doet dit om te zorgen voor: Beschermd, benut, en beleefbaar cultureel erfgoed.

De provincie regelt dit door kaders te stellen en de provincie te vertegenwoordigen ten behoeve van het presenteren en toegankelijk maken van archeologische vondsten en verhalen van Zuid-Holland.

Toelichting

Omschrijving

Zuid-Holland wil een toonaangevende provincie zijn waar mensen met plezier wonen, werken en recreëren. Daartoe verbeteren wij de kwaliteit van de leefomgeving. Cultuur en erfgoed zijn daarin belangrijke factoren. De provincie wil daarom haar unieke erfgoed behouden voor toekomstige generaties, door het erfgoed te beschermen, beleefbaar te maken en te benutten, door het stimuleren c.q. subsidiëren van presenteren en toegankelijk maken van archeologische vondsten en verhalen van Zuid-Holland.

Het doel van de subsidieregeling publieksbereik archeologie Zuid-Holland is om het draagvlak voor de archeologie onder de inwoners van Zuid-Holland te vergroten door subsidie te verstrekken voor archeologische publieksactiviteiten, die leiden tot een beter beschermd, bekend en beleefbaar cultureel erfgoed in Zuid-Holland.

Motivering

Nationaal Belang: Nee

Provinciaal Belang: Ja

Wettelijke Taak of Bevoegdheid: Ja

Met deze subsidieregeling wordt mede invulling gegeven aan de ambities in het EU-verdrag van Malta, waarbij elke ondertekenende partij zich er toe heeft verplicht om “de toegang van het publiek tot belangrijke bestanddelen van het archeologisch erfgoed, met name vindplaatsen, te bevorderen en het tentoonstellen aan het publiek van geselecteerde archeologische voorwerpen te stimuleren” (art. 9, lid 2 van het Europees Verdrag inzake de bescherming van het archeologisch erfgoed (herzien), Valletta, 16-01-1992).

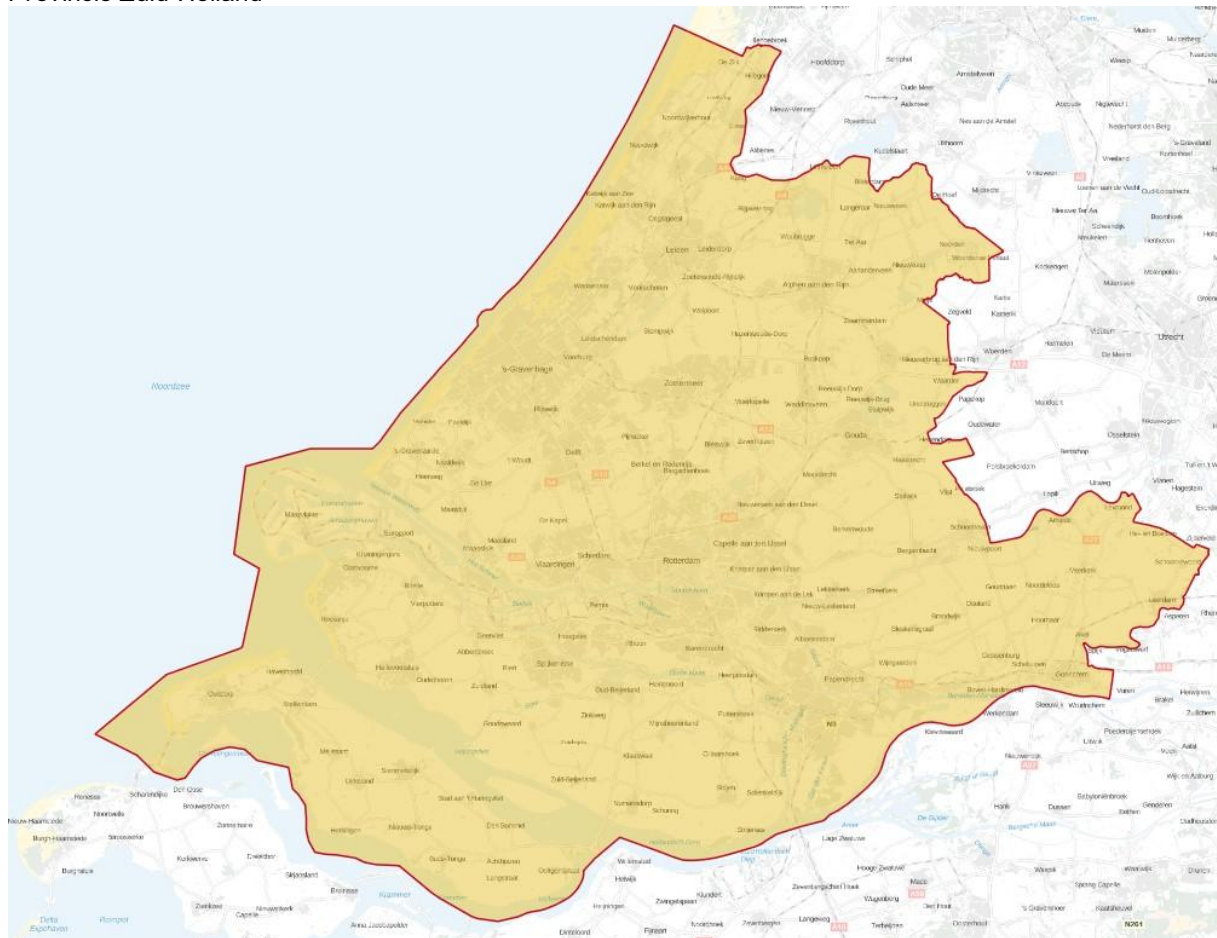
Aanleiding

Verplichting die voortvloeit uit het EU-verdrag van Malta (artikel 9) en tevens voornemen uit het Hoofdlijnenakkoord 2015 - 2019: nl. te zorgen voor meer draagvlak onder de bevolking voor (de bescherming van) het archeologisch erfgoed. Doel is om meer kinderen, jongeren, volwassenen te betrekken bij de Zuid-Hollandse archeologie door gericht presenteren en toegankelijk maken van de Zuid-Hollandse archeologische vondsten. Daartoe treft de provincie een aantal maatregelen, zoals benoemd onder kopje Maatregelen in Programma's (kopje 6). “De provincie verzorgt ook een betere presentatie en toegankelijkheid van de in provinciaal beheer toevertrouwde archeologische vondsten”

Afweging

Zie voor de afweging bovenstaande Omschrijving.

Werkingsgebied:
Provincie Zuid-Holland

Versterking groenblauwe structuur

Beleidskeuze

De groenblauwe structuur is een samenhangend stelsel van verschillende groene ruimtes en routes die stad en land met elkaar verbinden: de grote parken en groenblauwe dooradering in de stad, recreatieve stad-land verbindingen en poorten, recreatiegebieden om de stad, de groene buffers en belangrijke recreatieve routes in het landelijk gebied. Er ligt een opgave om deze structuur te behouden en waar nodig te versterken, zodat er voldoende ruimte is voor groen en water binnen steden en dorpen en er voldoende verbindingen zijn met groen en water in het landelijk gebied.

Dat

Toelichting

Omschrijving

Er ligt een opgave om de groene kwaliteiten zowel binnen als buiten de stad te versterken en de samenhang tussen stedelijke parken, recreatiegebieden, natuurgebieden en agrarisch landschap te vergroten. De provincie zet daarom in op de groenblauwe structuur. Dat is een samenhangend stelsel van verschillende groene ruimtes en routes die stad en land met elkaar verbinden: de grote parken en groenblauwe dooradering in de stad, recreatieve stad-land verbindingen en poorten, recreatiegebieden om de stad, de groene buffers en belangrijke recreatieve routes in het landelijk gebied. De groenblauwe structuur staat in verbinding met de gebieden van bijzondere kwaliteit (natuur en kroonjuwelen), de erfgoedlijnen en de overige landschappen in de provincie. Het fietsnetwerk, waarvan ook de veren in de provincie deel uitmaken, vormt een belangrijke drager van de groenblauwe structuur. Het is een gezamenlijke opgave van provincie, gemeenten en andere partijen om deze structuur in stand te houden, waar nodig verder te ontwikkelen en barrières op te heffen, om zo de kwaliteit en samenhang te verbeteren.

De provincie zet in op een toename van kwalitatief hoogwaardige recreatiemogelijkheden in en nabij de stad. Deze opgave richt zich met name op verbetering van het groenblauwe routenetwerk en het verbeteren en voltooien van het aanbod aan recreatiegebieden. De recreatiegebieden vallen onder categorie 2 van het handelingskader ruimtelijke kwaliteit. De provincie Zuid-Holland stelt als uitgangspunt dat de groene ruimte in en om de stad voor alle inwoners van het stedelijk netwerk op maximaal vijftien minuten fietsen op een aantrekkelijke manier bereikbaar is.

Groenbeleving moet aansluiten op de verschillende leefstijlgroepen en het aanbod moet voldoende gevarieerd zijn. De komende jaren wordt nog een aantal nieuwe recreatiegebieden rond het stedelijk netwerk gerealiseerd. De provincie verbetert de kwaliteit van de bestaande recreatiegebieden onder andere door meer differentiatie aan te brengen. Dat kan door een natuurlijker inrichting, met oog voor biodiversiteit of aansluitend bij de identiteit en cultuurhistorische waarde van het gebied en de omgeving. Binnen de recreatiegebieden biedt de provincie ruimte aan nieuwe recreatieve voorzieningen, passend bij de ruimtelijke kwaliteit van het gebied. Locaties waar recreatieve routes samenkomen en die een toegang vormen naar belangrijke recreatieve landschappen, worden beschouwd als 'recreatieve poorten'. Hier wil de provincie ruimte bieden aan passende voorzieningen.

De provincie ziet de stedelijke groen- en waterstructuur als een integraal onderdeel van de (boven)regionale groenblauwe structuur. De stedelijke parken en de groenblauwe dooradering vormen als het ware de uitlopers en haarvaten van de landschappen buiten de stad. Met de verdichtingsopgave van het bestaand stads- en dorpsgebied wordt de groene ruimte als tegenhanger van de stedelijke dynamiek nog belangrijker voor rust, ruimte en leefkwaliteit. De stedelijke groen- en waterstructuur kan met het oog op

klimaatverandering dienen als klimaatbuffer bij hittestress, droogte en wateroverlast. De regulatiefunctie van de bodem kan daar een belangrijke bijdrage aan leveren.

Stedelijke ontwikkeling moet inspelen op de klimaatverandering. Naar verwachting zullen extreme weersomstandigheden in de toekomst vaker optreden, met wateroverlast en problemen door droogte en hitte tot gevolg. Een groenblauwe dooradering van het bestaand stads- en dorpsgebied, in combinatie met het aanleggen van minder verharding, kan dit probleem verminderen. Dankzij de groenblauwe dooradering reiken bovendien de haarvaten van het landschap tot in de centrumgebieden van de bebouwde ruimte.

Motivering

Nationaal Belang: Nee

Provinciaal Belang: Ja

Wettelijke Taak of Bevoegdheid: Nee

De groenblauwe structuur ligt in een groot deel van de provincie en is gemeentegrensoverschrijdend. Het behouden en versterken van de groenblauwe structuur is een gezamenlijke opgave van provincie, gemeenten en andere partijen.

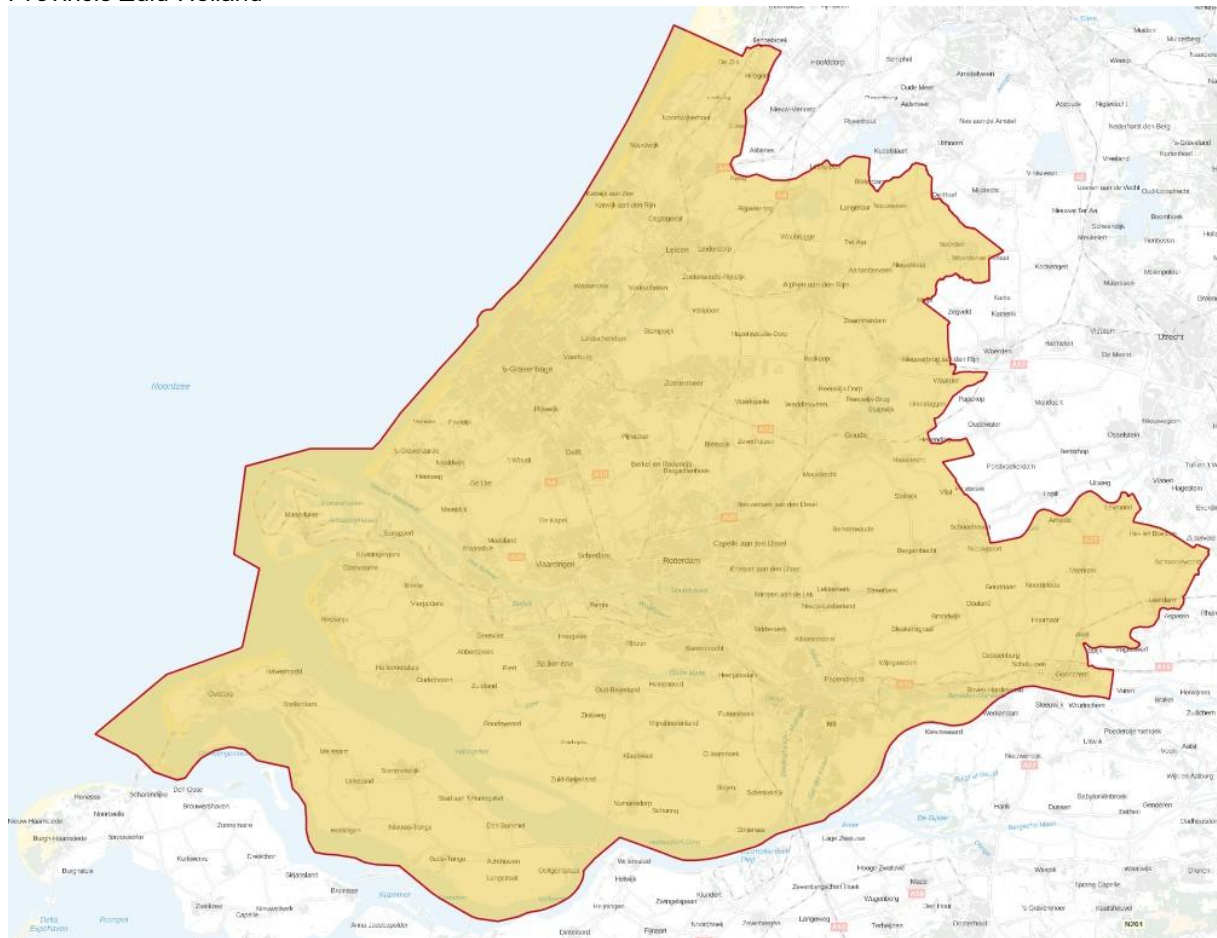
Aanleiding

Zie bovenstaande omschrijving

Afweging

Zie bovenstaande omschrijving

Werkingsgebied:
Provincie Zuid-Holland

Waterkwaliteit oppervlaktewater

Beleidskeuze

De provincie zet zich in voor een verbetering van de waterkwaliteit van al het oppervlaktewater, omdat mooi en schoon water een belangrijke randvoorwaarde is voor een gezonde en aantrekkelijke woon- en leefomgeving. We streven naar een waterkwaliteit die het optimum combineert voor de verschillende functies die water heeft voor de leefomgeving en de economie. Deze functies zijn: zwemwater (recreatie), drinkwater (gezondheid), voedselproductie (land- en tuinbouw/economie) en natuur (biodiversiteit). Bij het streven naar een hoge biodiversiteit, maar ook bij het streven naar een gezonde en aantrekkelijke leefomgeving, is een goede waterhuishouding essentieel. De Kaderrichtlijn Water (KRW) verplicht ons ecologische kwaliteitsdoelen vast te stellen voor oppervlaktewater. Voor zowel oppervlaktewater als grondwater gelden ook chemische doelen. De waterschappen zijn als beheerder verantwoordelijk voor het halen van die kwaliteitsdoelen, maar kunnen dit alleen in samenwerking met de andere partners, waaronder de provincie bereiken. De provincie wil met name voor de functies waarop zij een (wettelijke) taak heeft (natuur, zwemwater, drinkwater en duurzame landbouw), samenwerken met de andere partners op de betreffende terreinen om deze doelen te realiseren.

Toelichting

Omschrijving

De ambitie is het realiseren van de doelen van de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW), namelijk een goede chemische en ecologische kwaliteit in de KRW-waterlichamen, uiterlijk in 2027. De provincie zet zich samen met de waterschappen en andere partners in om de waterkwaliteitsopgaven waar mogelijk te combineren met andere water, groen- en ruimtelijke opgaven. Dit levert synergievoordelen en doelmatigheidswinst op.

De provincie zet samen met het Rijk en de andere deltaprovincies in op ecologisch herstel van de Zuid-Hollandse Delta door (beperkt) herstel van de natuurlijke dynamiek. Bij de uitwerking hiervan wordt rekening gehouden met de zoetwatervoorziening ten behoeve van functies zoals drinkwatervoorziening, landbouw en industrie. Voor de afzonderlijke zeearmen betekent dit het volgende. De Haringvlietdam wordt op een kier gezet. Voor de Grevelingen wordt ingezet op het terugbrengen van getij in combinatie met een getijdencentrale in de Brouwersdam. De inzet voor het Volkerak-Zoommeer is het terugbrengen van een zoutwatersysteem in combinatie met beperkt getij, onder voorwaarde dat de het zout water pas mag worden toegelaten als de zoetwatervoorziening in de regio is geregeld en zoutlek bij de Volkeraksluizen tegen is gegaan. De besluiten over de Grevelingen en het Volkerak-Zoommeer worden genomen door het Rijk.

Motivering

Nationaal Belang: Nee

Provinciaal Belang: Ja

Wettelijke Taak of Bevoegdheid: Ja

De kaderrichtlijn water is een Europese richtlijn die is geïmplementeerd in de Waterwet. De provincie stelt de doelen vast voor de oppervlaktewaterlichamen en waar mogelijk levert de provincie een bijdrage aan maatregelen. En de provincie rapporteert aan het Rijk over de voortgang van maatregelen.

Aanleiding

Een slechte ecologische kwaliteit en chemische toestand van het oppervlaktewater heeft geleid tot Europese regelgeving.

Afweging

Mooi en schoon water is een belangrijke randvoorwaarde voor een gezonde en aantrekkelijke woon- en leefomgeving.

Werkingsgebied:

Oppervlaktewaterlichaam

Windenergie op land

Beleidskeuze

De provincie biedt ruimtelijk mogelijkheden voor windenergie. Windenergie is naast overige vormen van duurzame energie noodzakelijk voor het bereiken van de provinciale doelstelling: in 2020 minimaal 9% van de energieconsumptie in Zuid-Holland duurzaam opwekken.

Met het Rijk zijn afspraken gemaakt om in 2020 te voorzien in 735,5 MW opgesteld vermogen op land. Hiervoor zijn 'locaties windenergie' aangewezen. Deze locaties zijn vastgelegd in de verordening. De locaties zijn het resultaat van een afweging tussen eisen vanuit windenergie en voorwaarden vanuit landschap en ruimtelijke kwaliteit.

Mede door de grote omvang en ruimtelijke invloed van moderne windturbines is het van belang om deze geconcentreerd te plaatsen in daarvoor geschikte gebieden en versnippering over de hele provincie te voorkomen. De ruimtelijke uitgangspunten zijn daarbij dat windenergie passend is langs grootschalige infrastructuur (snelwegen), op grote bedrijventerreinen of op de grote scheidslijnen tussen land en water; de randen van de zuidhollandse eilanden. Windturbines plaatsen we 'daar waar het waait' (eilanden), 'daar waar energie gevraagd wordt' (industrie) en 'daar waar ze aan kunnen sluiten bij grote landschappelijke structuren' (grootschalige overgangen land-water, grote lijnvormige (infra)structuren).

De voorkeur wordt gegeven aan enkelvoudige lijnopstellingen en clusters, in samenhang met en evenwijdig aan de betreffende infrastructuur en scheidslijnen.

Bestaande opstellingen van moderne, grote turbines kunnen ter plaatse vervangen en opgeschaald worden.

Naast de moderne grote windturbines is er in de provincie ruimte voor kleinere windturbines. Turbines met een ashoogte tot 15 meter mogen binnen en buiten bestaand stads- en dorpsgebied worden geplaatst en turbines tot 45 meter binnen bestaand stads- en dorpsgebied of binnen het glastuinbouwgebied, voor zover dat past bij de lokale situatie. Dit is ter beoordeling van de gemeente. De provincie kan wel een zienswijze indienen indien te weinig rekening is gehouden met het omringende landschap en de cultuurhistorische, ecologische en recreatieve kwaliteiten.

Toelichting

Omschrijving

De provincie maakt de realisatie van windenergie ruimtelijk mogelijk in een aantal specifieke gebieden. Private partijen zijn aan zet voor initiatieven tot plaatsing van windturbines.

Bij de plaatsing van windturbines dienen op projectniveau effecten ten aanzien van o.m. natuur, flora en fauna, bescherming van waardevol cultureel erfgoed, geluid, externe veiligheid, slagschaduw, lichtschittering, vaarwegen en waterstaatswerken, landschappelijke inpassing, watertoets en archeologie te worden onderzocht. Het voorgaande dient in een MER en/of een ruimtelijke onderbouwing te worden vastgelegd.

In principe wordt voor het behalen van de windenergieopgave vastgehouden aan de door Provinciale Staten vastgestelde locaties. Mochten die om technische of andere redenen niet haalbaar zijn, dan moet

het opnemen van nieuwe locaties worden overwogen. Daarvoor is dan aanpassing van de verordening nodig.

Hierna wordt per regio ingegaan op de locaties windenergie. Actuele informatie over de realisatie (aantal MW en gerealiseerde locaties) is terug te vinden in de jaarlijkse 'Voorgangsrapportage uitvoering windenergie Zuid-Holland'.

Regio Alblasserwaard-Vijfheerenlanden

In de regio Alblasserwaard-Vijfheerenlanden liggen twee windlocaties. De locatie 'Bedrijventerrein Gorinchem Noord' is opgenomen op kaart 10 in de Verordening ruimte. Deze locatie ligt in de gemeente Gorinchem. Met de gemeente Gorinchem is een overeenkomst gesloten tot het overdragen van de provinciale bevoegdheid tot het verlenen van een omgevingsvergunning. De locatie dient in combinatie met het bedrijventerrein ontwikkeld te worden. De andere locatie is de locatie 'windpark Giessenwind'. Deze locatie ligt in de gemeenten Giessenlanden.

De windlocaties maken samen de realisatie van circa 15 MW mogelijk.

Regio Drechtsteden

In de regio Drechtsteden liggen zeven windlocaties. Deze locaties zijn allemaal opgenomen op kaart 10 van de Verordening Ruimte. De windlocaties Dortse Kil IV, Merwedehaven, Krabbepolder, Duivelseiland/Krabbegors en Dortse Kil III liggen in de gemeente Dordrecht. Bij de ontwikkeling van de locaties moeten voldoende doorzichten worden gegarandeerd. Met de gemeente Dordrecht is een overeenkomst gesloten tot het overdragen van de provinciale bevoegdheid tot het verlenen van een omgevingsvergunning.

In de gemeente Zwijndrecht ligt de VRM locatie Groote Lindt. In de gemeente Papendrecht ligt de VRM locatie Oosteinde, deze is opgenomen in de Koepelstartnotitie Inpassingsplannen Locaties Windenergie. Deze windlocaties maken samen de realisatie van circa 30 MW mogelijk.

Regio Goeree-Overflakkee

Op Goeree-Overflakkee liggen tien windlocaties. Deze zijn allemaal opgenomen op kaart 10 van de Verordening ruimte. Het gaat om de locaties windpark Haringvliet, windpark Hellegatsplein, windpark Piet de Wit, windpark Herkingen, windpark Battenoert, windpark Van Pallandt, windpark Martine Cornelia en de locaties Blaakweg/Suyderlandt, Kroningswind en Anna Wilhelminapolder. Binnen deze locaties mogen windparken in clusters of lijnopstelling worden gerealiseerd. Met de gemeente Goeree-Overflakkee is een overeenkomst gesloten tot het overdragen van de provinciale bevoegdheid tot het verlenen van een omgevingsvergunning.

De genoemde windlocaties maken de realisatie van circa 225 MW mogelijk.

Voor de onderbouwing van de locatiekeuze is door de gemeente het planMER Windenergie Goeree Overflakkee opgesteld. Voor de locaties op Goeree Overflakkee die nog ontwikkeld moeten worden bevat dit planMER informatie die gebruikt moet worden bij de verdere uitwerking van de betreffende locatie.

Regio Haaglanden

In de regio Haaglanden liggen vier locaties voor windenergie. Deze zijn allemaal opgenomen op kaart 10 van de Verordening ruimte. Het gaat om windpark Zoetermeer in de gemeente Zoetermeer, windturbine Leehove in de gemeente Westland, windturbine De Haagse Molen/CEVA in de gemeente Den Haag en windlocatie A20 in de gemeente Westland/Midden-Delfland. Voor de laatstgenoemde locatie hebben Gedeputeerde Staten de Koepelstartnotitie Inpassingsplannen Locaties Windenergie vastgesteld.

De windlocaties maken de realisatie van circa 21 MW windenergie mogelijk.

Regio Hoeksche Waard

In de regio Hoeksche Waard liggen vijf windlocaties die allemaal zijn opgenomen op kaart 10 van de Verordening ruimte. Het gaat om de locatie Oude Maas in de gemeente Binnenmaas, de locatie Oude Mol/Mariapolder in de gemeente Strijen, de locaties Westerpolder en Hogezaandse polder in de gemeente Cromstrijen en de locatie Spui in de gemeente Korendijk. Met uitzondering van de gemeente Korendijk, is met alle gemeenten een overeenkomst gesloten tot het overdragen van de provinciale bevoegdheid tot het verlenen van een omgevingsvergunning.

De provincie gaat er vanuit dat de locaties Westerse Polder Cromstrijen en Mariapolder Strijen worden opgeschaald tot zo'n 15 MW per locatie, aangezien de locaties landschappelijk aanvaardbaar worden geacht, mits binnen de locaties een lijnopstelling wordt gerealiseerd.

Voor de locatie Spui in de gemeente Korendijk is een provinciaal inpassingsplan opgesteld. De locaties in de Hoeksche Waard maken de realisatie van circa 87 MW mogelijk.

Regio Holland-Rijnland

In de regio Holland-Rijnland liggen vijf windlocaties. In de gemeente Zoeterwoude-Rijndijk de locatie windpark Barrepolder (Heineken) en de windlocatie Papemeer. Laatst genoemde locatie is niet opgenomen op kaart 10 van de Verordening ruimte.

In de gemeente Alphen aan de Rijn ligt de locatie windpark Rijnwoude (Spookverlaat). Ook deze locatie is niet opgenomen op kaart 10 van de Verordening ruimte.

Verder gaat het om de locatie Akzo-Nobel in de gemeente Teylingen en de locatie Valkenburgse meer in de gemeente Katwijk.

Met de gemeente Katwijk is een overeenkomst gesloten tot het overdragen van de provinciale bevoegdheid tot het verlenen van een omgevingsvergunning.

De locaties in deze regio maken de realisatie van circa 47 MW mogelijk.

Regio Midden-Holland

In de regio Midden-Holland liggen twee windlocaties. Het gaat om de locatie Gouwevogel in de gemeente Gouda en de locatie Distripark Doelwijk in de gemeente Waddinxveen. Op de locatie Distripark Doelwijk is uitbreiding mogelijk aansluitend op de bestaande turbines. Indien mogelijk mag hier een cluster worden gerealiseerd. Een eventuele vijfde turbine ten oosten van de bestaande 4 turbines mag geen belemmering vormen voor het beheer van het project Parallelstructuur A12 en de reedsgeplande infrastructuur in de Zuidplaspolder. De locatie in de gemeente Gouda is niet opgenomen op kaart 10 van de Verordening ruimte. De windlocaties maken de realisatie van circa 16 MW mogelijk.

Regio Rotterdam

In de regio Rotterdam staat circa 205 MW bestaand opgesteld vermogen (waarvan 190 MW in het Havengebied). In de regio zijn twee windenergieconvenanten van kracht, te weten het Convenant Realisatie Windenergie Rotterdamse Haven (2009) en het Convenant Realisatie Windenergie Stadsregio Rotterdam (2012). De provincie heeft beide convenanten ondertekend. Beide convenanten zijn vertaald in het provinciaal beleid.

Het Havenconvenant betreft het haven- en industriegebied van Rotterdam en heeft als doelstelling een extra opgesteld vermogen van 150 MW in 2020. Het totale geplande aantal MW in 2020 voor het havengebied komt daarmee op 300 MW.

Het convenant voor de voormalige Stadsregio Rotterdam heeft als doelstelling 150 MW in 2020 op het grondgebied van de voormalige Stadsregio buiten het haven- en industriegebied.

Binnen het convenant windenergie voor de voormalige stadsregio zijn op de locaties Groote Lucht (Vlaardingen), Rivium/Kralingse Veer (Capelle aan den IJssel) en Haringvlietdam (Hellevoetsluis) windturbines gerealiseerd. Voor de locaties Nieuw Reijerwaard (Ridderkerk), Nieuwe Waterweg (Rotterdam) en een deel van Noordzeeboulevard (Westvoorne) geldt dat deze in het bestemmingsplan mogelijk zijn gemaakt of de dat de vergunningprocedure is gestart. Een aantal locaties uit het windenergieconvenant van de voormalige stadsregio Rotterdam bleek geheel of gedeeltelijk technisch niet haalbaar waardoor de doelstelling van 150 MW niet gerealiseerd kan worden op de overeengekomen locaties. In de voormalige stadsregio is daarop gezamenlijk door gemeenten en provincie gezocht naar alternatieve locaties voor windenergie om de opgave in dit gebied te realiseren. De resultaten van dit proces leiden tot een aanpassing/aanvulling van de in deze regio aangewezen locaties voor windenergie in de Verordening ruimte.

Voor de locatiekeuze is het planMER partiële herziening VRM windenergie Zuid Holland opgesteld. In het MER zijn 46 locaties die liggen binnen het gebied van het Convenant Realisatie Windenergie Stadsregio Rotterdam onderzocht. Op basis van de resultaten van dit onderzoek is een set aan locaties (het voorkeursalternatief) opgenomen op de kaartbijlage van de Verordening ruimte. De set bestaat uit locaties die op basis van de uitkomsten van het planMER geschikt of geschikt te maken zijn voor windenergie en daarnaast voldoen aan de ruimtelijke en landschappelijke plaatsingscriteria voor windenergie.

De locaties Barendrecht –Heinenoord en Nedstaal-Alblasserdam maken geen onderdeel meer uit van deze set vanwege negatieve adviezen over inpassing in relatie tot de locatie Binnenmaas respectievelijk het werelderfgoed Kinderdijk. De locatie BT Oost en Haringvlietdam zijn geheel, respectievelijk gedeeltelijk, niet meer opgenomen in deze set vanwege technische redenen.

De locaties in de voormalige stadsregio zijn opgenomen in onderstaande figuur.

De set aan locaties bevat enkele locaties die geheel of gedeeltelijk liggen binnen beschermingscategorie 1 en/of 2 voor ruimtelijke kwaliteit. Het gaat om de locaties Beneluxplein, N57 Entree Noord, Haringvlietdam, Oeverbos Vlaardingen/Maassluis, Hartel Oost en Plaatweg, Rozenburg Landtong en Noordzeeboulevard. In artikel 2.2.1, tweede lid van de Verordening ruimte is bepaald dat binnen de beschermingscategorieën beperkingen gelden voor ‘aanpassen’ en ‘transformeren’ tenzij het gaat om een in het Programma ruimte uitgezonderde ruimtelijke ontwikkeling. De plaatsing van windturbines binnen de genoemde locaties is een uitgezonderde ruimtelijke ontwikkeling, vanwege het belang en de urgentie van de energietransitie. Conform Artikel 2.2.1 lid 2 blijven voor deze locaties artikel 2.2.1 lid 1 b en c van toepassing.

De planMER –resultaten leiden tot aandachtspunten per locatie. De belangrijkste zijn opgenomen in onderstaand overzicht. Voor alle locaties geldt dat de resultaten en bevindingen in het planMER onderzoek betrokken moeten worden in het vervolgtraject. Bij de verdere uitwerking van locaties zijn de wettelijke eisen en de regels uit de Verordening ruimte (bijvoorbeeld voor ruimtelijke kwaliteit, molenbiotopen, landgoederen biotopen) van toepassing zoals gebruikelijk bij elk bestemmingsplan en omgevingsvergunning waarmee wordt afgeweken van het bestemmingsplan.

Locatie windenergie: Distripark Eemhaven

Aandachtspunten:

- Plaatsing in noordzijde gebied leidt tot een beperking van effect op aantal gevoelige objecten (geluid en slagschaduw) en aansluiting van de opstelling bij de snelweg.
- Vanuit landschappelijk oogpunt samenhang met de locaties Beneluxplein en Poort van Charlois

Locatie windenergie: Beneluxplein

Aandachtspunten:

- Aansluiting van de opstelling bij de snelweg.
- Samenhang met de locaties Distripark Eemhaven en Poort van Charlois
- Beschermingscategorie 2: recreatie en groene buffer in deel van de locatie

Locatie windenergie: Oost

Aandachtspunt:

- Vanuit landschappelijk oogpunt samenhang met locatie Nieuw Reijerwaard.

Locatie windenergie: Vaanplein

Aandachtspunten:

- Het ontzien van meest westelijke deel leidt tot beperking effect aantal gevoelige objecten (geluid en slagschaduw);
- Aansluiting van de opstelling bij de snelweg;
- Vanuit landschappelijk oogpunt samenhang met locatie Oost, Nieuw Reijerwaard en Poort van Charlois.

Locatie windenergie: N57 Entree Noord

Aandachtspunten:

- Ecologie
- Vanuit landschappelijk oogpunt samenhang met de bestaande turbines aan de noordzijde van het Hartelkanaal.
- Beschermingscategorie 2: recreatie in deel van de locatie

Locatie windenergie: Haringvlietdam

Aandachtspunten:

- Ecologie
- Beschermingscategorie 2: recreatie in deel locatie

Locatie windenergie: Stormpolder

Aandachtspunt:

- Plaatsing langs de Nieuwe Maas leidt tot beperking effect op aantal gevoelige objecten (geluid en slagschaduw) en aansluiting van de opstelling bij het water.

Locatie windenergie: Prisma / Bleizo

Aandachtspunten:

- Het ontzien van meest oostelijke en zuidelijk deel leidt tot beperking effect aantal gevoelige objecten (geluid en slagschaduw);
- Vanuit landschappelijk oogpunt samenhang met de bestaande turbines op Lansinghage

Locatie windenergie: Oeverbos Vlaardingen/Maassluis

Aandachtspunten:

- Ecologie
- Het ontzien van meest westelijke deel leidt tot beperking effect aantal gevoelige objecten (slagschaduw);
- Vanuit landschappelijk oogpunt samenhang met locatie Het Scheur.
- Ontwikkeling afstemmen met ontwikkeling Blankenburgtunnel inclusief het kwaliteitsprogramma Blankenburgtunnel
- Beschermingscategorie 1: natuur in deel locatie
- Beschermingscategorie 2: recreatie en groene buffer

Locatie windenergie: Hartel Oost en Plaatweg

Aandachtspunten:

- Het ontzien van zuid-oostelijke en meest westelijk deel leidt tot beperking effect aantal gevoelige objecten (geluid en slagschaduw);
- Beschermingscategorie 2: recreatie

Locatie windenergie: Poort van Charlois

Aandachtspunten:

- Plaatsing in zuidzijde gebied leidt tot beperking effect op aantal gevoelige objecten (geluid en slagschaduw) en aansluiting van de opstelling bij de snelweg.
- Vanuit landschappelijk oogpunt samenhang met de locatie Distripark Eemhaven en Vaanplein.

Locatie windenergie: Verlenging Nieuwe Waterweg/Stenaterrein

Aandachtspunten:

- Vanuit landschappelijk oogpunt samenhang met vergunde locatie Nieuwe Waterweg.
- Het ontzien van meest westelijke deel leidt tot beperking effect aantal gevoelige objecten (geluid en slagschaduw)

Locatie windenergie: Rozenburg Landtong

Aandachtspunten:

- Het ontzien van meest oostelijke deel leidt tot beperking effect aantal gevoelige objecten (geluid);
- Vanuit landschappelijk oogpunt samenhang met de bestaande windturbines op de landtong.
- Beschermingscategorie 2: recreatie

Locatie windenergie: Beneluxtunnel

Aandachtspunten:

- Het ontzien van meest noordelijk deel leidt tot beperking effect aantal gevoelige objecten (geluid en slagschaduw);
- Vanuit landschappelijk oogpunt aansluiting zoeken met de Nieuwe Maas.

Locatie windenergie: Het Scheur

Aandachtspunten:

- Vanuit landschappelijk oogpunt aansluiting zoeken met het water (Het Scheur) en de locatie Oeverbos Vlaardingen/Maassluis
- Plaatsing in zuidzijde gebied leidt tot beperking effect op aantal gevoelige objecten (geluid, slagschaduw en veiligheid).

Locatie windenergie: Noordzeeboulevard

Aandachtsgebieden:

- Ecologie
- Vanuit landschappelijk oogpunt aansluiting zoeken bij vergunde windturbine op deze locatie. (onderdeel windpark Slufterdam)
- Beschermingscategorie 1: Natuur in deel locatie

Ecologie

De set met op te nemen locaties bevat een locatie die gedeeltelijk ligt in Natura 2000 gebied/het Natuurnetwerk Nederland. Het gaat om de locatie Noordzeeboulevard. Op de locatie Noordzeeboulevard is er kans op effecten voor ecologie aanwezig maar is de mate en omvang onduidelijk. Dit geldt ook voor de

locatie Haringvlietdam. Voor deze locaties geldt dat ecologie een belangrijk aandachtspunt is en vervolgonderzoek nodig is om aard en omvang van de effecten te kunnen bepalen.

Daarnaast geldt voor de locaties N57 Entree Noord en Oeverbos Vlaardingen/Maassluis dat mogelijke effecten van de windturbines op de ecologie niet zijn uit te sluiten maar naar verwachting wel te mitigeren zijn.

Voor alle bovengenoemde locaties geldt dat in de uitwerking naar aantal en plaatsing van de windturbines, nadrukkelijk de effecten op de specifieke natuurwaarden en cumulatieve effecten veroorzaakt door deze locaties in combinatie met andere windenergie locaties onderzocht moeten worden. Voor locaties in het Natuurnetwerk Nederland is mogelijk compensatie aan de orde conform artikel 2.3.2 van de verordening. Significante effecten moeten mogelijk worden gemitigeerd of gecompenseerd.

Recreatie

De locaties Beneluxplein, N57 Entree Noord, Haringvlietdam, Oeverbos Vlaardingen/Maassluis, Hartel Oost en Plaatweg en Rozenburg Landtong liggen (gedeeltelijk) in recreatiegebieden of landschappelijk waardevolle gebieden (beschermingscategorie 2). Voor deze locaties geldt dat een zorgvuldige afweging nodig is om te komen tot een turbineopstelling passend bij de aard, de inrichting en het recreatieve gebruik van de locatie. Aspecten die daarbij een rol spelen zijn bijvoorbeeld de gevolgen voor de toegankelijkheid, de gebruiksmogelijkheden en voor de beleving van landschap, stilte en/of rust. In deze gebieden is de Beleidsregel compensatie natuur, recreatie en landschap Zuid-Holland 2013 van toepassing.

Landschap

De opgenomen locaties zijn geschikt voor het creëren van een lijnopstelling of cluster aansluitend aan technische infrastructuur, grootschalige bedrijvigheid of grootschalige scheidslijnen land/water. Voor een aantal locaties is dat binnen de locatie zelf mogelijk voor anderen niet. Op die locaties is de lijn te creëren in samenhang met bestaande windturbines of andere nog te realiseren locaties voor windenergie. Bij de ontwikkeling van locaties moet nadrukkelijk naar deze samenhang worden gezocht. Ook moet de mogelijke interferentie met andere of bestaande locaties voor windenergie worden onderzocht.

Motivering

Nationaal Belang: Ja

Provinciaal Belang: Ja

Wettelijke Taak of Bevoegdheid: Ja

De provincie werkt mee aan Europese en nationale energiedoelen om de CO₂-uitstoot te verminderen en het energieverbruik te reduceren. Het gaat om een CO₂-reductie van 85 -95% in 2050 ten opzichte van 1990. Zuid-Holland hanteert als ambitie om in 2020 minimaal 9% van de energieconsumptie duurzaam op te wekken. Windenergie, is naast o.a. zonne-energie en warmte een van de duurzame energiebronnen waar de provincie op inzet om dit doel te bereiken.

Windturbines hebben een grote invloed op de ruimtelijke kwaliteit en landschap, een bovenregionale afweging op provinciaal niveau is daarom noodzakelijk.

De Electriciteitswet 1988 bepaalt dat voor windparken met een opgesteld vermogen tussen 5 en 100 MW de provincie verplicht is een inpassingsplan op te stellen als de gemeente naar aanleiding van een verzoek van een initiatiefnemer geen bestemmingsplan wil opstellen. Voor de omgevingsvergunning is de gemeente bevoegd gezag als sprake is van een vermogen dat minder bedraagt dan 5 MW. Boven de 5 MW zijn GS rechtstreeks bevoegd gezag. Gedeputeerde Staten kunnen ervoor kiezen deze bevoegdheid aan de gemeente over te laten als daardoor versnelling van de ontwikkeling wordt bereikt.

In Zuid-Holland leggen GS de bevoegdheid bij de gemeente als voldoende verzekerd is dat de gemeente tijdig zal meewerken aan de ontwikkeling. Daarvoor worden overeenkomsten gesloten.

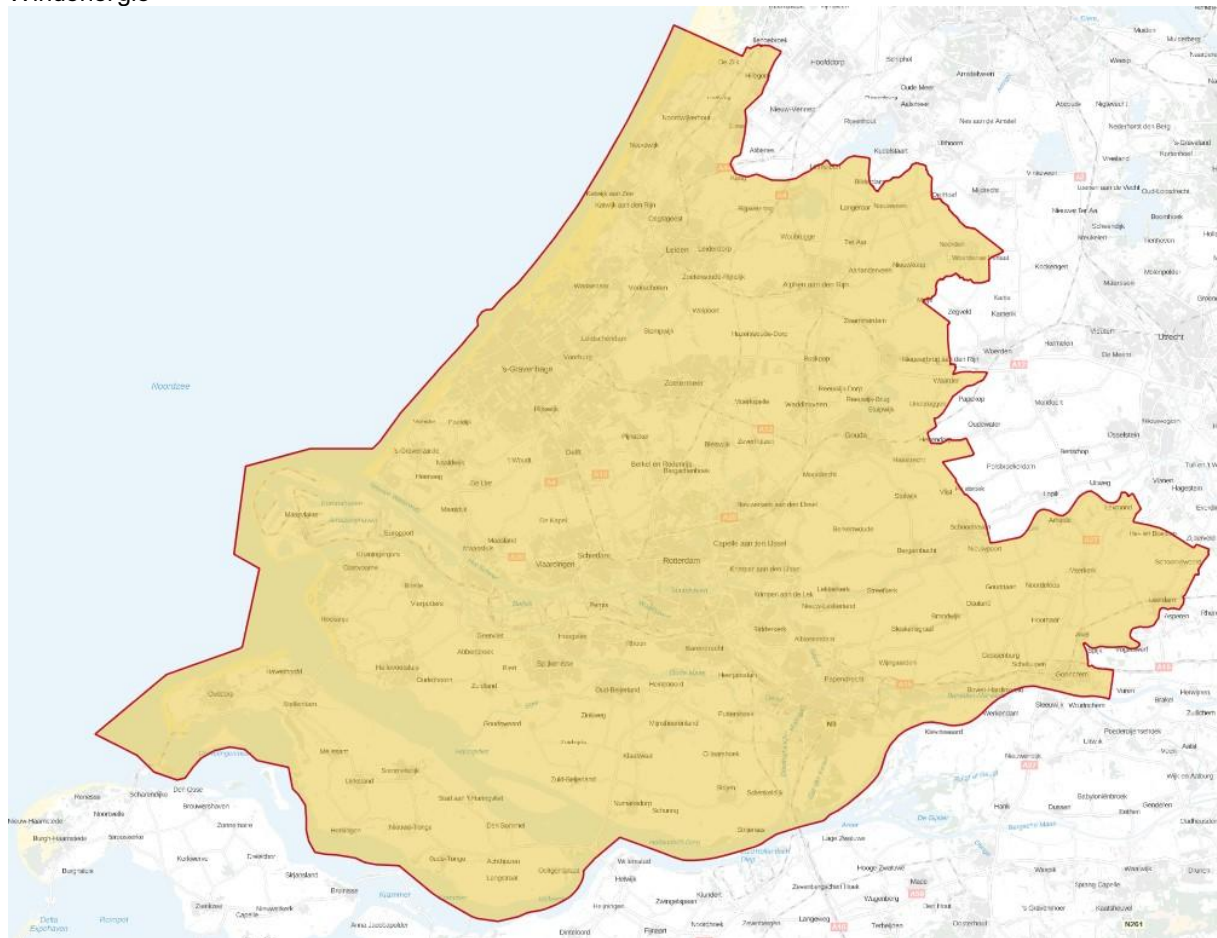
Aanleiding

Rijk en provincies hebben afspraken gemaakt in het Nationaal Energieakkoord over het realiseren van de nationale doelstellingen. Voor windenergie is dit akkoord uitgewerkt in een bestuursakkoord tussen Rijk en provincies over de realisatie van 6000 MW windenergie in Nederland, waarvan 735,5 in Zuid-Holland.

Afweging

Met het oog op de verwachte klimaatveranderingen en energieschaarste is het voorzien in een groter aandeel duurzame energie urgenter geworden. Het bieden van ruimtelijke mogelijkheden voor windenergie is daarbij van groot belang. Mede door de grote omvang en ruimtelijke invloed van moderne windturbines is het van belang een zorgvuldige afweging te maken over de locatiekeuze. De provincie wil grote turbines geconcentreerd plaatsen in daarvoor geschikte gebieden en versnippering over de hele provincie voorkomen. Voor kleinere windturbines wordt meer ruimte geboden vanwege het feit dat deze een meer lokaal effect hebben op de omgeving. Gemeenten zijn hier aan zet.

Werkingsgebied:
Windenergie

Zoetwatervoorziening

Beleidskeuze

De provincie wil zowel de bestaande aanvoermogelijkheden als het huidige niveau van watervoorziening behouden. Daarom zet de provincie enerzijds in op behoud en zo nodig verbetering van de aanvoer van zoet water uit de grote rivieren en anderzijds op effectief en zuinig gebruik binnen het regionale systeem. In beginsel worden geen nieuwe functies toegekend of uitbreidingen toegestaan waarbij de vraag naar zoet water toeneemt, tenzij deze functies in hun eigen zoet water voorzien.

Wat betreft de gietwatervoorziening in de greenports heeft de provincie een voorkeur voor het zoeken naar duurzame oplossingen, zoals het sluiten van kringlopen en berging van hemelwater in de ondergrond, in plaats van het onttrekken en ontzilten van zout grondwater in combinatie met het lozen van brijn (zout afvalwater) in de ondergrond. Daarom heeft ondergrondse opslag van zoet water in het eerste watervoerend pakket in de greenports prioriteit boven andere gebruiksvormen in de ondergrond. Van deze prioritering kan worden afgeweken als in een door de gemeente vastgesteld plan een integrale afweging heeft plaatsgevonden van ondergrondse en bovengrondse belangen en in dat plan ruimte wordt gecreëerd voor een andere functie in het eerste watervoerend pakket, bijvoorbeeld warmtekoelopslag.

Toelichting

Omschrijving

De provincie streeft naar een duurzame situatie, waarin ruimtegebruikers worden voorzien in hun behoefte aan zoetwater en kosten en baten van het waterbeheer in evenwicht zijn. Kosten en baten van het waterbeheer zijn dus expliciet mee te wegen in de ruimtelijke ordening.

Provincie geeft samen met andere overheden duidelijkheid aan ruimtegebruikers over de beschikbaarheid van zoet water en verwachte veranderingen daarin. Hierdoor kunnen gebruikers, waaronder de intensieve teelten in de greenports, zelf anticiperen op veranderingen in de beschikbaarheid van zoet water.

Ondergrondse wateropslag biedt hiervoor goede kansen. De provincie participeert in onderzoek naar de mogelijkheden voor ondergrondse wateropslag.

De provincie ontwikkelt geen zelfstandige zoetwaterstrategie, maar sluit aan en oefent invloed uit op de strategie die met andere overheden binnen het Deltaprogramma wordt ontwikkeld.

Een van de maatregelen om de aanvoer van zoet water naar West-Nederland meer robuust te maken is de uitbreiding van de Klimaatbestendige Water Aanvoer (KWA). Deze maatregel is onderdeel van het nationale Deltaplan Zoetwater.

Motivering

Nationaal Belang: Nee

Provinciaal Belang: Ja

Wettelijke Taak of Bevoegdheid: Nee

In het Deltaprogramma zijn interbestuurlijke afspraken gemaakt over de watervoorziening.

Provinciaal belang vanwege het regionaal economisch belang, natuur en het gemeentegrensoverstijgende karakter.

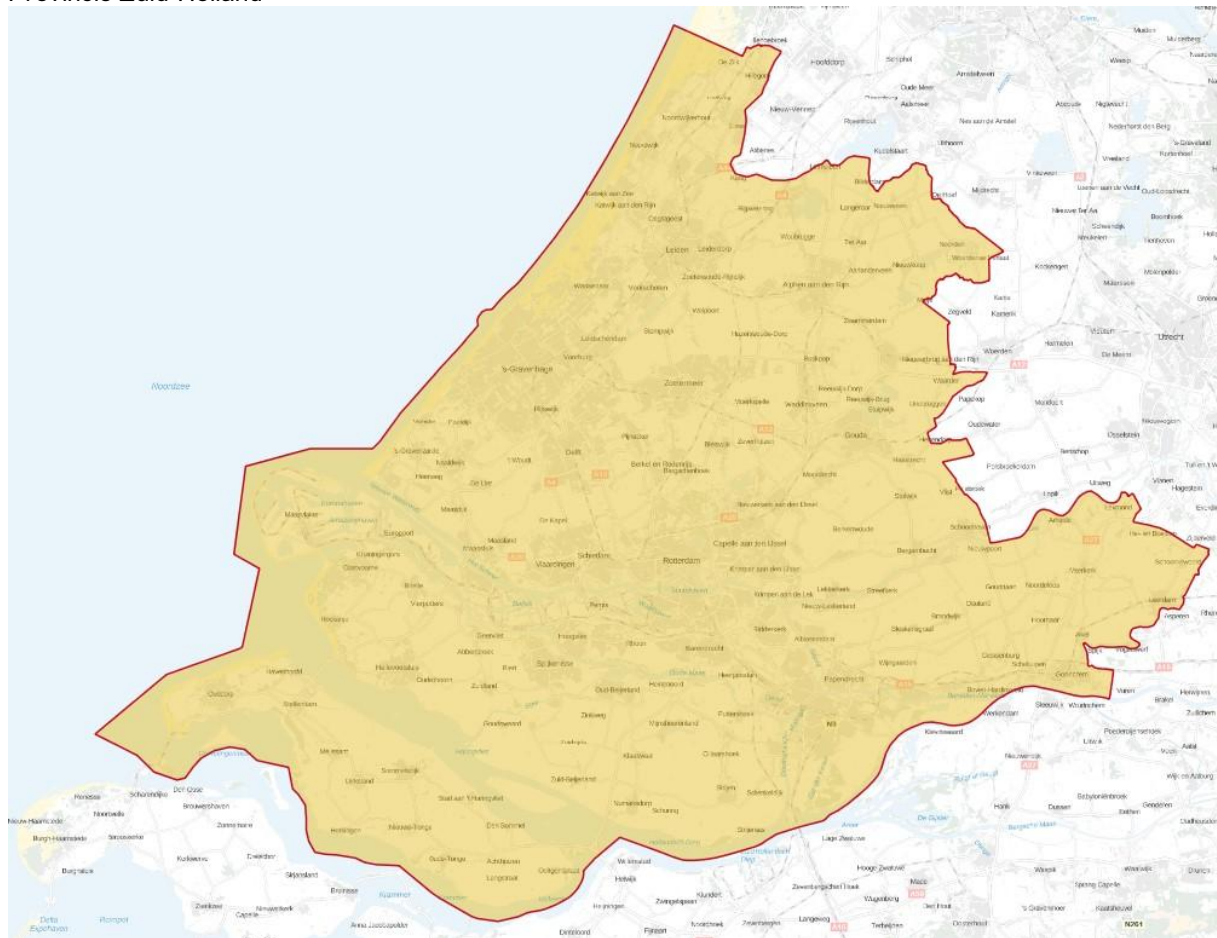
Aanleiding

Door klimaatverandering en intensivering van de landbouw komt de zoetwatervoorziening in het gedrang

Afweging

Het belang van de regionale economie is afhankelijk van een goede zoetwatervoorziening, voldoende drinkwater en peilbeheer.

Werkingsgebied:
Provincie Zuid-Holland

Zonne-energie

Beleidskeuze

De provincie wil het gebruik van zonne-energie actief faciliteren en ondersteunen, omdat zonne-energie een groeiende bijdrage levert aan de productie van hernieuwbare energie. In de periode tot 2020 streeft de provincie naar een aandeel zonne-energie van 1,5 PJ.

Voorop staat de voorkeur voor meervoudig ruimtegebruik, zoals het benutten van daken en overige geschikte functies. In een provincie waarin onbebouwde ruimte een schaars en waardevol goed is, is een terughoudende benadering van zonnevelden in die open ruimte op zijn plaats, in combinatie met een stimulerende benadering voor zonnepanelen en warmtecollectoren in de bebouwde ruimte. De provincie zet hierbij haar ruimtelijk instrumentarium in.

Toelichting

Omschrijving

De provincie maakt de realisatie van zonne-energie ruimtelijke mogelijk, binnen het bestaande stads- en dorpsgebied en onder voorwaarden op aantal locaties en functies daar buiten.

Binnen de bebouwde omgeving ligt er een grote opgave om bestaande en nieuwe bebouwing te benutten voor de plaatsing van zonnepanelen en warmtecollectoren. Collectoren zijn met name toepasbaar voor locaties en daken die niet geschikt zijn voor panelen en waar geen warmtenet is en/of komt. De provincie streeft er naar dat bij nieuwbouw (ook bedrijventerreinen) gemeenten en ontwikkelaars de daken/bebouwing benut voor zonne-energie.

In de bebouwde omgeving zijn er naast de daken meer kansen voor meervoudig ruimtegebruik, zoals bijvoorbeeld parkeerterreinen, sport- en recreatievoorzieningen (bermen van) wegen of terreinen waar bestemmingen wel zijn vastgelegd maar vooralsnog niet zijn gerealiseerd. Binnen het bestaand stads- en dorpsgebied ligt de verantwoordelijkheid voor de plaatsingsmogelijkheden van zonnepanelen bij de gemeenten.

Buiten bestaand stads- en dorpsgebied hebben zonnepanelen op daken de voorkeur. Daarnaast zijn er enkele functies waar meervoudig ruimtegebruik met een zonneveld kansrijk is. Dit betekent dat zonnevelden in beginsel te combineren zijn met onderstaande functie en locaties.

- Agrarische bouwblokken. Zij hebben een bebouwingsbestemming. Het is derhalve logisch om naast benutting van daken ook ruimte te bieden voor zonnepanelen op het - nog voor bebouwing onbenutte- bouwblok. Installaties met zonnepanelen passen bij de agrarische bijgebouwen, stallen, schuren en kassen. Bij zonnevelden op het agrarische bouwblok zal het gaan om relatief kleine velden (< 2,5 ha) waarbij de energie opgewekt wordt waar deze (deels) wordt gebruikt.

- Locaties die vallen onder de bestemming infrastructuur. Het betreft hier berm- en taluds van rijks- en provinciale wegen, spoorwegen en parkeerplaatsen. Zonnepanelen en infrastructuur sluiten door hun 'technische' uitstraling goed op elkaar aan, zeker bij geluidschermen. In een stedelijke omgeving kan de plaatsing van zonnepanelen logisch zijn. Daar waar infrastructuur een open landschap doorsnijdt is een zorgvuldige afweging nodig. Op parkeerplaatsen kan een dak van zonnepanelen worden gerealiseerd, met aandacht voor en afhankelijk van het omliggende gebied.

- Voormalige stortplaatsen, slibdepots en spaarbekkens. Zij bieden kansen voor meervoudig ruimtegebruik in combinatie met zonnevelden, afhankelijk van de omgeving en mits deze goed worden ingepast. Drijvende zonnepanelen worden technisch mogelijk. Dit kan op water indien het niet strijdig is met andere functies van de waterstructuur en de veiligheid is gewaarborgd. Wellicht bijvoorbeeld in spaarbekkens.

In een provincie waarin onbebouwde ruimte een schaars en waardevol goed is, is een terughoudende benadering van zonnevelden in die open ruimte op zijn plaats. Zonnevelden zijn veelal een vorm van enkelvoudig ruimtegebruik. Ze sluiten andere functies op dezelfde plaats nagenoeg uit. Ze hebben in beginsel een duidelijke invloed op de kwaliteit van het landschap en beperken de ruimte voor voedselproductie. Afhankelijk van de omvang zijn zonnevelden te beschouwen als een vorm van aanpassing dan wel transformatie van het landschap. In beperkte mate en onder voorwaarden worden mogelijkheden voor zonnevelden geboden op de volgende locaties.

- Locaties in glastuinbouwgebied

Realisering van een zonneveld is mogelijk, mits dit geen verdringend effect heeft op de functie glastuinbouw. Dit sluit tevens aan bij de provinciale ambitie om de energiehuishouding in de glastuinbouwgebieden in grote mate verder te verduurzamen. Qua uitstraling sluiten zonnevelden goed aan bij glastuinbouw, maar er moet behoedzaam omgegaan worden met de groene ruimtes in de vaak dichtbebouwde kassengebieden.

- Locaties in stads- en dorpsranden

In stads- en dorpsranden liggen kansen voor zonnevelden nabij het energienetwerk. Dit geldt ook voor het benutten van locaties waar een stedelijke functie is bestemd, maar waar die bestemming om diverse redenen vooralsnog niet wordt gerealiseerd.

De typologie van de stads- en dorpsrand is leidend (front, contact of overlap, zie Visie, bijlage 1, III laag van de stedelijke occupatie, stads-en dorpsranden < deze verwijzing moet worden aangepast als bekend is waar dit landt in de nieuwe omgevingvisie>). In een situatie waar sprake is van een front is een zonneveld niet gewenst, omdat zij de identiteit aantast die wordt gekenmerkt door landschappelijke grenzen die zorgen voor een scherp contrast tussen bebouwing en landschap. Voor zonnevelden geldt dat zij uitsluitend worden geplaatst in de stads-en dorpsranden die zich kenmerken als contact of overlap gebied. Hier is sprake van vervlechting van stedelijke functies en landschap. Er komen veel opgaven en belangen samen (zoals dorps- en stadsuitbreidingen, bedrijventerreinen, infrastructuur, landbouw, recreatie, water en natuur) waar een zonneveld ingebed kan worden. Dit betekent dat altijd maatwerk aan de orde is en dat niet elke dorps-of stadsrand zich leent voor realisatie van een zonneveld.

Afhankelijk van de identiteit en structuur van het landschap en de locatiekeuze, omvang en landschappelijke inpassing van het zonneveld ziet de provincie dit als een vorm van aanpassing dan wel transformatie van het landschap. Hiermee zijn zonnevelden ook in stads-en dorpsranden in principe uitgesloten van beschermingscategorie 1 gebieden. In beschermingscategorie 2 gebieden zijn zonnevelden alleen mogelijk indien het een aanpassing betreft en het zich verenigt met de te beschermen waarden.

- Locaties in combinatie met een windturbinepark

Een zonneveld in combinatie met een windturbinepark kan technisch en economisch gunstig zijn vanuit energieopwekking, -opslag en -distributie. Windparken en zonnevelden hebben verschillende ruimtelijke effecten en grondgebruik. De windturbines staan vaak met minimale verharding in open landschappen, indien hier een zonneveld wordt toegevoegd kan door de toevoeging van deze meer stedelijke voorziening het landschappelijk beeld en grondgebruik aanzienlijk veranderen. De plaatsing en omvang van het zonneveld in relatie tot die van het (agrarisch)landschap is bepalend voor de aanvaardbaarheid van het

zonneveld. Uitgangspunt is het zorgvuldig omgaan met de bestaande functies en kwaliteiten van het gebied. Een zonneveld in combi met een windpark betreft daarom altijd maatwerk.

Ervaringen met de combinatie van een windpark en een zonneveld worden opgedaan bij de ontwikkeling van een zonneveld en windpark in de Van Pallandt polder. Deze ervaringen worden betrokken bij verdere beleidsvorming en -uitwerking.

- Locaties in knikpuntgebieden

Waar het huidige grondgebruik financieel niet langer houdbaar is vanwege de waterhuishouding en waarbij in een integrale gebiedsvisie wordt gezocht naar nieuwe economische dragers en waar energieopwekking onderdeel is van deze integrale afweging, kunnen zonnevelden een optie zijn. In de verkenning restveengebied Zuidplas wordt deze mogelijkheid onderzocht. Resultaten uit deze verkenning worden betrokken bij verdere beleidsvorming.

Experimenteerruimte

De provincie heeft tot op heden experimenteerruimte geboden voor vijf pilots buiten bestaand stads- en dorpsgebied. Deze pilots mogen de komende jaren uitgevoerd worden. De ervaringen uit deze pilots worden benut bij het verder invullen van beleid voor zonnevelden. De provincie is terughoudend met het aanwijzen van nieuwe pilots.

Experimenteerruimte wordt uitsluitend nog geboden voor onderstaande initiatieven.

- Initiatieven waarbij nieuwe innoverende technieken worden uitgetest, die bijdragen aan de doelstelling van meervoudig ruimtegebruik. Bijvoorbeeld het toepassen van 'wisselteelt' met folies voor zonne-energieopwekking.

- Initiatieven van een zonneveld in combinatie met een innoverende opslag van energie. Traditionele zonnevelden (ook met batterijen als opslagmedium) worden niet als (innovatief) experiment beschouwd.

In alle gevallen is het zorgvuldig omgaan met de bestaande functies en kwaliteiten van het gebied van belang. Bij de locatiekeuze, omvang en inrichting van een zonneveld zijn de regels voor ruimtelijke kwaliteit uit de Verordening ruimte altijd van toepassing. De gebiedsprofielen kunnen een hulpmiddel zijn bij het inrichten en de situering van een zonneveld.

Motivering

Nationaal Belang: Ja

Provinciaal Belang: Ja

Wettelijke Taak of Bevoegdheid: Nee

De provincie werkt mee aan Europese en nationale energiedoelen om de CO₂-uitstoot te verminderen en het energieverbruik te reduceren. Het gaat om een CO₂-reductie van 85 -95% in 2050 ten opzichte van 1990. Zuid-Holland hanteert als ambitie om in 2020 minimaal 9% van de energieconsumptie duurzaam op te wekken. Zonne-energie, is naast o.a. windenergie en warmte een van de duurzame energiebronnen waar de provincie op inzet om dit doel te bereiken.

Aanleiding

Het aantal initiatieven voor het opwekken van duurzame energie door middel van zonne- energie neemt toe. Daarbij hebben met name zonnevelden buiten de bebouwde kom een duidelijke invloed op de kwaliteit van het landschap en beperken ze de ruimte voor voedselproductie. In de provincie Zuid-Holland is

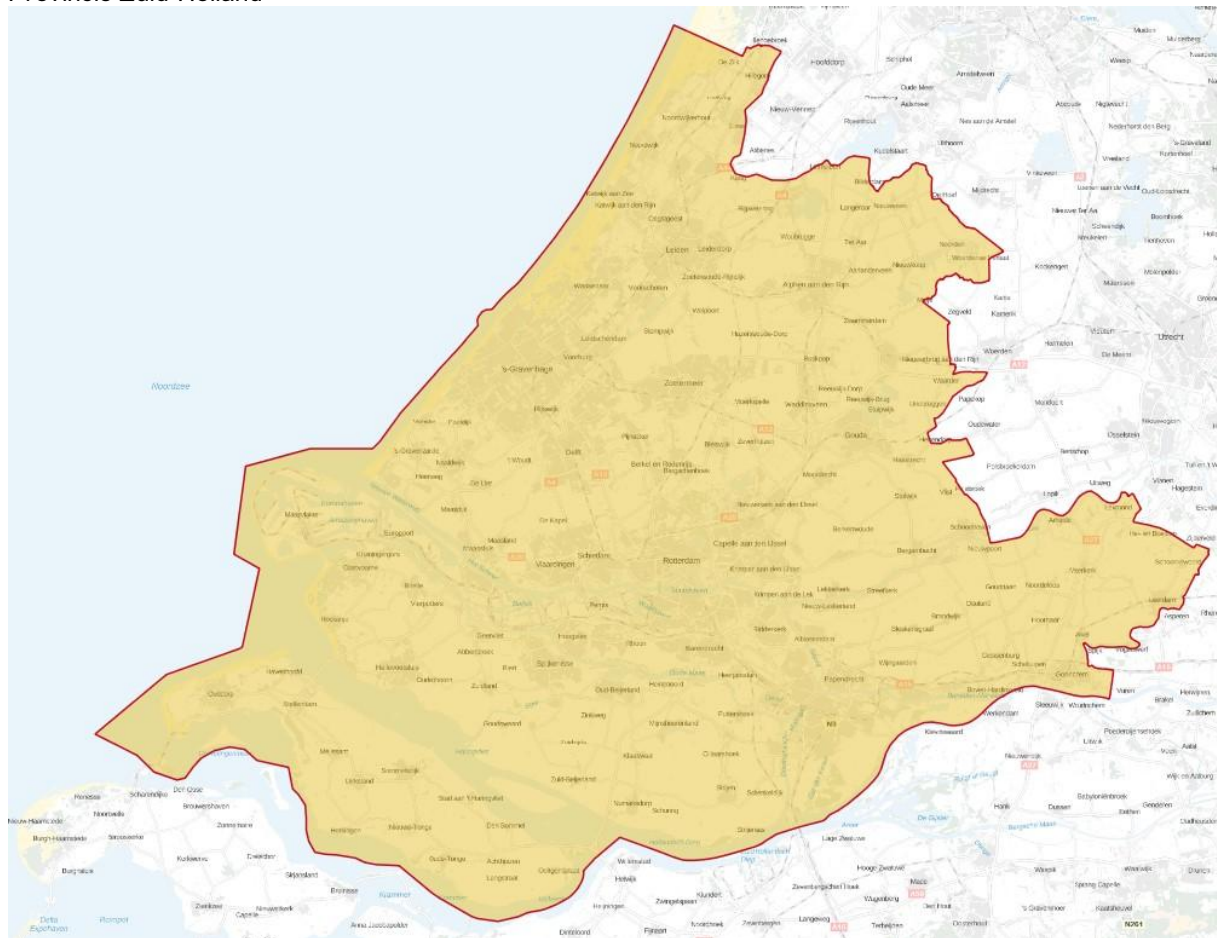
onbebouwde ruimte een schaars en waardevol goed. Zorgvuldig omgaan met deze schaarse ruimte is daarom uitgangspunt van beleid.

Afweging

Het beleid voor zonne-energie is gebaseerd op de volgende vijf principes:

1. Een goede ruimtelijke ordening, waarbij infrastructuur (energienetwerk) als leidend principe wordt gehanteerd. Wek energie op daar waar het gebruikt wordt (in of nabij de bebouwde omgeving) en waar aansluiting op het energienetwerk logisch is.
2. Zorgvuldig omgaan met de bestaande functies en kwaliteiten van het gebied. Bij de locatiekeuze, omvang en inrichting van een zonnenveld zijn de regels voor ruimtelijke kwaliteit uit de Verordening ruimte altijd van toepassing.
3. Meervoudig ruimtegebruik. Benut bestaande en nieuwe bebouwing (PV en warmtecollectoren) en overige functies die combinaties kunnen vormen met zonne-energie.
4. Bescherming van de schaarse open ruimte en landschapswaarden. Dit betekent dat de provincie terughoudend is met het toestaan van zonnenvelden.
5. Experimenteerruimte voor zonnenvelden. Provincie is terughoudend met het toestaan van nieuwe experimenten. Experimenteerruimte wordt uitsluitend nog geboden voor een tweetal specifieke vraagpunten.

Werkingsgebied:
Provincie Zuid-Holland

BIJLAGE RUIMTELIJKE KWALITEIT

Kwaliteitskaart, lagen en richtpunten

Opbouw van de kwaliteitskaart

De kwaliteitskaart is voor de provincie een belangrijk instrument om ruimtelijke ontwikkelingen zodanig te sturen dat ze een bijdrage leveren aan de ruimtelijke kwaliteit. De kaart geeft een beschrijving van de gebiedskenmerken en kwaliteiten van Zuid-Holland, waar rekening mee gehouden dient te worden in de planvorming. De uitwerking hiervan op kaart is niet uitputtend, noch uitsluitend. De kaart biedt hiermee geen oplossingen, maar is een middel om vroeg in het planproces een integrale afweging te maken die de ruimtelijke kwaliteit ten goede komt. Het verbinden van nieuwe ontwikkelingen aan de bestaande gebiedskenmerken vormt hierbij uitgangspunt. De kaart biedt inzicht in de bestaande ruimtelijke kwaliteiten; het toevoegen van nieuwe kwaliteiten kan een verrijking zijn van de Zuid-Hollandse ruimte.

Ruimtelijke kwaliteit is het fysieke resultaat van menselijk handelen, natuurlijke processen en de wisselwerking daartussen. Een karakteristieke stadsrand, waar je via paden door in het buitengebied komt; een goed functionerend akkerbouwgebied omringd door begaanbare, bloemrijke dijken in de Hoeksche Waard; de afwisseling van water en veenlandschappen met bijzondere planten in de Nieuwkoopse Plassen; of een weg die mensen op een logische en snelle manier van A naar B brengt en een blik gunt op het omringende landschap. Zuid-Holland bestaat uit een scala aan gebieden en kenmerken. Om de verschillende waarden en kenmerken te kunnen benoemen en tot hun recht te laten komen, is gekozen voor een ordening in vier lagen:

1. Laag van de ondergrond
2. Laag van de cultuur- en natuurlandschappen
3. Laag van de stedelijke occupatie
4. Laag van de beleving

Al deze lagen hebben een relatie met elkaar. De laag van de ondergrond gaat over de grondslag van de provincie en de natuurlijke (landschapsvormende) processen. De laag van de cultuur- en natuurlandschappen behandelt de laag van het zichtbare landschap en (grondgebonden) nut. Deze laag is gevormd door eeuwenlang (agrarisch) gebruik door de mens. De stedelijke occupatie bestaat uit steden, dorpen en hun onderlinge netwerken. Tot slot gaat de belevingslaag over identiteit en (recreatieve) beleving.

Voor iedere plek is een aantal lagen van toepassing. Het is dan ook van belang die lagen en de bijbehorende richtpunten in samenhang te beschouwen. Kwaliteitskaart en richtpunten vormen een belangrijk en richtinggevend onderdeel van het handelingskader ruimtelijke kwaliteit. Ruimtelijke ontwikkelingen worden getypeerd als inpassing, aanpassing of transformatie.

Uitwerking van de kwaliteitskaart in lagen en richtpunten

In de hierna volgende tekst is de kwaliteitskaart vanuit de vier lagen uitgewerkt.

Voor alle vier de lagen zijn per laag de kenmerken benoemd en uitgewerkt in zogeheten richtpunten. Deze richtpunten benoemen en beschrijven (generiek voor Zuid-Holland en gebiedsspecifiek) puntsgewijs de bestaande kenmerken en waarden en de wijze waarop nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen hiermee rekening kunnen houden. Bij ruimtelijke ontwikkelingen wordt verwacht dat deze kenmerken een rol spelen bij de overweging, de plaatsing en de vormgeving van het initiatief.

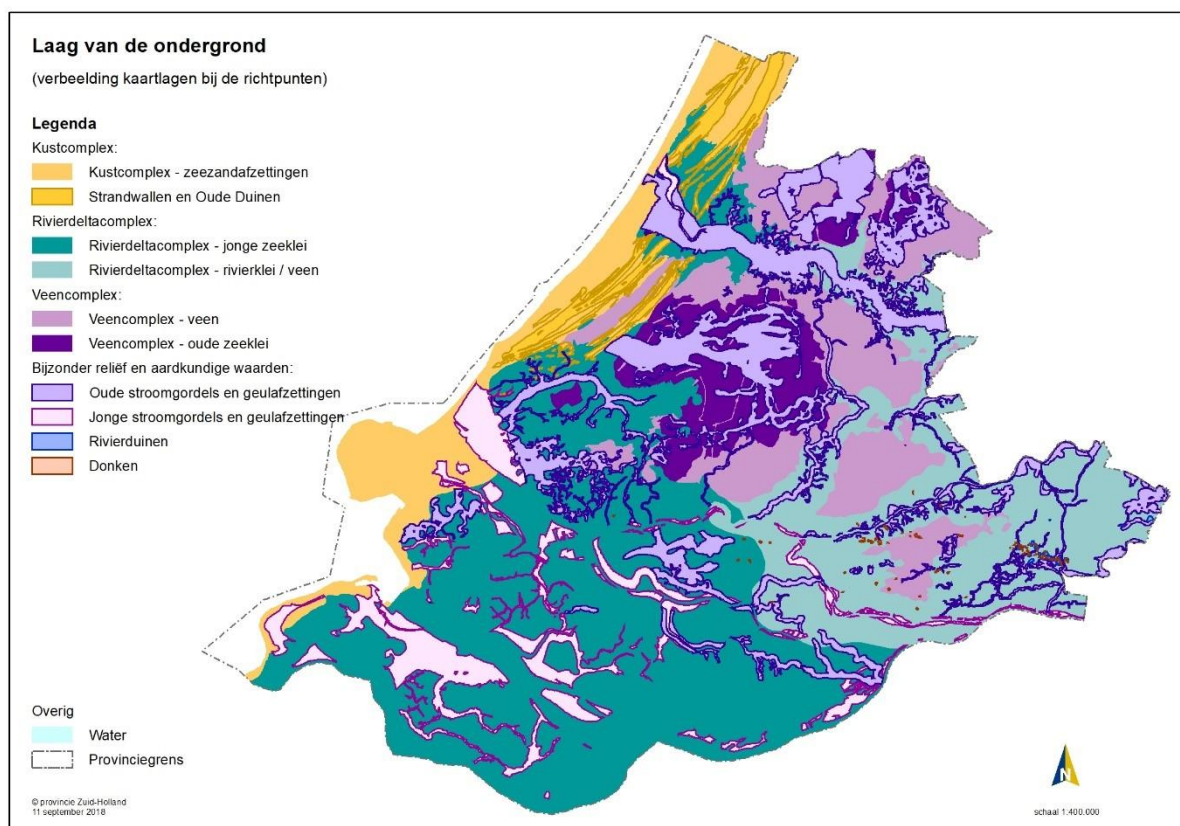
I Laag van de ondergrond

Deze laag gaat over de grondslag van de provincie en natuurlijke (landschapsvormende) processen. De laag bestaat uit de bodem, de geomorfologische kenmerken en het water. Binnen Zuid-Holland is daarbij grofweg een driedeling te maken tussen het complex van de kust (strand, duinen, strandwallen en strandvlakten), de natte veengronden en plassen ten oosten hiervan en de kleicomplexen en wateren van de delta. Ieder complex stelt zijn eigen eisen aan ontwikkelingen. Dit vraagt om een logische relatie tussen de ondergrond en het menselijk handelen.

Echt natuurlijke landschappen kent Zuid-Holland nauwelijks. Wel zijn de verschillen tussen de drie complexen nog steeds goed herkenbaar. Bij nieuwe ontwikkelingen wordt aandacht gevraagd voor aardkundige en archeologische waarden, (het gebruiken van) de bestaande bodem, reliëf en het watersysteem, de natuurlijke dynamiek en landschapsvormende processen, mede met het oog op het versterken van de toekomstwaarde van Zuid-Holland. Deze aandacht betaalt zich terug in een duurzame, veerkrachtige en robuuste provincie.

Binnen het watersysteem zijn de rivieren, de zeearmen en andere watergangen belangrijke dragende structuren. Op onderdelen vraagt dit systeem om herstel van natuurlijke dynamiek of aandacht voor veiligheid. Water bepaalt in hoge mate de landschappelijke identiteit van Zuid-Holland. Het beleefbaar en toegankelijk maken van dit water vergroot dan ook de recreatieve gebruikswaarde van de gehele provincie.

Deze laag draagt ook de sporen in zich van 7000 jaar bewoningsgeschiedenis en daarmee belangrijke archeologische waarden.

De volgende onderdelen zijn uitgelicht:

- Kustcomplex, met daaronder de natuurlijke duinen, het strand, strandwallen en strandvlakten
- Veencomplex, met daarin de diepe veenlagen en droogmakerijen
- Rivierdeltacomplex, met daarin de natuurlijke buitendijkse gebieden
- Bijzonder reliëf
- Water als structuurdrager en het watersysteem

Kustcomplex

Het kustlandschap is opgebouwd uit een opeenvolging van zee, strand, jonge duinen, strandvlakten en strandwallen parallel aan de kust. Deze langgestrekte structuur is op twee plaatsen onderbroken: bij de monding van de Oude Rijn en bij de voormalige monding van de Maas. Veel strandwallen zijn in de loop van de tijd vergraven voor het zand of de bollenteelt, waardoor het kenmerkende reliëf is verdwenen. De duinen en het strand kennen een grote natuurlijke dynamiek en uitersten in omstandigheden: van droog en heet naar nat en koud of van zout naar zoet. Dit maakt het strand en de duinen ecologisch erg waardevol.

Richtpunten:

- Ontwikkelingen versterken en gebruiken waar mogelijk de natuurlijke dynamiek en omstandigheden van de kust (duinen, strand en voordelta/vooroever).
- Ontwikkelingen houden het verschil herkenbaar tussen “hoog en droog” en “laag en nat” en bouwen voort op de parallelle kuststructuur.
- Veiligheidsmaatregelen zijn mede gericht op het versterken van het natuurlijk kustkarakter.

Veencomplex

Een groot deel van Zuid-Holland bestaat uit veengronden met een hoge waterstand. Het veen kent een geringe draagkracht. Daarnaast vinden we hier een groot aantal bestaande en voormalige plassen. De voormalige plassen zijn drooggemalen en staan bekend als droogmakerijen. De ondergrond in deze droogmakerijen varieert van venig tot (oude zee)klei.

Veen

Binnen het veengebied is een aantal plekken waar in de ondergrond nog grote veenpakketten aanwezig zijn. Niet alleen zijn deze veenpakketten van bijzondere waarde, ook zijn deze gebieden zeer gevoelig voor bodemdaling.

Richtpunt:

- Ontwikkelingen in het veenlandschap dragen zorg voor behoud van het veen en zijn met name bij de diepe veenpakketten gericht op het beperken van de bodemdaling.

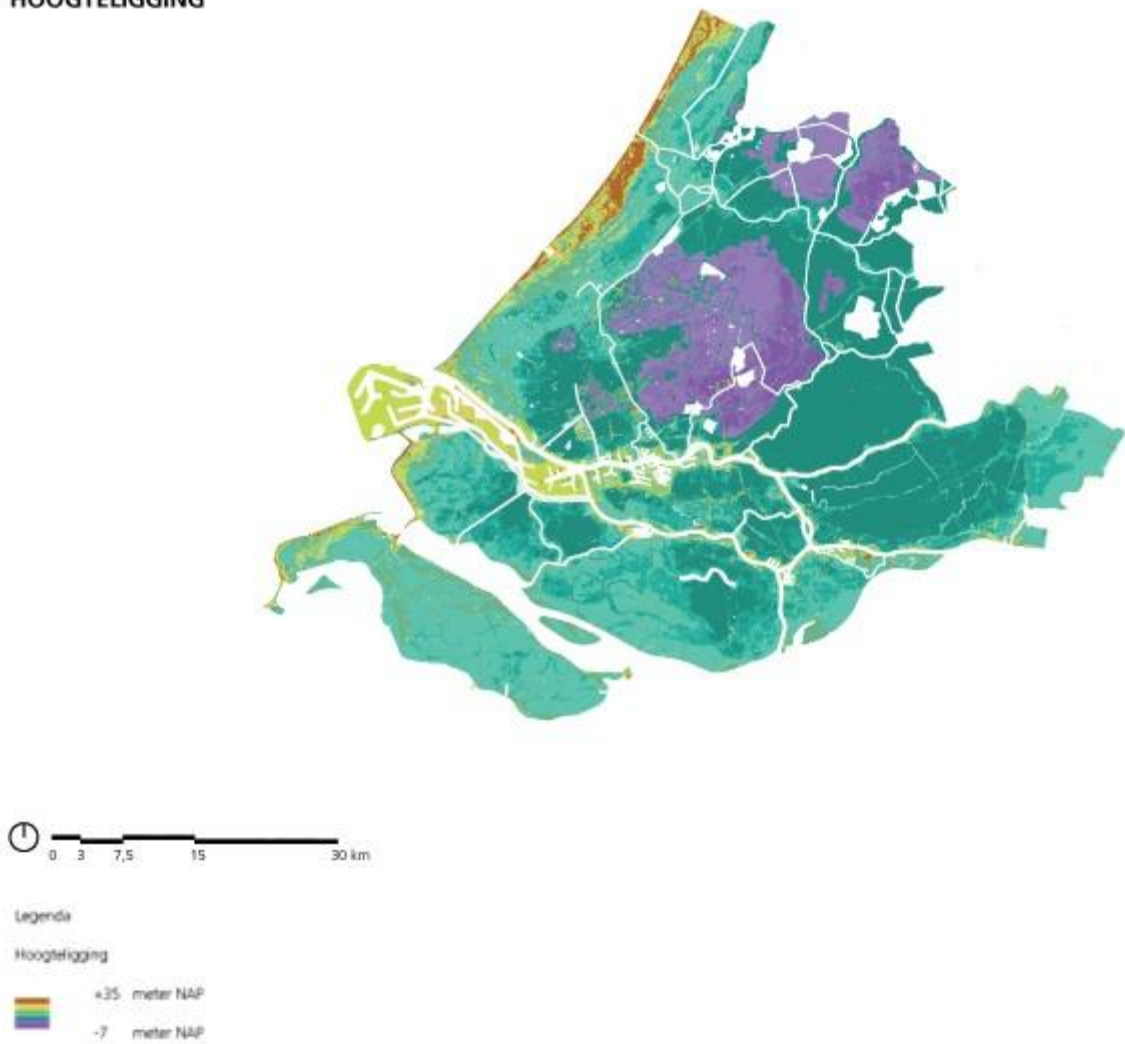
Oude Zeeklei

Zuid-Holland kent een aantal droogmakerijen waar (in de toekomst) verzilting optreedt en het waterbeheer steeds lastiger wordt. Bij grote diepte kan daarnaast een waterveiligheidsvraagstuk spelen. Zorgvuldige omgang met het watervraagstuk (kwalitatief en/ of kwantitatief) is in deze droogmakerijen van belang.

Richtpunt:

- Ontwikkelingen in droogmakerijen leveren een bijdrage aan een duurzame waterhuishouding.

HOOGTELIKKING

Rivierdeltacomplex

Zoals overal in Zuid-Holland heeft het water en het menselijk handelen grote invloed gehad op de geomorfologie van dit deel van de provincie. Het land in de delta is vergroot door aanleg van dijken rond droogvallende gronden.

Jonge zeelei

De gronden in het deltacomplex bestaan overwegend uit kleigronden. Dit zijn voedselrijke, draagkrachtige gronden. De deltawateren zijn onderdeel van het deltacomplex. De estuariene dynamiek is een belangrijk natuurlijk gegeven. Nauw verbonden met de deltawateren zijn de niet ingepolderde, buitendijkse kleigronden. Dit betreft de slikken, (bekade) gorzen, grienden, wilgenbossen en de uiterwaarden langs de rivieren. Het zijn natuurlijke landschappen waar ruimte is voor dynamische processen.

Richtpunt:

- Ontwikkelingen dragen bij aan het behoud van ruimte voor dynamische natuurlijke processen en zoet-zoutovergangen in de Deltawateren en natuurlijke buitendijkse gebieden.

Riverklei en veen

De komgronden en oeverwalgebieden van het rivierengebied in Zuid-Holland zijn opgebouwd uit rivierklei en liggen vooral in het oosten van de provincie. Ze zijn vermengd met de veenondergrond. De oeverwallen vormen plaatselijk hogere/drogere delen binnen het veengebied. Dit is terug te zien in het landschap.

Richtpunt:

- Ontwikkelingen in het rivierengebied houden het verschil tussen komgronden en oeverwallen herkenbaar.

Water als structuurdrager

Het watersysteem beslaat zowel het oppervlakte- als het grondwater en is daarmee zeer bepalend voor het functioneren van de provincie in al haar facetten. Daarmee is het watersysteem ook medebepalend voor de ruimtelijke kwaliteit en vormt het een structuurdrager van de Zuid-Hollandse identiteit. Het water in Zuid-Holland kent vele verschijningsvormen: grote rivieren, deltawateren, (boezem)vaarten, kanalen, veenstroompjes, sloten en plassen. Dit water vertelt veel over de geschiedenis van Zuid-Holland en de kunde op het gebied van waterbeheersing. Wonen of recreëren op of langs dit water is een waarde voor veel inwoners en bezoekers. Over de belangrijkste vaarwegen worden mensen en goederen vervoerd. Ook natuurwaarden hangen nauw samen met de kwaliteit en kwantiteit van water.

Richtpunten:

- Ontwikkelingen houden rekening met hun invloed op het watersysteem als geheel en dragen bij aan een duurzame en zo eenvoudig mogelijke werking van dit systeem.
- Ontwikkelingen versterken de samenhang en continuïteit in het watersysteem als dragende ecologische en recreatieve structuur van Zuid-Holland. Ruimte voor natuurlijke dynamiek is hierbij een uitgangspunt.
- Ontwikkelingen dragen bij aan het verbeteren van de zichtbaarheid en toegankelijkheid van het oppervlaktewater.

Bijzonder reliëf en aardkundige waarden

Zuid-Holland is, uitgezonderd de duinen en de dijken, relatief plat. Binnen dit platte land is nog een aantal bijzondere, natuurlijke hoogteverschillen te vinden. Het betreft strandwallen in de kustzone, oude stroomruggen, kreken en geulafzettingen, rivierduinen met donken en oude bovenlanden met restveen. Vanwege de hogere ligging waren deze plekken aantrekkelijk voor (pre)historische bewoning. Het zijn vaak plekken van grote archeologische en aardkundige waarde. Behoud van dit reliëf houdt de leesbaarheid van de ontstaansgeschiedenis van het gebied in stand. Op de Kwaliteitskaart zijn de genoemde aardkundige structuren met archeologische waarde globaal aangegeven. Voor een gedetailleerd kaartbeeld: zie de Cultuurhistorische Atlas van Zuid-Holland (www.zuid-holland.nl/chs). De komgronden en oeverwalgebieden van het rivierengebied in Zuid-Holland zijn opgebouwd uit rivierklei en liggen vooral in het oosten van de provincie. Ze zijn vermengd met de veenondergrond. De oeverwallen vormen plaatselijk hogere/drogere delen binnen het veengebied. Dit is terug te zien in het landschap.

Richtpunten:

- Ontwikkelingen houden de onregelmatige patronen en het reliëf in het landschap herkenbaar en in stand.
- Waar mogelijk worden de archeologische waarden van deze structuren meer herkenbaar gemaakt bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen

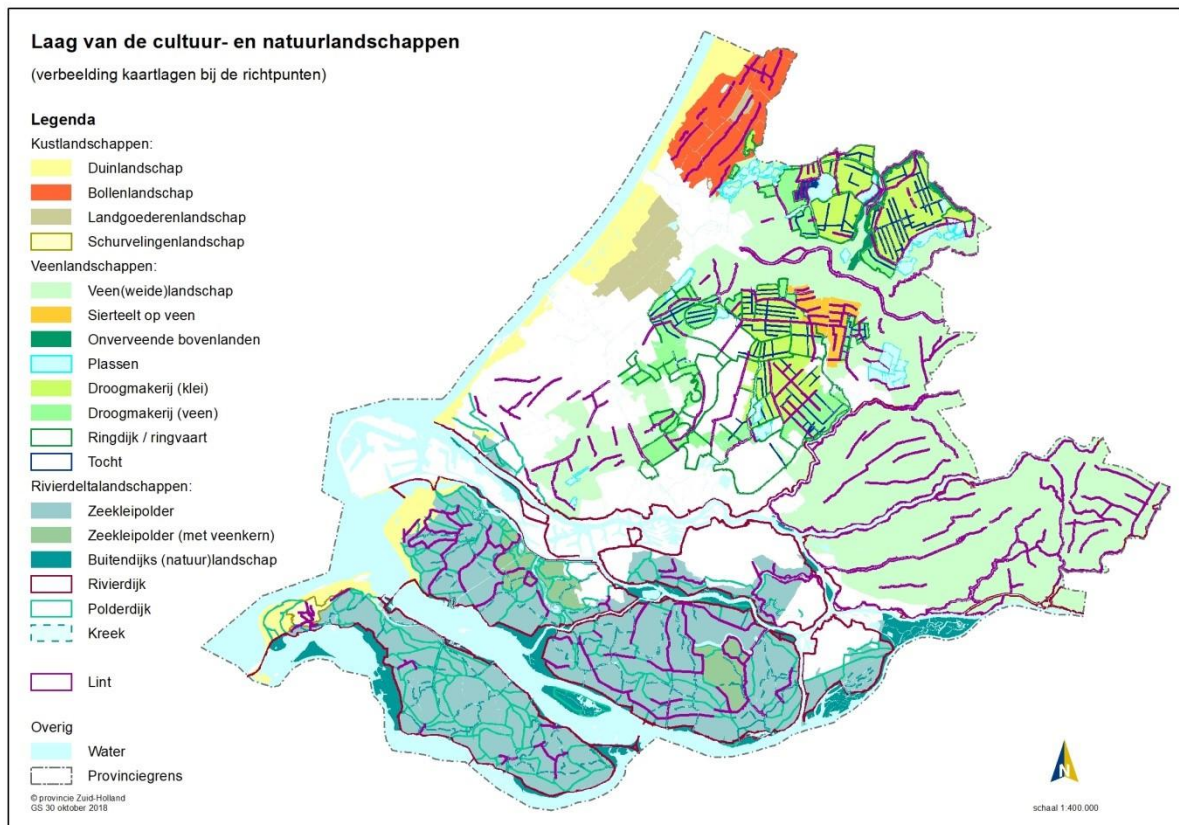
II Laag van de cultuur- en natuurlandschappen

De laag van de cultuurlandschappen is de laag van het zichtbare landschap en het (grondgebonden) nut. Het agrarisch landschap is beeldbepalend in het buitengebied van Zuid-Holland. Dicht bij de stad vinden we een veelheid aan verschillende cultuurlandschappen. Het weidse veenweidegebied met langgerekte kavels, de zeekleipolders met omringende dijken, de droogmakerijen met kenmerkende rechthoekige structuur. Het zijn allemaal voorbeelden waarbij vanuit een verschillende Ausgangssituation (bodem, water, moment in de tijd) het land zo optimaal mogelijk is ingericht voor het landbouwkundig gebruik. Ook in de toekomst blijft het agrarisch gebruik een belangrijke drager voor de ruimtelijke kwaliteit in het buitengebied. Er is binnen de voorwaarden vanuit ruimtelijke kwaliteit ook ruimte voor andere (economische) activiteiten. De combinatie van gebruikswaarde en belevingswaarde staat hier centraal.

Naast de cultuurlandschappen worden delen van de provincie gekenmerkt door natuurlandschappen. Deze gebieden kennen geen agrarisch gebruik en hebben een (relatief) natuurlijk karakter. Deze diversiteit aan landschapstypen wordt als een belangrijke kracht van Zuid-Holland beschouwd. Voorkomen moet worden dat de verschillen langzaam verdwijnen. Bij nieuwe ontwikkelingen wordt aandacht gevraagd voor de kenmerken en waarden van de verschillende landschapstypen in de provincie. Schaalvergroting of verbreding in de landbouw moet gepaard gaan met het voortbouwen op de karakteristieke structuren van de diverse landschappen. In een droogmakerij is er ruimte voor grootschalige, moderne bedrijven op gepaste afstand van elkaar. In een veenweidegebied is een nieuw agrarisch bedrijf alleen passend in ruilverkavelingslinten en zal het rekening moeten houden met hoge waterstanden en smalle kavels. In een natuurlijk landschap wordt het gebruik en beheer afgestemd op de aanwezige natuurlijke factoren en draagkracht. De provincie zet dan ook in op het versterken en gebruiken van de verschillen tussen kust-, veen(weide)- en deltariivierenlandschap.

De volgende onderdelen worden nader toegelicht:

- Kustlandschappen:
 - Strand- en duinlandschap
 - Bollenlandschap
 - Landgoederenlandschap
 - Schurvelingenlandschap
- Veenlandschappen:
 - Veenweidelandschap
 - Sierteelt op veen
 - Onverveende bovenlanden
 - Plassen
 - Droogmakerijenlandschap
 - Droogmakerijen(klei)
 - Droogmakerijen (veen)
- Rivierdeltalandschappen:
 - Zeekleipolderlandschap
 - Zeekleipolders
 - Zeekleipolders met veenkern
 - Rivierdijken
 - Buitendijks natuurlandschap
- Linten

Kustlandschappen

Strand- en duinlandschap

Dit is een reliëfrijk, overwegend niet gecultiveerd, zandlandschap van strand en jonge duinen met hoge natuur- en recreatiewaarden. Natuurlijke processen als verstuiving, vernatting en bosvorming zijn duidelijk zichtbaar door de voortdurende dynamiek van zand, golven en wind. Duingebieden worden afgewisseld door grote en kleine badplaatsen en havens. Het gebied is van belang voor de waterveiligheid en drinkwatervoorziening. De kust is een aantrekkelijke plek om te recreëren. Gedurende het strandseizoen kenmerkt het strand zich door een afwisseling van (drukke) strandopgangen en boulevards, waar strandtenten en strandhuisjes vaak het beeld bepalen, naar zeer rustige stranden zonder bebouwing. Dit contrast en deze diversiteit zijn kwaliteiten van het strand als belangrijke openbare en recreatieve ruimte van Zuid-Holland. Het is van groot belang om in de directe nabijheid van de stad plekken te weten waar rust en openheid het beeld bepalen.

Richtpunt:

- Ontwikkelingen dragen bij aan of versterken de bijzondere landschappelijke en natuurlijke kwaliteit van het strand en de duinen.
- Ontwikkelingen dragen zorg voor het behoud van het openbare karakter en de afwisseling in de belevingskwaliteit (van druk naar rustig) langs de kust van Zuid-Holland. Nieuwe strandbebouwing voor verblijfsrecreatie nabij duingebied op rustige stranden is daarmee niet toegestaan.

Schurvelingenlandschap

Het schurvelingenlandschap ligt ten westen en noorden van Ouddorp. Het is gevormd in de middeleeuwen door het uitgraven en ontginnen van het oorspronkelijke duinlandschap. Hierdoor ontstonden akkertjes (haaymeten), omgeven door zandwallen (schurvelingen). In veel gevallen zijn de schurvelingen in de 19e en 20e eeuw opgehoogd toen de tussengelegen akkers verder werden uitgegraven voor een beter grondwaterpeil. De nieuwere zandwallen zijn 2 tot 4 meter hoog en begroeid met houtachtige elementen zoals eik, iep en brem. De hoogte van de beplante wallen in verhouding tot de afmetingen van de kleinschalige open akkers maken van de akkers een soort kamers. Het schurvelingenlandschap is sterk verweven met de lintenstructuur in en rondom Ouddorp. Het huidige gebruik van de kleinschalige kavels is afwisselend (agrarisch, wonen, tuinen, etcetera). Uitbouwen / versterken van het schurvelingenpatroon kan als basis dienen voor nieuwe ontwikkelingen.

Richtpunten:

- Behoud en versterking van het afwisselende en kleinschalige karakter van het landschap door behoud en herstel van de wallen (met begroeiing) en herkenbaar houden van de open en groene kamers.
- Nieuwe ontwikkelingen dienen te passen binnen de kleinschalige structuur van het landschap.

Bollenlandschap

Het bollenlandschap is ontstaan door het vergraven van oude duinen en strandwallen en de aanleg van een fijnmazig vaartenstelsel ten behoeve van de bollenteelt. Kenmerkend is de afwisseling van kleurrijke bollenvelden (seizoensgebonden), verspreide bebouwing en begroeiing, vaarten en sloten. Bijzonder zijn de (restanten van) landgoederen en oude duinen. De ruimtelijke structuur wordt bepaald door een afwisseling van parallel aan de kustlijn gelegen open en verdichte zones. De kwaliteit en herkenbaarheid van dit landschap komen steeds verder onder druk door toenemende bedrijfsbebouwing en verstedelijking die niet geënt is op een samenhangende en herkenbare ruimtelijke structuur. Mede door intensivering van de bollenteelt raakt het gebied daarmee steeds verder versnipperd. Het zicht op de bollenvelden wordt door bebouwing steeds meer beperkt. Dit betekent dat een ontwikkeling bijdraagt aan een samenhangende en herkenbare ruimtelijke structuur, op een logische plek in deze structuur ligt en toekomstbestendig is. Opgave hierbij is om de intensivering in de landbouw en de verstedelijking te koppelen aan een versterking van de landschappelijke structuur.

Richtpunten:

- Ontwikkelingen dragen bij aan het contrast tussen de open en nog gawe strandvlakten en de voor de bollenteelt in cultuur genomen (afgezande) oude duinen en strandwallen.
- Verdichting vindt plaats in reeds bestaande verdichte zones.
- Ontwikkelingen dragen bij aan behoud en versterking van het zicht op de bollenvelden en de aantrekkelijkheid van het bollenlandschap.

Landgoederenlandschap

Herkenbaar en afwisselend patroon van historische buitenplaatsen en landgoederen, volgroeide bossen en open ruimtes met nog deels een agrarische functie. Hier is de landschapsgradiënt van duin naar veen nog herkenbaar terug te vinden. Deze gebieden hebben een hoge recreatieve en cultuurhistorische waarde. Het inpassen van nieuwe gebruiksfuncties dient dan ook met grote zorgvuldigheid te gebeuren.

Richtpunten:

- Ontwikkelingen dragen bij aan het vergroten van de herkenbaarheid van het landgoederenlandschap als samenhangend geheel.
- Ontwikkelingen dragen bij aan versterking van de afwisseling tussen beboste strandwallen met landgoederen en buitenplaatsen en open strandvlakten.
- Ontwikkelingen dragen bij aan de verbetering van de kwaliteit van het ensemble van het landhuis, bijgebouw, tuin en park en de herkenbaarheid van het landgoed in het landschap.

Veenlandschappen

Veen(weide)landschap

De structuur in de veengebieden is sterk bepaald door de rivieren en veenstromen, de op enige afstand daarvan aangelegde weteringen en andere ontginningsbasissen. Loodrecht daarop staan de (regelmatige) verkavelingspatronen. Het landschap is tussen deze structuren weids met lange zichtlijnen. Andere kenmerken zijn de smalle kavels, vele sloten met hoog waterpeil en overwegend grasland als bodemgebruik. Het agrarisch gebruik overheerst. Belangrijke kenmerken van het veenweidegebied zijn het contrast tussen (meer verdichte) hooggelegen boezems, linten en bovenlanden en het uitgestrekte, ingeklonken veen (open gebied). Veenstromen, dijken en kades vormen landschappelijke structuurdragers en begrenzen de (open) poldereenheden. Het gebruik richt zich op behoud van de maat van de poldereenheden, het verkavelingspatroon, de beplanting, de kades en dijken en de zichtbaarheid van water in de vorm van sloten, weteringen en boezems. Een duurzaam gebruik en eigenaarschap van het veen(weide)gebied is van belang. Het maken van nieuwe (agrarische) natuurlandschappen met een (extensieve) recreatieve functie behoort daarbij tot de mogelijkheid.

In het oosten van de provincie is het veengebied vermengd met oeverwallen en kommen van het rivierenlandschap. In delen is het voor de oeverwallen kenmerkende fruitteelt aanwezig. De kommen zijn grootschalig met regelmatige (cope)verkaveling, maar gaan al snel over in het veenweidelandschap. Deze overgangen zijn nauwelijks tot niet zichtbaar en staan dan ook niet op kaart.

Richtpunten:

- Bewaren diversiteit aan verkavelingspatronen. Lengtesloten zijn beeldbepalend en worden behouden.
- Ontwikkelingen houden rekening met het behoud van kenmerkende landschapselementen
- Ontwikkelingen dragen bij aan behoud van de maat en weidsheid van de poldereenheden
- Nieuwe bebouwing en bouwwerken worden geplaatst binnen de bestaande structuren/ linten en niet in de veenweidepolders.
- Nieuwe agrarische bedrijven liggen aan bestaande ruilverkavelingslinten of op een zeer goed bereikbare locatie voor zwaar verkeer. Ze vormen visuele eilanden in het veenweidelandschap door stevige, passende beplanting en een ligging op ruime afstand van elkaar.

Sierteelt op veen

Kleinschalig besloten landschap met boom- en sierteelt. Door intensivering van de sierteelt verandert het gebied. Er is een toename van kassen en steeds meer sloten worden gedempt. De uitdaging zit in de combinatie van een rendabele bedrijfsvoering voor de sierteelt met respect voor de gebiedseigen karakteristieken. Belangrijke kenmerken van dit gebied zijn de structurerende watergangen (ofwel zichtsloten), windakkers en doorzichten, kavelrichting en –structuur, waarbij de ontginningslinten nog steeds herkenbaar zijn als lint. Nieuwe ontwikkelingen dragen bij aan het contrast tussen het besloten,

kleinschalige karakter van de sierteelt enerzijds en het omliggende open veenweidelandschap anderzijds. Schaalvergroting wordt gebaseerd op de historische copeverkaveling.

Richtpunten:

- De structurerende watergangen (zichtsloten) worden niet gedempt en resterende windakkers blijven behouden.
- Schaalvergroting wordt gebaseerd op de historische copeverkaveling.
- Ontwikkelingen in de rand van het sierteeltgebied dragen bij aan goede overgangskwaliteit naar het omliggend veenweide- en droogmakerijenlandschap.

Onverveende bovenlanden

Een bovenland is een smalle strook onvergraven veengrond aan weerszijden van een veenstroom of wetering, met een scherpe overgang naar de aangrenzende droogmakerijen. Als het ware een herinnering aan het oude veenlandschap te midden van het nieuwere landschap. De bovenlanden kennen een kleinschalig en relatief besloten en groen karakter. Bebouwing en erfbeplanting bepalen het beeld net als menging van veel verschillende functies. De diversiteit en het multifunctionele karakter zijn kenmerken van de linten. Ruimtelijke verdichting is mogelijk als dit bijdraagt aan het groene karakter van de bovenlanden en geen tot nauwelijks verkeersaantrekkende werking heeft.

Richtpunt:

- Ontwikkelingen dragen bij aan de contrasten tussen het (oude) bovenland (hooggelegen, besloten, kleinschalig karakter) en de aangrenzende droogmakerijen (laaggelegen, grootschalig, weids).

Plassen

Kenmerkende onderdelen van het natte veenlandschap zijn de plassen. Voor een deel natuurlijk ontstaan, voor een ander deel het gevolg van turfwinning in het verleden. Daarbij is soms het oude ontginningspatroon nog zichtbaar in de legakkers en petgaten (Nieuwkoopse Plassen), soms zijn echter na de turfwinning door de werking van wind en water grote plassen ontstaan. De plassen in het veenlandschap zijn daarmee als cultuurlandschap én als natuurlandschap te beschouwen. Ze hebben belangrijke ecologische, recreatieve en toeristische kwaliteiten en spelen een rol in de waterhuishouding van het veenlandschap.

Richtpunt:

- Ontwikkelingen in of nabij de plassen dragen bij aan de ecologische, recreatieve, cultuurhistorische en waterhuishoudkundige kwaliteiten van de plassen en hun omgeving.

Droogmakerijenlandschap

Droogmakerijen (klei en veen)

Droogmakerijen zijn ontstaan uit natuurlijke meren en uit verveningen. Ze hebben een duidelijke begrenzing door een ringdijk, ringvaart of oude hoge oeverlanden. Het landschap is visueel open (tenzij het is verstedelijkt), grootschalig en ligt gemiddeld enkele meters lager dan de omgeving. De droogmakerij kent een aangelegd watersysteem met hoofdtochten, gemaal en een regelmatige basisverkaveling. Ontginningsboerderijen liggen op regelmatige afstand langs de ontginningsweg. Elke droogmakerij heeft haar eigen ordening en maat; kavelgrootte en lengte-breedte-verhouding zijn uniek. Deze typerende opbouw is bepalend voor de manier van inpassing van nieuwe ontwikkelingen.

In sommige gebieden is de (historische) relatie tussen droogmakerij en molengang (toentertijd om diepere plassen droog te malen) nog herkenbaar. Dit zijn bijzondere elementen in het Zuid-Hollandse landschap.

Droogmakerijen (veen)

Een aantal droogmakerijen is niet geheel uitgeveend. Ten opzichte van de droogmakerij met klei als ondergrond is de droogmakerij met veen in de ondergrond waterrijker, vaak kleinschaliger (vooral de kavelmaat) van opzet en is de bodem minder draagkrachtig. Dit is terug te zien in het gebruik en het beeld van de droogmakerijen.

Richtpunten:

Droogmakerijen (klei en veen):

- De droogmakerij blijft als eenheid herkenbaar door het beleefbaar houden van de randen (ringdijk of –vaart) en het hoogteverschil tussen laaggelegen droogmakerij en omringend land.
- Behoud van de (ring)dijk en/of vaart als herkenbare landschappelijke structuurdrager en begrenzing van de droogmakerijpolders.

Droogmakerijen (klei):

- Nieuwe ontwikkelingen in de droogmakerij worden vormgegeven als eigentijdse objecten aan de ontginningslijnen, passend bij de schaal en het patroon van de rechthoekige verkaveling, met strakke groene omzoming en behoud van ruime doorzichten.

Droogmakerijen (veen):

- Bewaren verkavelingspatroon. Lengtesloten zijn beeldbepalend en worden behouden.
- Behoud van maat en weidsheid van de poldereenheden. Eventuele nieuwe bebouwing en bouwwerken worden geplaatst binnen de bestaande structuren/ linten en niet in de veenweidepolders.

Rivierdeltalandschappen

Eilanden en (voormalige) zeearmen

Een aantal Zuid-Hollandse eilanden kent nog steeds een eilandkarakter: omlijst door deltawateren met beperkte verbindingen met de andere eilanden of het vasteland. Ze zijn gelegen in de luwte van de Randstad en vormen landschappelijk een geheel met Zeeland. IJsselmonde en het Eiland van Dordrecht zijn daarentegen meer onderdeel van het stedelijk netwerk. De drie eilanden Goeree-Overflakkee, Hoeksche Waard en Voorne-Putten hebben elk een eigen karakter. Dit karakter wordt mede gevormd door de verschillen in afstand tot en de verbinding met het stedelijk gebied, de landschappelijke opbouw van de eilanden zelf en de aard van het omringende water. Versterken van het deltakarakter en vergroten van de diversiteit van karakters van de eilanden draagt bij aan het behoud van diversiteit in de Delta. Een opgave is het om de recreatieve gebruikswaarde van de eilanden te vergroten in combinatie met een gebiedsspecifieke, in de omgeving passende inrichting. Ontwikkelingen aan de rand van de eilanden dienen bij te dragen aan het versterken van het stoere deltakarakter en passen bij de maat en schaal van dijk en open wateren. Ontwikkelingen worden benaderd in het licht van het eiland als geheel, waarbij bijvoorbeeld in Voorne-Putten en Hoeksche Waard een duidelijk verschil zit tussen de 'dynamische' noordrand en het 'luwe' zuiden.

Zeekleipolderlandschap

Zeekleipolders

Een zeekleipolder is qua oorsprong een ronde opwaspolder (oorspronkelijk opgeslibde en daarna ingepolderde eilandjes in getijdenwater) of langgerekte aanwaspolder (aangeslibd en ingepolderd land tegen bestaande polders) en daarna omgeven door dijken. De kreken in deze polders (herkenbaar door microreliëf en een kronkelige loop) en beplante dijken zijn belangrijke structurerende elementen. Er is een grote mate van openheid met contrasten tussen buitendijkse natuur en strak verkavelde agrarische polders. De dorpen liggen als compacte kernen in het landschap, veelal op het kruispunt van een dijk en een kreek aan de rand van een polder. Overige bebouwing ligt langs de dijken en spaarzaam in de polders zelf. Kenmerkende contrasten tussen de regelmatige patronen in de polder van wegen en verkaveling en de kronkelige kreken. Havenkanalen vormen plaatselijk bijzondere elementen, waarbij ontwikkelingen langs de kanalen de ruimtelijke en recreatieve relatie tussen dorp en open water versterken.

Zeekleipolders met veenkern

Temidden van de zeekleipolders liggen ingedijkte 'restanten' van het oude veenlandschap. Kenmerkend zijn het kleinschalig dijkpatroon en de relatief onregelmatige verkaveling. Dit zijn veelal de eerste bedijkte polders van de (noordelijke) eilanden. Veenrestanten bepalen het beeld.

Richtpunten

Zeekleipolders algemeen:

- Ontwikkelingen dragen bij aan het versterken van de karakteristieke kenmerken van de eilanden en de verschillen daartussen.
- Ontwikkelingen aan de rand van de eilanden passen bij de maat en schaal van de dijk en de deltawateren.
- Herkenbaar houden van het patroon van (ronde) opwas- en (langgerekte) aanwaspolders door behouden en versterken van de (beplante) dijk als herkenbare landschappelijke structuurdrager in contrast met de grootschalig, open polder.
- Versterken van de kreek als herkenbare landschappelijke structuurdrager van het zeekleilandschap.
- Bebouwing concentreert zich in of bij compacte kernen, niet in het open middengebied van de polders.
- Behoud van het contrast tussen de binnendijkse akkerbouwpolders en buitendijkse natuur.

Zeekleipolders met veenkern:

- Ontwikkelingen dragen bij aan het herkenbaar houden van het kleinschalige dijkpatroon en de relatief onregelmatige verkaveling.

Rivierdijken

De dijken zijn lijnvormige, herkenbare structuurdragers in het landschap met als primaire functie het keren van water. De dijken worden periodiek aangepast aan de dan geldende veiligheidsnormen. Met name in het veengebied is er sprake van dichte lintbebouwing op of aan de dijk. Het doorgaand profiel van de dijk is een belangrijk uitgangspunt. Dit draagt bij aan het herkenbaar houden en begrijpbaar houden van de dijk. Het ritme langs de dijk met afritten, bebouwing, afwisselend open-dicht etc. kan houvast geven voor het plaatsen en vormgeven van nieuwe ontwikkelingen, evenals het dwarsprofiel van de dijk en bijbehorende bebouwing. Indien mogelijk worden recreatieve routes gekoppeld aan het water en/of de dijk.

Richtpunten:

- Behoud van maat en weidsheid van de poldereenheden. Eventuele nieuwe bebouwing en bouwwerken worden geplaatst binnen het bestaande dijklint en niet in de veenweidepolders.
- Behouden van de doorzichten vanaf de dijk op het achterliggende landschap.
- Ontwikkelingen dragen bij aan behoud of herstel van de openbaarheid van oevers.

Buitendijks natuurlandschap

Dit betreft de slikken, (bekade) gorzen, grienden, wilgenbossen en de uiterwaarden langs de rivieren. Het zijn natuurlijke landschappen waar ruimte is voor dynamische processen. Waar mogelijk kan de recreatieve toegankelijkheid van deze gebieden vergroot worden. Versterken van het contrast in de mate van natuurlijkheid tussen binnen- en Buitendijks gebied.

Richtpunten:

- Behoud of vergroten van ruimte voor dynamische natuurlijke processen, waterstanden en zoet-zoutovergangen.
- Ontwikkelingen dragen bij aan het behouden of versterken van het contrast in natuurlijkheid tussen binnen- en buitendijks gebied.

Linten

Linten zijn lineaire, aangesloten bebouwing langs wegen, waterwegen of dijken met een sterke relatie met het omliggende landschap. Ze bepalen mede de kenmerken van het landschap en zijn daarvan niet los te zien. Om die reden worden linten beschouwd als onderdeel van de tweede laag. Op kaart zijn zowel de linten buiten als binnen het stedelijk gebied aangegeven. De linten binnen het stedelijk gebied zijn met name opgenomen om de relatie met het lint in het buitengebied aan te geven.

Er kunnen verschillende typen linten onderscheiden worden.

1. *Dijklint*: De bebouwing staat op of tegen de dijk. Er is weinig ruimte voor nieuwe bebouwing.
2. *Polderlint*: De bebouwing ligt op één niveau met de omgeving. Dit biedt ruimte voor plaatselijke verbreding van het profiel door differentiatie in kaveldiepte. Er liggen hier kansen voor ontwikkeling, mits rekening wordt gehouden met de overige karakteristieken van het lint.
3. *Boerenervenlint* (niet opgenomen op kaart): het lint als kralensnoer van losse boerderijen met hun erven wordt in stand gehouden, verdere verdichting van dit type lint verstoort de kenmerkende openheid van het landschap en kan alleen daar waar zeer ruime doorzichten bewaard blijven. Met name kenmerkend voor droogmakerijen, zeekleipolders en ruilverkavelingslinten. Boerenerven zelf kunnen uitbreiden, onder de voorwaarde dat dit aansluit bij de karakteristieke erfindeling met een landelijke uitstraling en dient ter ondersteuning van de (verbrede) functie van het landbouwbedrijf.

Linten blijven linten als onderscheidende bebouwingsvorm in het gebied. Bij nieuwe ontwikkelingen zijn de huidige korrel, profiel, transparantie en respect voor historische gaafheid van een lint richtinggevend. Aansluiten bij de huidige korrel betekent, dat bij een lint met grootschalige bebouwing, grote loodsen of schuren inpasbaar zijn, maar bij een lint met kleinschalige bebouwing niet. Bestaand dwarsprofiel richtinggevend betekent het in stand houden van het bestaande wegprofiel (breedte, beplanting en berm), aansluiten bij de bestaande afstand van bebouwing tot de weg, (a)symmetrie van het lint, diepte van de (bouw)kavels en dergelijke. Om het lint transparant te houden, dienen doorzichten vanaf de weg naar het achterliggende landschap intact te blijven. Respect voor historische gaafheid van het lint tenslotte, houdt in dat bij nieuwe ontwikkelingen rekening gehouden wordt met cultuurhistorische kwaliteiten van zowel het lint als geheel, als van de individuele

bebouwing. Bestaande linten kunnen worden verlengd met inachtneming van bovenstaande uitgangspunten voor een lint, als dit bijdraagt aan de leesbaarheid van het landschap en dit de (verdere) verdichting en verdikking van hetzelfde lint voorkomt.

De gebiedsprofielen ruimtelijke kwaliteit maken een verdere onderverdeling in linten en bieden een handreiking voor het omgaan met nieuwe bebouwing ter plaatse.

Richtpunten:

- Linten blijven linten als onderscheidende bebouwingsvorm in het gebied.
- Linten behouden hun lineaire karakter, waarbij de achterzijde van de bebouwing een direct contact met het landschap heeft en de voorzijde aan de openbare weg of waterloop grenst.
- Bij nieuwe ontwikkelingen zijn de huidige korrel, profiel, transparantie en respect voor historische gaafheid van een lint richtinggevend.
- Bij grootschalige ontwikkelingen blijft het lint herkenbaar als bebouwingsvorm. Dit betekent dat op gepaste afstand van het lint gebouwd wordt, waarbij het landschap, het lint en de nieuwe ontwikkeling bepalend zijn voor deze afstand. Het lint behoudt zijn eigen gezicht.

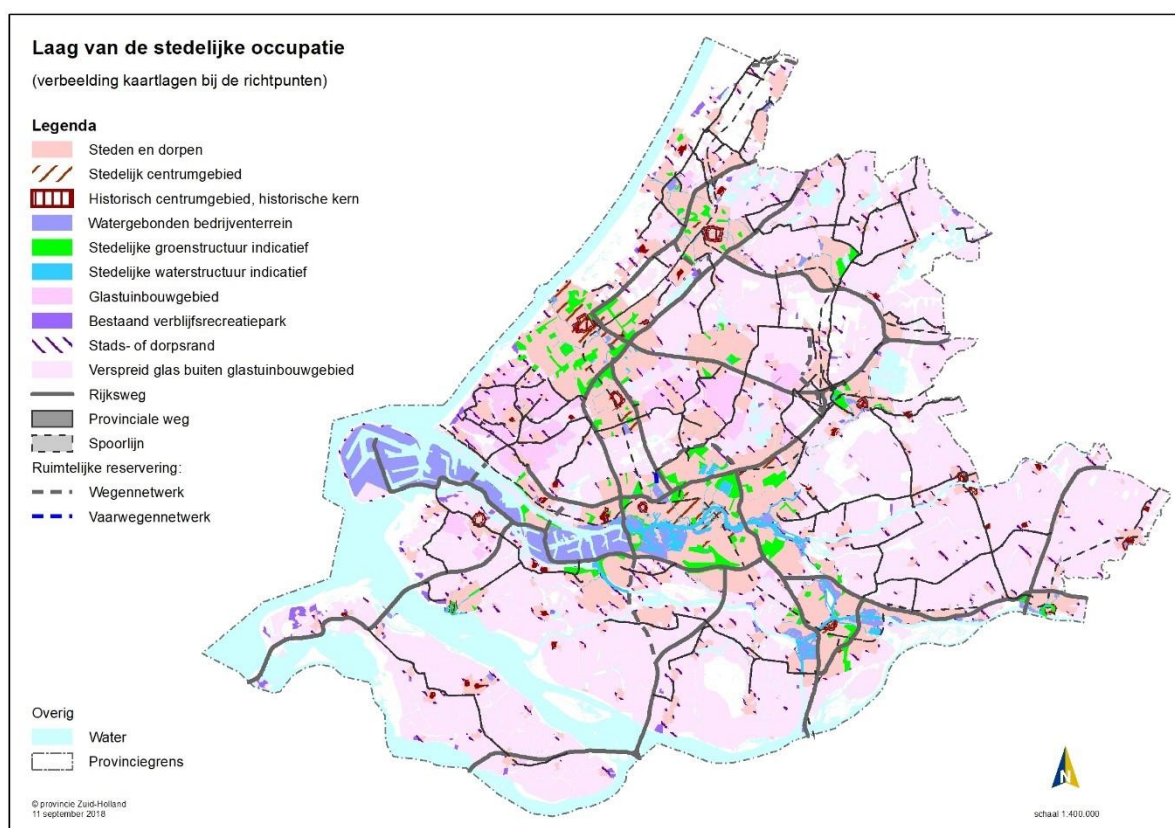
III Laag van de stedelijke occupatie

Deze laag bestaat uit het bebouwde gebied (steden en dorpen) en de doorlopende netwerken van wegen, vaarwegen, spoor en groen. Zuid-Holland is een dynamisch gebied met een veelheid aan steden en dorpen. Steden en dorpen kennen elk hun eigen karakteristiek, ontstaan door ligging in het landschap of bijvoorbeeld verschil in economisch accent. Rotterdam als hardwerkende stad aan de haven, Den Haag als vredesstad aan zee of Delft dat techniek verenigt met cultuurhistorie. Het voortbouwen op de eigen identiteit van steden en dorpen (en het landschap) zorgt voor herkenbare en onderscheidende woon- en werkmilieus. Bij ruimtelijke ontwikkelingen wordt aandacht gevraagd voor het behouden of versterken van de identiteit en gebruikswaarde van stads en dorpsgebied. Het contrast tussen de dynamische stedelijke regio's en het tussengelegen luwe gebied is een belangrijke kwaliteit.

Een efficiënte koppeling tussen stedelijke centra en (openbaar vervoer-) infrastructuur zorgt voor een goede bereikbaarheid. Nieuwe stedelijke ontwikkelingen liggen logisch aan het netwerk van infrastructuur en dragen bij aan een versterking van de stedelijke structuur, levendige centra en interactiemilieus.

De stads- en dorpsranden zijn de gebieden waar men die kwaliteit van de stad of de kwaliteit van het luwe gebied in eerste instantie beleeft. In deze gebieden is nadrukkelijk aandacht nodig voor de doorgaande landschappelijke structuren, de recreatieve verbindingen tussen stad en land en het ontwerp en de inrichting van de stads- en dorpsrand zelf.

Zuid-Holland heeft een groot aantal bedrijventerreinen. Logistieke en watergebonden terreinen zijn onlosmakelijk verbonden met het netwerk van infra en water en staan daarom apart benoemd in deze laag. Het zijn monofunctionele werkgebieden met een 'no nonsense' karakter. Zuid-Holland wordt verder gekenmerkt door een aantal grote glascomplexen. Hier is het streven een modern uiterlijk en duurzaam en functioneel gebruik van de ruimte.

De volgende onderdelen staan in deze laag:

- Steden en dorpen
 - Steden
 - Dorpen
 - Hoogbouw
 - Historische centra en kernen
 - Bedrijventerreinen
- Stads- en dorpsranden
- Watergebonden bedrijventerreinen
- Glastuinbouwgebieden
- Verspreide kassen buiten de glastuinbouwgebieden
- Verblijfsrecreatiegebieden
- Infrastructuur
 - Spoorlijnen
 - Rijkswegen
 - Provinciale wegen
- Stedelijke groen- en waterstructuur
 - Stedelijke groenstructuur (indicatief)
 - Stedelijke waterstructuur (indicatief)
- Bouwwerken voor energie-opwekking

Steden en dorpen

Steden

Kenmerken als de identiteit van de plek (historische, culturele, toeristische en ruimtelijke kenmerken), de geografische strategische ligging in het stedelijk netwerk en de aanwezige en nieuwe economische dragers maken van iedere stad en ieder centrum in het systeem een unieke plek met een eigen (ruimtelijke) karakteristiek. Een brede waaier aan woon- en werkmilieus is een belangrijke voorwaarde voor een aantrekkelijk vestigingsklimaat. Als herstructurering, transformatie of verdichting plaatsvindt binnen de stad, dan draagt dit bij aan de versterking van de ruimtelijke karakteristiek. Bij nieuwe ontwikkelingen wordt gebruik gemaakt van de groen- en waterstructuur als onderdeel van het stads- en dorpsontwerp. De hoogstedelijke centrumgebieden kennen een hoge bereikbaarheid en sterke identiteit. Ze bieden plaats aan (inter)nationale voorzieningen en bijzondere stedelijke woonmilieus.

Dorpen

Elk dorp ontwikkelt zijn eigen identiteit en bouwt voort op haar karakteristieke structuur en ligging aan en in het landschap. Het dorp is deel van het omringende landschap, doordat onderliggende patronen herkenbaar zijn in de structuur van het dorp.

Hoogbouw

Hoogbouw kent talloze verschijningsvormen: kerktorens, watertorens, torenflats en wooncomplexen. Hoogbouw hoort veelal bij concentratie: de grond is schaars, dan maar de lucht in. Hoogbouw kan ook een vorm van expressie zijn: “laten zien dat je er bent” zoals sommige kantoortorens als hoofdzetel van een bedrijf of kerktorens.

Historische centra en kernen

De historische centra en kernen met hun compacte bebouwingsstructuur zijn waardevolle woon- en vestigingsmilieus in Zuid-Holland en dragen bij aan de toeristische kwaliteit. Als ontwikkelingen plaatsvinden in of in de nabijheid van het historisch centrum dan dragen deze bij aan behoud en versterking van de vitale stads- en dorpscentra met een gevarieerd functioneel en ruimtelijk beeld.

Bedrijventerreinen

Bedrijventerreinen liggen veelal aan de toegangswegen van dorpen en steden en bepalen in belangrijke mate de entree van het gebied, maar zijn ruimtelijk veelal niet verbonden met het aangrenzende landschap, stads- of dorpsgebied en hebben daardoor een afgesloten karakter. Veelal betreft het logistieke bedrijventerreinen, waarvoor een goede aansluiting op het wegennet essentieel is. Daar waar bedrijventerreinen de entree van een stad of dorp vormen, is extra aandacht voor de beeldkwaliteit van (de rand van) het terrein, de ontsluiting en de samenhang met de omgeving van belang. Deze terreinen zijn het visitekaartje van dorp of stad. Doorgaande recreatieve routestructuren worden gerespecteerd of krijgen een gelijkwaardige vervanger. Het terrein of haar omgeving is aantrekkelijk voor verschillende gebruikers.

Richtpunten:

- Ontwikkelingen dragen bij aan de karakteristieke kenmerken/identiteit van stad, kern of dorp.
- Hoogteaccenten (waaronder hoogbouw) vallen zoveel mogelijk samen met centra (zwaartepunten) en interactiemilieus in de stedelijke structuur.
- Daar waar hoogbouw niet samenvalt met “zwaartepunten” in de stedelijke structuur geeft een beeldkwaliteitsparagraaf inzicht in de effecten, invloed en aanvaardbaarheid van hoogbouw op de (wijde) omgeving.
- Ontwikkelingen dragen bij aan versterking van de stedelijke groen- en waterstructuur.
- Een nieuwe uitbreidingswijk bouwt voort op het bestaande stads- en dorpsgebied en versterkt de overgangskwaliteit van de stadsrand (zie stads- en dorpsranden).
- Cultuurhistorisch waardevolle gebouwen en stedenbouwkundige patronen worden behouden door ze waar mogelijk een functie te geven die aansluit bij de behoeften van deze tijd.
- Het eigen karakter van het historisch centrum wordt versterkt.
- Historische centra en kernen blijven erfahrbaar vanuit het omringende gebied.
- Bij bedrijventerreinen krijgt de beeldkwaliteit van de randen, een goede ontsluiting en de samenhang met de omgeving extra aandacht.

Stads- en dorpsranden

De stads- en dorpsrand is de zone op de grens van bebouwd gebied en landschap. Het is het deel van stad of dorp met potentie voor een hoogwaardig en geliefd woonmilieu, doordat hier de genoegens van stedelijk en buiten wonen bij elkaar komen; de nabijheid van voorzieningen gecombineerd met het vrije zicht en het directe contact met het buitengebied. De relatie tussen bebouwd gebied en landschap is afhankelijk van de karakteristieken van de bebouwingsrand en die van het aangrenzende landschap. Daarbij onderscheiden we drie typen ‘overgangskwaliteiten’: het front, het contact en de overlap.

Op kaart vinden we de hoogwaardige en bijzondere fronten terug. Daar waar recreatiegebieden voorkomen langs stads- of dorpsrand is veelal sprake van overlap. Uitgangspunt bij ontwikkelingen aan dorpsranden is de contactkwaliteit.

1. *De kwaliteit van het front (contrast)*

Een scherpe rand tussen bebouwing en land, waarbij de bebouwing en landschap ‘met het gezicht naar elkaar’ zijn gekeerd. Er zijn verschillende situaties denkbaar, waarbij

landschappelijke grenzen zorgen voor een scherp contrast tussen bebouwing en landschap. De stad aan de rivier of aan zee (waterfront, zeefront), appartementsgebouwen langs de duinrand of de bebouwingsrand rond een (verder vrij onbebouwde) droogmakerij. Stad en buitengebied brengen hun eigen eigenschappen maximaal tot expressie. Vormen van hoogbouw kunnen hier aan het karakter bijdragen. Bij water- en zeefronten bieden combinaties met de waterkering kansen voor kwaliteit. Het 'wegfront' vraagt om extra aandacht voor verbindingen tussen stad en ommeland. Hier is het vaak niet het geval dat bebouwing en landschap met het gezicht naar elkaar zijn gekeerd. De grens is scherp, maar men mist de kwaliteiten van het 'zicht op elkaar'.

2. *Contactkwaliteit*

Bebouwd gebied en landschap zijn verbonden door zichtbare en begaanbare doorlopende structuren, zoals wegen, paden, dijken, lanen, linten of waterlopen. De structuur die stad en land verbindt, kan een herkenbare landschappelijke onderlegger hebben als een strandwal of rivier. In andere situaties is het kavelpatroon doorlopend. Stad en ommeland blijven beide in hun eigen hoedanigheid herkenbaar en onderscheidend, maar worden in staat gesteld in elkaar door te dringen. Deze soort overgang is typisch voor dorpen of buitenwijken, waarbij de stedenbouwkundige opzet bijvoorbeeld geënt is op het oorspronkelijke landschappelijke (kavel)patroon.

3. *De kwaliteit in de overlap ('contract')*

Tussen bebouwd gebied en landschap is een geleidelijke overgang. Stedelijke en landelijke programma's vloeien in elkaar over. Het zijn gebieden met een hybride uitstraling en betekenis: recreatiegebieden, sportvelden, volkstuincomplexen, golfbanen, enzovoorts. Er wordt een geïntegreerde ontwikkeling ontworpen van woon-, werk-, productie- en vrijetijdslandschappen die zoveel mogelijk aansluiten bij de ruimtelijke kwaliteiten van het omringende landschap en met een goede dooradering van recreatieve routes. De overgangskwaliteiten zijn verder uitgewerkt in de gebiedsprofielen ruimtelijke kwaliteit.

Richtpunt

- Ontwikkelingen aan de stads- of dorpsrand dragen bij aan het realiseren van een rand met passende overgangskwaliteit (front, contact of overlap).

Watergebonden bedrijventerreinen

Watergebonden werkgebieden zijn een zeer karakteristiek Zuid-Hollands fenomeen. De kracht hiervan is enerzijds te zien in de grootschalige mainport Rotterdam, anderzijds in de vele natte bedrijventerreinen langs de vaarwegen in de provincie. Karakteristiek voor de mainport zijn de grote schaal, zware en 'belevingswaardige' industrie en logistiek, gekoppeld aan de ligging aan zee en rivier. Havens, schepen, kranen, containers, schoorstenen, industrie en dynamiek bepalen het beeld. De kleinere natte bedrijventerreinen zijn gekoppeld aan binnenvaartwater. (rijks- en provinciale vaarwegen) Ook hier is het industriële en logistieke karakter en de relatie land-water bepalend voor de karakteristiek, alleen aanmerkelijk kleinschaliger dan bij de mainport. De relatie tussen functie en vorm is duidelijk zichtbaar. Bij ontwikkelingen wordt gezorgd voor een versterking van de relatie tussen vaarwegen en watergebonden werkgebieden. Er wordt gewerkt aan een gepaste overgang tussen terrein en omgeving en het benutten van de milieuruimte zonder hinder voor de omgeving.

Richtpunten:

- Er wordt respectvol omgegaan met aanwezig cultuurhistorisch erfgoed (zoals het industrieel erfgoed langs de Oude Rijn).
- Ontwikkelingen in en rond de mainport sluiten aan bij het grootschalig industriële en logistieke havenkarakter.
- Ontwikkelingen op en rond natte bedrijventerreinen sluiten aan bij het industriële en logistieke land-waterkarakter en dragen bij aan een gepaste overgang tussen terrein en omgeving.

Glastuinbouwgebieden

Concentratiegebieden voor glastuinbouw kunnen qua belevingswaarde worden beschouwd als bedrijventerrein. Ontwikkelingen in de glastuinbouw dienen bij voorkeur bij te dragen aan een grootschalig, geconcentreerd, modern uiterlijk en functioneren. Gericht op zoveel mogelijk meervoudig ruimtegebruik en collectieve voorzieningen, met aandacht voor aansluiting op bestaande landschappelijke structuren. Een dooradering van het gebied met water en recreatieve routes is gewenst.

Richtpunten:

- Nieuwe glastuinbouwgebieden worden zoveel mogelijk binnen of in aansluiting op bestaande glastuinbouwgebieden geconcentreerd.
- Nieuwe ontwikkelingen in de glastuinbouw sluiten aan bij bestaande landschappelijk structuren en dragen waar mogelijk bij aan versterking van de groenblauwe structuur.
- Ontwikkelingen aan de rand van een glastuinbouwgebied dragen bij aan het realiseren van een rand met passende overgangskwaliteit (front, contact of overlap).

Verspreide kassen buiten de glastuinbouwgebieden

Solitaire glastuinbouwbedrijven buiten de glastuinbouwgebieden hebben door hun omvang veelal grote invloed op hun omgeving. Indien de kassen daadwerkelijk in gebruik zijn als glastuinbouwbedrijf, passen zij in beginsel binnen het agrarisch karakter van het landschap. Als kassen in het buitengebied hun tuinbouwfunctie verliezen, en hergebruikt worden voor andere functies (zoals caravanstalling), dan is de functie niet meer in overeenstemming met de verschijningsvorm en is sprake van ongewenste aantasting van de ruimtelijke kwaliteit van het landschap. Sanering van de kassen heeft dan prioriteit. Wanneer een dergelijke ontwikkeling zich voordoet in bijvoorbeeld stads- en dorpsranden, waar de invloed van de kas op (de kwaliteit van) de omgeving beperkt is en sanering niet bijdraagt aan de verbetering van de ruimtelijke kwaliteit, is hergebruik of herontwikkeling voor een nadere, passende functie bij uitzondering mogelijk.

Richtpunt:

- Kassen buiten de glastuinbouwgebieden, die geen tuinbouwfunctie meer hebben (en een grote invloed hebben op het omliggende landschap), worden gesaneerd. Hergebruik voor andere functies is uitgesloten. In kassen op locaties, waar sanering geen verbetering van de ruimtelijke kwaliteit oplevert, is passend hergebruik of herontwikkeling mogelijk.

Verblijfsrecreatiegebieden

Verblijfsrecreatiegebieden variëren van relatief open en groene campings tot terreinen met stacaravans en complexen met recreatiebungalows en bijbehorende voorzieningen. Er is sprake van een tendens tot herstructurering en opwaardering, waarbij campings worden bebouwd, stacaravans worden vervangen door bungalows, of bungalowterreinen worden heringericht. Bij verblijfsrecreatiegebieden is van belang dat ze een aantrekkelijke, recreatieve uitstraling hebben en qua locatie, schaal, inrichting en kwaliteit van de randen goed passen in hun omgeving.

Richtpunt:

- Verblijfsrecreatiegebieden hebben een recreatief karakter en passen qua locatie, schaal, inrichting en kwaliteit van de randen goed in hun omgeving.

Stedelijke groen- en waterstructuur

De stedelijke groen- en waterstructuur is van groot belang voor de leefbaarheid en ruimtelijke kwaliteit in het stedelijk gebied, zeker in het licht van verdere stedelijke verdichting en de verwachte klimaatverandering. Parken en groenblauwe dooradering vormen als het ware de uitlopers en de haarvaten van de landschappen buiten de stad. Goede verbindingen maken het landschap beter bereikbaar en toegankelijk vanuit de stad. De stedelijke groen- en waterstructuur kan een rol spelen bij het beperken van hittestress, droogte en wateroverlast.

Richtpunt:

- Ontwikkelingen dragen bij aan het behouden en versterken van de stedelijke groen- en waterstructuur. Daarbij gaat het om de recreatieve kwaliteit, de bijdrage aan klimaatbestendigheid en de verbinding tussen stad en land.

Infrastructuur

Spoorlijnen

Spoorwegen liggen als doorgaande lijnen in het landschap. Daar vormen ze naast hun verbindende functie belangrijke lijnen om het landschap te beleven. In stedelijk gebied en dorpen zijn spoorlijnen vaak barrières in verband met de geringe oversteekbaarheid. Stedelijke ontwikkelingen keren zich vaak af van het spoor of trekken zich weinig aan van de treinreiziger.

De relatie tussen verstedelijking en de OV-infrastructuur vindt men in de stationslocaties met woon-, werk- en voorzieningenprogramma's. Deze stations kennen een hiërarchie van grootschalige openbaarvervoerknooppunten tot enkelvoudige haltes. Bij ontwikkelingen langs het spoor of in stationsgebieden is een visuele relatie tussen spoor en omgeving gewenst; dit betekent dat ontwikkelingen rekening houden met het zicht vanuit de trein op de omgeving.

De stationsomgeving is een integraal onderdeel van de stad. Een aantrekkelijke kwaliteit, passend bij aard en omvang van het station en haar omgeving is gewenst.

De stationsgebieden accentueren de verschillen tussen hoogstedelijke kwaliteit en de luwe gebieden. Zwaartepunt van de verstedelijking ligt in stad en dorp dan ook bij voorkeur rondom de stations.

Rijkswegen

Onder rijkswegen worden hier verstaan de autowegen met het karakter van een snelweg. Snelwegen zijn grote lijnen met veel impact. Ze doorsnijden het landschap veelal zonder functionele, logistieke interactie met dit landschap. Zowel het zicht vanaf als de blik op zijn bepalend voor de uitstraling van het gehele gebied. Vaak liggen woon- en werkgebieden echter als achterkanten naar de snelweg of

wordt de weg afgesloten van zijn omgeving door geluidswering. Snelwegen maken daar waar de weg het stedelijk gebied doorkruist integraal onderdeel uit van de stad. De (afslagen van) snelwegen zijn aanleiding voor nieuwe stedelijke ontwikkeling. Nieuwe ontwikkelingen langs de weg dragen bij aan een afwisselende, herkenbare en functionele stedelijke rand langs de snelweg en een voorkant naar de weg toe. Daar waar de snelweg tegelijkertijd de rand van een stad vormt, is extra aandacht gewenst voor de kwaliteit van de stadsrand, waaronder doorgaande verbindingen tussen stad en ommeland. Een visuele relatie tussen weg en omgeving is van belang; vanaf de snelweg zijn de omringende landschappen en kruisingen met landschappelijke hoofdstructuren beleefbaar. Ontwikkelingen aan de snelweg zijn altijd integrale gebiedsopgaven. Daarbij wordt specifieke aandacht gevraagd voor verknoping met andere manieren van vervoer en het onderliggend wegennet en verminderen van de barrièrewerking van wegen voor doorgaande recreatieve en ecologische verbindingen

Provinciale wegen

De samenhang tussen weg(ontwerp) en landschap is bij een provinciale weg groter dan bij een rijksweg. Veelal zijn deze wegen ontstaan door opwaardering van oude infrastructuurlijnen. Bij het ontwerp van de weg moet gezorgd worden voor een balans tussen eisen vanuit verkeerstechniek, verkeersveiligheid, inpassing en vormgeving. Een integrale benaderingswijze van de infrastructuurprojecten is nodig om tot de best mogelijke oplossingen (binnen het beschikbare budget) te komen voor nu en later. Het gaat hierbij om een logische en functionele ligging van de weg vanuit de weggebruiker, maar ook om de belevings- en gebruikswaarden van de omgeving daaromheen. Een goede inpassing van (nieuwe) infrastructuur is belangrijk. Bij bestaande wegen kunnen inpassingsmaatregelen overwogen worden, bij voorkeur in combinatie met groot onderhoud. Per project en weg zal steeds maatwerk geleverd moeten worden om tot een goede inpassing te komen. Belangrijk daarbij is het vroegtijdig meenemen van ruimtelijke kwaliteit in het ontwerpproces en ruimtelijke kwaliteit als afwegingscriterium meenemen bij de beoordeling van inschrijvingen van projecten door aannemers. Daarbij spelen omgeving, landschap, barrièrewerking en de hoge verstedelijkingsgraad van Zuid-Holland een grote rol.

Richtpunten infrastructuur:

- Ontwikkelingen in stad en land houden rekening met het zicht vanuit de trein op de omgeving.
- Ontwikkelingen in stationsgebieden dragen bij aan de versterking van de (hoog)stedelijke kwaliteit ter plaatse.
- Nieuwe infrastructuur wordt aangelegd als een logische verbinding van A naar B die ook na langere tijd nog begrijpbaar is.
- Bij nieuwe provinciale wegen beweegt de weg waar mogelijk mee met de hoofdrichting van het landschap.
- Nieuwe of aan te passen infrastructuur wordt altijd beschouwd als een integrale gebiedsopgave inclusief inpassingsvraagstukken. Hieronder wordt naast ligging in het landschap ook verstaan; zorgvuldig omgaan met doorlopende landschappelijke structuren, logische oplossingen voor doorgaande ecologische en recreatieve verbindingen en behoud van gebruiks- en belevingswaarde van het omliggend gebied en logische verbinding met aansluitende infrastructuur.
- Een visuele relatie tussen weg en omgeving is gewenst. Waar wegen landschappelijke hoofdstructuren kruisen, dient de landschappelijke lijn als afzonderlijke structuur zichtbaar en herkenbaar te blijven. Deze 'contactpunten' (bijvoorbeeld tunnels, viaducten, aquaducten) worden met zorg ontworpen en komen terug in de beeldkwaliteitsparagraaf.

- Buiten het stedelijk gebied worden rijks- en provinciale -wegen niet als verstedelijkingsas benut. Nieuwe stedelijke ontwikkelingen die een relatie met de weg hebben concentreren zich bij de op –en afritten van de weg.
- Daar waar een weg tegelijkertijd de rand van bebouwing vormt, is extra aandacht vereist voor de kwaliteit van de stads- of dorpsrand, waaronder doorgaande verbindingen tussen stad en ommeland.

Bouwwerken voor energie-opwekking

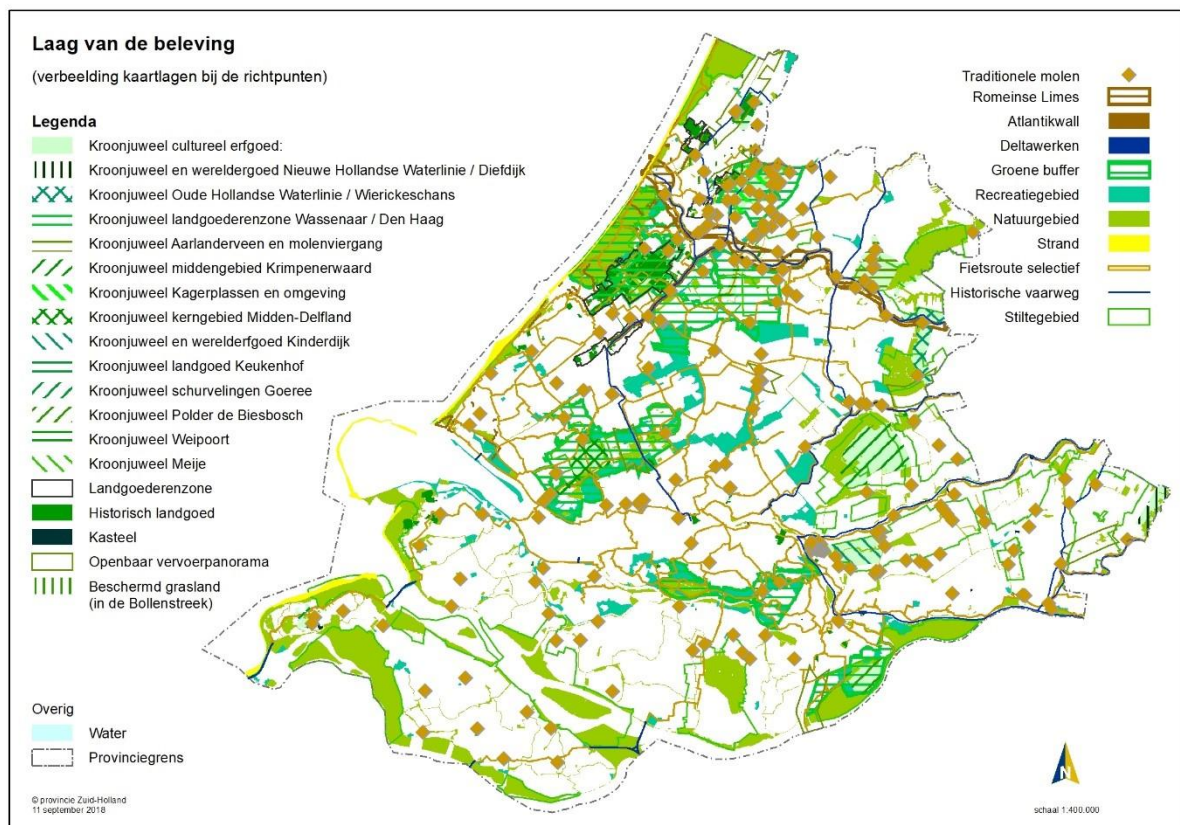
Nieuwe vormen van energie zullen steeds meer het landschap beïnvloeden. Diverse nieuwe energiedragers zijn bouwwerken die, afhankelijk van locatie, vorm en grootte, matige tot grote invloed op het landschap kunnen hebben. Vooral grote windturbines hebben verreikende invloed. Ook biovergistingsinstallaties en zonnepanelen zijn bouwwerken die niet vanzelf en niet altijd passen bij de kenmerken van het gebied. Anderzijds kunnen bouwwerken voor energie-opwekking bijdragen aan nieuwe landschappelijke kwaliteit.

Richtpunt:

- Bij de plaatsing van nieuwe bouwwerken voor energieopwekking is altijd een zorgvuldige locatiekeuze en inbedding in de omgeving van belang. Een beeldkwaliteitsparagraaf moet inzicht geven in de effecten, invloed en aanvaardbaarheid van deze bouwwerken op de (wijde) omgeving.

IV Laag van de beleving

De vierde laag bestaat uit de beleving van Zuid-Holland. Deze laag gaat over zorgvuldig omgaan met wat van waarde is in combinatie met het vergroten van de recreatieve gebruikswaarde van de provincie. Het betreft bijzondere plekken van cultuurhistorische waarde, maar gaat ook over het zorgdragen voor een recreatief toegankelijke provincie met een heldere groenstructuur als basis. De bijzondere plekken, zoals Kinderdijk of het schurvelingenlandschap, worden gekoesterd. Het zijn unieke stukjes landschap die vertellen over de historie en ontwikkeling van de provincie en bijdragen aan de identiteit en toeristische kwaliteit. Zuid-Holland wordt gekenmerkt door een groot verschil tussen luwe en dynamische gebieden. Kwaliteiten als stilte en beleving van ruimte kenmerken de luwe gebieden en zijn belangrijke waarden. Het beleid is dan ook gericht op het behouden en versterken van het (belevings)contrast tussen het luwe buiten en de dynamiek van de stad. Recreatieterreinen liggen veelal op de overgang van de stedelijke dynamiek naar het luwe buiten. De kwaliteit van deze overgangen kan versterkt worden door het vergroten van de robuustheid, continuïteit, beleefbaarheid en aantrekkingskracht van zowel de recreatie- als de natuurgebieden.

De laag kent de volgende legenda:

- Identiteitsdragers
 - Kroonjuwelen cultureel erfgoed
 - Historische landgoederen, buitenplaatsen en kastelen (biotopen)
 - Historische molens
 - Historische vaarwegen
 - Romeinse Limes
 - Atlantikwall
 - Deltawerken

- Groengebieden
 - Natuurgebieden
 - Recreatiegebieden
 - Groene buffers
- Rust en openheid
 - Stiltegebieden
 - Graslanden Bollenstreek
 - OV-panorama's
- Fiets- en wandelroutes

Identiteitsdragers

Identiteitsdragers zijn de bijzondere plekken die de wordingsgeschiedenis van Zuid-Holland vertellen. Hiertoe worden in elk geval de kroonjuwelen cultureel erfgoed gerekend. Daarnaast omvat deze categorie de historische landgoederen en kastelen, de historische molens en vaarwegen, de Romeinse Limes en uit de meer recente historie de Atlantikwall en de Deltawerken. Voor alle identiteitsdragers is instandhouding en versterking van de beleefbaarheid van belang. Daarbij is aandacht gewenst voor de bereikbaarheid en toegankelijkheid van de gebieden.

Richtpunten:

- Ontwikkelingen dragen bij aan het behoud van de uitzonderlijke kwaliteit van de identiteitsdrager.
- Ontwikkelingen dragen bij aan het leesbaar houden van het verhaal dat de identiteitsdragers als oriëntatiepunten in tijd en ruimte vertellen.

Kroonjuwelen cultureel erfgoed

Kroonjuweel Landgoed Keukenhof en omgeving

Dit kroonjuweel omvat naast het Landgoed Keukenhof ook een deel van het zanderijlandschap aan de noord- en oostkant en de Lageveense Polder (nog grotendeels ingericht met hakhout en weiland). Kernkwaliteiten zijn het landgoed de Keukenhof op de overgang van hogere oude duinen naar de lager gelegen strandvlakte. Verschillende ontginningsfasen zijn in dit ensemble te herkennen: boslandschap van een landgoed, zanderijlandschap en strandvlakten met weilanden.

Richtpunt:

- Bewaren/versterken van de afleesbaarheid van het landschap en behouden/versterken van het landgoedcomplex met landhuis, bijgebouwen, tuin, parkaanleg, blikveld en zichtlijnen.

Kroonjuweel Aarlanderveen en molenviergang

Het gebied van de molenviergang Aarlanderveen is een karakteristiek voorbeeld van een lintdorp op oude bovenlanden, omgeven door droogmakerijen. Het hoogteverschil hiertussen is markant: op sommige plekken ligt de polder meer dan vijf meter beneden NAP. Het cultuurhistorisch waardevolle lintdorp Aarlanderveen, een oorspronkelijk in het midden van het veengebied aangelegde ontginningsas, bleef gespaard toen het omringende veen werd vergraven. Onderdeel van de ruimtelijke eenheid is de molenviergang die de droogmakerij bemaalt.

Richtpunten:

- Waarborgen van de herkenbaarheid en samenhang van de open droogmakerijen, dijken, bebouwingslint Aarlanderveen, molenviergang en omgeving
- Behouden/versterken van het contrast tussen bovenland en droogmakerijen.

Kroonjuweel Oude Hollandse Waterlinie / Wierickeschans

Ter hoogte van de Wierickeschans is de Oude Hollandse Waterlinie nog goed herkenbaar als ruimtelijke eenheid. Karakteristiek zijn de waterlopen van de Enkele en Dubbele Wiericke en hun kades, als prominente noord-zuid lopende lijnen in het landschap met daartussen de 17e eeuwse inundatiezone. De historische gelaagdheid is groot: de verkaveling is middeleeuws, de vaarten zijn gegraven in de veertiende eeuw en de verdedigingswerken van weer later datum.

Richtpunten:

- Behouden/versterken van de herkenbaarheid en samenhang tussen alle onderdelen binnen de Oude Hollandse Waterlinie (boezemvaarten met kades, bebouwingslint Langeweide, verkavelingspatroon, Fort Wierickeschans, Oukoopse wipmolen).
- Openhouden van de inundatiezone tussen de beide Wierickes.

Kroonjuweel Middengebied Krimpenerwaard

Het middengebied van de Krimpenerwaard wordt begrensd door landscheidingskaden, vaarten en vlieten. De oude opstrekende verkaveling en het watersysteem zijn nog grotendeels intact en bepalend voor het regelmatige en de oost-west georiënteerde nederzettingsstructuur. Erfbeplanting, rijen knotwilgen en het opgaand groen van kades en eendenkooien en geriefbosjes zijn accenten in het vlakke en waterrijke veenweidelandschap. De lange bebouwingslinten zijn rijk aan historische boerderijen en hebben door de vele open ruimtes tussen de bebouwing een sterke relatie met het landschap.

Richtpunt:

- Herkenbaar houden en versterken van de kwaliteiten (ontginningspatroon met verkaveling, waterlopen, kades, monumentale boerderijlinten, beplanting, profiel van wegen en waterlopen), alsook hun onderlinge samenhang.

Kroonjuweel en werelderfgoed Kinderdijk

De molens, boezems en gemalen van Kinderdijk zijn van grote betekenis als historisch-waterstaatkundig ensemble en als Hollands cultuurlandschap bij uitstek. Het ensemble van 19 molens, twee lage boezems en twee hoge boezems vormen een icoon van het vernuft van het Nederlandse waterbeheer door de eeuwen heen. Kernkwaliteiten van dit werelderfgoedcomplex Kinderdijk zijn naast de molens en boezems ook de zichtlijnen van en naar het complex Kinderdijk. Door een verbinding te leggen tussen historisch en hedendaags waterbeheer wordt de kwaliteit van het complex versterkt. Het watersysteem wordt zichtbaar en begrijpelijk gemaakt voor bezoekers van dit bijzondere erfgoed. Het panorama reikt in oostelijke richting langs de waterlopen. De donk van Schoonenburg wordt hier ook toe gerekend.

Richtpunten:

- Behouden en versterken van de kwaliteiten van werelderfgoedcomplex Kinderdijk door het in stand houden van de samenhang tussen alle onderdelen van dit ensemble en het bewaren van de openheid van het gebied en omgeving.
- Behouden en versterken van de zichtlijnen van en naar het complex Kinderdijk.

Kroonjuweel en werelderfgoed Nieuwe Hollandse Waterlinie / Diefdijk

De Nieuwe Hollandse Waterlinie strekt zich uit over de provincies Noord- en Zuid-Holland en Utrecht. Het is een oude verdedigingslinie, zodanig ontworpen en aangelegd dat water gebruikt kon worden als afweermiddel bij vijandelijke invallen. Deze verdedigingslinie functioneerde van 1815 tot 1963 en bestaat uit de volgende samenhangende onderdelen en kernkwaliteiten: inundatiegebieden en

verdedigingswerken (forten, batterijen, lunetten, kazematten en groepsschuilplaatsen) in samenhang met hun omgeving, voormalige schootsvelden en verboden kringen rondom de fortten, diverse waterwerken (zoals sluizen, en dijken, in het bijzonder de Diefdijk) en overige elementen als beschutte wegen, loopgraven en tankgrachten. Binnen Zuid-Holland bestaat deze linie met name uit de Diefdijk. Kenmerkend zijn de dijkwielen en fortten met schootsvelden.

Richtpunten:

- Behouden en versterken van de kwaliteiten van de Nieuwe Hollandse Waterlinie met aandacht voor de samenhang van alle onderdelen van dit ensemble.
- Bewaren van het open zicht van de polders grenzend aan de Diefdijk.
- Herkenbaar houden van het profiel van de Diefdijk als historische dijk.

Kroonjuweel Schurvelingen Goeree

Het schurvelingenlandschap ligt ten westen en noorden van Ouddorp. Het is gevormd in de middeleeuwen door het uitgraven en ontginnen van het oorspronkelijke duinlandschap. Hierdoor ontstonden akkertjes (haaymeten), omgeven door zandwallen(schurvelingen). In veel gevallen zijn de schurvelingen in de 19e en 20e eeuw opgehoogd toen de tussengelegen akkers werden uitgegraven voor een beter grondwaterpeil. De nieuwere zandwallen zijn 2 tot 4 meter hoog en begroeid met houtachtige elementen zoals eik, iep en brem. De hoogte van de beplante wallen in verhouding tot de afmetingen van de kleinschalige open akkers maken van de akkers een soort kamers. Het schurvelingenlandschap is sterk verweven met de lintenstructuur rondom Ouddorp. Het huidige gebruik van de kleinschalige kavels is afwisselend (agrarisch, wonen, tuinen etc.). Uitbouwen / versterken van het schurvelingenpatroon kan als basis dienen voor nieuwe ontwikkelingen.

Richtpunten:

- Behoud en versterking van het afwisselende en kleinschalige karakter van het landschap door behouden en herstellen van de wallen (met begroeiing) en herkenbaar houden van de open en groene kamers
- Nieuwe ontwikkelingen dienen te passen binnen de kleinschalige structuur van het landschap

Kroonjuweel Polder de Biesbosch

Polder de Biesbosch is een fraai voorbeeld van een recente, planmatig aangelegde zeekleipolder (1926) met een hoge interne samenhang en ontwerp kwaliteit. De polder wordt begrensd door hoge dijken. Opvallende elementen zijn de rijen populieren en essen langs wegen en dijken. De boerderijen zijn gegroepeerd op de hoeken van een kruispunt centraal in de polder. Uit de periode vóór de inpoldering is nog een aantal restanten van getijdengeulen zichtbaar. Het zijn markante grillige lijnen in het verder rationeel verkavelde polderland. Langs de Merwededijk liggen kazematten van de voormalige verdedigingslinie uit de Tweede wereldoorlog langs het Hollands Diep.

Richtpunt:

- Behouden van de herkenbaarheid en samenhang van de kwaliteiten: open zeekleipolder met gegroepeerde boerderijbebouwing, begrenzing door hoge polderdijk, contrast tussen rationele polderverkaveling en kronkelige getijdengeulen.

Kroonjuweel Kagerplassen en omgeving

De bijzondere waarde van dit kroonjuweel ligt in de samenhang tussen natuurlijke veenmeren, het unieke patroon van onregelmatig verkavelde veenweidepolders en een groot aantal molens. In tegenstelling tot andere veenweidegebieden in Zuid-Holland zijn de kavels niet lang en smal, maar blokvormig. Dit duidt op een ontginning uit de vroege middeleeuwen, waarmee dit gebied de oudste

veenontginning in het Groene Hart zou zijn. De vele brede poldersloten en bekade boezemwateren herinneren aan de problemen die men hier gehad heeft met de afwatering. Datzelfde blijkt uit het grote aantal - vaak nog functionerende – molens van verschillende typen dat men hier bijeen vindt.

Richtpunten:

- Behouden en versterken van de kwaliteiten en de samenhang hiertussen (veenmeren, onregelmatig verkavelde veenweidepolders, waterlopen, kades en molens).
- Instandhouden van de markante hoogteverschillen tussen de veenstromen en het ingeklonken veenweidegebied.
- In standhouden van de gave vroeg-middeleeuwse blokvormige verkaveling.

Kroonjuweel Landgoederenzone Wassenaar-Den Haag

Dit ensemble is opgebouwd uit enerzijds een groot aantal landgoederen met de groene uitlopers hiervan in de stad (o.a. het Haagse Bos), gelegen op oude en al vroeg bewoonde strandwallen. Anderzijds behoren ook enkele gave open polders in de lagere strandvlakten hiertoe (o.a. de Veenzijdse en Duivenvoordse Polder). Dit veenachtige gebied werd in de middeleeuwen in cultuur gebracht.

Richtpunten:

- Behouden en versterken van de kernkwaliteiten én samenhang hiertussen: de landgoederen met parkaanleg, de zichtlijnen tussen en langs de landgoederen, de open plekken ertussen (weilanden).
- In stand houden van het contrast tussen het besloten, boomrijke karakter van de strandwallen en de open veenweidepolders van de strandvlakten.
- Behouden en versterken van de oostwest oriëntatie van het strandwallen- en strandvlaktenlandschap, die versterkt wordt door de loop van de wateringen en het wegenpatroon.
- Herkenbaar houden van de markante ligging van boerderijen (tussen de Veenwatering en de Rijksstraatweg) op de overgang van de droge strandwal naar de vochtige strandvlakten.

Kroonjuweel Weipoort

Weipoort is een monumentaal bebouwingslint met een zeldzame tweevoudige ontginningsas. Naast de dubbele bebouwingsstrook langs de weg ligt een ijl boerderijlint tussen de weg en de Weipoortse Vliet. Het lint loopt dood in het zuiden. Het lint van Weipoort is ontstaan op de net iets hogere gronden van een oude kreekrug. De Weipoortse Vliet is een gekanaliseerde veenstroom van waaruit omliggende polders zijn ontgonnen. Het beeld van het lint wordt bepaald door het grillige verloop van de kades en boezemwater dat ter hoogte van de weg ligt, en daarvan wordt afgeschermd door lage tuimelkades, hakhouteilandjes, cultuurhistorische bebouwing en bruggetjes over het water.

Richtpunt:

- Behouden en versterken van de kwaliteiten én samenhang hiertussen: het karakteristieke 'drievoudige' lint met zijn bijzondere profiel van wegen en waterlopen, de monumentale bebouwing en bruggen, de doorzichten naar het open achterland.

Kroonjuweel Meije

Boerderijlint langs gelijknamig veenriviertje. Kenmerkend historisch beeld van ijle lintbebouwing met monumentale boerderijen en arbeiderswoningen. Gaaf dwarsprofiel van onverbrede weg, wegsloten en beplanting. Door ontbreken van achterliggende bebouwing is sprake van sterke relatie met het

omringend gebied. Bijzonder markant element is de watertoren. Vanuit dit landmark loopt een kerkepad van de Meije naar Nieuwkoop door de Nieuwkoopse Plassen.

Richtpunt:

- Behouden en versterken van de kernkwaliteiten én samenhang hiertussen: smalle profiel en opbouw van het historische lint met wegsloten en beplanting, de monumentale bebouwing, open ruimten hiertussen en doorzichten naar het achterland.

Kroonjuweel Kerngebied Midden-Delfland

Dit kroonjuweel bestaat uit verschillende elementen (polders, boerderijlinten en, boezemgebied) die door hun gaafheid/herkenbaarheid en cultuurhistorische samenhang de historische opbouw van Midden-Delfland inzichtelijk maken. De Duifpolder is een gave poldereenheid ten zuidwesten van Schipluiden. Zowel de begrenzing, situering van boerderijen, verkaveling en waterlopen zijn sinds de ontginningsperiode vrijwel onveranderd gebleven. Het gebied rond Negenhuizen en Zouteveen bestaat grotendeels uit veenweide met enkele glooiende kreekruggen met daarop oude boerderijen. De Vlietlanden vormen het historisch afwateringssysteem van Delfland op de Maas. Dit afwateringscomplex bestaat uit drie brede weteringen met daarbinnen boezemland. Het boezemland met rietbegroeiing en nat grasland, is omstreeks de twaalfde eeuw ontgonnen en lang gebruikt als hooiland. Omdat het daarna nooit door inpoldering is ontwaterd ligt het gebied hoger dan het omringende land.

Richtpunt:

- Behouden en versterken van de kernkwaliteiten én samenhang hiertussen: open polders met historische kavelstructuur, wegen, kaden en waterlopen, boerderijlinten op kreekruggen, afwateringsstelsel van de Vlietlanden.

Historische landgoederen en kastelen

Zuid-Holland kent een groot aantal historische landgoederen, buitenplaatsen, kastelen en kasteelruïnes. Deze vormen een kenmerkende combinatie van cultuurhistorie, natuur en landschap.

Kenmerken en waarden van deze bijzondere plekken zijn:

- De (historische) buitenplaats, bestaande uit hoofdhuis met bijgebouwen en het bij behorende park of tuin, of het kasteel of kasteelterrein in de vorm van ruïne, muurrestanten, één of meer bijgebouwen, omgracht terrein, alsmede de functionele en visuele relaties tussen de verschillende onderdelen;
- De basisstructuur waaraan het landgoed of kasteel(locatie) is gekoppeld: een weg, waterloop en/of zichtlijnen.
- Het blikveld: de vrije ruimte die nodig is om de historische buitenplaats of het kasteel in het landschap te herkennen.

Richtpunt:

- Ontwikkelingen zijn gericht op verbetering en versterking van de kenmerken en waarden van het landgoed/ kasteel en het behouden of versterken van de relatie van het landgoed met zijn omgeving.

Historische molens

Historische molens zijn markante monumenten en blikvangers in het landschap, zowel in het stedelijk als het landelijk gebied.

Richtpunt:

- Behouden en versterken van monumentale windmolens in hun omgeving als ensemblewaarde.

Historische vaarwegen

De historische vaarwegen hebben de uitstraling van regionale landschappelijke dragers door eenheid en samenhang in de inrichting van de oevers en begeleidende beplanting en door de vormgeving van kruisende infrastructuur. Er is aandacht nodig voor zicht op en vanaf het water.

Als ontwikkelingen plaatsvinden aan kanalen en vaarten buiten het stedelijk gebied, dan dragen deze bij aan versterking van hun rustige en voorname karakter, behoud en versterking van erfgoed als identiteitsdragers en herstel van continuïteit (ook aanliggend landschap) waar nodig.

De oevers van rivieren, vaarten, kanalen en plassen zijn waar mogelijk openbaar toegankelijk.

Richtpunten:

- Om oevers en water openbaar toegankelijk en beleefbaar te houden is er geen ruimte voor verdere verdichting en privatisering van de oevers, direct grenzend aan het water.
- Ontwikkelingen aan kanalen en vaarten buiten het stedelijk gebied dragen bij aan de versterking van het karakter van de kanalen en vaarten.

Romeinse Limes

De Limes is de aanduiding van de noordgrens van het voormalige Romeinse rijk, die zich in Europa uitstrekt van de Balkan tot in Engeland. In Nederland vormt de Rijn de noordgrens. In Zuid-Holland wordt de Limes gevormd door een zone langs de Oude Rijn, van de grens van Zuid-Holland met Utrecht tot aan de kust bij Katwijk, en door een zone langs het Rijn-Schiekanaal, vanaf Leiden naar Voorburg. De kernwaarden betreffen: verspreide, losse militaire complexen en infrastructuur (forten, wachttorens, militaire kampementen, havens, scheepswrakken en aanlegplaatsen); steden, grafvelden en (water)infrastructuur die redelijkerwijs behoren tot de militaire centra; verbindende structurerende elementen als de rivier (gereconstrueerde bedding van Beneden-, Kromme en Oude Rijn in de Romeinse tijd), de Limesweg en enkele andere stukken infrastructuur als het Kanaal van Corbulo en de weg tussen Nijmegen en Rijn. De Limes kan gebruikt worden als inspiratiebron voor ruimtelijke ontwikkelingen binnen deze zone, waar mogelijk door een koppeling te leggen met (nieuwe) recreatieve routes.

Richtpunt:

- Ontwikkelingen dragen bij aan het behoud en de herkenbaarheid van de Limes en de elementen die daar deel van uitmaken.

Atlantikwall

Dit relict van de Duitse bezetting is onderdeel van een verdedigingslinie langs de Noordzeekust van Noorwegen tot Spanje. De Atlantikwall bestond uit kustbatterijen, versperringen (o.m. tankvallen, drakentanden, muren) en ondersteuningsbunkers. Deze relict vormen een tastbaar onderdeel van de recente wereldgeschiedenis. Aandacht is gewenst voor de beleefbaarheid van de linie als geheel, voor de bereikbaarheid en toegankelijkheid.

Richtpunt:

- Ontwikkelingen dragen bij aan het behoud van de elementen van de Atlantikwall.

Deltawerken

De Deltawerken zijn het resultaat van de grote waterstaatkundige ingrepen na de watersnoodramp van 1953. Ze beschermen het land tegen de zee en vormen de iconen van de recente waterstaatkundige geschiedenis van Zuidwest-Nederland. Ze vervullen tevens een belangrijke rol in de ontsluiting van de eilanden in de delta en zijn landschappelijk markant aanwezig en beleefbaar.

Richtpunt:

- Ontwikkelingen op of nabij de Deltawerken dragen bij aan het beleefbaar houden van de robuuste waterstaatkundige identiteit van de Deltawerken.

Groengebieden

Natuur

Natuurgebieden in Zuid-Holland zijn te onderscheiden naar hun ligging in het landschap. Inrichting en beheer zijn dan ook gerelateerd aan het onderscheid tussen kust-, delta- en veenlandschap. Het betreft een samenhangend netwerk van unieke natuurlandschappen dat toegankelijk en beleefbaar is in evenwicht met de ecologische draagkracht ter plaatse.

Richtpunt:

- Ontwikkelingen behouden of herstellen de wezenlijke natuurkenmerken en waarden van een gebied.
- Toegankelijkheid en gebruik zijn in evenwicht met de ecologische draagkracht ter plaatse.

Recreatie

Recreatieterreinen liggen veelal op de overgang van de stedelijke dynamiek naar het luwe buiten. De kwaliteit van deze overgangen kan versterkt worden door het vergroten van de robuustheid, continuïteit, beleefbaarheid en aantrekkingskracht van zowel de recreatie- als de natuurgebieden. Een wezenlijk kenmerk van de recreatiegebieden is het openbaar parkkarakter. Een divers aanbod aan recreatiegebieden vergroot de aantrekkelijkheid van de provincie. De inrichting van de gebieden is gebaseerd op de ligging ten opzichte van het stedelijk weefsel, de recreatievraag, de landschappelijke kenmerken ter plaatse en de ligging ten opzichte van andere stedelijk groen. Het aanbod wordt hierdoor specifiek en sterker verbonden met de Zuid-Hollandse kwaliteiten.

Richtpunten:

- Ontwikkelingen vergroten de diversiteit in ruimtelijke inrichting en programma tussen de verschillende recreatie- en groengebieden.
- Recreatieve routes dragen bij aan een betere verbinding van de buitenstedelijke groengebieden onderling en met de stedelijke groen- en waterstructuur.
- Ontwikkelingen dragen bij aan het verbeteren van de kwaliteit ter plaatse en de samenhang tussen het binnenstedelijk en buitenstedelijk groen.
- (Her)inrichting van recreatiegebieden is gebaseerd op de ligging ten opzichte van het stedelijk weefsel, de recreatievraag, de landschappelijke kenmerken ter plaatse en de ligging ten opzichte van andere stedelijk groen.
- Ontwikkelingen behouden of versterken de openbaarheid van recreatiegebieden.

Groene buffers

De groene buffer is een niet verstedelijkt landschap van relatief beperkte omvang tussen of grenzend aan de steden. De bufferende werking hiervan is van grote waarde. De kwaliteit "niet-verstedelijkt gebied" of luwte blijft behouden of wordt waar mogelijk versterkt.

Richtpunten:

- Er vinden geen grootschalige nieuwe ontwikkelingen plaats in de bufferzone.
- Nieuwe ontwikkelingen dragen bij aan de recreatieve gebruiks- en belevingswaarde en de contrastkwaliteit met het stedelijk gebied.

Rust en openheid

Stiltegebieden

De stiltegebieden zijn de (relatief) luwe gebieden met beperkte verstedelijking, waar het dagelijks geluid de 40 decibel niet overstijgt. Hier vindt men rust en stilte als contrast met het dynamisch stedelijk gebied.

Richtpunt:

- In de stiltegebieden is alleen ruimte voor "gebiedseigen" geluid.

Graslanden Bollenstreek

De graslanden zijn waardevol vanwege hun open karakter, structurerend effect en belang voor weidevogels. Ze zijn een kenmerkend, maar inmiddels zeldzaam onderdeel van het bollenlandschap.

Richtpunt:

- In de graslanden wordt uitsluitend ruimte geboden voor nieuwe ontwikkelingen met een aantoonbare meerwaarde voor de ruimtelijke kwaliteit van de graslanden.

Openbaar vervoerpanorama's

De zogeheten OV-panorama's zijn die plekken waar sprake is van een hoogwaardige Zuid-Hollandse reiservaring. Er is sprake van een beleefbaar en zichtbaar landschap dat typisch is voor Zuid-Holland. Naast het criterium uniciteit vormen de kroonjuwelen hiervoor de basis. Hier wordt specifieke aandacht gevraagd voor de visuele relatie tussen spoor en landschappelijke omgeving. Draag zorg voor behoud of verbetering van de openheid (zicht op het omringende landschap) en respecteer de bestaande kwaliteiten binnen het panorama.

Richtpunt:

- Ontwikkelingen binnen OV-panorama's dragen zorg voor behoud of verbetering van de bestaande kwaliteiten (waaronder openheid) en het zicht vanuit de trein op het omringende landschap.

Fiets- en wandelroutes

Het netwerk van fiets- en wandelpaden (indicatief op kaart weergegeven) en vaarwegen verbindt een verscheidenheid van stedelijke en landelijke gebieden, natuur- en recreatiegebieden en andere toeristische trekpleisters. Dit netwerk is bedoeld als ontsluiting, maar ook als middel om stad en landschap van Zuid-Holland te ervaren. Recreatieknooppunten in dit netwerk zijn de overstapplaatsen tussen verschillende vervoersmodaliteiten als auto, fiets of kano. Deze kunnen een toeristisch-recreatieve bestemming op zich zijn. Een samenhangend, gevarieerd en aantrekkelijk stelsel van gebieden en routes vraagt om het opheffen van barrièrewerking of het toevoegen van ontbrekende

schakels. De basis van een regionaal fijnmazig netwerk wordt gevormd door de langeafstandroutes aangevuld met stadlandverbindingen.

Recreatieve ontwikkelingen (bij voorkeur rond knooppunten) worden gebaseerd op een regionale recreatieve uitwerking naar routes en bestemmingen (transferia, poorten en toeristische overstappunten). Voor de uitbreiding van recreatieve voorzieningen wordt waar mogelijk gebruik gemaakt van cultuurhistorisch erfgoed, maar kunnen ook nieuwe bijzondere locaties worden toegevoegd. Gangbare maaswijdten in een routenetwerk zijn voor wandelaars 0.5 km en voor fietsers 2 km.

Verbeteren van de recreatieve gebruikswaarde en belevingskwaliteit van de vaarnetwerken kan door het toevoegen van nieuwe verbindingen of het wegnemen van obstakels. Havens, aanlegplaatsen en dergelijke zijn onderdeel van het netwerk.

Richtpunten:

- Voorkomen van (nieuwe) obstakels en omwegen in het recreatief netwerk.
- Recreative voorzieningen worden zoveel mogelijk gekoppeld aan recreatieknooppunten in het recreatieve netwerk. Waar mogelijk wordt gebruik gemaakt van het cultuurhistorisch erfgoed of andere recreatief interessante locaties.